РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ГЛАВА САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШЛЫГЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ | КАРАР

29.08.2024 | № 139-п

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең Генераль планы проекты турында фикер алышу буенча гавами тыңлаулар билгеләү турында (үзгәрешләр кертү)

«Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнарына үзгәрешләр кертү турында» 2023елның 06 сентябрендәге 1396-п номерлы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1, 24 һәм 28 статьялары һәм «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше, «Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләрне яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрендәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы 3 өлеше нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең Генераль планы проекты буенча гавами тыңлаулар үткәрүне (үзгәрешләр кертүне) 2024 елның 02 октябренә билгеләргә.

2. Гавами тыңлауларны оештыручы итеп – Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетын билгеләргә;

3. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы проекты буенча түбәндәге адреслар һәм вакыт буенча гавами тыңлаулар уздырырга (үзгәрешләр кертергә):

– Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Тимершык авылы, Пионер ур., 19а йорт, Тимершык авыл мәдәният йорты бинасы 13: 00 сәгатьтә;

– Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Кызыл Мишә авылы, Ленин ур., 32 йорт, Кызыл Мишә авыл мәдәният йорты бинасы 14: 00 сәгатьтә;

– Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Көек авылы, Татарстан ур., 25 йорт, Көек авыл клубы бинасы 15.00 сәгатьтә;

– Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Миңгәр авылы, Татарстан ур., 23 йорт, Миңгәр авыл клубы бинасы 16.00 сәгатьтә;

– Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Сабай авылы, Г. Тукай ур., 23а йорт, Сабай авылы клубы бинасы 17.00 сәгатьтә.

4. Генераль план проектына тәкъдимнәр һәм искәрмәләр язма рәвештә, шулай ук чыгыш ясау хокукы белән гавами тыңлауларда катнашуга гаризалар түбәндәге адрес буенча бирелергә мөмкин: Саба муниципаль районы, Байлар Сабасы ш.т. п., г. Закиров ур., 52 й., каб. 105 (эш көннәрендә-8.00 дән 16.30 га кадәр). Чыгыш ясау хокукы белән гавами тыңлауларда катнашуга гаризалар бирү вакыты – 2024 елның 27 сентябре. Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр шулай ук гавами тыңлауларда катнашучылар җыелышын үткәргәндә язмача яисә телдән бирелергә мөмкин;

5. Ачык тыңлауларны, шәһәр төзелеше законнарында билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2023 елның 20 апрелендәге 209 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында гавами тыңлауларны һәм җәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә уздырырга.

6. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетына

– 2024 елның 02 сентябренә кадәр әлеге карарны Саба муниципаль районының рәсми сайтында (http://saby.tatarstan.ru) «Гавами тыңлаулар» бүлегендә, шулай ук «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында түбәндәге адрес буенча бастырырга: http://pravo.tatarstan.ru;

– халыкка Саба муниципаль районының рәсми сайтында (http://saby.tatarstan.ru) гавами тыңлаулар үткәрелә башлау турында һәм авыл җирлеге бинасы янында, гражданнар күпләп җыела торган урыннарда һәм җирлек территориясендә урнашкан башка урыннарда, шулай ук Саба муниципаль районы Башкарма комитеты бинасында урнашкан авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында хәбәр итәргә, шулай ук гавами тыңлауларда катнашучыларның әлеге мәгълүматка урнашу юлы белән керүен тәэмин итә торган башка ысуллар белән хәбәр салырга:

1) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылачак рәсми сайт турында һәм аңа мәгълүмати материаллар, гавами тыңлауларда катнашучылар җыелышының яисә җыелышларының датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүмат.

2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат һәм мондый проектка мәгълүмати материаллар исемлеге;

3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча гавами тыңлаулар үткәрү тәртибе һәм сроклары турында мәгълүмат;

4) ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенең яки экспозицияләренең урыны, ачылу датасы турында, мондый проектның экспозициясен яки экспозициясен үткәрү сроклары турында, күрсәтелгән экспозицияләргә яки экспозицияләргә керү мөмкин булган көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат;

5) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гавами тыңлауларда катнашучылар кертү тәртибе, срогы һәм рәвеше турында мәгълүмат;

– Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең Генераль планы проектын (үзгәрешләр кертү) һәм аңа мәгълүмати материалларны «гавами тыңлаулар» бүлегендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә http://saby.tatarstan.ru бастырырга;

– «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасында гавами тыңлаулар уздыруны, тиешле мәгълүмат

урнаштыру һәм билгеләнгән процедураларны, шулай ук гавами тыңлаулар уздыру нәтиҗәләрен бастырып чыгару юлы белән тәэмин итәргә;

– 2024 елның 02 сентябреннән 2024 елның 02 октябренә кадәр Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Г.Закиров ур., 52 йорт адресы буенча урнашкан бинасында һәм ТР, Саба муниципаль районы, Тимершык авылы, Пионер урамы, 19а йорт адресы буенча урнашкан авыл мәдәният йорты бинасында ачык тыңлауларда каралырга тиешле Генераль план проекты экспозицияләрен ачарга һәм үткәрергә. Экспозицияне эш көннәрендә 8:00 дән 16:00 гә кадәр карарга мөмкин. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бирү, гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмати материаллар тарату, тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кабул итү, проект экспозициясенә килүчеләрне исәпкә алу китабына (журналына) язу юлы белән оештырылырга тиеш;

– гавами тыңлауларга әзерлекне, гражданнарның һәм вазыйфаи затларның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен кабул итүне һәм исәпкә алуны гавами тыңлауларда мәҗбүри карау белән тәэмин итәргә,

– гавами тыңлауларда катнашучыларның җыелышларын билгеләнгән сроклар нигезендә уздыруны тәэмин итәргә;

– гавами тыңлаулар беркетмәсен һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләү һәм рәсмиләштерү;

– Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмәне " Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында: http://pravo.tatarstan.ru һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының рәсми сайтында: http://saby.tatarstan.ru урнаштырырга.

7. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә дип билгеләргә.

8. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнары проектын әзерләү комиссиясе рәисенә йөкләргә.

Саба муниципаль районы
Башлыгы Р.Н. Минниханов

Саба муниципаль районы
Башлыгының 2024 елның 29
августындагы 139-п номерлы
карарына кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль
районы Советының 2020 елның 15 июнендәге
360 номерлы карары белән расланган Татарстан
Республикасы Саба муниципаль районы
Тимершык авыл җирлегенең Генераль планына
үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының «Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнарына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 06 сентябрендәге 1396-п номерлы карары, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексының 5.1, 24 һәм 28 статьялары һәм «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше, “Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендәге вәкаләтләрне яңадан бүлү турында” 2023 елның 23 декабрендәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы 3 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2023 елның 20 апрелендәге 209 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында гавами тыңлауларны һәм җәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмә нигезендә, авыл җирлекләренең җирле үзидарә органнары вәкаләтләренең муниципаль районнарның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре булуын һәм авыл җирлекләре территорияләрендә муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсен һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре буенча башкарылган эшләр буенча Татарстан Республикасы муниципаль районының җирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып,

КАРАР КЫЛДЫМ:

1. Кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең генераль планын яңа редакциядә бәян итеп, Саба муниципаль районы Советының "Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планын раслау турында" 2020 елның 15 июнендәге 360 номерлы Саба

муниципаль районы Советы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертергә .

2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында рәсми рәвештә халыкка җиткерергә.: http://pravo.tatarstan.ru.

Саба муниципаль районы

Башлыгы Р.Н. Минниханов

Татарстан Республикасы Саба
муниципаль районы Советы карарына
Кушымта

«Татарстан Республикасы пространство белешмәләре фонды"
дәүләт бюджет учреждениесе

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН

(яңа редакциядә)

Нигезләү буенча материаллар
Аңлатма язуы

Казан 2024

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
(үзгәрешләр кертү)

Т/б №	Исеме	Бит/битләр №
1 Том Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	31
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Торак пунктлар чикләре картасы (шул исәптән төзелеп килүче торак пунктлар чикләре картасы) М1: 10000	2/1
4	Функциональ зоналар картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	88
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык әзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы	175
	График материаллар	
3	Җирлек территориясеннән хәзерге заман файдалану картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1: 10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1: 10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

3.1. Икътисадый-географик урыны. Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны 15
3.2. Җир фондына характеристика 16
3.3. Демографик потенциал 17
3.4. Җитештерү территорияләре 18
3.5. Агросәнәгать комплексы 18
3.6. Урман комплексы 19
3.7. Торак фонды 20
3.8. Халыкка Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 21
3.9. Зиратлар 26
3.10. Туристлык-рекреацион потенциал 28
3.11. Мәдәни мирасобъектлары 28
3.12. Транспорт- коммуникация инфраструктурасы 28
3.13. Инженерлык инфраструктурасы 31
4.1. Халык саны фаразы 37
4.2. Икътисадый үсеш 37
4.3. Җитештерү территорияләрен үстерү 38
4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү 38
4.5. Урман комплексын үстерү 40
4.6. Торак инфраструктурасын үстерү 40
4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү 42
4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү 47
4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү 49
4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү 51
4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары чикләрен билгеләү 53
4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 63
Су белән тәэмин итү 63
Су җибәрү 66
Территорияне санитар чистарту 73
Җылылык белән тәэмин итү 76
Газ белән тәэмин итү 76
Электр белән тәэмин итү 77
3.1. Гомуми оештыру чаралары 10
3.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү гамәлләре 10
3.3. Агросәнәгать комплексын үстерү гамәлләре 10
3.4. Урман комплексын үстерү чаралары 12
3.5. Торак инфраструктурасын үстерү гамәлләре 12
3.6. Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары 13
3.4. Зиратлар территорияләрен үстерү гамәлләре 15

3.5. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү гамәлләре 15
3.6. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү гамәлләре 18
3.10. Торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре 20
3.11. Әйләнә-тирә мохитне саклау гамәлләре 21
3.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 28
3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары 29
3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү гамәлләре 30
1.1 Рельеф һәм геоморфология 7
1.2 Геологик төзелеше 7
1.3 Тектоника һәм сейсмиклык 8
1.4 Файдалы казылмалар 11
1.5 Гидрогеологик шартлар 12
1.6 Өске сулар 15
1.7 Климат характеристикасы 16
1.8 Ландшафтлар, туфрак япмасы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы19
Су ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү 31
Җир ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү 34
Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү 34
Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар 36
Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү 37
Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү ... 38
Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү. 38
6.3 Магистраль яисә сәнәгать торба үткәргечләренә (газүткәргечләргә, нефть үткәргечләргә һәм нефть продуктлары үткәргечләренә, аммиак үткәргечләргә) һәм углеводород чималын чыгару һәм әзерләү объектларына кадәр Минималь ераклык зоналары 58
6.4 Торба үткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләрнең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары 62
6.5 Көчәнеше 6кВ һәм аннан күбрәк булган һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары 66
6.6 Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зонасы 71
6.7 Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы 72
6.8 Җылылык челтәрләренең саклау зонасы 74
6.9 Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары 75
6.10 Су басу һәм су басу зоналары 78
6.11 Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары 79
6.12 Дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округы 83

6.13 Сакланыла торган объектлар зоналары, сакланыла торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклану зоналары 83
6.14 Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтү стационар пунктларының саклау зоналары, саклау зоналары дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктлары 83
6.15 Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгының, милли паркның, табигать паркының, табигать ядкаренең)саклау зоналары 84
6.16 Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, яклау зоналары .. 86
7.1 Атмосфера һавасын саклау гамәлләре 89
7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре 92
7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре 103
7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү гамәлләре 107
7.5 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан яклау гамәлләре112
7.6 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү гамәлләре 112
7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары 120
7.8 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау гамәлләре124
7.9 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру гамәлләре124
7.10 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре 124
7.11 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары 125

1. КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 06 сентябрендәге 1396-п номерлы карары нигезендә, проектлауга бирем нигезендә «Татарстан Республикасы пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ тарафыннан эшләнде.

Генераль планны эшләүгә заказ бирүче-Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2020 елның 15 июнендәге 360 номерлы карары белән расланган генераль план проектына үзгәрешләр кертелә, 2023 елга башлангыч мәгълүматлар актуальләштерелә.

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты – шәһәр төзелеше стратегиясен, тормыш эшчәнлеге мохитен булдыру шартларын, җирлек территорияләрен үстерү юнәлешләрен һәм чикләрен, җирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләүне һәм үзгәртүне, территорияләрне функциональ зоналаштыруны, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерүне, шәһәр төзелешен саклап калуга карата таләпләрне билгели торган территориаль планлаштыру документы тарихи-мәдәни мирас объектлары һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре, экологик һәм санитария иминлеге.

Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты аны гамәлгә ашыруның киләсе вакытлы срокларына әзерләнде:

Генераль планны гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират – 2031 елга кадәр.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәпләнгән срок-2046 елга кадәр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.12.2004 елгы 190-ФЗ номерлы 23 статьясы нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты үз эченә ала:

- Территориаль планлаштыру турында нигезләмә;
- Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы;
- Торак пунктлар чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктлар чикләре)картасы;
- Функциональ зоналар картасын.

Генераль планга аны нигезләү материаллары текст формасында һәм карталар рәвешендә кушып бирелә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектын эшләгәндә түбәндәге материаллар кулланылды:

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.03.2013 ел № 384-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.05.2015 ел № 816-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (торба үткәргеч транспорты өлешендә) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган энергетика өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 28.12.2012 ел №2607-р күрсәтмәсе белән расланган сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел №247-р күрсәтмәсе белән расланган югары белем бирү өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, №134 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 19.12.2012 ел, №165 карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 15.06.2020 ел, №360 карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы;
- Саба муниципаль районы Башкарма комитеты һәм аның составына керүче Тимершык авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән рәсми мәгълүматлар.

2. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ПРОЕКТЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Җирлекнең генераль планы-җирлекнең шәһәр төзелешен үстерү стратегиясен билгели торган территориаль планлаштыру документы.

Генераль план халык һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә тормыш эшчәнлеге мохитен булдыру шартларын, җирлекләр территорияләрен үстерү юнәлешләрен һәм чикләрен, территорияләрне зоналаштыруны, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерүне, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклауга, экологик һәм санитария иминлегенә шәһәр төзелеше таләпләрен билгели торган төп шәһәр төзелеше документы булып тора.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планын эшләгәндә территориаль планлаштыруның төп максатлары булып:

– федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә территория үсеше белән идарә итүнең нәтиҗәле коралын булдыру;

– авыл җирлегенең муниципаль берәмлек буларак бөтенлеген территориаль планлаштыру чаралары белән тәэмин итү;

– инженерлык һәм транспорт инфраструктурасын үстерүне исәпкә алып, җирлекнең рекреацион һәм социаль-икътисадый потенциалын максималь ачуга туры килә торган планлаштыру оештыру, территорияне функциональ зоналаштыру һәм шәһәр төзелешен зоналаштыруны уздыру өчен шартлар тудыру буенча рациональ карарлар эшләү тора.

Генераль планның проект карарлары планлаштыру структурасын оештыру; җирлекнең территориаль, инфраструктур һәм социаль-икътисадый үсеше мәсьәләләрен комплекслы хәл итү; территориаль зоналардан файдалануның хокукый режимын билгели торган җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эшләү; инвестицион үсеш зоналарын билгеләү өчен нигез булып тора.

Күрсәтелгән максатларны гамәлгә ашыру территориаль планлаштыруның түбәндәге бурычларын хәл итү юлы белән гамәлгә ашырыла:

– муниципаль мохит параметрларын, яшәешне тәэмин итүнең гамәлдәге ресурсларын, шулай ук кабул ителгән аерым шәһәр төзелеше карарларын анализлау нигезендә әлеге проблемаларны хәл итүне тәэмин итә торган торак пунктлар территориясен шәһәр төзелеше үсеше проблемаларын ачыклау;

– территорияне функциональ зоналаштыру (функциональ зоналарның планлаштырыла торган чикләрен чагылдыру);

– шәһәр төзелешен зоналаштыруны алга таба эшләү, җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен әзерләү өчен территорияләрне гармонияле һәм тотрыклы үстерү өчен алшартлар тудыра торган торак пунктларның оптималь функциональ-планлаштыру структурасын эшләү;

– шәһәр төзелеше, инфраструктура, табигый, социаль һәм рекреацион үсеш компонентларының үзара килешенгән һәм балансланган динамикасын тәэмин итә торган Тимершык авыл җирлеге үсеше параметрлары системасын билгеләү;

– әйләнә-тирә табигать мохитен саклап калу шартларында авыл җирлегенең инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген тәэмин итү буенча беренче чираттагы чаралар һәм гамәлләр исемлеген әзерләү;

– капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру, сәнәгать, энергетика, транспорт һәм элемтә җирләренең гамәлдәге һәм планлаштырыла торган чикләре.

3. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ

3.1. Икътисадый-географик урыны. Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны

Тимершык авыл җирлеге чиге «Саба муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) кабул ителде.

Тимершык авыл җирлеге составына әлеге канун нигезендә түбәндәгеләр керә: Тимершык авылы (административ үзәк), Кызыл Мишә, Миңгәр, Көек, Сабай авыллары.

Җирлек Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының "Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы" муниципаль берәмлеге, Олы Шыңар, Эзмә, Курсабаш, Мишә, Мичән һәм Шекше авыл җирлекләре белән чиктәш.

Тимершык авыл җирлегенең гомуми мәйданы 8268,3353 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы 469,8519 га, шулардан: Тимершык авылы – 219,9605 га, Кызыл Мишә авылы-83,4538 га, Миңгәр авылы – 86,3479 га, Көек авылы – 42,0956 га, Сабай авылы – 37,9941 га.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе нигезендә Саба муниципаль районы Казан икътисадый зонасына керә. Кама икътисадый зонасының тармак махсуслашуы нефть химиясе һәм химия сәнәгате, автомобиль төзелеше, электротехника сәнәгате, агросәнәгать комплексы кебек тармаклар белән билгеләнә.

Җирлектә балалар бакчалары, төп гомуми белем бирү мәктәбе, фельдшер-акушерлык пунктлары, авыл мәдәният йорты, авыл клублары, китапханәләр, спорт, сәүдә объектлары, почта бүлекчәсе, полиция участок пункты бар.

Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

Урнашу системасындагы роле

Тимершык авыл җирлегенең территориаль оешмасы Саба муниципаль районының халыкны күчерү системасының бер өлеше булып тора, ул Татарстан Республикасының халыкны күчерү системасына керә һәм аның территориясе үсешенең гомуми билгеләре белән дә, конкрет шәһәр төзелеше вәзгыятьләре белән дә характерлана.

Торак пунктларның бер-берсе белән, Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы район үзәге һәм Казан шәһәре белән бәйләнеше гамәлгә ашырыла торган автомобиль юлы халыкның урнашу системасында төп система барлыкка китерүче фактор булып тора. Тимершык авыл җирлегендә әлеге автомобиль юлы булып Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге «Казан-Шәмәрдән»автомобиль юлы санала.

Икенче система барлыкка китерүче фактор булып елга челтәре тора, аның буенча тарихи үсеш нәтиҗәсендә җирлек, район һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясендә урнашу системасы формалаша башлаган.

2023 ел башына Тимершык авыл җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. километрга 18,6 кеше тәшкил иткән.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә халык, гомуми халкы 1539 кеше, биш торак пункт территориясендә яши: Тимершык авылы – җирлек үзәге, Кызыл Мишә авылы, Миңгәр авылы, Көек авылы, Сабай авылы-гади торак пунктлар.

Тимершык авыл җирлегенең урнашу системасы ике ранглы характерда.

Беренче рангны җирлекнең үзәге Тимершык авылы алып тора, анда 863 кеше яши, анда административ функцияләр, мәгариф, мәдәният, сәламәтлек саклау оешмалары, сәүдә предприятиеләре урнашкан.

Икенче рангны халык саны 676 кеше булган Кызыл Мишә, Миңгәр, Көек, Сабай авыллары били.

3.2. Җир фондына характеристика

Җир фондын категорияләр буенча бүлү

Теге яки бу территория чикләрендә урнашкан барлык җирләр аның хуҗалык әйләнешенә кертелгән яки анда файдаланылырга мөмкин булган җир ресурслары буларак карала.

Россия Федерациясе Җир кодексының 7 статьясы 1 п. нигезендә Россия Федерациясендәге җирләр максатчан билгеләнеше буенча түбәндәге категорияләргә бүленәләр:

- авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр;
- торак пунктларның җирләре;
- сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр;
- махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре;
- урман фонды җирләре;
- су фонды җирләре;
- запас җир.

Тимершык авыл җирлегенең гомуми мәйданы 8268,3353 га тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Урман фонды җирләре 122,0183 га территорияне били, бу авыл җирлегенең барлык мәйданының якынча 1,5% тәшкил итә (картографик материалга ярашлы).

Тимершык авыл җирлеге территориясендәге җирләрнең категорияләре буенча мәгълүмат юк.

Җир фондын милек рәвешләре буенча бүлү

Урман кодексының 8 статьясы нигезендә, составындагы урман кишәрлекләре урман фонды җирләре Федераль милектә торалар. Тимершык

авыл җирлеге территориясендә якынча 122,0183 га урман җирләре бар, алар Федераль милектә.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә җир кишәрлекләренең башка төрләре һәм милек хокуклары булуы турында мәгълүмат юк.

3.3. Демографик потенциал

Демографик фактор территорияне хуҗалык үзләштерүе һәм җәмгыятьнең икътисадый үсеше дәрәҗәсенә аеруча зур йогынты ясый.

Тимершык авыл җирлеге башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, 2024 ел башына халык саны 1530 кеше тәшкил иткән.

Тимершык авыл җирлегенең демографик структурасы 3.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

3.3.1 таблицасы

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге халкының демографик структурасы

2024 ел башына, кеше

Т/б №	Күрсәткечләр	Тимершык авылы	Кызыл Мишә авылы	Миңгәр авылы	Көек авылы	Сабай авылы	Барысы Тимершык авыл җирлеге буенча
1	Халык саны, барлыгы	863	312	209	125	30	1539
1.1.1	0-7 яшь	68	18	11	13	0	110
1.1.2	7-18 яшь	156	46	35	17	2	256
1.1.3	5-18 яшь	179	51	39	23	2	294
1.2.1	Хатын-кызлар өчен хезмәткә сәләтле яшьтәгеләр	232	88	58	32	4	414
1.2.2	Ир-атлар өчен хезмәткә сәләтле яшьтәгеләр	246	98	59	40	11	454
1.3.1	Хатын-кызлар өчен эшкә яраклы яшьтән өлкәнрәкләр	113	45	34	15	11	218
1.3.2	Ир-атлар өчен эшкә яраклы яшьтән өлкәнрәкләр	48	17	12	8	2	87
2	Халыкның гомуми үсеше	6	-6	-6	3	-2	1
2.1	Табигый үсеш	-3	-5	-3	2	-2	-9
2.1.1	Туды	6	3	2	2	0	13
2.1.2	Үлде	9	8	5	0	2	24
2.2	Механик үсеш	9	-1	-3	1	0	6
2.2.1	Килде	20	5	3	3	0	31

Т/б №	Күрсәткечләр	Тимершык авылы	Кызыл Мишә авылы	Миңгәр авылы	Көек авылы	Сабай авылы	Барысы Тимершык авыл җирлеге буенча
2.2.2	Китте	11	6	6	2	0	25

Таблицадан күренгәнчә, халыкның күп өлеше (55,8%) җирлекнең административ үзәгендә – Тимершык авылында яши.

Тимершык авыл җирлегендә хезмәткә яраклы яшьтәге халык санының эшкә яраклы яшьтән өлкәнрәк халык саныннан күбрәк булуына игътибар итәргә кирәк, бу уңай тенденция булып тора. Шулай итеп, гамәлдәге торак пунктларның яшь структурасы хезмәткә сәләтле яшьтәге халыкның шактый өлеше, хезмәткә сәләтле яшьтән кечерәк төркемнең өлеше азрак һәм хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк төркемнең дәрәҗәсе түбән булуы белән характерлана.

3.4. Җитештерү территорияләре

Тимершык авыл җирлеге территориясендә Көек авылыннан көнчыгышта урнашкан вак таш җитештерү базасы урнашкан.

3.5. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы макроикътисадның азык-төлек продуктлары җитештерү һәм халыкны алар белән тәэмин итү, авыл хуҗалыгы өчен җитештерү чаралары һәм авыл хуҗалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче тармаклары җыелмасыннан гыйбарәт.

Тимершык авыл җирлегенең төп авыл хуҗалыгы белгечлеге-терлекчелек, үсемлекчелек.

Үсемлекчелек культуралы үсемлекләрнең билгеле бер төркемнәрен үстерүгә бәйле тармакларга бүленә. Төп хуҗалыклар булып бөртекле хуҗалык, техник культуралар үстерү, азык җитештерү (азык культуралары үстерү) һәм бакчачылык тора.

Терлекчелекнең төп тармаклары булып сөт һәм ит терлекчелеге тора.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә:

- «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» филиалы эре мөгезле терлекләр фермасы, 370 баш, Тимершык авылы янында урнашкан;
- Тимершык авылы янында урнашкан «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» филиалының 198 башка исәпләнгән ат фермасы;
- Көек авылыннан көньякта урнашкан «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» филиалының 1028 баш эре мөгезле терлек фермасы;
- Тимершык авылы янында урнашкан «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык " филиалының машина-трактор паркы;
- Тимершык авылында урнашкан "Саба" ҖЧҖнең "Тимершык" филиалы ындыр табагы;
- Тимершык авылында урнашкан "Ганиев " КФХның ындыр табагы һәм машина-трактор паркы;
- Көек авылы янында урнашкан 700 баш куәтле «Көек» ҖЧҖнең атлар үрчетү фермасы һәм ындыр табагы бар;

- Миңгәр авылы янында урнашкан "Болгар" ҖЧҖ ындыр табагы, "Болгар" ҖЧҖ машина-трактор паркы;
- Тимершык авылы янында урнашкан "Вәлиев" ШЭнең 150 баш кәҗә һәм сарык үрчетү фермасы;
- Кызыл Мишә авылыннан көнбатышта һәм Тимершык авылыннан көньяк-көнчыгышта урнашкан 2 умарталык;
- Тимершык авылыннан көнбатышта урнашкан Тимершык авылының сөтчелек юнәлешендәге мини-ферма;
- Миңгәр авылы янында урнашкан сарыклар, атлар үрчетү өчен мини-ферма;
- Миңгәр авылы янында урнашкан үсемлекчелек предприятиесе;
- Тимершык авылыннан көнбатышта һәм Тимершык авылына якын урнашкан 3 умарталык;
- Көек авылы янында урнашкан «Хурамшин " ШЭ (бакча-җиләк культуралары - җиләк һәм кура җиләге үстерү);
- Кызыл Мишә авылыннан көньякта урнашкан умарталык;
- Тимершык авылы янында урнашкан ягулык-майлау материаллары склады;
- Көек авылы янында урнашкан җиләк продукциясен эшкәртү цехы.

Шулай ук авыл җирлеге территориясендә Кызыл Мишә авылында эшләми торган эре мөгезле терлек фермасы урнашкан.

3.6. Урман комплексы

Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә, урман фонды җирләренә капланган һәм урман белән капланмаган җирләр дә керә.

Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә, Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә урман фонды җирләренә составы урман законнары белән билгеләнә торган урман җирләре һәм урман булмаган җирләр керә.

Урман фонды җирләре 122,0183 га территорияне били, бу авыл җирлегенең барлык мәйданының якынча 1,5% тәшкил итә.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә Сабаш кишәрлек урманчылыгының «Саба урманчылыгы» ДКУ урманнары урнашкан.

Җирлек территориясендә урман фондына керми торган урман җирләре һәм урман утыртмалары (агач-куак үсемлекләре) бар. Әлеге урман утыртмалары авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә, сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләрендә, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләрдә, оборона, иминлек җирләрендә һәм башка махсус билгеләнештәге җирләрдә урнашкан һәм җирләрне тискәре табигый, антропоген һәм техноген күренешләр йогынтысыннан яклауны тәэмин итү өчен билгеләнгән.

<u>Урман фондын максатчан билгеләнеш һәм яклау категорияләре буенча бүлү</u>

Урман фонды җирләрендә урнашкан урманнар максатчан билгеләнеше буенча яклау, эксплуатацияләү һәм резерв урманнарга бүленәләр.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә эксплуатацияләү һәм яклау урманнары бар, алар категорияләргә бүленә:

1) Су саклау зоналарында урнашкан урманнар

2) кыйммәтле урманнар: эрозиягә каршы урманнар (җирләрне эрозиядән саклау өчен билгеләнгән урманнар)

3) табигатьне һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урманнар:

- эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларының санитария саклау зоналарының беренче һәм икенче поясларында урнашкан урманнар (эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларының санитария саклау зоналарының халыкның санитария-эпидемиология иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге законнар таләпләре нигезендә билгеләнгән тиешле пояслары чикләрендә урнашкан урманнар);

- урманнарның яклау полосаларында урнашкан урманнар (тимер юлларга бүленгән полосалар һәм автомобиль юлларының юл буе полосалары чикләрендә урнашкан урманнар, алар Россия Федерациясенең тимер юл транспорты турындагы законнары, автомобиль юллары турындагы һәм юл эшчәнлеге турындагы законнары нигезендә билгеләнгән).

3.7. Торак фонды

01.01.2023 елга Тимершык авыл җирлегенең торак фонды күләме гомуми торак мәйданының 50,85 мең кв. м тәшкил итә. Бүгенге көндә Тимершык авыл җирлегенең торак фондында индивидуаль төзелеш алып барыла.

3.7.1 нче Таблица

2023 ел башына Тимершык авыл җирлегенең даими халкы өчен гамәлдәге торак фондының үзенчәлеге

Т/б №	Исеме	Җитешлек, кв. м/кеше.	Индивидуаль торак фонды, мең кв. м
1	Тимершык авылы	29,2	25,280
2	Кызыл Мишә авылы	30,6	9,562
3	Миңгәр авылы	41,2	8,603
4	Көек авылы	36,2	4,525
5	Сабай авылы	96,0	2,879
Җирлек буенча барысы		33,2	50,849

Тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын характерлаучы күрсәткечләрнең берсе-халыкны торак белән тәэмин итү күрсәткече (бер кешегә гомуми мәйданның квадрат метры). Тимершык авыл җирлеге буенча 2023 ел башына бер кешегә 33,2 кв. м торак туры килә.

Тимершык авыл җирлегендә соңгы 5 елда файдалануга тапшырылган йортлар турында мәгълүмат юк.

3.8. Халыкка Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары

Тимершык авыл җирлеге территориясендә урнашкан халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 3.8.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Хезмәт күрсәтү объектларында Тимершык авыл җирлегенең гамәлдәге халкына ихтыяҗ халыкның гамәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше» авыл җирлеге кагыйдәсе җыелмасы тарафыннан тәкъдим ителгән нормативларга ярашлы рәвештә исәпләнде . Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү " актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* (расп. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр номерлы боерыгы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (расв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары белән (расв. ТР Саба муниципаль районы Советының 09.04.2018 ел №227 карары һәм башка тармак нормалары белән.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен гамәлдәге нормативлар нигезендә исәпләү 3.8.2 нче таблицада бирелгән.

3.8.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге халкына Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары

Т/б №	Объект исеме	Урнашу урыны	Үлчәү берәмлеге	Проект куәте	Тузу	Алга таба файдалану һәм үстерү буенча тәкъдимнәр
Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары						
1	"Кояшкай" Тимершык балалар бакчасы" МББМУ	Тимершык авылы	урын	60	25	-
2	«Акчачак»Кызыл Мишә балалар бакчасы МББМУ	Кызыл Мишә авылы	урын	22	20	-
Гомуми белем бирү оешмалары						
1	"Тимершык УББМ" МБМУ	Тимершык авылы	урын	350	25	-
2	"Тимершык УББМ" МБМУ филиалы - Миңгәр УББМ	Миңгәр авылы	урын	45	30	-
3	«Сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен Саба мәктәп-интернаты " ДБМУ	Кызыл Мишә авылы	урын	50	40	-
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары						
1	Мәктәп каршындагы өстәмә белем бирү берләшмәләре	Тимершык авылы	урын	200	-	-
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары						
1	Фельдшер-акушерлык пункты (мәктәп бинасында)	Тимершык авылы	сменага килүләр	20	25	-
2	Фельдшер-акушерлык пункты	Кызыл Мишә авылы	сменага килүләр	15	20	-
3	Фельдшер-акушерлык пункты (мәктәп бинасында)	Миңгәр авылы	сменага килүләр	10	20	-
Мәдәни-ял итү учреждениеләре						
1	Тимершык авыл китапханәсе (мәдәният йорты бинасында)	Тимершык авылы	мең берәмлек саклау	10,68	10	-
2	Кызыл Мишә авыл китапханәсе (мәдәният йорты бинасында)	Кызыл Мишә авылы	мең берәмлек саклау	5,053	100	-
3	Миңгәр авыл китапханәсе	Миңгәр авылы	мең берәмлек саклау	7,1	25	-
4	Тимершык авыл мәдәният	Тимершык авылы	урын	300	10	

	йорты					
5	Кызыл Мишә авыл мәдәният йорты	Кызыл Мишә авылы	урын	250	100	-
6	Көек авыл клубы	Көек авылы	урын	100	65	-
7	Миңгәр авыл клубы	Миңгәр авылы	урын	100	52	-
8	Сабай авыл клубы	Сабай авылы	урын	90	30	-
Спорт учреждениеләре						
1	Мәктәп каршындагы спорт залы	Тимершык авылы	идән мәйданының кв. м.	672	-	-
2	Мәдәният йорты каршындагы спорт залы	Тимершык авылы	идән мәйданының кв. м.	220	-	-
3	"Сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен Саба мәктәп-интернаты " ДБМУ спорт залы	Кызыл Мишә авылы	идән мәйданының кв. м.	146	-	-
Яссылыклы спорт корылмалары						
1	Мәктәп каршындагы футбол кыры	Тимершык авылы	кв. м	1800	-	-
2	Мәктәп каршындагы хоккей тартмасы	Тимершык авылы	кв. м	1456	-	-
Сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре						
1	Кибетләр	Авыл җирлеге территориясе	кв. м. сәүдә.мәйдан.	424	-	-
Кредит-финанс учреждениеләре һәм элемтә предприятиеләре						
1	Почта элемтәсе бүлекчәсе	Тимершык авылы	объект	1	-	-
Культ билгеләнешендәге объектлар						
1	Мәчет	Тимершык ав., Миңгәр ав., Кызыл Мишә ав., Көек ав., Сабай ав.	объект	5	-	-
Административ-эшлекле билгеләнештәге объектлар						
1	Авыл җирлеге башкарма комитеты (мәдәният йорты бинасында)	Тимершык авылы	объект	1	-	-
2	УУП өчен административ-торак комплекс	Тимершык авылы	объект	1	-	-

3.8.2 нче таблица

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге халкының тәэмин ителеше Татарстан Республикасында социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары

Т/б №	Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Барысы да норма буенча кирәк	Башлангыч елга гамәлдәге хәл	Җитешлек, %
1	Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары	урын	0-7 яшьлек 100 балага 40,5 урын	45	82	184
2	Гомуми белем бирү оешмалары	урын	7-18 яшьлек 100 балага 40,5 урын	103	445	433
3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урын	5-18 яшьлек 100 балага 9 урын	26	200	756
4	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	йөреш/сменага	1000 кешелек сменага йөреш 19.7	30	45	149
5	Гомуми файдаланудагы спорт заллары	идән мәйданының кв. м.	1000 кешегә 350 кв. м. идән мәйданы туры килә.	539	1038	193
6	Яссылыклы корылмалар	кв. м	1000 кешегә 1950 кв. м.	3001	3256	108
7	Клублар, мәдәният йортлары	урын	Халык саны 1 – 3 мең кеше булганда 300-230 урын.	281	840	299
8	Китапханә	мең экз.	халык саны 1-3 мең кеше булганда 1 мең кешегә 6-7,5 мең экз.	9,2	22,83	249
9	Кибетләр	кв. м сәүдә.мәйдан	1000 кешегә 300 кв. м.	462	424	92
10	Гомуми туклану предприятиеләре	урын	1000 кешегә 40 урын.	62	0	0
11	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыннары	1000 кешегә 7 эш урыны	11	0	0
12	Элемтә бүлекчәләре	объект	Авыл җирлегенә 1 объект	1	1	100
13	Полициянең участок пункты	объект	1 объект 1-4 административ кишәрлеккә, 1 участок исәбеннән 2,8 мең кешегә	1	1	100
14	Җәмәгать бәдрәфләре	прибор	1000 кешегә 1 прибор.	1	0	0
15	Банк бүлекчәсе	операц. урын	1-2 мең кешегә 1	1	0	0

3.9. Зиратлар

Тимершык авыл җирлегендә 5 гамәлдәге зират бар һәм аларның гомуми мәйданы 18,3237 га. Зиратлар турында мәгълүмат 3.9.1 нче таблицада бирелгән.

Тимершык авыл җирлегендә яшәүче халыкның зират территорияләренә ихтыяҗы халыкның гамәлдәге демографик структурасына, шулай ук Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның 27.12.2013 № 1071 республика нормативларына (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) туры китереп исәпләнгән.

Шулай итеп, авыл җирлеге халкының традицион күмү зиратларына норматив ихтыяҗы 0,38 га тәшкил итә. Авыл җирлегенең традицион күмү зиратлары белән тәэмин ителеше халыкның норматив ихтыяҗының 1336% тәшкил итә.

3.9.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратлар

Т/б №	Урнашу урыны	ЗУ кадастр номеры	ЗУ категориясе	Мәйдан, га	Тулылыгы, %	Зиратның буш территорияләре, га	Зират статусы
1	Сабай авылы янында	16:35:170301:118	Торак пунктларның җирләре	2,3799	80	0,4759	гамәлдәге
2	Миңгәр авылы янында	16:35:170705:13 16:35:170705:51	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	4,9621	70	1,4886	гамәлдәге
3	Тимершык авылы	16:35:170101:273	Торак пунктларның җирләре	5,4318	70	1,6295	гамәлдәге
4	Кызыл Мишә авылы янында	16:35:170806:7 16:35:170806:15 16:35:170806:16 16:35:170806:17 16:35:170806:18 16:35:170806:19	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	4,3465	70	1,3040	гамәлдәге
5	Көек авылы	16:35:170501:41	Торак пунктларның җирләре	1,2034	85	0,1805	гамәлдә булмаган
Барлыгы гамәлдәге зиратлар				18,3237		5,0785	

3.10. Туристлык-рекреацион потенциал

Тимершык авыл җирлегенең гидрографик челтәре Мишә һәм Кече Мишә елгаларыннан һәм аларның кушылдыкларыннан, шулай ук күлләрдән һәм буалардан тора.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә:

- Сабантуйны үткәрү өчен уңайлы өч урын-7600 кеше кабул итә ала;

- Миңгәр авылында урнашкан кунакханәле Спа-комплекс;

- авыл җирлегенең көньягында урнашкан су объекты янында ял итү объектлары.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә шулай ук табигый-рекреацион үзлекләргә ия булган агач-куаклык белән капланган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр, болыннар һәм көтүлекләр бар.

3.11. Мәдәни мирас объектлары

"Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында" 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Федераль законы нигезендә (Дәүләт Думасы тарафыннан 2002 елның 24 маенда кабул ителгән, Федерация Советы тарафыннан 2002 елның 14 июнендә хупланган), Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният ядкарьләренә) күчемсез мөлкәт объектлары (алга таба - мәдәни мирас объектлары) керә (археологик мирас) һәм тарихи вакыйгалар нәтиҗәсендә барлыкка килгән, тарих, археология, архитектура, шәһәр төзелеше, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология яки антропология, социаль мәдәният күзлегеннән чыгып кыйммәткә ия һәм алар белән тарихи бәйләнгән территорияләре, рәсем сәнгате, скульптура, декоратив-гамәли сәнгать әсәрләре, фән һәм техника объектлары һәм матди мәдәниятнең башка предметлары булган башка объектлар чор һәм цивилизацияләр, мәдәниятнең барлыкка килүе һәм үсеше турында чын мәгълүмат чыганаклары.

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитеты мәгълүматлары буенча Тимершык авыл җирлеге территориясендә түбәндәге мәдәни мирас объектлары урнашкан:

- территориясе чикләре билгеләнмәгән, Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Тимершык авылыннан көньяк-көнчыгышка таба 0,3 км ераклыкта урнашкан «Тимершык урнашкан урын» ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле);

- территориясе чикләре билгеләнмәгән, Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Миңгәр авылыннан 0,3 км төньяк-көнбатышта урнашкан ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле) "Миңгәр авылы";

-территориясе чикләре билгеләнмәгән, Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Мингер авылыннан 0,9 км төньяк-көнбатышта урнашкан ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле) «Миңгәр кабер ташы».

3.12. Транспорт- коммуникация инфраструктурасы

Транспорт, башка инфраструктура тармаклары белән беррәттән, социаль

һәм икътисадый максатларга ирешүнең мөһим коралы буларак, җәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенең база шартларын тәэмин итә.

Тимершык авыл җирлегенең транспорт структурасы Саба муниципаль районының транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасы транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары

Тимершык авыл җирлегенең гомуми файдаланудагы гамәлдәге автомобиль юллары милек формасы буенча региональ яисә муниципальара һәм җирле әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

Тимершык авыл җирлеге чикләрендәге региональ яисә муниципальара һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары исемлеге һәм озынлыгы 3.12.1 таблицасында бирелгән.

3.12.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге чикләрендәге автомобиль юллары исемлеге

Т/б №	Юллар атамасы	Юллар категориясе	Озынлыгы (җирлек чикләрендә), км	шул исәптән		
				асфальт-бетон	күчеш	грунтлы
Региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары						
1	Казан-Шәмәрдән	III, IV	1,3	1,3	-	-
2	Сатыш-Байлар Сабасы	IV	1,5	1,5	-	-
3	Тимершык-Олы Шыңар	IV	7,8	7,8	-	-
4	Тимершык-Олы Шыңар - Сабай	V	1,465	1,465	-	-
5	Казан-Шәмәрдән-Көек	IV	4,235	4,235	-	-
6	Тимершик-Кызыл Мишә	IV	3,825	3,825	-	-
7	Байлар Сабасы-Тимершик-Югары Симет Алан	IV	8,1	8,1	-	-
Барлыгы			28,225	28,225	-	-
Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары (торак пунктларның урам-юл челтәреннән тыш)						
1	Ял объектларына керү	-	5,5	5,5	-	-
2	Мингер авылына төньяк яктан керү	-	0,5	0,5	-	-
3	Миңгәр авылына керү	-	3,3	3,3	-	-
4	Ындыр табагына керү юлы	-	1,3	1,3		
5	Миңгәр авылының көнбатыш мәйданчыгына керү	-	0,5	0,5	-	-
Барлыгы			11,1	11,1		
БАРЛЫГЫ			39,325	39,325	-	-

Ясалма корылмалар һәм автомобильләргә хезмәт күрсәтү һәм саклау объектлары

Тимершык авыл җирлеге территориясендә 5 күпер корылмасы урнашкан: Тынычлык урамындагы Тимершык авылы күпере, Татарстан урамындагы Көек авылы күпере, Пионер урамындагы Тимершык авылы күпере, Пионер урамындагы Кызыл Мишә авылы күпере, Кызыл Мишә авылы янындагы күпер. Шулай ук Тимершык авылында автомойка һәм шиномонтаж станциясе урнашкан.

Торак пунктларның урам-юл челтәре

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юллары төп урамга һәм торак төзелештәге урамга бүленә. Төп урам торак территорияләрне иҗтимагый үзәк белән тоташтыра. Торак төзелештәге урам торак территорияләр эчендә төп урам белән элемтәне гамәлгә ашыра.

Торак пунктларның урам-юл челтәре турында мәгълүмат 3.12.2 нче таблицада бирелгән.

3.12.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның урам-юл челтәре торышына характеристика

Т/б №	Урам атамалары	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчеш өслеге, км	грунт өслек, км
1	Тимершык авылы				
	Пионер ур.	1,400		1,400	-
	Ак Чишмә ур.	0,882		0,882	-
	Комаров ур.	1,131		1,131	-
	Ленин ур.	2,175		2,175	-
	Пушкин ур.	0,287		0,287	-
	Габбас ур.	0,572		0,572	-
	Яшьләр ур.	0,855		0,855	-
	Заря-Тау ур.	2,575		2,575	-
	Комсомол ур.	0,394		0,394	-
	Киров ур.	0,834		0,834	-
	Пионер ур.	0,360		0,360	
	Кояшлы ур.	0,441		0,441	
	Пионер тыкрыгы	0,135		0,135	
	Каенлык ур.	0,818		0,818	
Барлыгы		12,859		12,859	
2	Миңгәр авылы				
	Татарстан ур.	1,605	1,605		
	Х. Такташ ур.	0,663	0,663		
	Г. Тукай тыкрыгы	0,760	0,760		
	К. Маркс ур.	0,313	0,313		
	Х. тыкрыгы	0,552	0,552		

Т/б №	Урам атамалары	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчеш өслеге, км	грунт өслек, км
	Х. Туфан тыкрыгы	0,256	0,256		
	Шәүкәт Биктимеров ур.	0,107	0,107		
Барлыгы		4,256	4,256		
3	Кызыл Мишә авылы				
	Ленин ур.	0,780		0,780	
	М. Җәлил ур.	1,474		1,474	
	Пионер ур.	0,885		0,885	
	Татарстан ур.	1,040		1,040	
	Г. Тукай ур.	0,576		0,576	
Барлыгы		4,755		4,755	
4	Көек авылы				
	Татарстан ур.	1,344		1,344	
	Татарстан тыкрыгы	0,186		0,186	
	Яшьләр ур.	0,330		0,330	
	Татарстан ур.	0,516		0,516	
	Ключевая тыкрыгы	0,171		0,171	
Барлыгы		2,547		2,547	
Сабай авылы					
5	Г. Тукай тыкрыгы	0,565		0,565	
	М. Җәлил ур.	0,821		0,821	
	Ленин ур.	0,253		0,253	
	Татарстан ур.	0,415		0,415	
	Г. Тукай тыкрыгы	0,169		0,169	
Барлыгы		2,223		2,223	
Җирлек буенча барысы		26,64	4,256	22,384	-

Урам-юл челтәренең җитешсезлеге булып төп һәм ярдәмче урамнарның йөрү өлеше түшәмәсенең канәгатьләнерлек булмавы тора. Гамәлдәге транспорт каркасын анализлау хәл итүне таләп итә торган кайбер проблемаларны ачыклады. Тимершык авыл җирлеге халкының медицина оешмалары, мәдәният һәм сәнгать, мәгариф объектлары, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү буенча махсуслашкан предприятиеләр хезмәтләреннән шәхси һәм җәмәгать транспортыннан файдалануын исәпкә алып, чит илләрдә һәм торак пунктлар чикләрендә юлларның сыйфатын яхшырту зарур.

3.13. Инженерлык инфраструктурасы

Су белән тәэмин итү

Тимершык авыл җирлеген хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып җир асты сулары тора. Халык суны артезиан скважиналарыннан да, чишмәләрдән дә файдалана.

Тимершык авыл җирлегенең су белән тәэмин итү системасы корылмалары турындагы гомуми мәгълүматлар 3.13.1 нче таблицада китерелгән.

3.13.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең су белән тәэмин итү системасы корылмаларына характеристика

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пунктларның исемнәре	Су белән тәэмин итү чыганагы, берәмлекләр	Су алу егәрлеге м³/тәүлек	Озынлыгы суүткәргеч челтәрләре, км
1	Тимершык авылы	5	798	15,52
2	Миңгәр авылы	1	518,4	4,8
3	Кызыл Мишә авылы	1	108	5,9
4	Көек авылы	1	12	1,6
5	Сабай авылы	1	121	2,1

Шулай ук авыл җирлеге территориясендә "Саба" ҖЧҖ су алу скважинасы һәм Кызыл Мишә авылыннан көньякта Чишмә каптажы урнашкан.

Су торак пунктлар янындагы скважиналар аша алына. 1 нче күтәрү насос станциясе су кабул итү корылмалары белән берләштерелгән, скважиналар тамагы павильон белән ябык. Чистарту корылмалары, суны исәпкә алу узелы юк, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә.

Су белән тәэмин итү системасы, хуҗалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяҗларны канәгатьләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул ителгән. Суүткәргеч челтәрләре су сүтү колонкалары һәм янгын сүндерү гидрантлары белән җиһазландырылган. Су башнялары торак пунктларның су куллануын көйли, челтәрдә кирәкле басым тудыра, шулай ук 10 минутлык янгынга каршы су запасын саклый.

Канализация

Хәзерге вакытта авыл җирлеге территориясендә Кызыл Мишә авылында мәктәптән (10 м3/тәүлек) һәм балалар бакчасыннан (5 м3/тәүлек) агып төшүче суларны чистарту өчен локаль корылмалар эшли. Тимершык авылында җирле чистарту корылмаларына авыл мәдәният йортыннан (5 м3/тәүлек) һәм мәктәптән (15 м3/тәүлек) агынты сулар килә.

Мингәр торак пунктында биологик чистарту корылмалары, үзәкләштерелгән су агызу системасы төзелде. Агып төшүче сулар чыганагы-Мингер Авылы торак төзелешеннән хуҗалык-көнкүреш агынтылары, шулай ук планлаштырылган кунакханәләр һәм кунак йортлары. Су агызу схемасы нигезендә, агып төшүче сулар үзйөрешле урам челтәренең торбаүткәргечләре буенча канализация насос станциясенә (КНС-1), аннары басым торбаүткәргече буенча агып төшүче сулар Татарстан урамы буйлап уза торган проектлана торган үзйөрешле су агызу урам челтәренә (КНС-2) керә, аннан агып төшүче су агызу станциясенә (КНС-2) агып төшә,су агызуның гамәлдәге үзәкләштерелгән системасы.

Башка торак пунктларда яшәүче халык септиклардан яисә су үткәрми торган чокырлардан файдалана, бу исә территориянең пычрануына китерә.

Җирлек территориясендә яңгыр канализациясе юк. Яңгыр һәм кар суларын агызу җайга салынмый һәм хәзерге рельефның түбәнрәк урыннарына алып

барыла.

Территорияне санитар чистарту

Бу бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, җыю, бетерү, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен җыештыру мәсьәләләре карала.

Атмосфера һавасын, су ресурсларын саклау, зарарлы йогынты чыганакларын ачыклау, утильләштерелми торган сәнәгать калдыкларын бетерү, зарарсызландыру мәсьәләләре «әйләнә-тирә мохитне саклау»бүлегендә карала.

Саба муниципаль районы региональ оператор эшчәнлегенең Көнбатыш зонасына керә. Җирлек территориясеннән каты коммуналь калдыкларны (алга таба – ККК) җыюны һәм чыгаруны «Саба районы ТКХның Шәмәрдән МПП» ААҖ Саба ККК полигонына чүп-чар төяү станциясе аша гамәлгә ашыра.Байлар Сабасы. Хәзерге вакытта авыл җирлегендә Тимершык, Миңгәр, Кызыл Мишә, Көек авылларында каты коммуналь калдыкларны җыю контейнерлары бар. Сабай авылында ККК "капчык җыю" системасы эшли.

Җылылык белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта утар төзелешен җылыту түбән басымлы табигый газда эшләүче 2 яисә бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарын җылытуның локаль чыганакларыннан гамәлгә ашырыла.

Тимершык авыл җирлегенең иҗтимагый һәм административ-эшлекле учреждениеләре үзләренең җылылык чыганакларыннан файдаланалар.

3.13.2 нче таблица

Тимершык авыл җирлеген җылылык белән тәэмин итү чыганакларына характеристика

Т/б №	Җылылык белән тәэмин итү чыганаклары исеме	Казаннар саны	Ягулык төре	Җылылык белән тәэмин итү чыганакларының җитештерүчәнлеге (Гкал/сәгать)
1	МФЦ автоном котельнаясы	2	Газ	0,054
2	Кызыл Мишә авылы Саба коррекция мәктәбенең автоном котельнаясы	1 2	Газ	0,160
3	Кызыл Мишә мәдәният йортының автоном котельнаясы	2	Газ	0,46
4	Кызыл Мишә балалар бакчасының автоном котельнаясы	1	Пеллетлар	н/с
5	Көек АК автоном котельнаясы	2	Газ	0,080
6	Тимершык урта мәктәп-Миңгәр башлангыч гомуми белем бирү мәктәбе филиалының автоном котельнаясы	2	Газ	0,100
7	Мингәр мәдәният йортының автоном котельнаясы	1	Газ	0,023
8	Сабай АК	-	Ут	-

*белешмәләр авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелде

Газ белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Тимершык авыл җирлеген газ белән тәэмин итү югары басымлы магистраль газүткәргечтән, бүлгеч газүткәргечләр һәм газ бүлү станциясе (ГРС) аша башкарыла.

3.13.3 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенә хезмәт күрсәтүче газ бүлү станциясенә характеристика

Т/б №	ГРС, АГРС атамалары	Басым, Р чыгу юлында, МПа		Йөкләү (бирелә торган газ микъдары) ,мең м3/сәг	
		проект	күренеш	проект	күренеш
1	АГРС-3 Эзмә т. п.	0,6	0,5	4,5	4

Тимершык авыл җирлеге торак пунктларына табигый газ ГРСТАН Бистәара югары басымлы газүткәргечләр буенча газ бүлү пунктларына (ГРП, ШРП) кадәр бирелә. Аннары түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

3.13.4 нче таблица

Газны редукцияләүнең гамәлдәге пунктларына характеристика Башкарма комитет тарафыннан бирелгән

Объект исеме	Урнашу урыны (торак пункт)	Керү урынында газ басымы (МПа)	Керү урынында газ басымы (МПа)	Җитештерүчәнлек (мен м)^3/сәгать)
ПРГ с рег. РДНК-400	ТР, Саба районы, Көек авылы	0,6	0,003	300
ПРГ с рег. РДНК-400	ТР, Саба районы, Кызыл Мишә авылы	0,6	0,003	300
ПРГ 2 нче рег. РДНК-400	ТР, Саба районы, Миңгәр авылы (егерь йорты)	0,6	0,003	600
ПРГ 2 нче рег. РДГ-50Н/35	ТР, Саба районы, Миңгәр авылы (авылга 1 нче ШП)	0,6	0,003	300
ПРГ 2 нче рег. РДГ-20	ТР, Саба районы, Миңгәр авылы (2 нче ШП Дубай)	0,6	0,003	70
ПРГ 2 нче рег. РДГ-20	ТР, Саба районы, Миңгәр авылы (2 нче ШП Дубай)	0,6	0,003	70
ПРГ 2 нче рег. РДНК-400	ТР, Саба районы, Сабай авылы	0,6	0,003	300
ПРГ с рег. РДГ-50Н/35	ТР, Саба районы, Тимершык ав. (1 нче ШП)	0,6	0,003	2150
ПРГ с рег. РДНК-1000	ТР, Саба районы, Тимершык ав. (2 нче ШП)	0,6	0,003	900
ПРГ с 2 рег. РДНК-400	ТР, Саба районы, Тимершык ав. (2 нче ШП)	0,6	0,003	300

Авыл җирлеге башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, авыл җирлеге территориясе буйлап 21,9 км озынлыкта бүлү газүткәргечләре уза.

Электр белән тәэмин итү

Тимершык авыл җирлеген электр белән тәэмин итү югары вольтлы подстанцияләрдән башкарыла:

– «Саба» ПСНӘ 220/110/35/6-10 кВ. «Саба» ПС трансформаторларының куәте 2х10000 кВА тәшкил итә.
– «Мичән» ПСНӘ 220/110/35/6-10 кВ. «Мичән» ПС трансформаторларының куәте 2х6300 кВА тәшкил итә.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә 35 трансформатор подстанциясе

урнашкан, 3.13.6 таблицасы.

3.13.5 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләренә характеристика

Т/б №	Объект исеме	Трансформаторлар саны, шт	Трансформаторларның номиналь куәте (кВА)	Подстанциянең көчәнеше (кВ)	ПС (кВА)туклану үзәкләренең куәт резервы
1	КТП-92197	1	160	10	113
2	КТП-92192	1	100	10/0,4	87
3	КТП-92193	1	160	10/0,4	142
4	КТП-92194	1	160	10/0,4	104
5	КТП-92195	1	160	10/0,4	151
6	КТП-92143	1	100	10/0,4	86
7	КТП-92196	1	160	10/0,4	124
8	КТП-92066	1	100	10/0,4	90
9	КТП-92376	1	250	10/0,4	110
10	КТП-92395	1	160	10/0,4	100
11	КТП-92382	1	630	10/0,4	-
12	КТП-92386	1	630	10/0,4	-
13	СТП-93423	1	100	0,4/10	50
14	СТП-93424	1	100	10/0,4	50
15	КТП-98004	1	250	10/0,4	33
16	КТП-98006	1	250	10/0,4	78
17	КТП-98007	1	250	10/0,4	224
18	КТП-92005	1	160	10/0,4	106
19	КТП-92191	1	160	10/0,4	105
20	КТП-98218	1	250	10/0,4	214
21	КТП-98263	1	160	10/0,4	40
22	КТП-98262	1	160	10/0,4	116
23	КТП-92390	2	2х400	10/0,4	319
24	СТП-92452	1	25	10/0,4	25
25	СТП-98453	1	25	10/0,4	25
26	СТП-98460	1	25	10/0,4	25
27	КТП-98009	1	250	10/0,4	48
28	КТП-98010	1	100	10/0,4	35
29	КТП-98011	1	100	10/0,4	26
30	КТП-98012	1	250	10/0,4	174
31	СТП-98428	1	25	10/0,4	25
32	КТП-98013	1	630	10/0,4	585
33	КТП-98015	1	160	10/0,4	48
34	КТП-98288	1	400	10/0,4	400
35	КТП-98378	1	250	10/0,4	100

Торак пунктларның комплектлы, мачталы һәм баганалы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәэмин итү 37,5 км озынлыктагы ВЛ 10кВ һава линияләре белән башкарылган. Шулай ук авыл җирлеге территориясе буенча транзит аша ВЛ 110КВ уза.

Терәкләр тибы тимер-бетон һәм тимер кушымталы агачтан. Физик хәле канәгатьләнерлек. Терәкләрне алыштыру таләп ителми. Электр энергиясен тапшыруның барлык линияләре дә үзара резервлана.

Электр челтәрләрен схемалы чишүнең гамәлдәге тибы - боҗралы һәм радиаль. Әлеге схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын электр белән тәэмин итү категориясен тиешле дәрәҗәдә тәэмин итә һәм көчле үзгәртеп корулар таләп итми.

Югары вольтлы җиһазларны саклау өчен подстанцияләрдә төрле саклагычлар һәм автоматика урнаштырылган: көч трансформаторларында – газ

саклагыч, дифференциаль ток саклагыч, Максималь ток саклагыч, артык җылынудан һәм артык йөкләнештән саклау, май дәрәҗәсе төшүдән саклау, көчәнеш юкка чыгудан саклау.

Зәгыйфь токлы челтәрләр

Хәзерге вакытта Тимершык авыл җирлегенә телефонлаштыру Тимершык, Кызыл Мишә һәм Миңгәр авылларында урнашкан өч автомат телефон станциясе аша башкарыла.

3.13.6 нчы таблица

Тимершык авыл җирлеге АТСының техник характеристикалары

Объектның исеме, урнашу урыны (торак пункт, адрес)	Кулланыла торган сыешлык	АТСның проект сыйдырышлылыгы	Файдалануга тапшыру елы
Тимершык авылы	186	224	2003
Кызыл Мишә авылы	112	128	2003
Миңгәр авылы	78	96	2003

Элемтә турыдан-туры туклану зонасы белән шкаф системасы аша оештырылган.

Линия хуҗалыгы – кабель-һава хуҗалыгы, траншеяларда һәм кабель канализациясендә, шулай ук терәкләрдә һава буенча кабельләр белән башкарылган. Кабельләрнең тибы: җепсел-оптик, бер дүртле КСПП, КСПЗП.

Шулай ук авыл җирлеге территориясендә Тимершык һәм Миңгәр авылларының база станцияләре урнашкан.

4. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ 2046 ЕЛГА КАДӘР ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ

4.1. Халык саны фаразы

Республиканың муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата демографик сәясәтне, шул исәптән халык санын фаразлауны Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Саба муниципаль районының авыл җирлекләрендә халык саны фаразы Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы биргән район халкының гомуми саны фаразын исәпкә алып үтәлде.

Тимершык авыл җирлегендә халык санын фаразлау генераль план кысаларында үтәлде. Тимершык авыл җирлеге составындагы һәр торак пунктта халык саны фаразы 2017 елдан алып 2023 елга кадәрге барлык халык, төп яшь төркемнәре, балалар һәм яшүсмерләр саны динамикасы, шулай ук бер ел эчендә туучылар, вафат булучылар, килүчеләр һәм китүчеләр саны турында Тимершык авыл җирлеге башкарма комитеты биргән мәгълүматларга нигезләнеп эшләнгән.

Демографик фаразга караганда, Тимершык авыл җирлегендә даими яшәүчеләрнең саны генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чиратына (2031 ел) 2180 кеше тәшкил итәчәк.

Генераль планны гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына (2046 ел) Тимершык авыл җирлегендә даими яшәүчеләрнең саны 2488 кеше тәшкил итәчәк.

4.1.1 нче таблица

Даими халык саны фаразы

Тимершык авыл җирлеге, кеше

Т/б №	т.п атамасы	2031 ел	2046 ел
1	Тимершык авылы	900	925
2	Кызыл Мишә авылы	307	300
3	Миңгәр авылы	779	1070
4	Көек авылы	164	166
5	Сабай авылы	30	27
Җирлек буенча барысы		2180	2488

4.1.2 нче таблица

Балалар һәм яшүсмерләрнең фаразланган саны

Тимершык авыл җирлегендә, кеше

Т/б №	Исеме	2031 ел			2046 ел		
		0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь	0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь
1	Тимершык авылы	71	163	187	73	167	192
2	Кызыл Мишә авылы	18	45	50	17	44	49
3	Миңгәр авылы	41	130	145	56	179	200
4	Көек авылы	17	22	30	17	23	31
5	Сабай авылы	0	2	2	0	2	2
Җирлек буенча барысы		147	363	414	164	415	473

4.2. Икътисадый үсеш

Тимершык авыл җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисади үсеш

программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән
«2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе " расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы»расланды.

Расланган стратегия кысаларында Казан агломерациясе составына керүче Саба муниципаль районы тупланган экологик зыян объектларын бетерү программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

4.3. Җитештерү территорияләрен үстерү

Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында кадастр номеры 16:35:170901:338 булган җир кишәрлеген «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» категориясеннән «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» категориясенә күчерү каралган. «Көнчыгыш Көек»Җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ карьерын сәнәгый эшкәртү.

Шулай ук кадастр номеры 16:35:170101:1065 булган җир кишәрлегендә төзелеш материаллары һәм автотранспорт складын урнаштыру каралган.

4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү

Генераль планга үзгәрешләр кертү проектында 16:35:170705:50 кадастр номерлы җир кишәрлегендә гомуми мәйданы 2,4093 га булган алма бакчасы урнаштыру каралган.

4.3.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегендә сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Көек авылыннан көнчыгышка таба	Известьташ чыгару карьеры	Известьташ чыгаруны һәм транспортлауны оештыру	га	-	8,6400	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты
2	Тимершык авылы	Төзелеш материаллары һәм автотранспорт склады	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

4.3.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегендә агросәнәгать комплексын үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Миңгәр авылыннан көньякка таба	Алма бакчасы	Яңа төзелеш	га	-	2,4093	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

4.5. Урман комплексын үстерү

Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында, Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында һәм башка программаларда, хисап срогына кадәрге чорга документларда Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары каралмый.

4.6. Торак инфраструктурасын үстерү

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эшләү - генераль планның өстенлекле бурычларыннан берсе. Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында, Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында һәм башка программаларда, хисап срогына кадәрге чорга документларда Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары каралмый.

Даими халык өчен яңа торак төзелеше күләмнәрен исәпләү фаразланган халык саны һәм фаразланган торак тәэмин ителеше (бер кешегә торак мәйданының квадрат метры саны) нигезендә башкарылды.

Генераль планда исәп-хисаплар өчен бер шәхси йортның уртача мәйданы 120 кв. м, бер кишәрлекнең мәйданы 0,15 га тәшкил иткән.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында Миңгәр авылында яңа торак төзелеше өчен 32,06 га мәйдан (социаль инфраструктура объектлары, урамнар һәм юллар, гомуми файдаланудагы яшелләндерү мәйданнарыннан тыш) бүлеп бирү каралган.

Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чиратында (2031 елга кадәр) җирлектә индивидуаль торак төзелеше каралган:

- Миңгәр авылында 16:35:170708:254 җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше өчен 0,2780 га территория (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә), әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,12 мең кв. м (1 кишәрлек)тәшкил итәчәк.;
- Миңгәр авылында индивидуаль торак төзелеше өчен 16:35:000000:1268 җир кишәрлегендә (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә) 0,6438 га территория, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,48 мең кв. м (4 кишәрлек)тәшкил итәчәк.;
- Миңгәр авылында (торак пунктның хәзерге чигеннән читтә) индивидуаль торак төзелеше өчен 27,88 га территория, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 22,32 мең кв. м (186 кишәрлек)тәшкил итәчәк. ;

Хисап срогына Генераль планда Миңгәр авылында (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә) индивидуаль торак төзелеше өчен 3,26 га территория каралган, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,61 мең кв. м (22 кишәрлек)тәшкил итәчәк.

Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алмаштыру төзүчеләр көче белән, шул исәптән төрле финанслау схемаларын (төзүчеләр акчалары, ипотека, шул исәптән социаль ипотека, ташламалы категориядәге төзүчеләргә субсидияләр, яшь

белгечләрне авылда калдыру программалары һ.б.) кулланып гамәлгә ашырылачак.

4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү

Тимершык авыл җирлеге Генераль планының төп максатларыннан берсе-фаразлана торган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү объектларына булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем файдалана алырлык тигез шартлар тәэмин итү.

Тимершык авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру чаралары Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы чараларын исәпкә алып билгеләнгән.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен гамәлдәге нормативлар нигезендә исәпләү 4.7.1 нче таблицада бирелгән.

Тимершык авыл җирлеге халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү буенча чаралар исемлеге 4.7.2 нче таблицада бирелгән.

4.7.1 нче таблица

Социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының кирәкле куәтен исәпләү

Тимершык авыл җирлеге

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяҗ		Саклаучы гамәлдәге	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2046 елга объектларның куәтен арттыру.	2046 елга тәэмин ителеш (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)[3]), %
				Беренче чират (2031 ел)	Исәпләнгән срок (2046 ел)		Беренче чиратта (2031 елга кадәр)	Исәпләнгән вакыт (2032-2046 еллар)	Барлыгы 2046 елга.		
Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары	урын	0-7 яшьлек 100 балага 40,5 урын	82	60	66	82	0	0	0	0	333[1]
Гомуми белем бирү оешмалары	урын	7-18 яшьлек 100 балага 40,5 урын	445	147	168	445	0	0	0	0	265[1]
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урын	5-18 яшьлек 100 балага 9 урын	200	37	43	200	0	0	0	0	470[1]
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	сменада булу	1000 кешегә сменага 19,7 кеше килә.	45	43	49	45	0	4	4	4	100
Спорт заллары	идән мәйданының кв. м.	1000 кешегә 350 кв. м. идән мәйданы туры килә.	1086	763	871	1086	0	0	0	0	119[1]
Яссылыклы спорт корылмалары	кв. м	1000 кешегә 1950 кв. м.	3256	4251	4852	3256	995	601	1596	1596	100
Клублар, мәдәният йортлары	урын	Халык саны 1 – 3 мең кеше булганда 300-230 урын.	840	259	248	840	0	0	0	0	338[1]
Китапханә	мең нөсхә	халык саны 1-3 мең кеше булганда 1 мең кешегә 6-7,5 мең экз.	22,8	13,1	14,9	22,8	0	0	0	0	153[1]

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяҗ		Сакланучы гамәлдәге	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2046 елга объектларның куәтен арттыру.	2046 елга тәэмин ителеш (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)[3], %
				Беренче чират (2031 ел)	Исәпләнгән срок (2046 ел)		Беренче чиратта (2031 елга кадәр)	Исәпләнгән вакыт (2032-2046 еллар)	Барлыгы 2046 елга.		
Кибетләр	кв. м сәүдә.мәйдан	1000 кешегә 300 кв. м.	424	654	746	424	230	92	322	322	100
Гомуми туклану предприятиеләре	урын	1000 кешегә 40 урын.	0	87	100	0	87	13	100	100	100
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыннары	1000 кешегә 7 эш урыны.	0	15	17	0	15	5	17	17	100
Полициянең участок пункты	объект	1 объект 1-4 административ кишәрлеккә, 1 участок исәбеннән 2,8 мең кешегә	1	1	1	1	0	0	0	0	100
Элемтә бүлекчәләре	объект	Авыл җирлегенә 1 объект	1	1	1	1	0	0	0	0	100
Банк бүлекчәсе	операц. урын	1-2 мең кешегә 1	0	1	1	0	1	0	1	1	100
Җәмәгать бәдрәфләре	прибор	1000 кешегә 1 прибор.	0	2	2	0	2	0	2	2	100

тәэмин ителешнең [1] күрсәткече 100%тан артык, объектларның гамәлдәге егәрлеге куллану вакытына караганда артыграк булуы белән бәйле;
[2] клубны төзү авыл җирлеге башкарма комитеты мәгълүматлары буенча планлаштырылган;
[3] 4.7.2 таблицасы мәгълүматлары буенча. Тимершык авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге.

4.7.2 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Җирлек составына	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары	Чара чыганагы (документ исеме)

	керүче торак пункт исеме				Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (РАЙОН)ЧАРАЛАРЫ									
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары									
1	Миңгәр авылы	Фельдшер-акушерлык пункты	Куәтне арттыру (оештыру чарасы)	сменага килүләр	10	14	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Миңгәр авылы(яңа торак төзелешенең көнбатыш мәйданчыгы)	Универсаль спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв. м.	-	995	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Универсаль спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв. м.	-	601	-	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Сәүдә, җәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы сәүдә объектлары	Оештыру	кв. м. сәүдә мәйданы	-	322	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы (з/у 16: 35:170705: 326)	Ресторан	Яңа төзелеш	утырту урыннары	-	100	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, җәмәгать бәдрәфләре, кредит-финанс оешмалары									

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиесе	Оештыру	эш урыннары	-	17	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы җәмәгать бәдрәфләре	Оештыру	прибор	-	2	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
3	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы банк бүлекчәсе	Оештыру	операц. урын	-	1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Башка хезмәт күрсәтү объектлары									
1	Миңгәр авылы (з/у 16: 35:170705: 331)	Мәчет	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү

1000 кешегә 0,25 га норматив буенча авыл җирлегендә яшәүче халыкның традицион күмү зиратларына ихтыяҗы 2046 елга 0,62 га тәшкил итәчәк.

Генераль планда Мингәр авылы янындагы зиратның 1,14 га мәйданлы территориясен су объектларының су саклау зонасында урнашуына бәйле рәвештә ябу тәкъдим ителә.

Гамәлдәге зиратларның буш территорияләре халыкның традицион күмү зиратларына фаразланган ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итә.

4.8.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегендә зиратлар территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Зиратлар									
1	Миңгәр авылы янында	Зират	Су саклау зонасында җир өсте су объектлары урнашуга бәйле рәвештә зират территориясенең 1,1444 га мәйданлы өлешен ябу	га	4,9621	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү

Тимершык авыл җирлеге, Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы нигезендә, Саба туристлык-рекреация зонасына - тарихи-мәдәни мирас туплану зонасы буларак җирле әһәмияттәге күп функцияле зонага керә, дини объектлар челтәре, халык сәнгать кәсепләре яшәү урыннары, җәлеп итә торган табигать территорияләре (урманнар, чишмәләр), спорт, спорт-сәламәтләндерү һәм спорт-күңел ачу объектлары Челтәре буларак, спорт-күңел ачу объектлары челтәрен киңәйтү перспективалары булган кыска вакытлы ял объектлары. Әлеге зона туристларның һәм халыкның рекреация һәм туризмның түбәндәге төрләренә: мәдәни-танып белү, археологик, экскурсион, экскурсион-дини, этнографик, спорт, спорт-сәламәтләндерү, спорт-күңел ачу туризмы һәм ял көннәре туризмына ихтыяҗларын тормышка ашыру өчен каралган.

Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы нигезендә Тимершык авыл җирлеге территориясе буйлап «татар халкының дине һәм көнкүреше» дигән җирле әһәмияттәге экскурсия-дини һәм этнографик маршрут оештыру тәкъдим ителә.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында ял итү территорияләрен үстерү җирле халыкның ял итү зонасы буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын күздә тота.

Кешеләрнең ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авылның йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тота: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары-административ һәм иҗтимагый биналар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре янында скверлар төзү, төп урамда бульвар кору, урамнарны яшелләндерү, чәчәк бакчалары һәм газоннар кору.

Чикләнгән файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары-Мәгариф һәм тәрбия объектлары территорияләрен һәм социаль, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтүнең башка объектларын яшелләндерү (бакчалар кору, җиләк-җимеш һәм декоратив агачлар, куаклар утырту, чәчәк бакчалары урнаштыру).

Генераль планга үзгәрешләр кертү проектында кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрен күчерү каралган 16:35:170602:292, 16:35:170706:224, 16:35:000000:1683, 16:35:170705:327, 16:35:000000:1682, 16:35:170705:328, 16:35:170702:400 кунак йортлары һәм кунакханәләр урнаштыру максатында «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән «махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре» җирләре категориясенә.

Шулай ук кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрен күчерү 16:35:170705:330, 16:35:170705:329, җир кишәрлеге өлешләре 16:35:000000:1704 «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән мемориаль комплекс төзү өчен «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» җирләре категориясенә.

4.9.1 нче таблица

Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге
Тимершык авыл җирлегендә

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Тимершык авыл җирлеге, Миңгәр авылы	«Атау»тарихи чишмәсе	Чишмәне төзекләндерү	объект	1	-	+	+	Саба МР СТП
2	Тимершык авыл җирлеге	«Татар халкының дине һәм көнкүреше»экскурсия-дини һәм этнографик маршруты	Маршрут эшләү	-	-	-	+	-	Саба МР СТП
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	Яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	з/у 16:35:170602:292, 16:35:170706:224, 16:35:000000:1683, 16:35:170705:327, 16:35:000000:1682, 16:35:170705:328, 16:35:170702:400	Кунак йортлары, кунакханәләр	Яңа төзелеш	га	-	18,6499	+	+	Тимершык уртак предприятиесенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
3	з/у 16:35:170705:330, 16:35:170705:329, 16 өлеш:35:000000: 1704	Мемориаль комплекс	Яңа төзелеш	га	-	1,1049	+	+	Тимершык уртак предприятиесенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы составындагы Тимершык авыл җирлегенең «транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү» бүлегенең төп максаты-халык ихтыяҗлары нигезендә автомобиль юлларын үстерү, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкурентлык сәләтен арттыру, юл челтәренең таләп ителгән техник торышын, үткәрү сәләтен, иминлеген һәм тыгызлыгын тәэмин итү.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы тәэсирендә Саба муниципаль районының планлаштыру структурасы һәм нәтиҗәдә Тимершык авыл җирлеге территориясенең планлаштыру структурасы формалаша.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасында, Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасында билгеләнгән, шуңа күрә Тимершык авыл җирлегенең генераль планында аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынган.

Генераль планда Тимершык авыл җирлегендәге торак пунктларда урамнарны һәм юлларны капиталь ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон җәю) каралган. Торак пунктларның төп һәм икенче дәрәҗәдәге урамнарының машина үтә торган урыннары өслегенең канәгатьләнерлек булмавын исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күз алдында тотыла.

Үзгәрешләр кертү проектында кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрен күчерү каралган 16:35:170702:413, 16:35:170702:414, 16:35:170702:411 «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән очып китү полосасын урнаштыру өчен «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» җирләре категориясенә.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү буенча чаралар исемлеге 4.10.1 нче таблицада бирелгән.

4.10.1 нче таблица

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
РЕГИОНАЛЬ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Тимершык авыл җирлеге	Казан-Шәмәрдән	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю)	км	1,2	-	+	+	Татарстан Республикасы СТП
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (РАЙОН) ЧАРАЛАР									
Һава транспорты									
1	з/у 16:35:170702:413, 16:35:170702:414, 16:35:170702:411	Очып китү полосасы	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	+	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
Урам-юл челтәре									
1	Тимершык ав., Миңгәр ав., Кызыл Мишә ав., Көек ав., Сабай ав.	Урам-юл челтәре	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю)	км	22,38	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы	Урам-юл челтәре	Яңа төзелеш	км	-	3,1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары чикләрен билгеләү

Россия Федерациясе Җир кодексының 84 статьясы нигезендә шәһәр һәм авыл торак пунктларының чикләрен билгеләү, үзгәртү шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Җирләрне яисә җир кишәрлекләрен бер категориядән икенче категориягә күчерү турында» 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлеше (алга таба – күчерү турында Закон) нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яки үзгәртү, шулай ук җир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләренә кертү йә җир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләреннән төшереп калдыру торак пунктларның җирләрен яисә мондый җирләр составындагы җир кишәрлекләрен күчерү булып тора башка категориягә йә шундый җирләр составындагы җирләрне яки җир кишәрлекләрен башка категорияләрдән торак пункт җирләренә күчереп.

Шулай итеп, дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 2010 елның 16 июнендәге 14-4692-ГЕ номерлы хаты нигезендә, әгәр муниципаль берәмлекнең генераль планын раслау процедурасы бозылмаган булса, генераль планны раслау турындагы акт Җирләрне яисә җир кишәрлекләрен күчерү турындагы акт булып тора.

Тимереш, Мингәр, Кызыл Мишә, Көек, Сабай авыллары торак пунктлары өчен гамәлдәге чикләр сыйфатында чикләр кабул ителде, алар турындагы белешмәләр бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында саклана.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында Миңгәр авылы чиген үзгәртү каралган.

4.11.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар чигенә керә торган (читкә чыгарыла торган) җир кишәрлекләре исемлеге

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
Миңгәр авылы								
Үз эченә алына торган җир кишәрлекләре								
16:35:170708:254	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы житештерүе өчен	-	0,2780	0,2780	Торак пунктларның җирләре	Торак төзелеше	Җир кишәрлекләрен инженерлык челтәрләренә тоташтыру өчен
16:35:170708:256	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгы житештерүе өчен	-	0,2506	0,2506	Торак пунктларның җирләре	Торак төзелеше	Җир кишәрлекләрен инженерлык челтәрләренә тоташтыру өчен
16:35:170706:9	Торак пунктларның җирләре	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен	-	0,2500	0,2500	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше	З/У «торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә керә
16:35:170705:325	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен	-	0,8881	0,8881	Торак пунктларның җирләре	Җәмәгать туклануы	Ресторан төзү өчен
16:35:170705:326	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен	-	0,3849	0,3849	Торак пунктларның җирләре	Җәмәгать туклануы	Ресторан төзү өчен
16:35:170703:249	Авыл хуҗалыгы билгеләнеше ндәге җирләр	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен	-	5,3686	5,3686	Торак пунктларның җирләре	Торак төзелеше	Архитектура-планлаштыру чишелеше
16:35:170703:9	Торак пунктларның җирләре	Яшелчәчелек алып бару	-	0,2225	0,2225	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше	З/У «торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә керә
16:35:170705: 264 (МКЗУ)	Торак пунктларның җирләре	Кунакханә хезмәте күрсәтү	-	0,2225	0,2225	Торак пунктларның җирләре	Ял (рекреация)	З/У «торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә керә

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:20	Торак пунктларның җирләре	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен		0,0244	0,0244	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше	З/У «торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә керә
16:35:170702:416	Торак пунктларның җирләре	Авыл хуҗалыгында файдалану өчен		6,3496	6,3496	Торак пунктларның җирләре	Индивидуаль торак төзелеше	З/У «торак пунктлар җирләре»җирләре категориясенә керә
16:35:170702:427				0,1900	0,1900			
16:35:170702:339				0,2385	0,2385			
16:35:170702:274				0,2367	0,2367			
16:35:170702:275				0,1475	0,1475			
16:35:170702:396				0,1504	0,1504			
16:35:170702:386				0,1228	0,1228			
16:35:170702:258				0,2412	0,2412			
16:35:170702:431				0,2112	0,2112			
16:35:170702:438				0,1959	0,1959			
16:35:170702:341				0,2337	0,2337			
16:35:170702:276				0,1979	0,1979			
16:35:170702:278				0,1647	0,1647			
16:35:170702:395				0,1943	0,1943			
16:35:170702:387				0,1738	0,1738			
16:35:170702:257				0,2302	0,2302			
16:35:170702:432				0,2077	0,2077			
16:35:170702:449				0,1998	0,1998			
16:35:170702:340				0,2289	0,2289			
16:35:170702:280				0,2000	0,2000			
16:35:170702:279				0,1661	0,1661			
16:35:170702:394				0,2215	0,2215			
16:35:170702:451				0,2041	0,2041			
16:35:170702:346				0,2337	0,2337			
16:35:170702:281				0,2050	0,2050			
16:35:170702:282				0,1721	0,1721			
16:35:170702:284				0,2017	0,2017			

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:283				0,1798	0,1798			
16:35:170702:393				0,2396	0,2396			
16:35:170702:297				0,1624	0,1624			
16:35:170702:392				0,1001	0,1001			
16:35:170702:388				0,3068	0,3068			
16:35:170702:259				0,2319	0,2319			
16:35:170702:433				0,2050	0,2050			
16:35:170702:452				0,2201	0,2201			
16:35:170702:345				0,2414	0,2414			
16:35:170702:306				0,1967	0,1967			
16:35:170702:305				0,1874	0,1874			
16:35:170702:301				0,1693	0,1693			
16:35:170702:391				0,1038	0,1038			
16:35:170702:260				0,2317	0,2317			
16:35:170702:434				0,2070	0,2070			
16:35:170702:453				0,2429	0,2429			
16:35:170702:454				0,1345	0,1345			
16:35:170702:447				0,1505	0,1505			
16:35:170702:344				0,2470	0,2470			
16:35:170702:342				0,2499	0,2499			
16:35:170702:307				0,1878	0,1878			
16:35:170702:313				0,1553	0,1553			
16:35:170702:308				0,1563	0,1563			
16:35:170702:304				0,1951	0,1951			
16:35:170702:296				0,1518	0,1518			
16:35:170702:309				0,1452	0,1452			
16:35:170702:300				0,1764	0,1764			
16:35:170702:311				0,1834	0,1834			
16:35:170702:303				0,1905	0,1905			
16:35:170702:390				0,1181	0,1181			
16:35:170702:389				0,1284	0,1284			
16:35:170702:385				0,1379	0,1379			
16:35:170702:261				0,2291	0,2291			

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:262				0,2132	0,2132			
16:35:170702:435				0,2073	0,2073			
16:35:170702:436				0,1971	0,1971			
16:35:170702:408				0,0150	0,0150			
16:35:170702:405				0,0150	0,0150			
16:35:170702:442				0,1961	0,1961			
16:35:170702:455				0,1955	0,1955			
16:35:170702:443				0,1921	0,1921			
16:35:170702:417				0,1919	0,1919			
16:35:170702:352				0,2504	0,2504			
16:35:170702:351				0,2504	0,2504			
16:35:170702:319				0,1824	0,1824			
16:35:170702:320				0,1870	0,1870			
16:35:170702:321				0,1726	0,1726			
16:35:170702:322				0,1729	0,1729			
16:35:170702:332				0,1937	0,1937			
16:35:170702:256				0,1923	0,1923			
16:35:170702:382				0,1437	0,1437			
16:35:170702:381				0,1409	0,1409			
16:35:170702:384				0,1522	0,1522			
16:35:170702:360				0,2346	0,2346			
16:35:170702:364				0,2305	0,2305			
16:35:170702:430				0,2215	0,2215			
16:35:170702:437				0,2261	0,2261			
16:35:170702:314				0,1839	0,1839			
16:35:170702:310				0,1679	0,1679			
16:35:170702:327				0,1911	0,1911			
16:35:170702:380				0,1356	0,1356			
16:35:170702:444				0,1982	0,1982			
16:35:170702:418				0,1929	0,1929			
16:35:170702:445				0,2029	0,2029			
16:35:170702:419				0,1863	0,1863			

Жир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:446				0,1610	0,1610			
16:35:170702:420				0,1378	0,1378			
16:35:170702:421				0,1145	0,1145			
16:35:170702:349				0,2465	0,2465			
16:35:170702:350				0,2335	0,2335			
16:35:170702:348				0,2379	0,2379			
16:35:170702:347				0,2108	0,2108			
16:35:170702:314				0,1839	0,1839			
16:35:170702:310				0,1679	0,1679			
16:35:170702:318				0,1735	0,1735			
16:35:170702:299				0,1630	0,1630			
16:35:170702:277				0,1700	0,1700			
16:35:170702:326				0,1572	0,1572			
16:35:170702:323				0,1531	0,1531			
16:35:170702:288				0,1553	0,1553			
16:35:170702:333				0,1475	0,1475			
16:35:170702:327				0,1911	0,1911			
16:35:170702:380				0,1356	0,1356			
16:35:170702:328				0,1839	0,1839			
16:35:170702:378				0,1292	0,1292			
16:35:170702:325				0,1745	0,1745			
16:35:170702:379				0,1160	0,1160			
16:35:170702:377				0,1576	0,1576			
16:35:170702:376				0,1075	0,1075			
16:35:170702:374				0,1448	0,1448			
16:35:170702:375				0,1008	0,1008			
16:35:170702:383				0,2491	0,2491			
16:35:170702:362				0,2204	0,2204			
16:35:170702:361				0,1930	0,1930			
16:35:170702:439				0,2219	0,2219			
16:35:170702:440				0,2116	0,2116			
16:35:170702:361				0,1930	0,1930			

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:441				0,1884	0,1884			
16:35:170702:266				0,1760	0,1760			
16:35:170702:264				0,2501	0,2501			
16:35:170702:268				0,1636	0,1636			
16:35:170702:265				0,1726	0,1726			
16:35:170702:263				0,2395	0,2395			
16:35:170702:422				0,2313	0,2313			
16:35:170702:356				0,2454	0,2454			
16:35:170702:423				0,1532	0,1532			
16:35:170702:355				0,2426	0,2426			
16:35:170702:424				0,1636	0,1636			
16:35:170702:353				0,2490	0,2490			
16:35:170702:425				0,1816	0,1816			
16:35:170702:357				0,2493	0,2493			
16:35:170702:426				0,1864	0,1864			
16:35:170702:337				0,2415	0,2415			
16:35:170702:428				0,1938	0,1938			
16:35:170702:359				0,2200	0,2200			
16:35:170702:429				0,1596	0,1596			
16:35:170702:338				0,2079	0,2079			
16:35:170702:315				0,2500	0,2500			
16:35:170702:316				0,2500	0,2500			
16:35:170702:270				0,2500	0,2500			
16:35:170702:271				0,2130	0,2130			
16:35:170702:272				0,2319	0,2319			
16:35:170702:317				0,2400	0,2400			
16:35:170702:273				0,2453	0,2453			
16:35:170702:336				0,2393	0,2393			
16:35:170702:358				0,1520	0,1520			
16:35:170702:245				0,2368	0,2368			
16:35:170702:246				0,2500	0,2500			
16:35:170702:242		16:35:170702:358		0,2500	0,2500			
16:35:170702:243				0,2500	0,2500			
16:35:170702:244				0,2339	0,2339			

Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир кишәрлеге мәйданы, га	Үз эченә алына торган җир кишәрлеге мәйданы, га	Планлаштырыла торган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигез җир кишәрлекләрен кертү
		рөхсәт ителгән файдалану	буенча кәгазь					
16:35:170702:247				0,2271	0,2271			
16:35:170702:241				0,2303	0,2303			
16:35:170702:248				0,2500	0,2500			
16:35:170702:240				0,2434	0,2434			
Барлыгы					45,3067			

*дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең «Җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрендәге п/0412 номерлы боерыгына (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) туры китереп).

4.11.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре	Миңгәр авылы
1	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	86,3479
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдыру өчен тәкъдим ителә торган җирләр	
2.1	Торак пунктларның кадастр төзелешенә куелган җирләре хисап	-
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-
2.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
2.4	Билгесез категорияле җирләр кадастр исәбенә куелган җирләр	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
3	Торак пунктның проект чикләренә кертү өчен тәкъдим ителә торган җирләр	
3.1	Торак пунктларның кадастр исәбенә куелган җирләре	38,1365
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	7,1702
3.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм кадастр исәбенә куелган башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
3.4	Билгесез категорияле җирләр кадастр исәбенә куелган җирләр	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен төзү	
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендәге җирләр	131,6546
4.2	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	86,3479
4.3	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чигеннән төшереп калдыру өчен тәкъдим ителә торган җирләр	-
4.4	Торак пункт чикләренә кертү өчен тәкъдим ителә торган җирләр	45,3067

4.11.3 нче таблица

Составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре исемлеге

Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Чынбарлык	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
1	Миңгәр авылы	торак пункт территориясе	җир кишәрлекләрен торак пункт чикләренә кертү	га	-	45,3067	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре

Су белән тәэмин итү

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану торак һәм җәмәгать биналарында хуҗалык-эчү ихтыяҗларына, тышкы янгын сүндерүгә, урамнарга һәм яшел үсентеләргә су сибүгә тотылуны үз эченә ала.

Халыкның хуҗалык-эчү ихтыяҗларына исәпләнгән Су чыгымнары биналарны төзекләндерү дәрәҗәсенә (санитар-техник җиһазларга) бәйле рәвештә бер кешегә су куллану нормаларыннан чыгып исәпләнә «СНиП 2.04.02-84* су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» 5.1 п.һәм су куллануның тәүлеклек һәм сәгать тигезсезлеге коэффициентлары. Суны чагыштырмача куллану хуҗалык-эчү һәм көнкүреш ихтыяҗларына җәмәгать биналарындагы су чыгымнарын үз эченә ала.

Су куллануның чагыштырма нормалары 4.12.1 нче таблицада күрсәтелгән.

4.12.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге территориясендә су куллануның чагыштырма нормалары

Т/б №	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_ж$ тәүлек
1	Эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган биналар төзү, ванна һәм җирле су җылыткычлары белән	140-180
2	Үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән дә шул ук хәл	165-180

Торак пунктта тышкы янгын сүндерүгә су чыгымы нормасы һәм бер үк вакытта янгыннар саны 8.13130.2020 " янгыннан саклану системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре», шулай ук техник яктан катлаулы булмаган объектларның эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча пособие п70.0010.09-90 нигезендә, халык санына һәм төзелеш катларына карап. Халык саны 50 кешедән ким булганда янгын сүндерү каралмаган.

Урамнарга һәм яшеллекләргә су сибү нормасы 31.13330.2021 уртак предприятиесе нигезендә кабул ителгән һәм 1 кешегә тәүлегенә 70 л тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге хәлгә, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына исәп-хисап нәтиҗәләре 4.12.2 нче таблицада күрсәтелгән.

Җирлекне су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары 4.12.3 нче таблицада күрсәтелгән.

4.12.2 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге халкының исәпләп су куллануы
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы, м^3/тәүлек

Т/б №	Авыл җирлеге составына керүче торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м^3/тәүлек		Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Иң күп су куллану тәүлегенә исәпләнгән су чыгымы, Qmax	Исәпкә алынмаганнар чыгымнар	Сугару	Янгын сүндерү	Барлыгы
		(1)	(2)						
Гамәлдәге хәл									
1	Тимершык авылы	863/138,08	-	138,08	165,70	13,81	60,41	54	293,91
2	Миңгәр авылы	209/33,44	-	33,44	40,13	3,34	14,63	54	112,10
3	Кызыл Мишә авылы	312/49,92	-	49,92	59,90	4,99	21,84	54	140,74
4	Көек авылы	125/20,0	-	20	24,00	2,00	8,75	54	88,75
5	Сабай авылы	30/4,8	-	4,8	5,76	0,48	2,1	-	8,34
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты (2031 ел)									
1	Тимершык авылы	900/144,0	-	144	172,80	14,40	63	54	304,20
2	Миңгәр авылы	779/124,64	-	124,64	149,57	12,46	54,53	54	270,56
3	Кызыл Мишә авылы	307/49,12	-	49,12	58,94	4,91	21,49	54	139,35
4	Көек авылы	164/26,24	-	26,24	31,49	2,62	11,48	54	99,59
5	Сабай авылы	30/4,80	-	4,80	5,76	0,48	2,1	-	8,34
Генераль планны гамәлгә ашыруның хисап срогы (2046 ел)									
1	Тимершык авылы	925/148,0	-	148	177,60	14,80	64,75	54	311,15
2	Миңгәр авылы	1070/171,2	-	171,2	205,44	17,12	74,9	54	351,46
3	Кызыл Мишә авылы	300/48,0	-	48	57,60	4,80	21	54	137,40
4	Көек авылы	166/26,56	-	26,56	31,87	2,66	11,62	54	100,15
5	Сабай авылы	27/4,32	-	4,32	5,18	0,43	1,89	-	7,51

Искәрмә:

1. (1), (2) баганалар исемнәре буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 4.12.1 таблицасына туры килә.

4.12.3 нче таблица

Составына керүче торак пунктларны су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Миңгәр авылы	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	Су куллануны исәпкә алу узеллары	Оештыру	шт.	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Торак биналарны төзекләндерүне һәм халыкның санитария-гигиена шартларын яхшырту максатларында генераль планга беренче чиратка (2031 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2046 елга кадәр) үзгәрешләр кертү проектында шулай ук түбәндәге чаралар карала:

– суүткәргеч челтәрләрендә аварияләр һәм агып чыгуларны булдырмау һәм югалтулар күләмен киметү өчен ябу-җайга салу арматурасын һәм эксплуатация ресурсы беткән суүткәргеч челтәрләрен вакытында алыштырырга кирәк. Ябу-җайга салу арматурасы суүткәргечнең авария хәлендәге участокларын локальләштерү һәм авария-торгызу эшләрен башкарганда кулланучыларның иң аз санын сүндерү өчен кирәк;

– су җыю башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, диспетчерлаштыру системасын кертү;

– кулланучыларның суны рациональ тотуына һәм су белән тәэмин итү системасында су сыйфатын мониторинглау системасын камилләштерүгә контрольне көчәйтү.

Су белән тәэмин итү челтәрләре/объектлары белән тәэмин итү чаралары яңа торак төзелеше участокларын үзләштерә башлаганчы башкарылырга тиеш.

Яңа су белән тәэмин итү объектларының урнашу урыны һәм куәте, суүткәргеч челтәрләренең озынлыгы проектлауның алдагы стадияләрендә ачыклана.

Генераль планда искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне куллануадан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Су җибәрү

<u>Исәп-хисап чыгымнары</u>

Торак пунктларның канализация системасын проектлаганда торак һәм иҗтимагый биналардан көнкүреш агып төшүче суларын тәүлеклек уртача исәпләнгән су агызуны территорияләргә һәм Яшел утыртмаларга су сибүгә тотылган суны исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек исәпләнгән су куллануга тигез итеп кабул итәргә кирәк.

Су агызуның чагыштырма нормалары 4.12.4 нче таблицада күрсәтелгән.

4.12.4 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге территориясендә су агызуның чагыштырма нормалары

Т/б №	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_ж$ тәүлек
1	Эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган биналар төзү, ванна һәм җирле су җылыткычлары белән	140-180
2	Үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән дә шул ук хәл	165-180

Гамәлдәге хәлгә, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына исәп-хисап нәтиҗәләре 4.12.5 нче таблицада күрсәтелгән.

Җирлекнең су агызу системасын үстерү чаралары 4.12.6 таблицасында күрсәтелгән.

4.12.5 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге халкының исәп-хисап су түгүе

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы, м3/тәүлек

Т/б №	Составына керүче торак пункт исеме Тәтеш шәһәре МО	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м^3/тәүлек (1)	(2)	Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Иң күп су куллану тәүлегенә исәпләнгән су чыгымы, Qmax	Исәпкә алынмаганнар чыгымнар	Барлыгы
Гамәлдәге хәл							
1	Тимершык авылы	863/138,08	-	138,08	165,70	6,90	172,60
2	Миңгәр авылы	209/33,44	-	33,44	40,13	1,67	41,80
3	Кызыл Мишә авылы	312/49,92	-	49,92	59,90	2,50	62,40
	Көек авылы	125/20,0	-	20	24,00	1,00	25,00
	Сабай авылы	30/4,8	-	4,8	5,76	0,24	6,00
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты (2031 ел)							
1	Тимершык авылы	900/144,0	-	144	172,80	7,20	180,00
2	Миңгәр авылы	779/124,64	-	124,64	149,57	6,23	155,80
3	Кызыл Мишә авылы	307/49,12	-	49,12	58,94	2,46	61,40
	Көек авылы	164/26,24	-	26,24	31,49	1,31	32,80
	Сабай авылы	30/4,80	-	4,80	5,76	0,24	6,00
Генераль планны гамәлгә ашыруның хисап срогы (2046 ел)							
1	Тимершык авылы	925/148,0	-	148	177,60	7,40	185,00
2	Миңгәр авылы	1070/171,2	-	171,2	205,44	8,56	214,00
3	Кызыл Мишә авылы	300/48,0	-	48	57,60	2,40	60,00
	Көек авылы	166/26,56	-	26,56	31,87	1,33	33,20
	Сабай авылы	27/4,32	-	4,32	5,18	0,22	5,40

Искәрмә:

1. (1), (2) баганалар исемнәре буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 4.12.4 таблицасына туры килә.

4.12.6 нчы таблица

Составына керүче торак пунктларның су агызу системасын үстерү чаралары исемлеге Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары: Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	Чара чыганагы
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Тимершык авыл җирлеге	Канализациянең автоном системасы	Яңа төзелеш	шт.	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы	Су чыгару челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Автоном канализация системасы агып төшүче суларны йорттан чыгарудан җыеп алуны, аларны чистарту өчен автоном корылмаларга җибәрүне, аннары агып төшүче суларны муниципаль районгагы гамәлдәге чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Автоном чистарту корылмаларын йорт биләмәләре территориясендә яисә берничә бина (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) өчен аерым торучы чистарту корылмалары буларак урнаштырырга тәкъдим ителә.

Агынты суларны, чистартылган агынты суларның сыйфатын гамәлдәге нормативларга туры китереп, заводта җитештерелгән төрле модификацияләрдә (канализация объектыннан агып төшү күләменә карап, тәүлегенә 1дән 20 м3 кадәр җитештерүчәнлек) хуҗалык көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистарту җайланмалары белән чистартырга тәкъдим ителә. Биологик чистарту җайланмаларында чистарту технологиясе стотратавышлы кавитация блоклары җайланмасында чистартылган агынты суларны зарарсызландырып, агынты суны денитрификацияләү һәм дефосфацияләү процессын күздә тотарга тиеш.

Чистартылган агып төшүче суларның тупланма савытлары чистартылган агып төшүче суларны агызу режимнары һәм аларның киләчәк ихтыяҗларга (су сибүгә яки янгын сүндерүгә) чыгымнары арасындагы пикларны җайга салу өчен кирәк.

Ташлана торган агып төшүче суларның санын киметү чистартылган агып төшүче суларны торак пункт территориясендәге Йорт яны кишәрлекләренә яисә яшеллекләргә сиптерү өчен, эре мөгезле терлек фермаларының җитештерү ихтыяҗларына кабат файдалану исәбенә мөмкин, бу исә гомуми су куллануның кимүенә китерәчәк.

Агып төшүче суларны рециклинглау һәм кабат куллану технологияләрен үстерү су агымнарында һәм сулыкларда су сыйфатын яхшыртуга, гомумән елга һәм күл бассейннарында экологик хәлне яхшыртуга, шулай ук агып төшүче сулар белән бергә пычраткыч матдәләрне агызуны киметү исәбенә су ресурсларын экономияләүгә ярдәм итәчәк.

Үзәкләштерелгән һәм автоном канализация системасын эшләгәндә Россиягә керә торган үзебезнең ил һәм чит ил җиһазлары номенклатурасын, шулай ук иң яхшы мөмкин булган технологияләр буенча белешмәлек ИТС 10-2019 «иң яхшы мөмкин булган технологияләр буенча мәгълүмати-техник белешмәлек. Җирлекләрнең, шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларын кулланып, агып төшүче суларны чистарту» (утв. Россия Федерациясе Сәнәгать һәм сәүдә министрлыгының 12.12.2019 №2981 боерыклары). Технологияләрне дөрес сайлау һәм рациональ куллану локаль системаларның ышанычлы һәм нәтиҗәле эшләвен тәэмин итәчәк.

Су агызу челтәрләре/объектлары белән тәэмин итү чаралары яңа торак төзелеше участокларын үзләштерә башлаганчы башкарылырга тиеш.

Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чараларын тәкъдим итә.

Өске агымны оештыру

Планлаштырыла торган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агымны оештыру һәм су агымы челтәрен урнаштыру күздә тотыла.

Беренче чиратта проектта ачык яңгыр яудыру челтәре тәкъдим ителә. Ул катлаулы һәм кыйммәтле корылмалар таләп итми торган иң гади система булып тора.

Авыл җирлегенең бөтен территориясендә, юлның ике ягындагы ачык лотоклар (кюветлар) буенча – торак пунктларда башкарыла.

Канаулар һәм кюветлар киселешенең күренеше һәм үлчәмнәре гидравлик исәпләү нигезендә билгеләнә. Аларның тирәнлеге 1,2 м дан артмаска тиеш. Кюветлар авышлыкларының текәлеге 1: 1.5 кюветлар буенча буй авышлыкларны кимендә 0,003 (0,3%) билгелиләр.

Юлларны проектлаганда аерым эш проекты белән су агызу лотокларының тирәнлеген, озынлыгын һәм урнашу урынын төгәлрәк билгеләргә.

Юллар аша кюветлардан су агызгычларны тимер-бетон торбалар һәм лотоклар аша үткәрергә. Аларның диаметрын, озынлыгын, авышлыгын эш проекты стадиясендә билгеләргә.

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата югары таләпләрне исәпкә алып, торак пунктлар территориясеннән пычранган җир өсте суларын чистарту корылмалары аша чыгарырга һәм соңыннан, тиешле чистартудан соң, Су кабул итү урыннарына агызырга киңәш ителә.

Территорияне төзекләндерүне арттыру белән, проектта ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул иң камил һәм территорияләрне төзекләндерүнең барлык таләпләренә дә җавап бирә. Су агымы торба – коллекторларының җир асты челтәреннән тора, өске суларны яңгыр кабул итү коелары кабул итә һәм җыелган суларны су агымы челтәренә җибәрә.

Яңгыр канализациясе (ябык типтагы) челтәре атмосфера суларын юллар, түбәләр һәм мәйданнар территориясеннән агызу өчен каралган.

Торак пунктларның селитеб территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән агып чыккан сулар сулыкларга яисә яңгыр канализациясе челтәренә агызыр алдыннан локаль чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш. Чистарту корылмаларына яңгырлар яуганда, кар эрегәндә һәм юл өслекләрен юганда барлыкка килә торган суның иң пычрак өлеше бирелергә тиеш.

Яңгырның иң көчле өлешенә һәм эрегән суларның иң күп агып төшүенә караган иң югары чыгымнар чистартылмыйча гына сулыкка ташлана.

Чистарту корылмалары алдында аккумуляцияләү сыешлыгын проектларга кирәк. Әйләнмә линия буенча шартлы чиста яңгыр агынтылары чистартылган агынтылар белән бергә, техник шартларга туры китереп, су кабул итү урыннарына ташлана.

Аккумуляцияләнгән яңгыр агымын 1-2 тәүлек дәвамында каплап торалар. Шул ук вакытта үлчәүле матдәләр һәм ХПК микъдарын 80-90% ка киметүгә ирешелә. Яктыртылган суны агызу вакыты 1-2 тәүлек эчендә кабул ителә.

Күнел ачудан тыш территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хуҗалыклары, автохуҗалыклар һ.б.), шулай ук селитеб территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән (бензин салу станцияләре, автомашиналар кую урыннары, эре автобус станцияләре һ. б.) агып төшүче сулар локаль яки куаклы чистарту корылмаларында аларны сулыкларга яисә челтәргә агызыр алдыннан чистартылырга тиеш. яңгыр канализациясе.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы чиста сулар килергә мөмкин, аларны поселок яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

- шартлы чиста җитештерү сулары;

- конденсацияле һәм җитештерү аппаратурасын суытудан чистартуны таләп итми торган;

- грунт (дренаж) сулары;

- автомашиналарны локаль чистарту корылмаларында чистартканнан соң юудан су.

Бу суларның составы СанПиН 2.1.3684-21 таләпләрен канәгатьләндерергә тиеш «шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиологик таләпләр (профилактик) чаралар» һәм аларны чыгару дәүләт санитария күзәтчелеге органнары тарафыннан расланырга тиеш.

Бер һәм ике катлы төзелешле территорияләрдән яңгыр суларын агызу ачык су агызу җайланмалары (урам лотоклары, юл кюветлары, су агызу канаулары) ярдәмендә проектлана, аларда урамнар, юллар, юллар һәм тротуарлар киселешендә күперләр яисә торбалар урнаштырыла. Лотокларның буй авышлыгы 0,003 тән ким булмаска тиеш.

Яңгыр кабул итү коелары Түбән төшүләрнең (күтәрелүләрнең) озакка сузылган участокларында, юл чатларында һәм җир өсте сулары агымы ягыннан җәяүлеләр кичүләрендә, юл тәлинкәләренең пычкысыман профиле янындагы түбән урыннарда, җир өсте сулары агып төшмәгән түбән урыннарда, ишегалды һәм парк территорияләрендә юл тәлинкәләре буйлап урнаштырыла. Яңгыр кабул итүчеләр Төп коллектор белән ботаклар аша тоташалар.

Су агызу коллекторының диаметры эш проекты стадиясендә исәпләү белән билгеләнергә тиеш.

Су агымы коллекторларының нормаль тирәнлеге 2-3 м, иң чик тирәнлеге 5-6 м.

Яңгыр сулары алдан чистартылганнан соң су белән тәэмин итү чыганакларының санитария саклау зонасыннан читтә урнашкан су кабул итү урыннарына агызылырга тиеш.

Су агымының ябык челтәре борт ташлары белән әйләндереп алынган юллар буенча төзелеш зонасында һәм аз гына авышлыклары 0,004 тән кимрәк булган территорияләрдә, мәйданнарда, җәмәгать биналары урнашкан урыннарда каралган, анда су агызуның ачык төрен куллану төзекләндерү таләпләре

күзлегеннән караганда кабул ителми.

Су объектларына ташлана торган агынты суларны чистарту дәрәҗәсе СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә җавап бирергә тиеш «шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, җәмәгать биналар, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм уздыру». Шартлы чиста яңгыр суларын техник максатларда, зарарсызландырылган явым-төшемнәрне ашлама һәм башка максатларда файдалану мөмкинлекләрен ачыклау зарур.

Чистарту корылмалары тибы һәм су агызу системалары схемалары эш проектлары стадиясендә эшләнергә тиеш.

Территориядә биналар, корылмалар төзегәндә, асфальт юллар һәм тротуарлар салганда, спорт мәйданчыклары, ял итү зоналары төзегәндә җир өсте суларын фильтрлау күләме кимиячәк һәм территорияләрдән бирелә торган су күләме артачак.

Җир өсте суларын агызу буенча барлык чараларны да катгый үткәрү бик мөһим.

Алга таба, өске агымны бүлеп бирү чараларының һәрберсе, территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелгәнлеген һәм проект карарлары вариантларының техник-икътисадый чагыштыруларын исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнергә тиеш.

Авыл җирлеген тулысынча төзекләндерү өчен коммуналь-көнкүреш һәм җир өсте суларын агызу схемасы проектын эшләү тәкъдим ителә 32.13330.2018 «СНиП 2.04.03-85 Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар"»

Су агызу схемасы су агызу системасы буенча кабул ителгән карарлар нигезендә эшләнә һәм аларны кабул итү, транспортлау, чистарту һәм сулыкка чыгару яисә алга таба авыл хуҗалыгында һәм Сәнәгатьтә файдалану өчен тапшыру өчен инженерлык корылмалары комплексын сайлау һәм урнаштыру буенча конкрет техник һәм икътисадый нигезләнгән карар булып тора.

Территорияне санитар чистарту

Елына 1 кешегә калдыклар туплау нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыклар туплау нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары буенча кабул ителә:

- каты коммуналь калдыклар – елга 0,27 т – индивидуаль торак йортлар, елга 0,205 т – күпфатирлы йортлар;
- эре габаритлы калдыклар – елына 0,079 т-индивидуаль торак йортлар, елына 0,071 т-күпфатирлы йортлар.

Авыл җирлеге территориясендә ККК күләме, исәпләү чорларына 4.12.7 таблицасында китерелгән.

4.12.7 нче таблица

Тимершык районы территориясендә каты коммуналь калдыклар күләме

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл җирлеге, т / ел

Т/б	Торак пункт исеме	Гамәлдәге хәл

№		ККК	КГО	Барлыгы халыктан	Барлыгы юр. Затлардан	Барлыгы
Гамәлдәге хәл						
1	БАРЛЫГЫ	415,53	121,58	537,11	26,86	563,97
2	Тимершык авылы	233,01	68,18	301,19	15,06	316,25
3	Миңгәр авылы	56,43	16,51	72,94	3,65	76,59
4	Кызыл Мишә авылы	84,24	24,65	108,89	5,44	114,33
	Көек авылы	33,75	9,88	43,63	2,18	45,81
	Сабай авылы	8,10	2,37	10,47	0,52	10,99
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты						
1	БАРЛЫГЫ	643,74	188,35	832,10	41,60	873,70
2	Тимершык авылы	265,77	77,76	343,53	17,18	360,70
3	Миңгәр авылы	230,03	67,31	297,34	14,87	312,21
4	Кызыл Мишә авылы	90,66	26,53	117,18	5,86	123,04
	Көек авылы	48,43	14,17	62,60	3,13	65,73
	Сабай авылы	8,86	2,59	11,45	0,57	12,02
Генераль планны гамәлгә ашыруның хисап срогы						
1	БАРЛЫГЫ	779,89	228,19	1008,08	50,40	1058,49
2	Тимершык авылы	289,95	84,84	374,79	18,74	393,53
3	Миңгәр авылы	335,40	98,14	433,54	21,68	455,22
4	Кызыл Мишә авылы	94,04	27,51	121,55	6,08	127,63
	Көек авылы	52,03	15,22	67,26	3,36	70,62
	Сабай авылы	8,46	2,48	10,94	0,55	11,49

Махсус техника берәмлекләренең саны (аерым алганда транспорт һәм чүп җыю машиналары) төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Контейнерларның кирәкле күләме коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек туплануын, аларны чыгару чорын (тәүлек саен) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып исәпләнгән. Контейнерларның исәпләнгән саны 4.12.8 нче таблицада күрсәтелгән.

4.12.8 нче таблица

Территориядә урнаштыру планлаштырыла торган контейнерлар саны

Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары, берәмлекләр

Исеме	Контейнерлар саны, шт	
	Беренче чиратта	Хисап срогы
Тимершык авылы	13	15
Миңгәр авылы	12	17
Кызыл Мишә авылы	5	5
Көек авылы	3	3
Сабай авылы	1	1
Авыл җирлеге буенча барысы	34	41

Шулай итеп, беренче чиратта һәм исәпләнгән вакытка Тимершык авыл җирлеге территориясендә каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар саны, каты көнкүреш калдыклары туплануга, шул исәптән аларны аерым туплауга карата таләпләрне исәпкә алып, 34 һәм 41 данә булырга тиеш. Хәвефле каты көнкүреш калдыклары (яктырткыч җайланмалар, терекөмешле электр лампалары, батареялар һәм аккумуляторлар (автомобильнекеннән тыш), куллану үзлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар) вандалларга каршы башкарудагы махсус

билгеләнгән контейнерларга (кызгылт-сары төстәге) тупланырга тиеш, алар зарарланмаска һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китермәскә тиеш.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Каты коммуналь калдыклар туплау урыннарын (мәйданчыкларын) төзекләндерү һәм аларның реестрын алып бару Кагыйдәләрен раслау турында» 31.08.2018 ел, № 1039 карары нигезендә, каты коммуналь калдыклар туплау урыннары (мәйданчыклары) җирле үзидарә органнары тарафыннан төзелә, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән мондый бурыч башка затларга йөкләнгән очраклардан тыш. Җирле үзидарә органнары каты коммуналь калдыклар туплау урыннарын (мәйданчыкларын) мондый муниципаль берәмлекне төзекләндерү кагыйдәләре таләпләре, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге өлкәсендәге Россия Федерациясе законнары һәм каты коммуналь калдыклар туплау урыннарына (мәйданчыкларына) таләпләр билгели торган Россия Федерациясенең башка законнары таләпләре нигезендә карар кабул итү юлы белән булдыралар.

Халыкның санитария-гигиена шартларын һәм авыл җирлеге территориясенең экологик иминлеген яхшырту максатларында түбәндәге чаралар күз алдында тотыла::

– авыл җирлеге территориясен планлы-даими санитар чистарту;

– ККК НЫ аерым (дуаль) җыюны оештыру;

– каты өслекле махсус мәйданчыклар оештыру, ККК җыю өчен су үткәрми торган контейнерлар урнаштыру;

– эре габаритлы калдыкларны җыю һәм саклау өчен калдыкларны җимерүгә комачаулый торган каты өслекле һәм Киртәле махсус мәйданчыклар оештыру;

– көнкүреш шартларында кулланыла торган энергияне саклый торган лампаларны кабул итү пунктын оештыру һәм аларны югары токсик класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;

– пыяла савыт, пыяла вату, макулатура, металл банкалар, металлолом, пластик һәм пластик шешәләр, киҗе-мамык ватыклары, автомобиль шиннары кабул итү пунктын оештыру;

– санитария-эпидемиология һәм табигатьне саклау законнарының заманча таләпләре нигезендә карны җыю өчен махсус мәйданчыклар оештыру;

– тирес (тизәк) туплау өчен вакытлыча урыннарны табигатьне саклау һәм санитария-эпидемиология законнары таләпләре нигезендә төзекләндерү;

– изоляцияләү катламы сыйфатында куллану өчен ККК полигонына урам сметасын бетерү.

Муниципаль берәмлекләр территорияләрендә каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау), җыю, ташу, эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру һәм күмү эшчәнлеген оештыру «җитештерү һәм куллану калдыклары турында» 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә (үзгәртүләр һәм өстәмәләр белән) гамәлгә ашырыла. Татарстан Республикасы калдыклары белән эш итү өлкәсендәге территориаль схема нигезендә (расв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

барлыкка килгән каты коммуналь калдыкларны Саба проектлы чүп-чарны күчерү станциясенә, аннары Арча муниципаль районында планлаштырылган муниципальара ККК полигоны каршындагы проектлы чүп-чарны сортларга аеру станциясе аша ташу күздә тотыла. Утиль компонентларны алганнан соң ККкНЫ транспортлауның соңгы пункты булып ККК ММП тора.

Җылылык белән тәэмин итү

Проект карары

Барлык җылылык чыганаклары өчен, шул исәптән индивидуаль төзелешне җылыту өчен төп ягулык төре итеп табигый газ карала.

Проектлауның алдагы стадияләрендә бер-берсеннән ерак булмаган объектларны бер котельныйга тоташтыру мөмкинлеген карарга кирәк.

Утарны җылылык белән бер контурлы яки ике контурлы җылылык генераторлары (көнкүреш газ казаннары) тәэмин итәргә тәкъдим ителә.

Проектта искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләрне гамәлгә кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Газ белән тәэмин итү

Газның исәп-хисап чыгымнары

Планлаштырылган карарлар нигезендә халыкны газ белән тәэмин итүне (хуҗалык – көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗлар) күздә тотарга кирәк.

Халыкның хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газ чыгымнары газ куллануның эреләнгән күрсәткечләре буенча «металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча Гомуми нигезләмәләр» П.42-101-2003 нигезендә газ яну җылылыгы 34 МДж/м булганда төзекләндерү дәрәҗәсенә бәйле рәвештә билгеләнде[3] (8000 ккал/м)[3]):

- газ җылыткычларыннан кайнар су белән тәэмин иткәндә – 300 $м^3$/ел;

- кайнар су белән тәэмин итүнең төрләре булмаганда - 180 $м^3$/ ел (авыл җирендә 220).

Хуҗалык-көнкүреш һәм җитештерү ихтыяҗларына 0,1 МПа (760 мм.рт.ст.) газ басымының 0,1 С булганда, газның максималь исәп-хисап тоту чыгымнарын түбәндәге формула буенча еллык чыгым өлеше итеп билгеләргә кирәк:

$B_{hmax} = B_y * K_{hmax}$;

кайда: K_{hmax}- сәгать максимумы коэффициенты (табл.2,3,4 СП 42-101-2003 г)

- B_y еллык газ чыгымы, $м^3$/ел

Җитештерү характерындагы булмаган көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяҗларына газ чыгымы торак йортларга газ чыгымының 5% күләмендә кабул ителде.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ беренче чиратта (2031 ел) һәм исәп-хисап срогына (2046 ел) 4.12.10 таблицасында күрсәтелгән.

4.12.10 нчы таблица

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ

Тимершык авыл җирлегендә, мең нм3/елга

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Еллык газ чыгымы		
		Ел башына гамәлдәге хәл	I нче чират (2031 ел)	Хисап срогы (2046 ел)
1	Тимершык авылы	189,86	198	203,50
2	Миңгәр авылы	45,98	171,38	235,4
3	Кызыл Мишә авылы	68,64	67,54	66
4	Көек авылы	27,5	36,08	36,52
	Сабай авылы	6,6	6,6	5,94
Авыл җирлеге буенча барысы:		338,6	479,6	547,4

Гамәлдәге һәм проектлана торган сәнәгать предприятиеләренең газга ихтыяҗын предприятиеләр проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

Проект карары

Проект барлык газлаштырылган объектларны тотрыклы газ белән тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасыннан максималь файдалануны күздә тота.

«Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең куркынычсызлык кагыйдәләре " таләпләре нигезендә (утв. Экологик, технологик һәм атом күзәтчелеге буенча федераль хезмәтнең 15.12.2020 №531 боерыгы белән газүткәргечләрне эксплуатацияләү сроклары исәп-хисаплар нигезендә билгеләнә һәм проект документациясендә күрсәтелә.

Газүткәргечләрнең техник торышы һәм аларны киләчәктә эксплуатацияләү ресурсын билгеләү турында диагностикалау буенча мәгълүматлар булмау сәбәпле, техник чишелешләрдә гамәлдәге газүткәргечләрне максималь саклап калу һәм алардан файдалану күздә тотыла.

Торак-коммуналь секторны газ белән тәэмин итү ГРП яки ШРПдан соң түбән басымлы газүткәргечләр системасыннан күздә тотыла.

Газүткәргечләр салуны һәм газ көйләгеч пунктларның урнашу урынын, гидравлик исәпләүне, геологик һәм топогеодезик эзләнүләрне исәпкә алып, проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерергә.

Проектта искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм мөмкин булган иң яхшы технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләрне гамәлгә кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Электр белән тәэмин итү

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Тимершык авыл җирлегенең генераль планы буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнде:

- беренче чират – 2031 ел;
- исәпләнгән срок-2046 ел.

Хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗларның электр йөкләнешен исәпләү бер кешегә электр куллануның эреләштерелгән нормалары буенча РД

34.20.185-94 (изм. 1999)"шәһәр электр челтәрләрен проектлау буенча Инструкция".

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр кулланылуы Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (утв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «өлкәләр буенча муниципаль берәмлекләрнең җирле әһәмияттәге объектлары»20 нче таблицасы.

Күрсәтелгән эреләндерелгән күрсәткечләр торак һәм җәмәгать биналарында, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрендә, транспорт хезмәте күрсәтү объектларында, тышкы яктыртуда электр куллануны күздә тота. Әлеге мәгълүматлар торак биналарда кондиционерлау, электр җылыту һәм электр җылытуны исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте РД 34.20.185-94 буенча исәпләнгән, табл.2.4.3. "Чагыштырмача исәпләнгән коммуналь-көнкүреш йөкләнешенең эреләнгән күрсәткечләре "(табигый газга плитәләре булган" кече " шәһәрләр категориясе). Таблицада китерелгән күрсәткечләр түбәндәгеләрнең йөкләнешен исәпкә ала: торак һәм җәмәгать биналары (административ, уку, фәнни, дәвалау, сәүдә, тамаша, спорт), Коммуналь предприятиеләр, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары (гаражлар һәм автомобильләрне саклау өчен ачык мәйданчыклар), тышкы яктырту. Шулай ук таблицада, кагыйдә буларак, поселок бүлү челтәрләре буенча тукланучы төрле вак сәнәгать кулланучылары исәпкә алынган.

Предприятиеләрнең электр йөкләнешен әлеге предприятиеләрне яисә тиешле аналогларны электр белән тәэмин итү проектлары буенча исәпләргә кирәк.

4.12.11нче таблица

Территориядә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторы һәм вак сәнәгать предприятиеләре куәтләрен еллык электр куллану

Тимершык авыл җирлеге, мең кВт.бер сәгать

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Еллык электр куллану, мең кВт.бер сәгать		
		Башлангыч ел	2031 елның беренче чираты.	Исәпләнгән срок-2046 ел.
1	Тимершык авылы	737,865	769,5	790,875
2	Миңгәр авылы	178,695	666,045	914,85
3	Кызыл Мишә авылы	266,76	262,485	256,5
4	Көек авылы	106,875	140,22	141,93
	Сабай авылы	25,65	25,65	23,085
Җирлек буенча барысы:		1315,845	1864	2127

4.12.12 нче таблица

Территориядә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең исәп-хисап куәте

Тимершык авыл җирлеге, кВт

Т/б	Җирлек составына	Исәп-хисап куәте, кВт

№	керүче торак пункт исеме	Башлангыч ел	2031 елның беренче чираты.	Исәпләнгән срок-2046 ел.
1	Тимершык авылы	413,21	413,21	413,21
2	Миңгәр авылы	140,62	517,22	711,41
3	Кызыл Мишә авылы	156,30	156,30	156,30
4	Көек авылы	73,96	73,96	73,96
	Сабай авылы	47,06	47,06	47,06
Җирлек буенча барысы:		831,15	1207,75	1401,94

4.12.13 нче таблица

Территориядә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең трансформатор куәте

Тимершык авыл җирлеге, кВА

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Хисап куәте		
		Ел башына гамәлдәге хәл	2031 елның беренче чираты.	Исәпләнгән срок-2046 ел.
1	Тимершык авылы	439,59	439,59	439,59
2	Миңгәр авылы	149,60	550,24	756,81
3	Кызыл Мишә авылы	166,27	166,27	166,27
4	Көек авылы	78,68	78,68	78,68
	Сабай авылы	50,06	50,06	50,06
Җирлек буенча барысы:		884,21	1284,8	1491,42

Коммуналь-көнкүреш секторының электр куллану, куәт һәм трансформатор куәтенең сроклар буенча (I чират һәм исәпләнгән срок) күрсәткечләре, шулай ук, халык саны артуны исәпкә алып, исәпләнгән срокка электр куллануның артуы 4.12.14 таблицасында китерелгән.

4.12.14 нче таблица

Тимершык авыл җирлегенең коммуналь-көнкүреш секторында электр куллану, аның куәте һәм трансформатор куәте күрсәткечләре

Т/б №		Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	2031 елның беренче чираты.	Хисап срогы - 2046 ел.	2046 елга үсешне кертә. башлангыч ел
1	Еллык электр куллану	мең кВт*сәгать/ел	1315,845	1864	2127	811,395
2	Хисап куәте	кВт	831,15	1207,75	1401,94	570,79
3	Трансформатор куәте	кВА	884,21	1284,8	1491,42	607,22

Исәпләүләргә таянып, без Тимершык авыл җирлегендә еллык электр куллануны арттырабыз.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында 4.12.15 нче таблицада күрсәтелгән чаралар тәкъдим ителә.

4.12.16 нчы таблица

Составына керүче торак пунктларны электр белән тәэмин итү чаралары исемлеге

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Тимершык авыл җирлеге (яңа торак төзелеше мәйданчыклары)	ВЛ 0,4 кВ	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Тимершык авыл җирлеге	Урамнарны яктырту линияләре	Яңа төзелеш, реконструкция	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Электр челтәре хуҗалыгы объектларын яңа төзү күләмнәре һәм төзү һәм реконструкцияләү планлаштырыла торган объектларга характеристика, 10 һәм 0,4 кВ линияләрен трассировкалау гамәлдәге челтәрнең фаразлана торган йөкләнешеннән һәм урнашу урыныннан, торышыннан һәм техник параметрларыннан чыгып билгеләнәчәк һәм проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә тиеш. Заманча таләпләр нигезендә электр челтәрләренә тәкъдим ителә:

1. Юлны тиз эшли торган ВЧ яклау белән җиһазландыру;
1. Подстанцияләрне телемеханизацияләү;
2. Торак пунктларның бүлү челтәрендә электр энергиясен исәпкә алуның автоматлаштырылган системаларын монтажлау. Барлык кулланучылар да электр энергиясен исәпкә алу приборлары белән тәэмин ителергә тиеш. Электр энергиясен объектив һәм нәтиҗәле исәпкә алу проблемаларының берсе-искергән югары дәрәҗәдәге хаталы исәпләү приборларын эксплуатацияләү. Бу шарт электр энергиясен коммерцияле исәпкә алуның автоматлаштырылган системасын кертүне шактый кыенлаштыра;
3. Энергияне сак тоту технологияләрен куллану һәм реактив куәтне компенсацияләү.

Зәгыйфь токлы челтәрләр

Телефонлаштыру

Гомуми файдаланудагы телефон челтәрен үстерү элемтәнең әлеге төренә гаризаларны 100% канәгатьләндерү шартыннан алып барылырга тиеш.

Проект тарафыннан тәкъдим ителә:

-оптик-җепселле элемтә, кәрәзле элемтә, IP-телефония, Internet челтәрен үстерү;

- спутник элемтәсен һәм цифрлы телерадиотапшыруларны да кертеп, элемтә чаралары өлкәсендә өр-яңа технологик казанышларны кертү.

Муниципаль берәмлектә колачлау зонасын киңәйтү өчен GSM стандарты буенча өстәмә база станцияләре урнаштыру тәкъдим ителә.

Радиофикация

Авыл җирлеген радиофикацияләү өчен радиосигнал бирүне тәэмин итә торган радиоүзел төзүне һәм, гамәлдәге һәм проектлана торган торак һәм социаль-мәдәни көнкүреш объектларын тоташтырып, стоечная радиолиния буенча бүлү фидерларын төзүне карарга кирәк.

Телевидение

Татарстан Республикасында цифрлы эфир тапшыруларының DVB-T стандартын кулланып, цифрлы эфир-кабель телевидениесенең региональ челтәре төзелде. Транспорт челтәре сыйфатында «Таттелеком»ГАҖ зона җепсел-оптика челтәре файдаланыла.

Цифрлы телевидение челтәре тапшырылучы программалар саны (кимендә 10), шулай ук сурәт, тавыш тапшыру сыйфаты, ТВ сигналларын кабул итү буенча да аналог челтәрләр алдында күп кенә өстенлекләргә ия. Бу бер дециметрлы антеннага кимендә 10 программа кабул итәргә, аналог тапшыргычлар белән

чагыштырганда азрак егәрлектәге тапшыргычлар кулланыырга мөмкинлек бирә, шулай ук телевидение челтәрләрен компьютер челтәрләре белән бәйләү мөмкинлеген тәэмин итә.

Проектлана торган объектларны урнаштырганда һәм планлаштырыла торган чараларны гамәлгә ашырганда табигатьне саклау законнары һәм санитария нормалары таләпләре, шул исәптән:

− Россия Федерациясе Су кодексының 03.06.2006 елның 74-ФЗ номерлы таләпләре гомуми файдаланудагы су объектларының гомуми файдалану өчен билгеләнгән һәм нинди дә булса төзелергә тиеш булмаган яр буе линиясе (яр буе полосасы) буйлап җир полосасын үтәү өлешендә (6 статья), өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан (яки проектлана торган) объектларны корылмалар белән җиһазлау өлешендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм салудан һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итүчеләр (65 ст.), шул исәптән ИЖС, авыл хуҗалыгы объектлары һәм социаль-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар өчен кишәрлекләр урнаштырганда, су басу, су басу зоналары чикләрендә суларның тискәре йогынтысын булдырмау буенча махсус саклау чараларын уздырмыйча капиталь төзелеш объектларын төзүне тыю өлешендә (п.п. Су кодексының 67.1 ст. 1, 2). Кирәк булган очракта су объектларын өйрәнү һәм яр сызыкларын, су объектларының (буаларының) чикләрен билгеләү чараларын гидрологик режимны һәм җирлек территориясендәге буаларның башка су агымнары яисә Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек милкендәге башка су объектлары белән гидравлик элемтәсе булу-булмавын исәпкә алып үткәрергә тәкъдим ителә.;

- Россия Федерациясе Җир кодексының 25.10.2001 № 136фз таләпләре Су кодексы нигезендә билгеләнгән яр буе полосасы чикләрендә ЗУНЫ хосусыйлаштыруны тыю өлешендә (27 ст.);

-Россия Федерациясе Урман кодексының 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы таләпләре, яшел үсентеләрне максималь саклау өлешендә;

- «җитештерү һәм куллану калдыклары турында» 24.06.1998 ел, № 89-ФЗ Федераль законның калдыкларны урнаштыруга карата 12 маддәсе таләпләре;

- «җир асты байлыклары турында»21.02.1992 №2395-1 РФ Законы таләпләре;

- «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»03.08.2018 елгы 342-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре;

- СанПиН таләпләре 2.2.1/2.1.1.1200-03 «предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе» һәм санитар-яклау зоналары билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 03.03.2018 № 222 карары белән расланган, шул исәптән ИЖС өчен кишәрлекләр, социаль һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары (мәктәпләр, балалар бакчалары, хастаханәләр, ачык типтагы спорт

объектлары);

-СанПиН 2.1.4.1110-02 «су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»таләпләре;

- «җир асты суларын пычранудан саклауга гигиена таләпләре»2.1.5.1059-01 уртак предприятиесе таләпләре;

-билгеләнгән тәртиптә җирләрне бер категориядән икенче категориягә күчерү процедурасы таләпләре, шул исәптән «җирләрне яисә җир кишәрлекләрен бер категориядән икенче категориягә күчерү турында»21.12.2004 елгы 172-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре;

- шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары нигезләмәләренең таләпләре (утв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән) һәм СП 32.13330.2018 " Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

- «янгыннан саклану системалары " 4.13130.2013 уртак предприятиесе кагыйдәләре җыелмасының 4.14 п.таләпләре. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләм-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр»;

- линия корылмаларының саклау зоналарын: элемтә линияләрен, электрүткәргеч линияләрен, суүткәргечләрне, элемтә кабелен һәм торбаүткәргечләрне, автомобиль юлларының санитар өзеклекләрен саклау.

5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

5.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге территориясеннән файдалану балансы

Т/б №	Территория исеме	Гамәлдәге хәл		Хисап срогы (2046 ел)	
		га	%	га	%
Тимершык авыл җирлеге территориясенең гомуми мәйданы, шул исәптән:		8268,3353	100,00	8268,3353	100,00
1	Торак пунктлар территорияләре, шул исәптән:	469,8519	5,68	515,1586	6,23
1.1	Тимершык авылы	219,9605	2,66	219,9605	2,66
1.2	Миңгәр авылы	86,3479	1,04	131,6546	1,59
1.3	Кызыл Мишә авылы	83,4538	1,01	83,4538	1,01
1.4	Көек авылы	42,0956	0,51	42,0956	0,51
1.5	Сабай авылы	37,9941	0,46	37,9941	0,46
2	Махсуслаштырылган иҗтимагый төзелеш зонасы	0	0,00	0,6414	0,01
3	Җитештерү зоналары, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зоналары, шул исәптән:	45,7933	0,55	113,6056	1,37
3.1	- транспорт инфраструктурасы зонасы	24,4898	0,30	83,662	1,01
3.2	- инженерлык инфраструктурасы зонасы	1,7736	0,021	1,7736	0,021
3.3	- җитештерү зонасы	19,5299	0,24	28,17	0,34
4	Авыл хуҗалыгында файдалану зонасы, шул исәптән:	7520,3891	90,95	7385,0861	89,32
4.1	- авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	7398,1730	89,48	7261,3763[1]	87,82
4.2	- авыл хуҗалыгы предприятиеләренең җитештерү зонасы	122,2161	1,48	123,7098	1,50
5	Урман зонасы	115,5742	1,40	115,5742	1,40
6	Зиратлар зонасы	11,6889	0,14	11,6889	0,14
7	Рекреацион билгеләнештәге зона	13,6346	0,16	13,6346	0,16
8	Акваторияләр зонасы	91,4033	1,11	91,4033	1,11
9	Башка зоналар	0	0,00	1,112	0,01
10	Ял итү зонасы	0	0	20,4306	0,25

[1]авыл хуҗалыгы җирләре зонасын кыскарту җитештерү зонасын, транспорт зонасын арттыру, Җир кишәрлекләрен Мингәр авылы чикләренә кертү, күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зонаны арттыру белән бәйле

5.2 нче таблица

Генераль план проектының төп техник-икътисадый күрсәткечләре

Т/б №	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2031 ел)	Хисап срогы (2046 ел)
1.	**Халык**				
1.1	Даими халык саны-барлыгы, шул исәптән:	кеше.	1539	2180	2488
	Тимершык авылы	кеше.	863	900	925
	Миңгәр авылы	кеше.	209	779	1070
	Кызыл Мишә авылы	кеше.	312	307	300
	Көек авылы	кеше.	125	164	166
	Сабай авылы	кеше.	30	30	27
2.	**Торак фонды**				
2.1	Даими халык өчен торак фонды-барлыгы, шул исәптән:	кв. м	50849	73889	85769
	Тимершык авылы	кв. м	25280	25280	25280
	Миңгәр авылы	кв. м	8603	31643	43523
	Кызыл Мишә авылы	кв. м	9562	9562	9562
	Көек авылы	кв. м	4525	4525	4525
	Сабай авылы	кв. м	2879	2879	2879
3.	**Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары**				
3.1	Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары, шул исәптән	урын	82	82	82
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	82	82
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.2	Гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән	урын	445	445	445
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	445	445
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары, шул исәптән	урын	200	200	200
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	200	200
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.4	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары, шул исәптән	йөреш 1 сменага	45	49	49
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	45	49
	- яңа төзелеш		-	4	-
3.5	Мәдәният йортлары, авыл клублары, шул исәптән	урын	840	840	840
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	840	840
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.6	Китапханәләр, шул исәптән	мең экз.	22,8	22,8	22,8
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	22,8	22,8
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.7	Спорт заллары, шул исәптән	идән мәйданының кв. м.	1086	1086	1086
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	1086	1086
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.8	Яссылыклы спорт корылмалары, шул исәптән	кв. м	3256	4251	4852
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	3256	4251
	- яңа төзелеш		-	995	601
3.9	Сәүдә предприятиеләре, шул исәптән	кв. м сәүдә.мәйдан	424	654	746
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	424	654
	- яңа төзелеш		-	230	92

Т/б №	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2031 ел)	Хисап срогы (2046 ел)
3.10	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, шул исәптән	эш урыннары	-	17	17
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	-	17
	- яңа төзелеш		-	17	-
3.11	Җәмәгать туклануы предприятиеләре, шул исәптән	урын саны	-	100	100
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	-	100
	- яңа төзелеш		-	100	-
3.12	Элемтә бүлекчәләре, шул исәптән	объект	1	1	1
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	1	1
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.13	Банк бүлекчәләре, филиаллары, шул исәптән	операц. урын	-	1	1
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.14	Полиция, шул исәптән	объект	1	1	1
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	1	1
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.15	Җәмәгать бәдрәфләре, шул исәптән	прибор	-	1	1
	- саклана торган гамәлдәгеләр		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
4.	**Халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү**				
4.1	Зиратларның гомуми мәйданы	га	18,3237	18,3237	18,3237
5.	**Транспорт инфраструктурасы**				
5.1	Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы-барлыгы, шул исәптән:	км	39,325	39,325	39,325
5.1.1	Федераль әһәмияттәге	км	-	-	-
5.1.2	Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге	км	28,225	28,225	28,225
5.1.3	Җирле әһәмияттәге	км	11,1	11,1	11,1
6	**Инженерлык инфраструктурасы**				
6.1	Су белән тәэмин итү				
	- су куллану	куб. м. / тәүлеккә	643,84	822,04	907,66
6.2	Су җибәрү				
	- агып төшүче суларның гомуми керүе	куб. м. / тәүлеккә	307,80	436,0	497,60
6.3	Санитар чистарту				
	- ККК күләме	т / ел	563,97	873,70	1058,49
	- ККК өчен контейнерлар	шт.	9	34	41
6.4.	Җылылык белән тәэмин итү				
	- котельныйларның гомуми саны	шт.	8	8	8
6.5.	Газ белән тәэмин итү				
	еллык газ чыгымы	мең нм3/елга	338,6	479,6	547,4
6.6.	Электр белән тәэмин итү				
	еллык электр куллану	мең кВт.бер сәгать	1315,845	1864	2127
	- исәп-хисап куәте	кВт	831,15	1207,75	1401,94
	трансформатор подстанцияләренең гомуми куәте	кВА	884,21	1284,8	1491,42

6. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

Норматив-хокукый актлар

1. Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы, 29.12.2004 ел. № 190-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
2. Россия Федерациясе Җир кодексының 25.10.2001 ел, №136-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
3. Су кодексы 3.06.2006 ел №74-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
4. Урман кодексы, 4.12.2006 ел, №200-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
5. 1994 елның 30 ноябрендәге 51-ФЗ номерлы Гражданлык кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
6. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
7. «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 25.06.2002 ел, №73-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
8. «Җирләрне яки җир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 21.12.2004 ел, №172-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
9. «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент» 22.07.2008 № 123-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
10. "Янгыннан ирекле саклау турында" 06.05.2011 № 100-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
11. «Хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать куркынычсызлыгы турында» 21.07.1997 № 116-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
12. «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 21.12.1994 № 68-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
13. «Биналар һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында Техник регламент» 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
14. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2024 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карарын (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
15. «Янгыннан саклау көчләрен һәм чараларын җәлеп итү планын раслау турында " Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2004 елның 11 октябрендәге 447 номерлы карары зур янгыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен һәм Татарстан Республикасы территориясендә аварияләр".
16. «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 28.07.2004 ел, №

45-ТРЗ Татарстан Республикасы Кануны (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

17. «Саба муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

18. СП кагыйдәләре җыелмасы 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү " актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* (раслау. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр номерлы боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

19. Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (рас. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

20. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары (рас. ТР Саба муниципаль районы Советының 09.04.2018 ел, №227 карары белән).

21. СП кагыйдәләре җыелмасы 62.13330.2011 "газ бүлү системалары". Актуальләштерелгән редакция СНиП 42-01-2002 (расп. Боерык РФ Төбәк үсеше министрлыгының 27.12.2010 ел N 780) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

22. СП 42-101-2003 " металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча Гомуми нигезләмәләр».

23. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 "санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе" (расл. Карар 2007 елның 25 сентябреннән РФ баш дәүләт санитария табибы. N 74) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

24. СП 124.13330.2012 "җылылык челтәрләре". Актуальләштерелгән редакциясе СНиП 41-02-2003 (расв. РФ төбәкләр үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнендәге 280 номерлы боерыгы белән).

25. РД 34.20.185-94 "шәһәр электр челтәрләрен проектлау буенча Инструкция".

26. 153-34.48.519-2002 «0,4-35 кВ көчәнешләргә электр тапшыруның һава линияләрендә җепсел-оптик элемтә линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре.

27. Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының «электр энергиясен кулланучыларның аерым энергия кабул итү җайланмалары (энергия кабул итү җайланмалары төркемнәре) өчен актив һәм реактив куәтләр куллану нисбәте күрсәткечләрен исәпләү тәртибе турында" 2015 елның 23 июнендәге 380 номерлы боерыгы (Россия Юстиция министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендә 38151 номерлы теркәлгән).

28. «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карарын (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

29. Татарстан Республикасы калдыклары белән эш итү өлкәсендә территориаль схема (расл. Министрлар Кабинетының 13.03.2018 ел, № 149 карары белән) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

30. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 14.13330.2018»сейсмик районнарда төзелеш". Актуальләштерелгән редакциясе СНиП II-7-81 (расв. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2018 елның 24 маендагы 309/пр номерлы боерыгы белән).

31. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 115.13330.2016»хәвефле табигый йогынтылар геофизикасы". СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе (расв. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 16 декабрендәге 956/пр номерлы боерыгы белән).

32. СП кагыйдәләре җыелмасы 31.13330.2021 " су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар"» СНиП 2.04.02-84 актуальләштерелгән редакциясе (расв. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 27.12.2021 ел № 1016/пр боерыгы белән).

33. АҖ кагыйдәләре җыелмасы 8.13130.2020 " янгыннан саклану системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләбе " (расл. РФ Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтиҗәләрен бетерү министрлыгы тарафыннан 30.03.2020 ел №225).

34. П 70.0010.09-90 техник яктан катлаулы булмаган объектларның эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча Пособие.

35. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 30.13330.2020 биналарның эчке суүткәргече һәм канализациясе (утв. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2020 елның 30 декабрендәге 920/пр номерлы боерыгы белән).

36. Уртак предприятие кагыйдәләре җыелмасы 20.13330.2016»йөкләнешләр һәм йогынтылар". СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе (расв. РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 3 декабре турында 891/пр номерлы боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

37. АҖ кагыйдәләр җыелмасы 4.13130.2013 " янгыннан саклану системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләм-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр "(утв. Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтиҗәләрен бетерү министрлыгының 2013 елның 24 апрелендәге боерыгы белән N 288) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

38. ИТС 10-2019 иң яхшы технологияләр буенча мәгълүмати-техник белешмәлек. Җирлекләрнең, шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларын кулланып, агып төшүче суларны чистарту.

39. СанПиН 2.1.3684-21 «шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик

таләпләр» (раслау. Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

40. «Татарстан Республикасы территориясендә халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналары чикләрен раслау турында»07.10.2022 ел, №1083 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.

Территориаль планлаштыру документлары

1. Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы, расланган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. Россия Федерациясенең Федераль транспорт өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы (торба үткәргеч транспорты өлешендә), Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.05.2015 ел № 816-р күрсәтмәсе белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

3. Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 01.08.2016 ел №1634-р күрсәтмәсе белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

4. Россия Федерациясенең сәламәтлек саклау өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы, расланган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрендәге 2607-р номерлы күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

5. Россия Федерациясенең югары белем бирү өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы, расланган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел №247-р күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, № 134 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

7. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Район Советының 19.12.2012 ел, № 165 карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Федераль программалар

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 13 февралендәге күрсәтмәсе белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең пространство үсеше стратегиясе N 207-р (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

8. РФ Президентының 2017 елның 13 маендагы 208 номерлы Указы белән расланган 2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең икътисадый иминлек стратегиясе.

Республика программалары

1. 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы
«2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карарын (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008 елның 22 октябрендәге 763 номерлы карары белән расланган «2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга кластерлы якын килү нигезендә Татарстан Республикасы Җитештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 26 сентябрендәге карары редакциясендә) N 711).

Башка әдәбият

1. Татарстан Республикасының Тарих һәм мәдәният һәйкәлләре җыелмасы. – Т. I.-административ районнар. - Казан: «Мастер Лайн " нәшрияты, 1999. – 460 б.

2. Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре торак пунктларында булган мәдәният һәм сәнгать объектлары исемлеге, Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектлары исемлеге һәм ачыкланган объектлар исемлеге, Татарстан Республикасы мәдәни мирас объекты билгеләренә ия объектлар исемлеге, Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 12.04.2014 елда бирелгән.

3. Татарстан Республикасында күчемсез тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне өйрәнү, саклау, реставрацияләү һәм файдалану: мәгълүмати җыентык. Чыг. 2-3. Тарих һәм мәдәният һәйкәлләре. Тарихи-мәдәни территорияләр. Тарихи шәһәрләр. - Казан: "Карпол", 2001. – 335 б.

Фонд материаллары

1. Саба районы башкарма комитеты һәм аның составына керүче Тимершык авыл җирлеге башкарма комитеты биргән анкета мәгълүматлары.

7. КУШЫМТА

1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнарына үзгәрешләр кертүгә әзерлек турында 06.09.2023 ел, №1396-п карары

1 нче кушымта

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

06.09.2023

№ 1396-п

О подготовке внесения изменений в генеральные планы сельских поселений Сабинского муниципального района

В соответствии с частью 2 статьи 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации и частью 4 статьи 14 Федерального закона от 06 октября 2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» частью 5 статьи 15 Закона Республики Татарстан от 28.07.2004 №45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» учитывая, что полномочия органов местного самоуправлений сельских поселений являются вопросами местного значения муниципальных районов и решаются на территориях сельских поселений органами местного самоуправления муниципального района Исполнительный комитет Сабинского муниципального района Республики Татарстан

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Подготовить проект внесения изменений в генеральные планы следующих сельских поселений Сабинского муниципального района Республики Татарстан:
- Шеморданское
- Мешинское
- Нижнешитцинское
- Корсабашское
- Тимершикское
- Староикшурминское
- Большешинарское
2. Опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Сабинского муниципального района по адресу: http://saby.tatarstan.ru.
3. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на Мингазова Р.С., заместителя начальника отдела инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района.

Руководитель М.Р. Ишниязов

Дәүләт бюджет учреждениесе
«Татарстан Республикасы пространство белешмәләре фонды"

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН
ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
(үзгәрешләр кертү)

Территориаль планлаштыру турында нигезләмә

Казан 2024

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының (үзгәрешләр кертү)

Т/б №	Исеме	Бит/битләр №
1 Том Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	31
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Торак пунктлар чикләре картасы (шул исәптән төзелеп килүче торак пунктлар чикләре картасы) М1: 10000	2/1
4	Функциональ зоналар картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	88
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык әзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы	175
	График материаллар	
3	Җирлек территориясеннән хәзерге заман файдалану картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1: 10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1: 10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1. КЕРЕШ 11
2. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ПРОЕКТЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ 13
3. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ........ 15
3.1. Икътисадый-географик урыны. Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны 15
3.2. Җир фондына характеристика 16
3.3. Демографик потенциал 17
3.4. Җитештерү территорияләре 18
3.5. Агросәнәгать комплексы 18
3.6. Урман комплексы 19
3.7. Торак фонды 20
3.8. Халыкка Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 21
3.9. Зиратлар 26
3.10. Туристлык-рекреацион потенциал 28
3.11. Мәдәни мирасобъектлары 28
3.12. Транспорт- коммуникация инфраструктурасы 28
3.13. Инженерлык инфраструктурасы 31
4. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ 2046 ЕЛГА КАДӘР ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ 37
4.1. Халык саны фаразы 37
4.2. Икътисадый үсеш 37
4.3. Җитештерү территорияләрен үстерү 38
4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү 38
4.5. Урман комплексын үстерү 40
4.6. Торак инфраструктурасын үстерү 40
4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү 42
4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү 47
4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү 49
4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү 51
4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары чикләрен билгеләү 53
4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 63
Су белән тәэмин итү 63
Су җибәрү 66
Территорияне санитар чистарту 73
Җылылык белән тәэмин итү 76
Газ белән тәэмин итү 76
Электр белән тәэмин итү 77
5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР 84

6. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ...............................87
7. КУШЫМТА 92
ЭЧТӘЛЕК..3
1. КЕРЕШ 7
1. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ БЕЛЕШМӘЛӘР....................................9
2. Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы буенча федераль, региональ һәм җирле әһәмияттәге чаралар исемлеге 10
3.1. Гомуми оештыру чаралары 10
3.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү гамәлләре....................................10
3.3. Агросәнәгать комплексын үстерү гамәлләре 10
3.4. Урман комплексын үстерү чаралары...12
3.5. Торак инфраструктурасын үстерү гамәлләре 12
3.6. Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары...............13
3.4. Зиратлар территорияләрен үстерү гамәлләре 15
3.5. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү гамәлләре.........15
3.6. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү гамәлләре18
3.10. Торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре....................20
3.11. Әйләнә-тирә мохитне саклау гамәлләре.....................................21
3.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 28
3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары 29
3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү гамәлләре 30
4. Функциональ зоналарның параметрлары......................................31
1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ 7
1.1 **Рельеф һәм геоморфология** 7
1.2 **Геологик төзелеше**..7
1.3 **Тектоника һәм сейсмиклык**...8
1.4 **Файдалы казылмалар** 11
1.5 **Гидрогеологик шартлар** 12
1.6 **Өске сулар**...15
1.7 **Климат характеристикасы**..16
1.8 Ландшафтлар, туфрак япмасы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы 19
2. ГАМӘЛДӘГЕ ҺӘМ ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТКӘ ТИСКӘРЕ ЙОГЫНТЫСЫН БӘЯЛӘҮ...24
Атмосфера һавасына тискәре йогынтыны бәяләү 31
Су ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү 31
Җир ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү.............................34
Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү 34
Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар..36
Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү 37
Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү

38
Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү. 38
3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ **40**
4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМАЛАР ЯТМАЛАРЫ, ҖИР АСТЫ БАЙЛЫКЛАРЫ КИШӘРЛЕКЛӘРЕ, ТАУ ТОКЫМНАРЫ **42**
5.МАХСУС САКЛАНЫЛУЧЫ ТАБИГАТЬ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕ45
6 ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР ҺӘМ ЧИКЛӘҮЛӘРНЕҢ БАШКА ЗОНАЛАРЫ ... 46
6.1 **Җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары** 46
6.2 **Автомобиль юлларының юл буе полосалары, санитария өзелүе һәм тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе, АЗСтан минималь ераклык** 52
6.3 **Магистраль яисә сәнәгать торба үткәргечләренә (газүткәргечләргә, нефть үткәргечләргә һәм нефть продуктлары үткәргечләренә, аммиак үткәргечләргә) һәм углеводород чималын чыгару һәм әзерләү объектларына кадәр Минималь ераклык зоналары** 58
6.4 **Торба үткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләрнең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары** 62
6.5 **Көчәнеше 6кВ һәм аннан күбрәк булган һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары** 66
6.6 **Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зонасы** 71
6.7 **Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы** 72
6.8 **Җылылык челтәрләренең саклау зонасы** 74
6.9 **Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары** 75
6.10 **Су басу һәм су басу зоналары** 78
6.11 **Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары** 79
6.12 **Дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округы** 83
6.13 **Сакланыла торган объектлар зоналары, сакланыла торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклану зоналары** 83
6.14 **Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтү стационар пунктларының саклау зоналары, саклау зоналары дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктлары** 83
6.15 **Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгының, милли паркның, табигать паркының, табигать ядкаренең)саклау зоналары** 84
6.16 **Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, яклау зоналары** 86
7. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ ГАМӘЛЛӘРЕ 88
7.1 Атмосфера һавасын саклау гамәлләре 89
7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле

файдалану гамәлләре 92
7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре 103
7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү гамәлләре 107
7.5 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан яклау гамәлләре 112
7.6 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү гамәлләре 112
7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары120
7.8 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау гамәлләре 124
7.9 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру гамәлләре 124
7.10 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре 124
7.11 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары ... 125
8. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ИНЖЕНЕРЛЫК ӘЗЕРЛЕГЕ ЧАРАЛАРЫ 126
9. ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ, ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘРНЕ КИСӘТҮ ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ 133
10. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ............................... 160

1. КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты эшләнде «ТР пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 06.09.2023 ел, №1396-п карары нигезендә, проектлауга йөкләмә нигезендә.

Генераль планны эшләүгә заказ бирүче-Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2020 елның 15 июнендәге 360 номерлы карары белән расланган генераль план проектына үзгәрешләр кертелә, 2023 елга башлангыч мәгълүматлар актуальләштерелә.

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты – шәһәр төзелеше стратегиясен, тормыш эшчәнлеге мохитен булдыру шартларын, җирлек территорияләрен үстерү юнәлешләрен һәм чикләрен, җирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләүне һәм үзгәртүне, территорияләрне функциональ зоналаштыруны, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерүне, шәһәр төзелешен саклап калуга карата таләпләрне билгели торган территориаль планлаштыру документы тарихи-мәдәни мирас объектлары һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре, экологик һәм санитария иминлеге.

Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты аны гамәлгә ашыруның киләсе вакытлы срокларына әзерләнде:

Генераль планны гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират – 2031 елга кадәр.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәпләнгән срок-2046 елга кадәр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә 29.12.2004 №190-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты үз эченә ала:

- Территориаль планлаштыру турында нигезләмә;
- Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы;
- Торак пунктлар чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктлар чикләре)картасы;
- Функциональ зоналар картасын.

Генераль планга аны нигезләү материаллары текст формасында һәм карталар рәвешендә кушып бирелә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектын эшләгәндә түбәндәге материаллар кулланылды:

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.03.2013 ел № 384-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм

федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.05.2015 ел № 816-р күрсәтмәсе белән расланган Федераль транспорт өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (торба үткәргеч транспорты өлешендә) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган энергетика өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 28.12.2012 ел №2607-р күрсәтмәсе белән расланган сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел №247-р күрсәтмәсе белән расланган югары белем бирү өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, №134 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 19.12.2012 ел, №165 карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 15.06.2020 ел, №360 карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы;

- Саба районы башкарма комитеты һәм аның составына керүче Тимершык авыл җирлеге башкарма комитеты биргән рәсми мәгълүматлар.

1. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ БЕЛЕШМӘЛӘР

Тимершык авыл җирлеге чиге «Саба муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) кабул ителде.

Тимершык авыл җирлеге составына әлеге канун нигезендә түбәндәгеләр керә: Тимершык авылы (административ үзәк), Кызыл Мишә, Миңгәр, Көек, Сабай авыллары.

Җирлек Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының "Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы" муниципаль берәмлеге, Олы Шыңар, Эзмә, Курсабаш, Мишә, Мичән һәм Шекше авыл җирлекләре белән чиктәш.

Тимершык авыл җирлегенең гомуми мәйданы 8268,3353 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы 469,8519 га, шулардан: Тимершык авылы – 219,9605 га, Кызыл Мишә авылы-83,4538 га, Миңгәр авылы – 86,3479 га, Көек авылы – 42,0956 га, Сабай авылы – 37,9941 га.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе нигезендә Саба муниципаль районы Казан икътисадый зонасына керә. Кама икътисадый зонасының тармак махсуслашуы нефть химиясе һәм химия сәнәгате, автомобиль төзелеше, электротехника сәнәгате, агросәнәгать комплексы кебек тармаклар белән билгеләнә.

Җирлектә балалар бакчалары, төп гомуми белем бирү мәктәбе, фельдшер-акушерлык пунктлары, авыл мәдәният йорты, авыл клублары, китапханәләр, спорт, сәүдә объектлары, почта бүлекчәсе, полиция участок пункты бар.

Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

2. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

3.1. Гомуми оештыру чаралары

Тимершык авыл җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән
«2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе " расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы»расланды.

Расланган стратегия кысаларында Казан агломерациясе составына керүче Саба муниципаль районы тупланган экологик зыян объектларын бетерү программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

3.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү гамәлләре

Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында кадастр номеры 16:35:170901:338 булган җир кишәрлеген «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» категориясеннән «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» категориясенә күчерү каралган. «Көнчыгыш Көек»Җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ карьерын сәнәгый эшкәртү.

Шулай ук кадастр номеры 16:35:170101:1065 булган җир кишәрлегендә төзелеш материаллары һәм автотранспорт складын урнаштыру каралган.

3.3. Агросәнәгать комплексын үстерү гамәлләре

Генераль планга үзгәрешләр кертү проектында 16:35:170705:50 кадастр номерлы җир кишәрлегендә гомуми мәйданы 2,4093 га булган алма бакчасы урнаштыру каралган.

3.2.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегендә сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Көек авылыннан көнчыгышка таба	Известьташ чыгару карьеры	Известьташ чыгаруны һәм транспортлауны оештыру	га	-	8,6400	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты
2	Тимершык авылы	Төзелеш материаллары һәм автотранспорт склады	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

3.3.1 таблицасы

Тимершык авыл җирлегендә агросәнәгать комплексын үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Миңгәр авылыннан көньякка таба	Алма бакчасы	Яңа төзелеш	га	-	2,4093	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

3.4. Урман комплексын үстерү чаралары

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында, Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасында һәм башка программаларда, хисап срогына кадәрге чорга документларда Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары каралмый.

3.5. Торак инфраструктурасын үстерү гамәлләре

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында Миңгәр авылында яңа торак төзелеше өчен 32,06 га мәйдан (социаль инфраструктура объектлары, урамнар һәм юллар, гомуми файдаланудагы яшелләндерү мәйданнарыннан тыш) бүлеп бирү каралган.

Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чиратында (2031 елга кадәр) җирлектә индивидуаль торак төзелеше каралган:

- Миңгәр авылында 16:35:170708:254 җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше өчен 0,2780 га территория (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә), әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,12 мең кв. м (1 кишәрлек)тәшкил итәчәк.;

- Миңгәр авылында индивидуаль торак төзелеше өчен 16:35:000000:1268 җир кишәрлегендә (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә) 0,6438 га территория, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,48 мең кв. м (4 кишәрлек)тәшкил итәчәк.;

- Миңгәр авылында (торак пунктның хәзерге чигеннән читтә) индивидуаль торак төзелеше өчен 27,88 га территория, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 22,32 мең кв. м (186 кишәрлек)тәшкил итәчәк. ;

Хисап срогына Генераль планда Миңгәр авылында (торак пунктның гамәлдәге чигеннән читтә) индивидуаль торак төзелеше өчен 3,26 га территория каралган, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,61 мең кв. м (22 кишәрлек)тәшкил итәчәк.

Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алмаштыру төзүчеләр көче белән, шул исәптән төрле финанслау схемаларын (төзүчеләр акчалары, ипотека, шул исәптән социаль ипотека, ташламалы категориядәге төзүчеләргә субсидияләр, яшь белгечләрне авылда калдыру программалары һ.б.) кулланып гамәлгә ашырылачак.

3.6. Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары

3.6.1 нче таблица

Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (РАЙОН)ЧАРАЛАРЫ									
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары									
1	Миңгәр авылы	Фельдшер-акушерлык пункты	Куәтне арттыру (оештыру чарасы)	сменага килүләр	10	14	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Миңгәр авылы(яңа торак төзелешенең көнбатыш мәйданчыгы)	Универсаль спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв. м.	-	995	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Универсаль спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв. м.	-	601	-	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Сәүдә, җәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы сәүдә объектлары	Оештыру	кв. м. сәүдә мәйданы	-	322	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы (з/у 16: 35:170705: 326)	Ресторан	Яңа төзелеш	утырту урыннары	-	100	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, җәмәгать бәдрәфләре, кредит-финанс оешмалары									
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиесе	Оештыру	эш урыннары	-	17	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
2	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы җәмәгать бәдрәфләре	Оештыру	прибор	-	2	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
3	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге составындагы банк бүлекчәсе	Оештыру	операц. урын	-	1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									
1	Миңгәр авылы (яңа торак төзелешенең көнчыгыш мәйданчыгы)	Сәүдә үзәге	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Башка хезмәт күрсәтү объектлары									
1	Миңгәр авылы (з/у 16: 35:170705: 331)	Мәчет	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	-	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты

3.4. Зиратлар территорияләрен үстерү гамәлләре

Генераль планда Мингәр авылы янындагы зиратның 1,14 га мәйданлы территориясен су объектларының су саклау зонасында урнашуына бәйле рәвештә ябу тәкъдим ителә.

Гамәлдәге зиратларның буш территорияләре халыкның традицион күмү зиратларына фаразланган ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итә.

3.5. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү гамәлләре

Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы нигезендә Тимершык авыл җирлеге территориясе буйлап «татар халкының дине һәм көнкүреше» дигән җирле әһәмияттәге экскурсия-дини һәм этнографик маршрут оештыру тәкъдим ителә.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планында ял итү территорияләрен үстерү җирле халыкның ял итү зонасы буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын күздә тота.

Кешеләрнең ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авылның йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тота: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары-административ һәм иҗтимагый биналар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре янында скверлар төзү, төп урамда бульвар кору, урамнарны яшелләндерү, чәчәк бакчалары һәм газоннар кору.

Чикләнгән файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары-Мәгариф һәм тәрбия объектлары территорияләрен һәм социаль, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтүнең башка объектларын яшелләндерү (бакчалар кору, җиләк-җимеш һәм декоратив агачлар, куаклар утырту, чәчәк бакчалары урнаштыру).

Шулай ук кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрен күчерү 16:35:170705:330, 16:35:170705:329, җир кишәрлеге өлешләре 16:35:000000:1704 «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән мемориаль комплекс төзү өчен «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» җирләре категориясенә.

3.4.1 нче таблица

Тимершыкта зиратлар территорияләрен үстерү чаралары исемлеге авыл җирлеге

Т/б №	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (ҖИРЛЕК) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Миңгәр авылы янында	Зират	Су саклау зонасында җир өсте су объектлары урнашуга бәйле рәвештә зират территориясенең 1,1444 га мәйданлы өлешен ябу	га	4,9621	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.8.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегендә туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Тимершык авыл җирлеге, Миңгәр авылы	«Атау»тарихи чишмәсе	Чишмәне төзекләндерү	объект	1	-	+	+	Саба МР СТП
2	Тимершык авыл җирлеге	«Татар халкының дине һәм көнкүреше»экскурсия-дини һәм этнографик маршруты	Маршрут эшләү	-	-	-	+	-	Саба МР СТП
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	Яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	з/у 16:35:170602:292, 16:35:170706:224, 16:35:000000:1683, 16:35:170705:327, 16:35:000000:1682, 16:35:170705:328, 16:35:170702:400	Кунак йортлары, кунакханәләр	Яңа төзелеш	га	-	18,6499	+	+	Тимершык уртак предприятиесенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

Т/б	Җирлек составына керүче торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
3	з/у 16:35:170705:330, 16:35:170705:329, 16 өлеш:35:000000: 1704	Мемориаль комплекс	Яңа төзелеш	га	-	1,1049	+	+	Тимершык уртак предприятиесенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

3.6. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү гамәлләре

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең Федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасында, Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасында билгеләнгән, шуңа күрә Тимершык авыл җирлегенең генераль планында аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынган.

Генераль планда Тимершык авыл җирлегендәге торак пунктларда урамнарны һәм юлларны капиталь ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон җәю) каралган. Торак пунктларның төп һәм икенче дәрәҗәдәге урамнарының машина үтә торган урыннары өслегенең канәгатьләнерлек булмавын исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күз алдында тотыла.

Үзгәрешләр кертү проектында кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрен күчерү каралган 16:35:170702:413, 16:35:170702:414, 16:35:170702:411 «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» җирләре категориясеннән очып китү полосасын урнаштыру өчен «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» җирләре категориясенә.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү буенча чаралар исемлеге 3.9.1 нче таблицада бирелгән.

3.9.1 нче таблица

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге
Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
РЕГИОНАЛЬ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Тимершык авыл җирлеге	Казан-Шәмәрдән	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю)	км	1,2	-	+	+	Татарстан Республикасы СТП
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (РАЙОН) ЧАРАЛАР									
Һава транспорты									
1	з/у 16:35:170702:413, 16:35:170702:414, 16:35:170702:411	Очып китү полосасы	Яңа төзелеш	объект	-	1	+	+	Тимершык ГПына үзгәрешләр кертү проекты
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
Урам-юл челтәре									
1	Тимершык ав., Миңгәр ав., Кызыл Мишә ав., Көек ав., Сабай ав.	Урам-юл челтәре	Капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек җәю)	км	22,38	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы	Урам-юл челтәре	Яңа төзелеш	км	-	3,1	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.10. Торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре

Тимереш, Мингәр, Кызыл Мишә, Көек, Сабай авыллары торак пунктлары өчен гамәлдәге чикләр сыйфатында чикләр кабул ителде, алар турындагы белешмәләр бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында саклана.

Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектында Миңгәр авылы чиген үзгәртү каралган.

4.11.3 нче таблица

Составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре исемлеге

Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Җирлек составына керүче торак пункт исеме	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Чын барлык	Өстәмә	Беренче чиратта	Хисап срогы	
1	Миңгәр авылы	торак пункт территориясе	җир кишәрлекләрен торак пункт чикләренә кертү	га	-	45,3067	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

3.11. Әйләнә-тирә мохитне саклау гамәлләре

3.11.1 нче таблица

Атмосфера һавасын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Атмосфера һавасын саклау чарасының төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	«Саба» ҖЧҖенең «Тимершик» эре мөгезле терлекләр фермасы, «Саба» ҖЧҖенең «Тимершик» ф-ласы машина-трактор паркы, «Ганиев» КФХның МДЫР табагы һәм МТП, «Көек» ҖЧҖенең эре мөгезле терлекләр һәм здыр табагы фермасы, «Болгар» ҖЧҖенең МДЫР табагы һәм МТП, Миңгәр авылындагы мини-ферма, зират Сабай, Тимершык т. п. зираты, Көек т. п. зираты	БДКМРНДА СЗЗ урнаштыру һәм алып бару, пычраткыч матдәләр чыгаруны чистартуны оештыру мәсьәләләрендә иң яхшы технологияләрне кертеп, инженерлык челтәрләре белән тәэмин итү, объект периметры буенча махсус билгеләнештәге яшелләндерү. СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешенә җитештерү контроле.	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	«Көнчыгыш Көек " җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры, вак таш җитештерү буенча җитештерү базасы	СЗЗ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү, ташландыкларны чистарту өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кертү, СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешен производство контроле	+		
3	Мингер авылында очып китү-утырту мәйданчыгы	СЗЗНЫ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү	+		
4	Төбәк юллары	Пычранулар таралуны киметүне тәэмин итә торган юллар яисә җир өслегенең махсус конструкцияләре буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерү җайланмасы		+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.11.2 нче таблица

Җир өсте су объектларын саклау гамәлләре исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Җир өсте су объектларын саклау чарасының төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	

1	Су саклау зоналары чикләрендәге территорияләр (шул исәптән торак төзелеше)	Агып төшүче суларны рельефка, чистартылмаган агып төшүче суларны су объектларына агызмаска. ВОЗ, ПЗП чикләрендәге торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. ВОЗ чикләрендә транспорт чараларын юуны тыярга. Җитештерү һәм куллану калдыкларын су саклау зоналары чикләрендә урнаштыруга юл куймаска. Җирле үзидарә органнары, җирле халык һәм хуҗалык субъектлары көче белән елгаларның су саклау зоналарын куллану калдыкларыннан даими чистартырга. Су саклау зоналары чикләре буенча, зоналарның режимын күрсәтеп, мәгълүмати табличкалар урнаштырырга.	+		РФ Су кодексы, СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»
3	Авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары, сәнәгать объектлары, су агызу челтәрләре, биологик чистарту корылмалары	Мөмкин булган ташлаулар нормативларын Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы идарәсе белән килештерергә. Су объектыннан файдалануга рөхсәт алырга. Агып төшүче суларны су объектына агызу урыныннан 500 м ераклыкта җитештерү контроле.	+		РФ Су кодексы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
7	ВОЗ чикләрендәге юллар һәм стоянкалар	Юлларны каты түшәүне оештырырга		+	Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
8	Яр буе яклау полосасы чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләре полосалары	Яр буе яклау полосасы чикләрендә авыл хуҗалыгы җирләрен сөрүгә юл куймаска	+		
9	Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган территорияләр	Төзелеш башланганчы 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияләрне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк. РФ Су кодексы, шулай ук әлеге кишәрлекләрне инженерлык инфраструктурасы челтәрләре, шул исәптән су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу челтәрләре белән комплексы тәэмин итү, анда түбәндәгеләр билгеләнә: халыкны тулы ихтыяҗны тәэмин итә торган су белән тәэмин итү чыганаклары, аларның санитария саклау зоналарын оештыру, чистарту корылмаларының урнашу һәм куәт урыннары (билгеләнгән нормативларга кадәр агынтыларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган агынтыларны агызу урыннары).	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

10	Гамәлдәге һәм планлаштырыла торган торак төзелеше	Җирле үзидарә органнарына яңа торак төзелеше кишәрлекләрен үзләштерә башлаганчы җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләргә			4 бүлек Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 № 1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының і бүлеге; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында»14.06.2013 ел, № 502 карары
11	Кунакханәләр, кунак йортлары	Мишә елгасының (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) һәм аның кушылдыкларының су саклау зонасында төзелә торган барлык корылмаларны су объектын суларның пычрануыннан, чүпләнүеннән һәм саегуыннан саклауны гарантияли торган корылмалар белән тәэмин итү. РФ Су кодексының 6 маддәсенең 8 өлеше таләпләренең үтәлешен тәэмин итү, ул һәр гражданга гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан хәрәкәт итү һәм алар янында булу, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причалга утырту өчен файдалану хокукын (механик транспорт чараларын кулланмыйча) гарантияли.	+		РФ Су кодексы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
12	Биологик чистарту корылмалары (120 м)^3/ тәүлек) Миңгәр т. п.	Су объектыннан (Мишә елгасы) файдалануга рөхсәт алырга. Агып төшүче суларны су объектына агызу урыныннан 500 м ераклыкта җитештерү контроле	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.11.3 нче таблица

Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Су алу скважиналары, каптировкаланган чишмәләр	ЗСО поясларының II, III чикләренә эләгүче торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. Агынты суларның рельефка агып төшүенә юл куймаска	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы СанПиН 2.1.4.1110-02 "Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", рас. РФ баш дәүләт санитария табибы 26.02.2002"
		Беренче поясның тоташ киртәсен төзергә, сак сигнализациясе һәм сак яктырту белән тәэмин итәргә, скважина тамагыннан өске суларны читкә алып китү өчен территорияне планлаштырырга.	+		
		Эчә торган суның сыйфатына производство контролен тәэмин итәргә. Су җыючылар тарафыннан файдаланыла торган җир асты байлыклары кишәрлекләренә җир асты суларын чыгару өчен җир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләр рәсмиләштерергә	+		
2	Көек торак пункты янындагы чишмәдән су алу	Файдалы казылмалар чыгару карьерыннан файдалану чорында тулы химик анализга су пробалары алуны күздә тотарга	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы СанПиН 2.1.4.1110-02 су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектлары Көек авылы янындагы чишмә су алуының саклану дәрәҗәсе турында гидрогеологик нәтиҗә

3.11.4 нче таблица

Җир ресурсларын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Җирлек чигендәге биотермик чокыр	Үләт базы һәм аның СЗЗ территориясен микробиологик мониторинглау. СЗЗ билгеләү йә файдаланмаган очракта ликвидацияләү.	+		Санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре, рас. РФнең 03.03.2018 №222 карары белән Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
	"Көнчыгыш Көек"җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	Техник проектлар, тау эшләрен үстерү планнары яисә схемалары таләпләрен үтәргә, нормативтан артык югалтуларга, файдалы казылмаларны аерып алуга һәм сайлап эшкәртүгә юл куймаска. Җир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган җир кишәрлекләрен һәм башка табигать объектларын киләчәктә алардан файдалану өчен яраклы хәлгә китерергә. Файдалы казылмалар чыгару буенча лицензия тәмамланганнан соң бозылган җирләрне рекультивацияләү һәм торгызу үткәрергә	-	+	22 маддә "җир асты байлыклары турында"21.02.1992 N 2395-1 РФ Законы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
3	Көек известьташ ятмасының эшләми торган (эшкәртелгән) карьеры	Проект нигезендә рекультивацияләү чараларын тәмамларга	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
4	Үләт базларының һәм зиратларның санитар-яклау зоналары чикләрендәге торак пунктларның башка зоналары	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү (табигый үсемлекләр)		+	Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.11.5 нче таблица

Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Җирлек территориясе	Экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә калдыклардан даими чистарту үткәрү	+		«Җитештерү һәм куллану калдыклары турында»24.06.1998 №89-ФЗның 13 маддәсе
2	Авыл хуҗалыгы җитештерү объектлары	Тиреснең (тизәкнең) каты фракциясен туплау өчен каты өслекле су үткәрми торган мәйданчыклар төзү.	+		СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»
3	Биотермик чокырлар	Үләт базы һәм аның СЗЗ территориясен микробиологик мониторинглау. СЗЗ билгеләү.		+	Санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре, рас. РФнең 03.03.2018 №222 карары белән Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
4	Автомобиль юлын төзү һәм реконструкцияләү	Төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау урыннарының чикләрендә махсус җиһазландырылган полосаларын оештырырга, көнкүреш чүп-чарларын җыештыруны тәэмин итәргә.		+	ОДМ 218.3.031-2013 " тармак юл методик документы. Автомобиль юлларын төзегәндә, ремонтлаганда һәм карап тотканда әйләнә-тирә мохитне саклау буенча Методик тәкъдимнәр» Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
5	"Көнчыгыш Көек"җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	Чыгару калдыкларын вакытлыча саклау өчен махсус җиһазландырылган урыннар оештырырга көнкүреш чүп-чарын җыюны тәэмин итәргә. Җир асты байлыкларыннан файдалану өчен бирелгән җир асты байлыклары кишәрлегендә җир асты байлыкларыннан файдалануны гамәлгә ашырганда барлыкка килгән ярылган һәм сыйдырышлы тау токымнары җир асты байлыкларыннан файдаланучы тарафыннан файдаланылырга мөмкин: 1) файдалы казылмалар һәм файдалы компонентлар чыгару өчен; 2) үз җитештерү һәм технологик ихтыяҗлары өчен; 3) тау чыганакларын һәм җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларны бетерү өчен; 4) Җирләрне рекультивацияләү өчен; 5) тау эшләрен алып бару өчен.	+		23.5 маддә. «Җир асты байлыклары турында»21.02.1992 N 2395-1 РФ Законы

3.11.6 нчы таблица

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Зоуит оештыру буенча чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	«Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» эре мөгезле терлекләр фермасы, «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» ф-ласы машина-трактор паркы, «Ганиев» КФХның ындыр табагы һәм МТП, «Көек» ҖЧҖенең эре мөгезле терлекләр һәм ындыр табагы фермасы, «Болгар» ҖЧҖенең ындыр табагы һәм МТП, Миңгәр авылындагы мини-ферма, зират Сабай, Тимершык т. п. зираты, Көек т. п. зираты «Көнчыгыш Көек»җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	СЗЗНЫ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү	+		Тимершык авыл җирлегенең генераль планы РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	Кушылдыклары белән Мишә елгасы (Кече Мишә елгасы кушылдыгы)	Урында Яр буе яклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрен мәгълүмат билгеләре белән билгеләргә	+		РФ Су кодексы
3	Автомобиль юллары	Юл буе полосаларын билгеләргә		+	«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон

3.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре

3.12.1 нче таблица

Составына керүче торак пунктларны су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Миңгәр авылы	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	Су куллануны исәпкә алу узеллары	Оештыру	шт.	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.12.2 нче таблица

Составына керүче торак пунктларның су агызу системасын үстерү чаралары исемлеге
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Тимершык авыл җирлеге	Канализациянең автоном системасы	Яңа төзелеш	шт.	-	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Миңгәр авылы	Су чыгару челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.12.3 нче таблица

Составына керүче торак пунктлар территорияләрен санитар чистарту чаралары исемлеге
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары	Чара чыганагы

№				берәмлеге		Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Авыл җирлеге территориясе	Территорияне планлы-даими санитар чистарту	Оештыру	шт.	1	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	Контейнерлар	Оештыру	шт.	41	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.12.4 нче таблица

Составына керүче торак пунктларны электр белән тәэмин итү чаралары исемлеге
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чиратта	Хисап срогы	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Тимершык авыл җирлеге (яңа торак төзелеше мәйданчыклары)	ВЛ 0,4 кВ	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Тимершык авыл җирлеге	Урамнарны яктырту линияләре	Яңа төзелеш, реконструкция	км	-	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары

3.13.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлеге территориясен инженерлык яклау чаралары исемлеге
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы
					1 чират	Хисап срогы	
1	Тимершык авыл җирлеге территориясе (елга ярлары буйлап)	Мониторинг	Хәвефле табигый процесслар чагылышларын мониторинглау, хәвефле процессларга каршы көрәш буенча чаралар комплексын эшләү	Оештыру	+		Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Т/б	Урнашу урыны		Чараның исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы
2	Тимершык авыл җирлеге территориясе (елга ярлары буйлап)	Инженерлык корылмалары	Район территориясен куркыныч табигый процесслардан саклау буенча инженерлык корылмалары урнаштыру (сөзәклек, ерым эрозиясе)	Яңа төзелеш		+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү гамәлләре

3.14.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегендә гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
							1 чират	Хисап срогы	
1	Тимершык т. п. территориясе (гамәлдәге һәм планлаштырыла торган ИЖС мәйданчыклары)	Сөйләм сирень җайланмасы (РСУ)	Хәбәр итү системасын булдыру	Оештыру, яңа төзелеш	шт.	8	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

4. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАРНЫҢ ПАРАМЕТРЛАРЫ

4.1 нче таблица

Тимершык авыл җирлегенең генераль планы проектында кулланыла торган функциональ зоналарның параметрлары

Т/б №	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаны билгеләүнең тасвирламасы	Функциональ зона параметрлары	Функциональ зонада җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
1	Индивидуаль торак йортлар төзү зонасы	- йорт яны җир кишәрлекләре белән аерым торучы индивидуаль торак йортлар; - торак төзелешенә хезмәт күрсәтү өчен кирәкле, шулай ук гражданнарның яшәвенә бәйле капиталь төзелеш объектлары	Төп корылма катларының иң чик саны:3 (мансардныкын да кертеп); төзелеш коэффициенты: 0,2-0,3	2.1; 2.2; 2.3; 3.4.1; 3.5.1; 3.8.1; 3.10.1; 4.4; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Индивидуаль аерым торучы торак йортлар
2	Күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зона	- административ учреждениеләр; - көнкүреш хезмәтләре күрсәтүне тәэмин итүче объектлар; - кунакханә хезмәте күрсәтү объектлары; - ветеринария хезмәтләре күрсәтүне тәэмин итүче объектлар; - социаль хезмәт күрсәтү объектлары; - сәүдә объектлары, базарлар-җәмәгать туклануы объектлары; - эшкуарлык һәм эшлекле идарә объектлары; - банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче учреждениеләр; - эчке хокук тәртибен тәэмин итү өчен кирәкле объектлар;	Төп корылма катларының иң чик саны: 5 (мансардныкын да кертеп); төп корылманың иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 1	2.7; 3.1.2; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.4; 4.5; 4.6; 4.7; 4.8.1; 5.1.1; 5.1.2; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Сәүдә үзәге. ресторан

Т/б №	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаны билгеләүнең тасвирламасы	Функциональ зона параметрлары	Функциональ зонада җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
3	Махсуслаштырылган иҗтимагый төзелеш зонасы	- медицина хезмәте күрсәтү объектлары; - дини файдаланудагы биналар һәм корылмалар; - мәгариф һәм мәгариф объектлары; - мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү объектлары, белем бирү түгәрәкләре; -мәдәният, мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары; - күңел ачу чараларын оештыру өчен билгеләнгән объектлар; - спорт объектлары; - күргәзмә-ярминкә эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектлар;	Төп корылма катларының иң чик саны: 5 (мансардныкын да кертеп); төп корылманың иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 0,8	3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.4.3; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.5; 4.6; 4.7; 5.1.2; 5.1.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Спорт мәйданчыгы
4	Авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	- авыл хуҗалыгы җирләрендә авыл хуҗалыгы культураларын җитештерүгә бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; - авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү; - кыр юллары;	Билгеләнмиләр	Билгеләнмиләр	-

Т/б №	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаны билгеләүнең тасвирламасы	Функциональ зона параметрлары	Функциональ зонада җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
5	Авыл хуҗалыгы предприятиеләренең җитештерү зонасы	- авыл хуҗалыгы объектлары IV һәм V класслы хәвефлелектәге производстволар; - авыл хуҗалыгы объектлары хәвефлелекнең башка классларын җитештерү алдынгылардан файдалану шартлары технологик карарлар проектны җитештерү һәм эшләү санитар-яклау зонасы; - авыл хуҗалыгы продукциясен беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру; -машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хуҗалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, су җыю башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хуҗалыгын алып бару өчен кулланыла торган башка техник җайланмалар урнаштыру;	Төзелеш коэффициенты: 0,8	1.3; 1.5; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.17; 1.18; 2.7.1; 3.9.1; 3.10.1; 4.4; 4.6; 4.9.1.1; 4.9.1.3; 6.9; 6.9.1; 6.12; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Алма бакчасы
6	Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр зонасы	− үзлекле яшел утыртмалар торак пунктларында; - гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр; - урам-юл челтәре;	Билгеләнмиләр	12.0.1; 12.0.2; 12.3	-

Т/б №	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаны билгеләүнең тасвирламасы	Функциональ зона параметрлары	Функциональ зонада җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
7	Җитештерү зонасы	- файдалы казылмалар чыгару, аларны эшкәртү, сәнәгать ысулы белән әйберләр әзерләү максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; - авыл хуҗалыгы продукциясен башка продукциягә эшкәртүгә китерә торган ысул белән эшкәртү буенча азык-төлек сәнәгате объектларын урнаштыру; - төзелеш материаллары җитештерү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру;	Билгеләнмиләр	6.0; 6.1; 6.2; 6.2.1; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6;	Карьер
8	Башка зоналар	- гомуми файдаланудагы җир кишәрлекләре; - урам-юл челтәре	Билгеләнмиләр	12.0.1; 12.0.2; 12.3	-
9	Ял итү зонасы	- Мәдәният һәм ял паркларын урнаштыру; - Дәвалану буенча хезмәт күрсәтми торган пансионатлар, кунакханәләр, кемпинглар, ял йортлары урнаштыру; балалар лагерьлары урнаштыру	-	3.6.2; 5.2.1	Кунакханәләр, кунак йортлары
10	Калдыкларны туплау һәм күмү зонасы	- махсус эшчәнлек	-	12.2	-

Дәүләт бюджет учреждениесе
«Татарстан Республикасы пространство белешмәләре фонды"

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН
ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

Генераль план проектын нигезләү буенча материаллар
Әйләнә-тирә мохитне саклау
һәм территорияләрне инженерлык әзерлеге буенча чаралар исемлеге,
Гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы
гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары

Аңлатма язуы

Казан 2024

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы

Т/б №	Исеме	Бит/битләр №
1 Том Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	31
	График материаллар	
2	Җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Торак пунктлар чикләре картасы (шул исәптән төзелеп килүче торак пунктлар чикләре картасы) М1: 10000	2/1
4	Функциональ зоналар картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	51
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	88
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык әзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы	59
	График материаллар	
3	Территорияне заманча файдалану картасы М1: 10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1: 10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1: 10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1. КЕРЕШ 11

2. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ПРОЕКТЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ 13

3. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ........ 15

3.1. Икътисадый-географик урыны. Тимершык авыл җирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны 15

3.2. Җир фондына характеристика 16

3.3. Демографик потенциал 17

3.4. Җитештерү территорияләре 18

3.5. Агросәнәгать комплексы 18

3.6. Урман комплексы 19

3.7. Торак фонды 20

3.8. Халыкка Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 21

3.9. Зиратлар 26

3.10. Туристлык-рекреацион потенциал 28

3.11. Мәдәни мирасобъектлары 28

3.12. Транспорт- коммуникация инфраструктурасы 28

3.13. Инженерлык инфраструктурасы 31

4. ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ 2046 ЕЛГА КАДӘР ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ 37

4.1. Халык саны фаразы 37

4.2. Икътисадый үсеш 37

4.3. Җитештерү территорияләрен үстерү 38

4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү 38

4.5. Урман комплексын үстерү 40

4.6. Торак инфраструктурасын үстерү 40

4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү 42

4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү 47

4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү 49

4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү 51

4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары чикләрен билгеләү 53

4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 63

Су белән тәэмин итү 63

Су җибәрү 66

Территорияне санитар чистарту 73

Җылылык белән тәэмин итү 76

Газ белән тәэмин итү 76
Электр белән тәэмин итү 77
5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР 84
6. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ 87
7. КУШЫМТА 92
ЭЧТӘЛЕК 3
1. КЕРЕШ 7
1. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ТИМЕРШЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ БЕЛЕШМӘЛӘР 9
2. Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлегенең генераль планы буенча федераль, региональ һәм җирле әһәмияттәге чаралар исемлеге 10
3.1. Гомуми оештыру чаралары 10
3.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү гамәлләре 10
3.3. Агросәнәгать комплексын үстерү гамәлләре 10
3.4. Урман комплексын үстерү чаралары 12
3.5. Торак инфраструктурасын үстерү гамәлләре 12
3.6. Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары 13
3.4. Зиратлар территорияләрен үстерү гамәлләре 15
3.5. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү гамәлләре 15
3.6. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү гамәлләре18
3.10. Торак пунктларның чикләрен билгеләү гамәлләре 20
3.11. Әйләнә-тирә мохитне саклау гамәлләре 21
3.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү гамәлләре 28
3.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү чаралары 29
3.14. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү гамәлләре 30
4. Функциональ зоналарның параметрлары 31
1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ 7
1.1 **Рельеф һәм геоморфология** 7
1.2 **Геологик төзелеше** 7
1.3 **Тектоника һәм сейсмиклык** 8
1.4 **Файдалы казылмалар** 11
1.5 **Гидрогеологик шартлар** 12
1.6 **Өске сулар** 15
1.7 **Климат характеристикасы** 16
1.8 Ландшафтлар, туфрак япмасы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы 19
2. ГАМӘЛДӘГЕ ҺӘМ ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТКӘ ТИСКӘРЕ ЙОГЫНТЫСЫН БӘЯЛӘҮ 24
Атмосфера һавасына тискәре йогынтыны бәяләү 31
Су ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү 31
Җир ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү 34
Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү 34

Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар 36
Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү 37
Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү 38
Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү. 38
3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ **40**
4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМАЛАР ЯТМАЛАРЫ, ҖИР АСТЫ БАЙЛЫКЛАРЫ КИШӘРЛЕКЛӘРЕ, ТАУ ТОКЫМНАРЫ **42**
5.МАХСУС САКЛАНЫЛУЧЫ ТАБИГАТЬ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕ **45**
6 ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР ҺӘМ ЧИКЛӘҮЛӘРНЕҢ БАШКА ЗОНАЛАРЫ ... **46**
6.1 **Җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары** 46
6.2 **Автомобиль юлларының юл буе полосалары, санитария өзелүе һәм тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе, АЗСтан минималь ераклык** 52
6.3 **Магистраль яисә сәнәгать торба үткәргечләренә (газүткәргечләргә, нефть үткәргечләргә һәм нефть продуктлары үткәргечләренә, аммиак үткәргечләргә) һәм углеводород чималын чыгару һәм әзерләү объектларына кадәр Минималь ераклык зоналары** 58
6.4 **Торба үткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләрнең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары** 62
6.5 **Көчәнеше 6кВ һәм аннан күбрәк булган һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары** 66
6.6 **Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зонасы** 71
6.7 **Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы** 72
6.8 **Җылылык челтәрләренең саклау зонасы** 74
6.9 **Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары** 75
6.10 **Су басу һәм су басу зоналары** 78
6.11 **Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары** 79
6.12 **Дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округы** 83
6.13 **Сакланыла торган объектлар зоналары, сакланыла торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклану зоналары** 83
6.14 **Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтү стационар пунктларының саклау зоналары, саклау зоналары дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктлары** 83
6.15 **Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгының, милли паркның, табигать паркының, табигать ядкаренең)саклау зоналары** 84

6.16 **Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, яклау зоналары** 86
7. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ ГАМӘЛЛӘРЕ 88
7.1 Атмосфера һавасын саклау гамәлләре 89
7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре 92
7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре 103
7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү гамәлләре 107
7.5 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан яклау гамәлләре 112
7.6 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү гамәлләре 112
7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары120
7.8 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау гамәлләре 124
7.9 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру гамәлләре 124
7.10 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре 124
7.11 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары ... 125
8. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ИНЖЕНЕРЛЫК ӘЗЕРЛЕГЕ ЧАРАЛАРЫ 126
9. ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ, ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘРНЕ КИСӘТҮ ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ 133
10. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ 160

1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

1.1 Рельеф һәм геоморфология

Геоморфологик яктан җирлек территориясе Татарстан Республикасының Көнбатыш Кама алды Җирендә, Кукмара Ландшафт районы чикләрендә, Кече Мишә елгасы үзәнендә урнашкан. Арасыннан урын типлары су бүленешләре, битләүләрнең биек, урта һәм Түбән өлешләре, тугайлар очрый.

Биеклекләрнең абсолют билгеләре җирлектә БСВ 87 м дан 200 м га кадәр тирбәлә. Иң югары билгеләр су бүленешләренә туры килә. Иң кечкенәләре – җирлекнең көньяк өлешендә Кече Мишә елгасының суы киселешенә.

1.2 Геологик төзелеше

Буенча геологик картада "А. п. Карпинский исемендәге Бөтенроссия фәнни-тикшеренү Геология институты" ФДБУ тарафыннан әзерләнгән Татарстан Республикасы, 01.09.2019 торышы буенча, карала торган территориянең геологик төзелешендә катнашалар:

- Пермь системасының югары бүлегенең казан ярусының өске ярусы катламнары (P_2kz_2), балчык, мергель, известьташ, доломит, алевролит, комташ, конгломерат, таш тоз, гипс, ангидритлардан тора. Ярус катламнары бөтен җирдә таралган.

- Пермь системасының югары бүлегендәге татар ярусының аскы ярусының Уржум горизонты утырмалары (P_2чыршы), балчык, известьташ, доломит, мергель, алевролит, комташлардан торган.

Уржум катламнары киң таралган, Мишә елгасы һәм аның кушылдыкларының су бүленешләрен һәм привод бүленешләрен тәшкил итеп, елга үзәннәрендә генә юк. Уржум катламнары Казан токымнарында трансгрессив рәвештә, юылып ята. Ярус нигезендә еш кына тупас ватык комташлар һәм конгломератлар, брекчияләр катламы күзәтелә.алар ярым әйләндерелгән, балчык-карбонатлы гипс цементы белән цементланган ватыклардан тора. Катламнарның калынлыгы 30-35 м га җитә.

Дүртенче катлы ясалмаларга элювиаль, элювиаль-делювиаль, аллювиаль генетик типлар керә.

Элювиаль һәм элювиаль - делювиаль ясалмалар су бүленешләрендә һәм привод-бүленешле битләүләрдә чехол рәвешендә таралган, шулай ук елга үзәннәре битләүләре нигезендә шлейфлар барлыкка китерәләр. Ясалмаларның составы латераль юнәлештә тотылмаган, чөнки алар түшәүче токымнар хисабына формалашкан. Катламнары балчык һәм известьле балчыклардан тора. Су бүленешләрендә һәм сөзәклекнең привод-аергыч өлешләрендә ясалмаларның калынлыгы беренче метрларны тәшкил итә, ә шлейф чикләрендә – 5-20 м.

Аллювиаль катламнар Мишә елгасының һәм аның кушылдыкларының Түбән тугайларын тәшкил итә. Аллювий Пермь катламнарында ята һәм юл һәм Тугай фацияләренә һәм сирәгрәк юылу фацияләренә бүленә. Юл фацияләре төрле бөртекле комнардан тора, аларда гравий һәм вак ташлар да бар. Тугай фацияләре балчык, супес һәм вак бөртекле комнан тора. Инеш үзәннәрендә тугай аллювие, аз гына тәгәрәгән Пермь токымнары кисәкчекләрен кертеп, Балчыклы материалдан гыйбарәт. Явым-төшем 5-20 м тәшкил итә.

1.3 **Тектоника һәм сейсмиклык**

ТР тектоник районлаштыру схемасы нигезендә (Войтович Д.Е., 2001), карала торган территория Көнчыгыш Европа платформасының Идел-Урал антеклизының үзәк өлешендә урнашкан һәм Төньяк-Татар гөмбәзенең үзәк өлешенә туры килә.

Саба муниципаль районы территориясе буйлап Ульяновск-Ижевск-Пермь тирәнлек ярыгы, шулай ук Казан төбәк ярыгы уза. Район максималь магнитудасы 5,5 булган Казан сейсмоген зонасы чикләрендә урнашкан.

Җир кабыгының тирән төзелешендә ике структур кат токымнары: аскы кат – кристаллик фундамент һәм өске кат – утырма чехол катнаша.

Карта нигезендә В (В - сейсмик куркыныч дәрәҗәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "Кагыйдәләр җыелмасы.../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.3%20%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B8%20%D1%81%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D0%9E%D0%A1%D0%A0-2015-%D0%92%20%D0%B8%20%D0%A1.jpg

Сейсмик районнарда төзелеш. РФ Төзелеш министрлыгының 2018 елның 24 маендагы 309/пр номерлы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба - 14.13330.2018) боерыгы белән расланган, карала торган территория җир тетрәүләрнең интенсивлыгы белән MSK-64 шкаласы буенча 5 балл булган зонага керә, Россия Федерациясе ОСР-2015 гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, җирлек территориясе җир тетрәүләр белән бәйле зонага 6 балл керә.../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.3%20%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B8%20%D1%81%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D0%9E%D0%A1%D0%A0-2015-%D0%92%20%D0%B8%20%D0%A1.jpg

Татарстан Республикасы территориясен сейсмик районлаштыру картасы буенча, инженер-геологик шартларны исәпкә алып (М 1:500 000), карала торган территориянең сейсмик балльлеге 5-6 балл тәшкил итә.

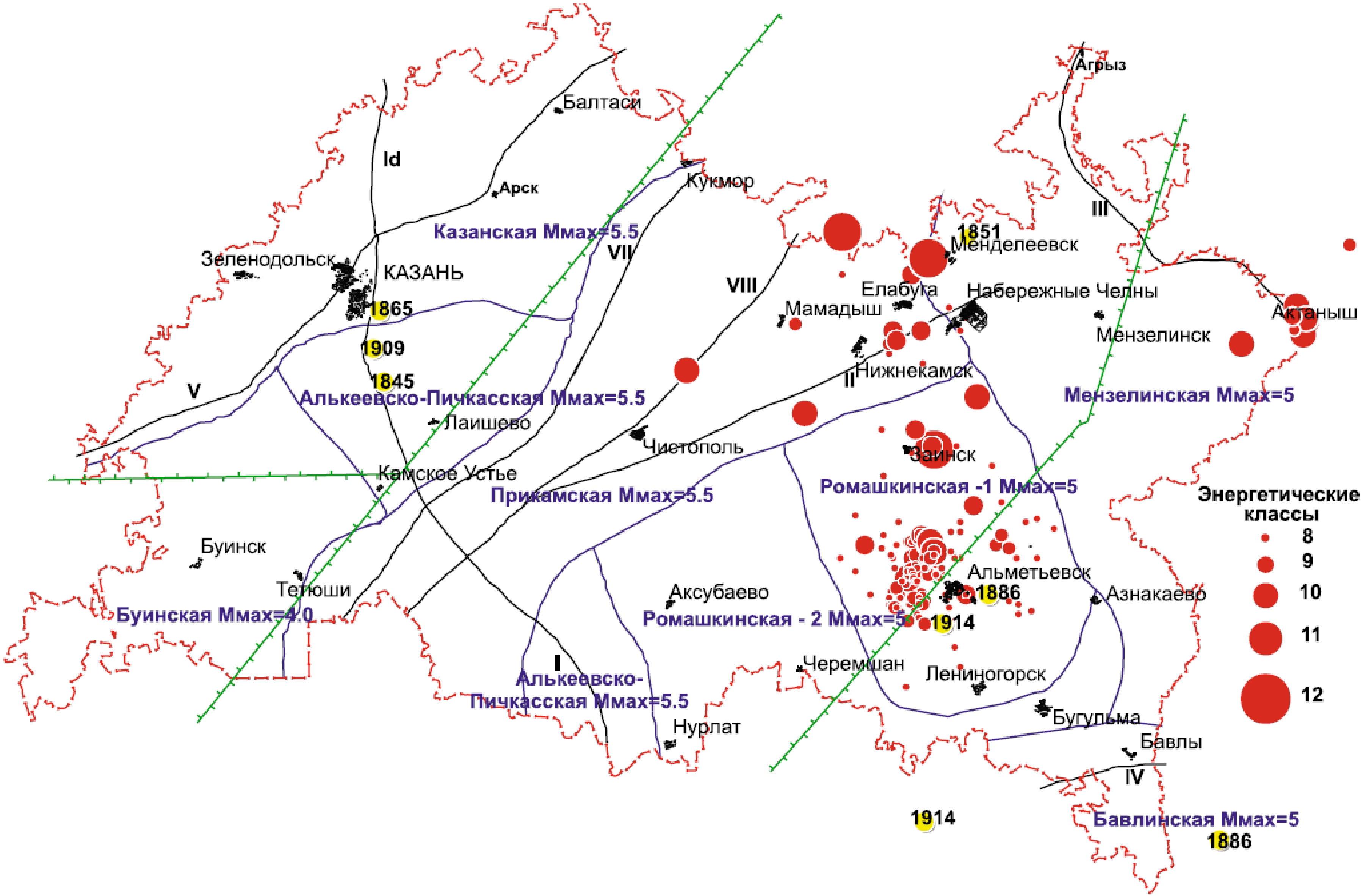

Рәсем 1.3.1. Татарстан Республикасының тарихи (1845 елдан) һәм хәзерге (1982-2003 еллар) җир тетрәүләренең төп ярылулары һәм эпицентрлары картасы. М 1: 500000 ((Мирзоев К. М., Степанов В. П., Гатиятуллин Р. Н.) [4]

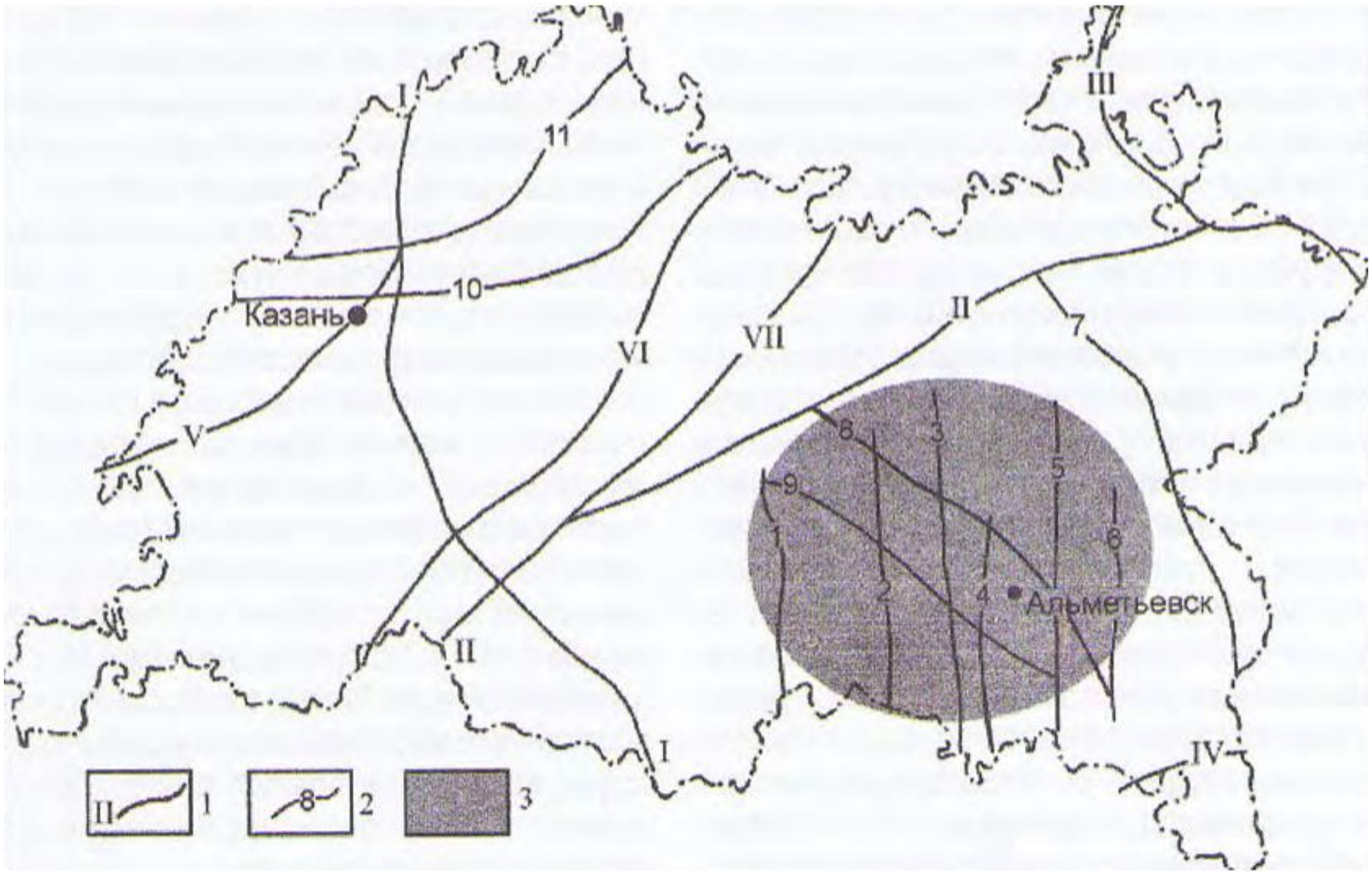

Рәсем 1.3.2. В. п. Степанов һ. б. буенча сейсмоактив ярыклар [5]

тирәнлектәге ярылулар: I – Әлки-Пичкас; II – Кама буе; III – төп удмурт; IV – Исаклы - Баулы-Серафимов; V-Алатыр-Казан – Арча; VI-Ульяновск-Ижевск-Пермь; VII-Дигитле-Можга;

региональ ярылулар: 1-баганалы; 2 - Кузайкино; 3 – Алтунино-Шунак; 4 – Миңлебай; 5 – Сөлек-Шигай; 6 – Нөркәй-саклау; 7 – Шалты-Азнакай; 8 – Зәй; 9-Кичү; 10-Казан; 11-Яшел Үзән;

Ромашкино чыганагы туры килгән сейсмоактив район.

1.4 Файдалы казылмалар

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.4,%204%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B5%D0%BC%D1%8B%D0%B5

«Россия федераль геология фонды» ФДБУ сайтында бастырылган файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы нигезендә [34] Тимершык авыл җирлеге территориясендә углеводород чималы ятмалары юк.

Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының геологик мәгълүмат фондындагы белешмәләр буенча, авыл җирлеге чикләрендә Татарстан Республикасының гомумтаралган файдалы казылмалар запасларының территориаль балансында исәпләнгән һәм барланган әфьюн ятмалары урнашкан.

Җирлек территориясендә урнашкан ятмалар, җир асты байлыклары кишәрлекләре, тау бүлеп бирелгән урыннар турында белешмәләр 1.4.1 нче таблицада китерелгән.

Элегрәк авыл җирлеге территориясендә известьташны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгаруга 06.06.2017 ел №ТАТ САБ 01758 ТР лицензиясе гамәлдә булган. «Россия федераль геология фонды» ФДБУ сайтында бастырылган мәгълүматлар буенча, әлеге лицензия гамәлдән чыгарылган (гамәлдән чыгару турында беркетмә №761-п 22.06.2023 ел).

Запаслары 500 м3 дан артмаган җир асты сулары ятмалары юк.

1.4.1 нче таблица

Урнашкан ятмалар, җир асты байлыклары кишәрлекләре, тау токымнары турында белешмәләр

җирлек территориясендә

Чыганак, лицензияле участок	**Лицензия номеры (тау-ташландык акты), бирү датасы, гамәлдә булу срогы**	**Җир асты байлыкларынн ан файдаланучы**	**Лицензиянең максатчан билгеләнеше**	**Файдалы казылма төре**
"Көнчыгыш Көек" җир асты байлыклары кишәрлеге, Байлар Сабасы торак пунктыннан 4,7 км төньяк-көнбатыштарак һәм Көек авылыннан 1,2 км көнчыгыштарак	ТАТ 014757 ТР 2023 елның 18 маеннан 12.05.2033 елга кадәр	"Байлар Сабасы "ГОК" ҖЧҖ	файдалы казылмаларны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгару, шул исәптән файдалы казылмалар чыгару калдыкларыннан һәм аңа бәйле эшкәртү производстволарыннан файдалану	төзелеш известьташы

1.5 **Гидрогеологик шартлар**

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.5%20%D0%93%D0%B8%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5%20%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F

Гидрогеологик районлаштыруга туры китереп, Тимершык авыл җирлеге территориясе Көнчыгыш Рус катлаулы артезиан бассейны чикләрендә икенче тәртиптәге структура буларак бүлеп бирелгән Кама нократы артезиан бассейнының көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан.

Геологик төзелеше үзенчәлекләрен, утырма калынлыктагы токымнарның литологик-фациаль составын исәпкә алып, тасвирлана торган территориянең геологик кисемендә гидрогеологик сулы комплекслар һәм горизонтлар аерылып чыга.:

- сулы дүртенче аллювиаль горизонт (aQ);
- су үткәрүчән локаль-сулы Уржум карбонат-терриген комплексы (P_2ur);
- сулы югары Казан терриген-карбонат комплексы (P_2kz_2).

Сулы дүртенче аллювиаль комплекс (aQ)

Комплекс Мишә елгасының һәм аның кушылдыкларының Тугай һәм Тугай террасаларының аллювиаль катламнарына туры килә. Суны сыйдыра торган токымнар булып вак таш һәм вак ташлар кушылган төрле бөртекле комнар тора. Бу горизонт җир өстеннән беренче булып ята һәм басымсыз булып тора. Суны урнаштыручы токымнар кискен фациаль үзгәрүчәнлек белән характерлана. Горизонт катламнарында эре бөртекле комнар киселеше буенча өскә таба сулыклы борынгы аллювий балчыкларына алмашыну күзәтелә. Суны сыйдыра торган токымнарның куәте 1-5 м тәшкил итә. Территориянең геологик төзелешенә туры китереп, сулы горизонт Уржум һәм Казан яшендәге су баскан токымнарда ята.

Сулы горизонтны туендыру атмосфера явым-төшемнәренең үтеп керүе исәбенә, шулай ук түбән яткан сулы комплекслардан җир асты суларының агып төшүе нәтиҗәсендә тормышка ашырыла. Җир асты сулары турыдан-туры елга үзәннәренә дренажлана. Җир асты суларының режимы дәрәҗәнең сезонлы тирбәнешләре белән характерлана, тирбәнешләрнең амплитудасы беренче метрлардан артмый. Сулы Горизонт составы минеральләшүе 0,2-0,5 г/л булган сульфатлы-гидрокарбонатлы магний-кальцийлылардан 1,0 г/л һәм аннан да югарырак булган гидрокарбонатлы-сульфатлы магний-кальцийлыларга кадәр үзгәрә. Җир асты суларының статик биеклеге 0,0 м дан 5,0 м га кадәр тирәнлектә, абсолют тамгаларда 130-170 м га кадәр билгеләнә. Фильтрация коэффициентлары тәүлегенә 10-12 м дан артмый. Скважиналарның чагыштырма дебиты 0,04 дән 0,5 л / с ка кадәр үзгәрә.

Әлеге горизонтның җир асты суларының грунт характерын һәм аэрация зонасының аз куәтен исәпкә алып, сулы дүртенче аллювиаль горизонт начар саклана.

Горизонтның җир асты сулары индивидуаль хуҗалыкларны хуҗалык-эчү сулары белән тәэмин итү өчен файдаланыла.

Су үткәрүчән локаль-сулы Уржум карбонат-терриген комплексы (P_2ur)

Комплекс Уржум ярусы катламнарына туры килә һәм карала торган территориядә киң үсеш алган. Суны урнаштыручы токымнар булып аз цементланган комташлар һәм ярыксыман известьташлар тора, алар төрле гипсометрик билгеләрдә яталар һәм суга чыдам горизонтлар белән аерылалар. Су составындагы катламнарның куәте 0,5-7,0 м тәшкил итә. Төрле сулы горизонтлар өчен статик биеклекләр 5-25 м тирәнлектә (абсолют билгесе 140-170 м) урнаша, җирле дреннарга таба түбәнәя. Тигезлекләрдәге өзеклекләр су бүленеше ягына таба елга үзәннәрендәге беренче метрлардан алып су бүленешләрендә 15-20 м га кадәр арта. Комплексның сулары елга үзәннәре битләүләренең түбәнге өлешләре чикләрендә басымлы һәм субнапорлы, анда комплексның җир асты сулары бушатыла.

Уржум комплексы атмосфера явым-төшемнәренең инфильтрациясе хисабына туклана. Елга үзәннәренең локаль участокларында туену шулай ук түбәндәгечә урнашкан сулы горизонтларны бушату исәбенә дә тормышка ашырыла. Суларны бушату Мишә елгасы Үзәнлегенең түбәнге өлешләрендәге чишмәләрдән агып төшү юлы белән, шулай ук Түбән урнашкан сулы горизонтларга агып төшү юлы белән гамәлгә ашырыла. Тикшерелә торган территория чикләрендә чишмәләр сулы горизонтка туры килә, ул ярыксыман известьташлар һәм мергельләр катламында формалашкан. Чишмәләрнең дебиты 0,5-6,0 л/с. химик составы гидрокарбонатлы магний-кальцийлыдан минеральләшүе 0,4-0,5 г/л һәм катылыгы 7 мг-экв га кадәр үзгәрә.составында нитратлар 75,0-106,5 мг/л булган гидрокарбонат-нитратлы магний-кальцийлыга кадәр. Уржум су йөртү комплексының җир асты суларында нитратларның күп булуы антропоген пычрану белән бәйле.

Комплекс сулары җирле халык тарафыннан үзәкләштерелмәгән хуҗалык-эчү сулары белән тәэмин итү өчен файдаланыла.

Сулы югары Казан терриген-карбонат комплексы (P_2kz_2)

Карала торган территориядә Комплекс бөтен җирдә таралган һәм уржум ярусы катламнары белән, ә елга үзәннәре төбе чикләрендә дүртенче чор токымнары белән капланган. Комплексның суны сыйдыра торган катламнары ярыксыман мергельләрдән, известьташлардан һәм комташлардан тора, алар төрле гипсометрик ярусларда катламлап яталар. Комплекс итәгендә 6-8 м куәтле приказан калынлыгындагы суга чыдам балчык катламнары ята.

Комплексның җир асты суларының статик тигезлекләре, елга үзәннәре ягына түбәнәеп, 117-136 м абсолют тамгаларында урнашкан. Комплексның суы басымлы була.

Әлеге су йөртүчән комплексны туендыру югарыда урнашкан Уржум су йөртүчән комплексыннан су агымы, шулай ук атмосфера явым-төшемнәренең комплексның ултырмалары көндезге өскә чыга торган үзәнлекләр һәм су бүленешләре битләренә үтеп керүе хисабына тормышка ашырыла. Җир асты сулары елга һәм инеш үзәннәренә-югарыда урнашкан сулы комплексларга, шулай ук түбән яткан сулы

комплексларга агып төшү хисабына бушатыла. Комплексның су муллыгы үзгәрүчән һәм тау токымнарының ярыклылык дәрәҗәсе белән билгеләнә.

Скважиналарның чагыштырма дебитлары 0,05 л/С тан 5,0 л/с ка кадәр үзгәрә.җир асты суларының химик составы сульфатлы-гидрокарбонатлы һәм гидрокарбонатлы-сульфатлы, минеральләшүе 0,5-1,7 г / л һәм катылыгы 6,0-23,0 мг-экв./ Л.

Сулы комплекс хуҗалык-эчү һәм техник үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү чыганагы буларак файдаланыла.

1.6 **Өске сулар**

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.6%20%D0%9F%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%85%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%8B

Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлеге территориясендәге өске су объектлары Кече Мишә елгасыннан, аның кушылдыгы - Мишә елгасыннан, инешләрдән һәм буалардан тора.

Кече Мишә елгасы-Олы Мишә елгасының уң кушылдыгы, авыл җирлегенең көньяк-көнбатыш чиге буйлап ага. Елганың озынлыгы 48 км, су җыю бассейны мәйданы 732 км2.

Тикшерелә торган территориядә кече Мишәгә аның сул кушылдыкларының берсе – Мишә коя, ул авыл җирлегенең үзәк өлеше буйлап төньяк-көнчыгыштан көньяк-көнбатышка таба ага. Елганың озынлыгы 31 км, су җыю бассейны мәйданы 278 км2. Авыл җирлеге территориясендә аңа коя торган Мишә кушылдыкларының озынлыгы 3-4 км дан артмый.

Елгаларга 26 – 28 көн дәвам иткән биек язгы ташу хас. Бу чорда аларның еллык агымы күләменең 60 % тан артыгы килә. Җәй һәм көз көннәрендә коеп яисә сыгылып яуган яңгырлардан соң тәбәнәк су басулар була. Көз ахырына суның тотрыклы түбән дәрәҗәсе-көзге-кышкы МАН урнаша. Ноябрьнең икенче декадасында бозлык урнаша, аның дәвамлылыгы уртача 130 – 155 көн тәшкил итә.

Туену чыганаклары буенча елгалар күбесенчә кар белән туенган һәм язгы чорда кар күпләп агып төшкән су агымнарына керәләр (Татарстан Республикасы җирләре атласы, 2005).

Халыкны су ресурслары белән тәэмин итү һәм янгынга каршы максатларда Кызыл Мишә, Тимершык һәм Миңгәр торак пунктлары тирәсендәге исемсез инешләрдә зур булмаган буалар корылган. Хосусый милек җирләрендә дә Буа-казаннар бар.

1.7 Климат характеристикасы

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.7%20%D0%9A%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%20%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0

Территориянең климат характеристикасы Байлар Сабасы АМСЫНДА күпьеллык күзәтүләр нигезендә «Татарстан Республикасы Гидрометеорология һәм әйләнә-тирә мохитне мониторинглау идарәсе» ФДБУ материаллары буенча төзелде.

Климат шартлары буенча Татарстан Республикасының районлаштыру картасы нигезендә карала торган территория Ив климат райончасында урнашкан, ул салкын кышлы, җылы җәйле һәм җитәрлек күләмдә явым-төшемле уртача-континенталь климат белән характерлана.

Күпьеллык уртача еллык һава температурасы 3,9 ° С тәшкил итә (1.7.1 нче таблица). Иң җылы ай июль, аның уртача температурасы +19,8 ° с. гыйнвар-уртача температурасы -11,5 ° С булган иң салкын ай.уртача уртача температурасы уңай булган чор апрельдән октябрьгә кадәр (җиде ай); уртача температурасы тискәре булган чор ноябрьдән мартка кадәр (биш ай) дәвам итә.

1.7.1 нче таблица

Һаваның уртача айлык һәм еллык температурасы, оС

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
-11,5	-11,4	-4,7	4,9	13,0	17,9	19,8	17,1	11,2	4,1	-4,1	-9,7	3,9

Кояш балкышы сәгатьләренең саны елына уртача 2017 гә тигез. Вегетация чоры 172 көн дәвам итә.

Кар капламы 14-15 апрельдә тулысынча төшә, ә 3-5 майга туфрак кибә. Апрель һәм май айларында температура бик тиз үсә, апрельнең уртача температурасы +4,5 ОС булса, майның уртача температурасы +12,5 ОС. Майның икенче яртысында һавада кыраулар бетә, ләкин кайвакыт алар 29-30 майга кадәр, ә туфракта кыраулар 10-14 июньгә кадәр дәвам итә. Язын җил тизлеге кими, һаваның абсолют дымлылыгы арта, акрынлап явым-төшем күләме арта. Язгы чорга явым-төшемле көннәрнең иң аз саны туры килә (Аена 6-7 көн) (6.6.3 нче таблица).

Иң күп явым-төшем җәй айларына туры килә. Июнь-июль айларында уртача 132,9 мм явым-төшем була (1.7.2 нче таблица). Бер елда исә 532,4 мм явым-төшем була.

Көзен циклоник һава торышы урнаша, көнбатышка күчү көчәя. Үтеп керә торган арктик һава кырау китереп чыгара. Туфракта беренче кыраулар сентябрьнең беренче декадасында күзәтелә, ә 15-20 сентябрьдә һавада кыраулар ешрак кабатлана. Абсолют дымлылык акрынлап кими, ә чагыштырма дымлылык октябрьдә 80% ка кадәр арта. Болытлы һава арта, октябрьнең уртача температурасы 3,2 ОС ка кадәр төшә.

Октябрь ахырында беренче кар коя, ә 15-17 ноябрьдә тотрыклы кар капламы формалаша. Елның салкын вакытында 122 мм явым-төшем була. 140-155 көн кар ята.

Туфрак кыш буена уртача 90 см га туңа. Кар капламының биеклеге 35 см дан 45 см га кадәр үзгәрә, мартның икенче декадасында карның тыгызлыгы 0,30, ә кардагы су запасы 120 мм чамасы.

1.7.2 нче таблица

Уртача айлык һәм еллык явым-төшем, мм

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
38,0	27,6	30,9	30,6	36,2	61,9	66,9	54,0	49,4	49,2	43,4	44,3	532,4

Территориядә явым-төшем күләме һаваның пычрануын нәтиҗәле киметү өчен җитәрлек. Алар елның җылы чорында аеруча зур чистарту йогынтысы ясыйлар. Ләкин явым-төшемнәрнең тигез булмавы, еш кына яңгырлар рәвешендә, аларның атмосфераны чистарту факторы буларак әһәмиятен киметә. 1 мм дан артык явым-төшемле көннәр саны турында мәгълүматлар 1.7.3 нче таблицада китерелгән.

1.7.3 нче таблица

Явым-төшемле көннәр саны □ 1,0 мм

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
11	8	6	6	7	9	8	9	9	10	10	10	103

Барик-циркуляция процессларының сезонлы үзгәрүе җил режимының үзгәрүенә китерә. Ел дәвамында территориядә көнбатыш һәм көньяк-көнбатыш юнәлештәге җилләр өстенлек итә. Ел дәвамында җил һәм Штиль юнәлешләренең кабатлануы турындагы мәгълүматлар 1.7.1 нче рәсемдәге 1.7.4 нче таблицада күрсәтелгән.

1.7.4 нче таблица

Җил һәм Штиль юнәлешләренең кабатлануы (м/с)

Ай	**Җил юнәлешләре, %**								
	Т	**ТКч**	**Кч**	**ККч**	**К**	**ККб**	**Кб**	**ТКб**	**штиль**
I	6	8	9	9	22	23	14	9	3
II	7	8	11	10	19	23	14	8	4
III	7	8	10	9	19	24	14	9	4
IV	10	11	13	8	14	20	13	11	2
V	15	13	10	5	11	19	14	13	3
VI	14	14	12	7	10	16	14	13	3
VII	16	16	13	7	8	14	12	14	4
VIII	15	16	11	6	9	15	14	14	3
IX	11	10	11	8	11	19	17	13	3
X	10	8	5	6	14	24	19	14	3
XI	7	7	8	7	18	24	17	12	2
XII	6	6	9	8	20	25	17	9	4
ел	10	10	10	7	15	21	15	12	3

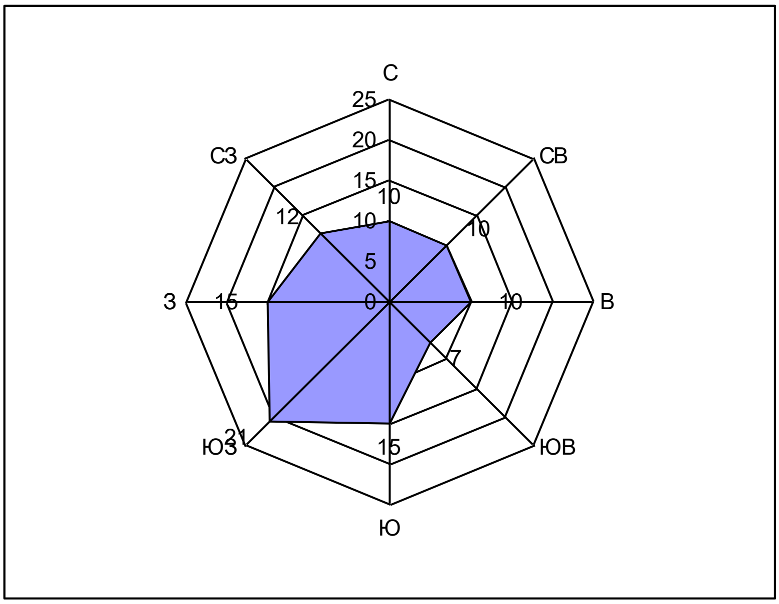

Юнәлешләр буенча җилләрнең кабатлануы 1.7.1 нче рәсем (%)

Иң югары концентрацияләр һәм зарарлы матдәләр белән пычрану ареалы барлыкка килүгә китерә торган куркыныч җил тизлекләре булып штильләр һәм зәгыйфь җил тизлекләре тора. Штильләрнең еллык кабатлануы 2 % тәшкил итә.

Ел дәвамында җил тизлеге турында мәгълүматлар 1.7.5 нче таблицада бирелгән. Җил тизлегенең уртача айлык максимумы гыйнварга (3,5 м/с), минимумы июльгә (2,3 м/с) туры килә.

1.7.5 нче таблица

Уртача айлык һәм еллык җил тизлеге (м/с)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
3,5	3,0	2,8	2,9	3,1	2,6	2,3	2,4	2,7	3,0	3,0	2,9	2,85

Ел дәвамында җил тизлегенең төрле градацияләре кабатлану кыйммәтләре 1.7.6 нчы таблицада күрсәтелгән.

1.7.6 нчы таблица

Ел эчендә җил тизлегенең төрле градацияләре кабатлануы, %

0-1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17	18-20	21-24
24,0	42,0	21,6	8,2	2,8	0,9	0,4	0,1	-	-	-

Томаннар саны елына уртача 16 көн тәшкил итә (1.7.7 нче таблица).

1.7.7 нче таблица

Томанлы көннәр саны

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ел
1	1	2	2	0	0	0	1	1	2	4	2	16

1.8 Ландшафтлар, туфрак япмасы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

Ландшафтлар

Тимершык авыл җирлеге территориясе бореаль ландшафт зонасы, су астында калган ландшафт зонасы, Кукмара калку Ландшафт районы чикләрендә урнашкан, анда Урал яны киң яфраклы-аксыл-аксыл-чыршы әхлаксыз үләннәр (күбесенчә имән-юкә агачлары) һәм нарат урманнары (нарат культуралары өстенлек итә) ачык соры урман һәм кәсле-кәсле урманнарда-көлсу туфракларда. Табигый-территориаль комплексның өстенлекле типлары булып делювиаль-солифлюкцион һәм өлешчә элювиаль-делювиаль катламнарда формалашкан урынның битләү һәм Үзән типлары тора (ТР Ландшафты..., 2007).

Түбәндә Тимершык авыл җирлеге чигендә карала торган Ландшафт районының Ландшафт дифференциациясе ягыннан төп сан күрсәткечләре китерелә (1.8.1 таблица).

1.8.1 нче таблица

Кукмара Ландшафт районының сан күрсәткечләре

Бассейннар саны	Урта абс. биеклеге, м	Биол суммасы. актив температуралар, С°	Гидротермик коэффициент	Кар капламының максималь биеклеге, см	Табигый экосистемаларның беренчел продуктивлыгы, т/га Ел	Корылыкның радиацион индексы	Еллык суммар радиация, мДж/м^2	Еллык явым-төшем суммасы, мм	Чокырларның тыгызлыгы, км/км^2	Урманлылык, км^2	Уртача авышлык, мин.	Гумусның эчтәлеге
3	160	2182	1,8	36	8,5	1,0	3812	589	0,533	8,0	93	2,4

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, теләсә кайсы территориянең урбанизация процессы табигый ландшафтны тәшкил итүче компонентларның бозылуына бәйле. Карала торган территориядәге элемтәләрнең үзгәрүе яңа комплекс - кешенең хуҗалык эшчәнлеге белән үзгәртелгән антропоген Ландшафт барлыкка килүгә китерде. Карала торган территориядә ландшафтның сәнәгать-селитеб, авыл хуҗалыгы һәм рекреацион типлары функциональ ягыннан аерылып тора.

ландшафтның сәнәгать-селитеб функциональ тибы торак пунктлар, җитештерү һәм коммуналь предприятиеләр территорияләрен үз эченә ала.

Авыл хуҗалыгы тибындагы ландшафт авыл хуҗалыгы территорияләре (чәчүлекләр, көтүлекләр) биләгән җирләрне үз эченә ала.

ландшафтның ял итү тибы яшелләндерелгән территорияләр һәм су объектларына якын участоклар белән тәкъдим ителгән.

Туфрак катламы

Табигый-авыл хуҗалыгы районлаштыруына туры китереп, Тимершык авыл җирлеге территориясе Урал алды провинциясенең урман-дала зонасы тигезлек-текә, Балчыклы, соры урманлы округлары чикләрендә урнашкан.

Тимершык авыл җирлеге территориясен – соры туфраклар, зур өлешен Ачык-соры туфраклар алып тора. Туфраклар калкулыксыман калкулыкларга, платоларга һәм сөзәк привод-бүлемле битләүләргә туры килә. Кече Мишә елгасы бассейнында ел саен

яхшы уңыш бирә торган соры урман туфраклары үскән. Дүрттән бер өлешкә бүленгән урмансыман, делювиаль балчык һәм элювиаль комнарда, балчык һәм балчыкларда ачык соры туфраклар формалашкан.

ГУМУС горизонты аз куәтле — 15-20 см, ГУМУС-элювиаль горизонт кебек үк ачык соры төстә, сланецсыман яки плиткасыман структурасы белән аерылып тора; иллювиаль горизонт яхшы чагыла, бик тыгыз төзелешле, чикләвекс структуралы. Гумусның микъдары 1,5-3% тан 5% ка кадәр тирбәлә, аның составында фульвокислотлар өстенлек итә, бу әлеге подтипа туфрагының кислород белән реакциягә керүенә сәбәп була.http://ru.wikipedia.org/wiki/Гумусhttp://ru.wikipedia.org/w/index.php?title=Кислотность_почв&action=edit&redlink=1http://ru.wikipedia.org/wiki/Фульвокислоты Тулаем алганда, морфологик билгеләре һәм үзлекләре буенча кәсле-көлсу туфраклы.

Механик составы буенча туфракның 73% тан артыгы авыр балчыклы һәм органик ашламалар җитәрлек кертелмичә, алар йөзүгә, туфрак кабыгы хасил булуга бирешә, бу исә авыл хуҗалыгы культураларының уңышын киметә.

Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.8%20%D0%9B%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D1%8B,%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%BE%D0%B2,%20%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D0%B8%20%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D0%BC%D0%B8%D1%80/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D0%B8%20%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D0%BC%D0%B8%D1%80

Тимершык авыл җирлегендә зур булмаган урман колкалары, сөрүлекләр, болыннар бар.

Саба муниципаль районы урман массивларының төп өлеше эксплуатацион урманнарга карый, шулай ук районның урман фонды җирләре арасында максатчан билгеләнеш буенча яклау урманнарының берничә категориясе билгеләнгән.

Болын үсемлекләре түбәндәге кушылмалардан тора: типчак дала үләнле болыннар, типчак-Миләшле болыннар һәм яр буе учагы, тар яфраклы-мятликлы төрле үләнле болыннар һәм кыр-Миләшле төрле үләнле болыннар.

Саба районының тайга һәм киң яфраклы урманнар кушылган урында урнашуы фаунаның характерын билгели. Тайга вәкилләре дә, киң яфраклы урманнарның хайваннары да очрый. Район фаунасы төрләренең байлыгы (кошлар, җир-су хайваннары, имезүчеләр башкалардан баерак) һәм тереклек формаларының төрлелеге белән аерылып тора.

Район территориясендә аяк куян, русак куян, сусар, Бурсык, америка чәшкесе, тычкан, бүре, поши, кабан, тиен, юкә, төлке, көртлек, бөҗыр, соры кыр тавыгы, кондыз кебек фауна вәкилләре очрый. Төрле кимерүчеләр күп: Урман тычканы, сирәгрәк кыр кәҗәсе, хлән. Орнитофауна төрләре дә киң таралган.

Кырлар һәм болыннар имезүчеләрнең төрләре санына бай түгел. Кимерүчеләр аеруча күп. Ачык киңлекләрдә даими яшәүчеләр булып соры полевка, кыр тычканы, соры һәм гади хлән, русак куян тора.

Имезүче су пространстволары ондатра, кондыз, америка чәшкесе белән тәкъдим ителгән.

Саба муниципаль районының промысел имезүчеләре исемлегенә поши, кабан, кыр кәҗәсе, бүре, рысь, сусар, төлке, кондыз, тиен, куян-аяк, куян-русак, америка чәшкесе, Бурсык, чукрак, көртлек, божыр, соры кыр тавыгы кебек төрләр кертелгән.

Саба муниципаль районы территориясендә Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән сирәк һәм юкка чыгу куркынычы астында булган 25 төр хайван очрый, атап әйткәндә,:

Имезүчеләр классы-5 төр: ике төсле тире, көрән колакчын, ак куян, гади очучы, көрән аю.

Кошлар классы - 16 төр: кече эчемлек, соры каз, кыр ай, болын ай, гади күрән, каберлек, гади бушлык, клинтух, гади урман карагы, ак ябалак, колаклы ябалак, саз Ябалагы, йөнтәс аяклы сыер, Чыпчык сыерчык, өч бармаклы сыерчык, соры кырыккопут.

Рептилия классы-1 төр: гади елан.

Умырткасызлар-3 төр: язгы ерганак, аполлон, орден тасмасы зәңгәр.

Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек төрләреннән Саба муниципаль районында 12 төр очрый, атап әйткәндә:

Ябыкорлыклылар бүлеге - 11 төр: зур койрыклы күрән, татар корткычы, урак астрагалы, ап-ак кувшинка, Альп ике яфраклы, итле бармаклы тамырлы, озын мөгезле кокушник, чын (гади) оя коручы, ике яфраклы любка, киң яфраклы цинна, Алтай җилләвеге.

Абагасыманнар бүлеге - 1 төр: Судет куыклыгы.

Гөмбәләр, барлыгы 3 төре: чуар керпе, Лапландия амилоцистисы, лаклы трутовик.

2. <u>**ГАМӘЛДӘГЕ ҺӘМ ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТКӘ ТИСКӘРЕ ЙОГЫНТЫСЫН БӘЯЛӘҮ**</u>

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%202.%20%D0%9E%D0%A6%D0%95%D0%9D%D0%9A%D0%90%20%D0%9D%D0%95%D0%93%D0%90%D0%A2%D0%98%D0%92%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%9E%D0%97%D0%94%D0%95%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%98%D0%AF%20%D0%9D%D0%90%20%D0%9E%D0%9A%D0%A0%D0%A3%D0%96%D0%90%D0%AE%D0%A9%D0%A3%D0%AE%20%D0%A1%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%A3%20%D0%A1%D0%A3%D0%A9%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%A3%D0%AE%D0%A9%D0%98%D0%A5%20%D0%98%20%D0%9F%D0%9B%D0%90%D0%9D%D0%98%D0%A0%D0%A3%D0%95%D0%9C%D0%AB%D0%A5%20%D0%9E%D0%91%D0%AA%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%9E%D0%92

Җирлек территориясендәге гамәлдәге һәм планлаштырыла торган объектларның әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү әйләнә-тирә мохитнең төрле компонентларына йогынты ясау характерын чагылдыра. Бу бүлектә хуҗалык һәм башка билгеләнештәге объектларның әйләнә-тирә мохиткә аеруча сизелерлек һәм гомуми йогынтысына кыскача күзәтү үткәрелә (2.1 нче таблица).

	Атмосфера һавасы (чыгарып ташлаулар)	***Су ресурслары (ташлаулар)***	***Җир ресурслары/ландшафт***	***Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы***	***Чүп***	***Йогынты ясауның физик һәм башка факторлары***
Сәнәгать тармагы						
ОПИ чыгару	Үлчәүле каты кисәкчәләр, тузан, стационар һәм күчмә чыганаклардан чыккан газлар, авыр металлар, азот диоксиды (NO_2), кремний диоксиды, углерод оксиды (CO) һәм азот оксиды (NO).	Үлчәүле каты кисәкчәләр. Туфрак калдыкларын юып.	Ландшафтны һәм үсемлекләр япмасын үзгәртү	Биотопларны җимерү	Ачылып киткән токымнар, юлдаш табылган токымнар	Бораулау эшләре, җимерелү, ваклау һәм эшкәртү вакытындагы шау-шу
Авыл хуҗалыгы тармагы						
Авыл хуҗалыгы җирләре	Углерод диоксиды $(CO)_2$), күкерт диоксиды (SO_2), азот оксиды (NO) һәм махсус техника эше нәтиҗәсендә һәм үсемлек калдыкларын яндыру юлы белән утильләштергәндә барлыкка килә торган каты кисәкчәләр	Пестицидлар, минераль ашламалар һәм металл микроэлементлары	Туфракның химик деградациясе, тозлану, эрозия	Агач үсемлекләре мәйданнарын кыскарту	Үсемлекчелекнең органик калдыклары (яфраклар, сабаклар, кабыклар, тамырлар, үсемлекләрнең файдаланылмаган башка өлешләре)	-
Эре мөгезле терлек фермасы	Хайваннарны тотканда, тирес урнаштырганда, дезбарьерлардан аерып чыгару	Фермалар территориясеннән биоген матдәләр, аммиак, пестицидлар,	Терлекләрне артык көтү эрозия аркасында туфракны югалтуга китерергә мөмкин	Көтү көткән очракта-үсемлекләр капламы тапталу	Терлек калдыклары, терлек түшкәләре, азык калдыклары	Махсус техникадан чыккан шау-шу, хайваннарны тотканда һәм калдыклар белән эш иткәндә ис, хайваннар

	Җылылык Генерацияләү җайланмаларында ягулык яндырудан, автотранспорт һәм махсус техника йөрүеннән һәм эшеннән чыккан матдәләр. Азык белән эшләгәндә тузан Аммиак, үлчәүле матдәләр, метан, азот оксиды, углерод диоксиды, биологик аэрозольләр (силостан).	патоген организмнар булган агынтылар. Агымнар кислородны (БПК) һәм ХПКНЫ биохимик куллануның югары күрсәткечләренә ия. Хайваннар елгаларга кергән очракта-суның хайван калдыклары белән пычрануы.				авырулары
Саклау һәм эшкәртү объектлары						
Авыл хуҗалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү объектлары	Тузан, үлчәүле матдәләр					
Транспорт тармагы						
Магистраль газүткәргечләр, АГРС, ГРП	Атмосферага газ (нигездә, метан) агып чыгу штат режимында эшләгәндә, җиһазларны өргәндә, физик тузу	-	-	Төзелештә: җир эшләрендә, траншеялар салуда, ГРП төзегәндә биотопларга	Төзелеш һәм реконструкция вакытында каты калдыклар.	Шартлау-янгын куркынычы

	нәтиҗәсендә, аварияләр нәтиҗәсендә.			йогынты.		
Автомобиль юллары (эксплуатацияләү, төзү), машина-трактор паркы	Чыгару газлары: 1,3-бутадиен, формальдегид, бензол, акролеин һәм азот диоксиды.	Юллардан майлар, нефть продуктлары, металлар (кургаш, цинк, бакыр, кадмий, хром, никель), тозлар, гербицидлар белән пычранган яңгыр сулары. Юллар төзегәндә, үткәрелми торган мәйданнарның күләме арту нәтиҗәсендә, өске агымнарның күләме арта.	Һавадагы, шул исәптән атмосфера явым-төшемнәре белән килүче үлчәүле матдәләрнең пычрануы.	Хайваннарның юл аша чыкканда үлүе ихтимал. Юл читләштерелгән полосада үсемлекләрне караганда гербицидлар куллану. Юллар төзегәндә биотопларның бозылуы, җимерелүгә кадәр.	Юлларны төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә Ташлар Һәм чыгарылган грунт, Иске өслекне бетергәндә каты калдыклар, юл чүп-чарлары хасил була.	Автомобиль двигательләре шаулавы, выхлоп газлары чыгарылу, аэродинамик шау-шу һәм өслекле шиннарның үзара тәэсир итешүеннән килгән шау-шу
Машина-трактор паркы	Углекислый газ, углерод оксиды, азот оксиды, бенз(А)пирен, кургаш кушылмасы, корым, тимер оксиды, ацетон, тузан, күкерт диоксиды, нефть продуктлары, этилбензол, диметилбензол, пропан-2-ол, бутанол	Нефть продуктлары, смета, күкерт диоксиды, лак-буяу материаллары, эреткечләр, агулы электролитлар, агач сүсләре, кургаш, цинк, бакыр һ.б.	Үлчәүле атмосфера явым-төшемнәре белән килә торган матдәләр, нефть продуктлары һ.б.	Биотопларның бозылуы	Территориядән смета, машиналарга хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау калдыклары, юу һәм чистарту калдыклары.	Автомобиль двигательләренең шау-шуы, газ чыгарулар

	һ.б.					
Инженерлык тармагы						
Бүлү газүткәргечләре	Атмосферага газ (нигездә, метан) агып чыгу штат режимында эшләгәндә, җиһазларны өргәндә, физик тузу нәтиҗәсендә, аварияләр нәтиҗәсендә.	-	-	Төзелештә: җир эшләрендә, траншеялар салуда, ГРП төзегәндә биотопларга йогынты.	Төзелеш һәм реконструкция вакытында каты калдыклар.	Шартлау-янгын куркынычы
Җылылык электр станциясе	Күкерт диоксиды $(SO)_2$), азот оксиды (NO_X), каты кисәкчәләр (PM), углерод моноксиды (CO) һәм углерод диоксиды (CO) кебек парник газлары$_2$) Мазут - көл, ванадий кушылмалары, натрий тозы, корым кисәкчәләре янганда.	ГИДРОСФЕРАГА ТЭС йогынтысының төп факторлары булып җылылык чыгарулар тора, аларның нәтиҗәсе түбәндәгеләр булырга мөмкин: сулыкта температураның даими локаль күтәрелүе; температураның вакытлыча				Җылылык электр станцияләрендә тавышның төп чыганакларына турбогенераторлар һәм ярдәмче җайланмалар, бойлерлар һәм ярдәмче җайланмалар, шул исәптән күмер өчен тузан әзерләү җайланмалары, поршеньлы двигательләр, вентиляторлар һәм һава үткәргечләр, насослар,

		күтәрелүе; бозлавык шартларының, кышкы гидрологик режимның үзгәрүе; ташкыннар шартларының үзгәрүе; явым-төшемнәрнең, парга әйләнүләрнең, томаннарның бүленешенең үзгәрүе.				компрессорлар, конденсаторлар, селкеткечләр һәм виброплитлар, торба үткәргечләр һәм клапаннар кирә.электр двигательләре, трансформаторлар, чылбырны саклау автоматлары һәм градирнялар.
Җитештерү һәм куллану калдыкларын, биологик калдыкларны утильләштерү, зарарсызландыру, урнаштыру объектлары.						
Каты көнкүреш калдыклары полигоны	Тузан һәм биоаэрозольләр, исләр һәм каты көнкүреш калдыкларын җыю, транспортировкалау, эшкәртү һәм күмгәндә автомобильләр чыгарып. Органик материалларның анаэроб таркалуы нәтиҗәсендә чүплек газлары (метан СН4, углекислый газ СО2) аерылып чыгу	Калдыклардан (тимер, хлор, нитратлар, марганец, цинк, кургаш, кадмий, никель, хром+3, аммоний ионнары)фильтратның сулы горизонтларга керүе һәм аннан соң матдәләрнең (тимер, хлор, нитратлар, марганец ионнары, цинк, кургаш, кадмий, никель,	Булган калдыклардан фильтрлар белән пычрану органик матдәләр, биоген матдәләр, металлар, тозлар, авыру китереп чыгаручы организмнар һәм куркыныч химик тоташтыру.	Полигоннар төзү өчен территорияләрне читләштерү, биотопларны бозу һәм пычрату, терлек азыгы мәйданнарын киметү, борчылу факторының көчәюе, хайваннар һәм үсемлекләрнең һәлак булуы.	-	Тавыш һәм вибрация хәрәкәт итүче йөк автомобильләре, йөк төяү автомобильләре җиһаз, стационар тыгызлагычлар, пакетлау пресслары, ваклагычлар һәм эшкәртү һәм транспортировкалауның башка системалары, ис

		хром + 3, Аммоний) миграциясе				

Атмосфера һавасына тискәре йогынтыны бәяләү

Атмосфера һавасы әйләнә-тирә мохитнең халык сәламәтлеге торышына йогынты ясый торган өстенлекле факторлары исәбенә керә.

Җирлектә атмосфера һавасын пычратуның төп чыганаклары булып файдалы казылмалар чыгару карьеры, шулай ук вак таш җитештерү буенча җитештерү базасы, агросәнәгать комплексы предприятиеләре, продукцияне саклау һәм эшкәртү объектлары, шулай ук автомобиль транспорты тора.

Карьерны эшләү ачык юл белән башкарыла. Һава бассейнына төп ташлаулар неорганик тузан, азот оксиды, углерод оксиды, керосин, корым, күкертле Ангидрид рәвешендә двигательләрне эшләтеп җибәргәндә һәм автотранспорт хәрәкәт иткәндә, ваклау җайланмаларын эксплуатацияләгәндә, токымнарны бушатканда һәм төягәндә башкарыла. Торак территорияләрдән шактый ерак булу сәбәпле, югарыда аталган объектлар халыкның яшәү шартларына турыдан-туры тискәре йогынты ясамыйлар.

Терлекчелек комплекслары эшчәнлеге барышында атмосфера һавасы аммиак, күкерт водороды, меркаптаннар һәм башка пычраткыч матдәләр, шулай ук микроорганизмнар белән пычрана.

Атмосфера һавасы торышына автотранспорт сизелерлек йогынты ясый. Күчмә чыганаклардан атмосферага керүче өстенлекле пычраткыч матдәләр: 1,3-бутадиен, формальдегид, бензол, акролеин һәм азот диоксиды.

Җирлек чикләреннән читтә урнашкан каты коммуналь калдыклар полигоны да атмосфера һавасы сыйфатына билгеле бер йогынты ясый.

Атмосфера һавасын пычратуның потенциаль чыганагы булып авыл җирлеге территориясе аша уза торган магистраль газүткәргечләр тора. Газүткәргечләрне эксплуатацияләгәндә атмосферага табигый газ чыгарулар булмый, әмма аварияләр вакытында һава бассейнына пычраткыч матдәләр агып чыгу ихтималы бар.

Су ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү

Җир өсте һәм җир асты су объектларына тискәре йогынтыны бәяләү

Җир өсте су объектларындагы су сыйфатына торак пунктлар, фермалар территориясеннән, шулай ук авыл хуҗалыгы җирләреннән су агымы тискәре йогынты ясый.

Авыл җирлеге торак пунктларының үзәкләштерелгән канализация һәм яңгыр канализациясе системасы белән җитәрлек тәэмин ителмәве, яңгыр һәм кар суларын җирлек рельефына оештырылмыйча чыгару, ярларда автотранспорт юу, терлекләр көтүе, яр полосалары режимын үтәмәү су агымнарының пычрануын көчәйтә.

Пычрану процессы терлекчелек фермаларының сыек калдыкларыннан килә, алар, үз чиратында, ашату һәм эчерү нәтиҗәсендә, шулай ук калдыкларны саклау

һәм бетерү корылмаларыннан барлыкка килә. Туфракка тирес кертү кебек калдыклар белән эш итү чаралары пычранган мәйданнардан су объектларына агызу чыганаклары булдырырга мөмкин.

Авыл хуҗалыгы җитештерүендә су ресурсларыннан файдаланганда өске суларга пестицидлар, минераль ашламалар һәм металл микроэлементлары кебек пычраткыч матдәләр керергә мөмкин. Шулай ук өске агымнар белән үлчәүле матдәләр килә, алар вакыт үтү белән су объектларын ләмләүгә китерергә мөмкин.

Росводресурслар мәгълүматлары буенча (https://voda.gov.ru/activities/informatsiya-o-predostavlenii-vodnykh-obektov-v-polzovanie), җирлекнең су объектлары файдалануга тапшырылмаган.

Хәзерге вакытта авыл җирлеге территориясендә Кызыл Мишә торак пунктында мәктәптән (10 м3/тәүлек) һәм балалар бакчасыннан (5 м3/тәүлек) агып төшүче суларны чистарту өчен локаль корылмалар эшли. Чистартканнан соң агып төшүче сулар Мишә елгасына (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) ташлана. Су объектыннан файдалануга рөхсәт алырга кирәк.

Тимершык торак пунктындагы җирле чистарту корылмаларына авыл мәдәният йортыннан (5 м3/тәүлек) һәм мәктәптән (15 м3/тәүлек)агынты сулар керә.. Су объектыннан файдалануга рөхсәт алып, су объектына агып төшүче суларны чыгаруны җайга салу буенча чараларны үтәргә кирәк.

Мингәр торак пунктында биологик чистарту корылмалары, үзәкләштерелгән су агызу системасы төзелде. Агып төшүче сулар чыганагы- Мингер Авылы торак төзелешеннән хуҗалык-көнкүреш агынтылары, шулай ук планлаштырылган кунакханәләр һәм кунак йортлары. Су агызу схемасы нигезендә агып төшүче сулар үзйөрешле урам челтәренең торбаүткәргечләре буенча канализация насос станциясенә (КНС-1), аннан соң басым торбаүткәргече буенча агып төшүче су агызу проектлана торган Татарстан урамы буйлап уза торган үзйөрешле урам су агызу челтәренә (КНС-2) керә, аннан агып төшүче су агызу насос станциясенә (КНС-2) агып төшә.су агызуның гамәлдәге үзәкләштерелгән системасы.

Биологик чистарту корылмалары кн 16:35:170705:269 җир кишәрлегендә 103-105 м БС билгеләрендә Мишә елгасының сул як битендә (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) урнашкан. «Т ЭКО-Р» тибындагы «ТОРОС СВ» 120 тулы завод әзерлегендәге биологик чистарту корылмалары. Биологик чистарту корылмаларының (алга таба БОС) җитештерүчәнлеге – тәүлегенә 120 куб.м га кадәр. БОС үз эченә ала: уртачалаучы, рәшәткәләр, тирән биологик чистарту блокларының ике линиясе, алар түбәндәге бүлекләрдән тора: денитрификатор (анаэроб зона); аэротенк-нитрификатор (аэроб зона); мембрана блоклары булган резервуар, утырымны сусызландыру блогы. Биологик чистарту үткәннән соң, чистартылган агып төшүче сулар проектлаштырылган үзеннән-үзе агып торган су агызу челтәренә керә һәм аннан соң Мишә елгасына (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) агызыла. Мишә елгасына ташлана торган чистартылган агып төшүче суларның сыйфаты балык хуҗалыгы әһәмиятендәге су объектларының су сыйфаты нормативларына туры килергә тиеш. Су объектыннан файдалануга

рөхсәт алырга кирәк.

Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең гамәлдәге чыганакларына тискәре йогынтыны бәяләү

Җирлек торак пунктларын хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү җир асты чыганакларыннан скважиналар һәм чишмәләр ярдәмендә башкарыла.

Торак пунктлар җир асты сулары ресурслары белән тәэмин ителгән. Чишмә суының һәм җир асты суларының сыйфатына Контроль һәм су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектларын эшләү кысаларында башкарылган Контроль шуны күрсәтә: микробиологик күрсәткечләр һәм химик состав буенча суларның сыйфаты таләпләргә туры килә СанПиН 1.2.3685-21 «Гигиена нормативлары һәм яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яисә) зарарсызлыгын тәэмин итүгә таләпләр», утв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 № 2 карары белән (алга таба-СанПиН 1.2.3685-21).

Таләпләр нигезендә СанПиН 2.1.4.1110-02. 2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сүүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", рас. РФ баш дәүләт санитария табибы 26.02.2002 (алга таба-СанПиН 2.1.4.1110-02) су алу скважиналары һәм каптировкаланган чишмәләр өч пояс составында санитария саклау зонасы белән тәэмин ителергә тиеш.

Санитар саклау зонасының беренче поясы чиге, СанПиН 2.1.4.1110-02 (2.2.1.1 пункты) нигезендә, су алу скважинасыннан кимендә 30 м ераклыкта – яхшы сакланган җир асты суларын кулланганда, һәм җитәрлек сакланмаган суларны кулланганда кимендә 50 м ераклыкта билгеләнә.

Су җыю өчен санитар саклау зоналары проектлары эшләнде, су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары кадастр исәбенә куелды.

Көек торак пункты янындагы чишмә суын санитар саклау зонасының 3 поясына (ЗОУИТ 16: 35-6.710) «Шәрык Көек»җир асты кишәрлеге керә. 16.11.2023 елгы 102 нче номерлы «Көнчыгыш Көек» җир асты байлыклары кишәрлеге урнашкан районда Көек авылы янындагы Чишмәнең су алу дәрәҗәсе турында гидрогеологик нәтиҗәгә ярашлы, Чишмәдән чыгуның абсолют билгесе 125,0 м тәшкил итә, ә чыганак буенча продуктив калынлыкның суммар куәте уртача 3,06 м тәшкил итә. «Көнчыгыш Көек " җир асты байлыклары кишәрлегенең гидрогеологик шартлары уңай. Ятмада үтелгән казылмаларның берсендә дә (скважиналар, шурфлар) җир асты сулары ачылмаган. Җир асты суларының сакланышын исәпләү Көек авылы янындагы чишмәне туендыручы продуктив сулы комплексның җир өстеннән пычраткыч матдәләр үтеп керүдән яхшы саклануын күрсәтә. Шулай итеп, гидрогеологик нәтиҗә ясау кысаларында башкарылган тикшеренүләр шуны күрсәтә: «Көнчыгыш Көек» җир асты байлыклары кишәрлегендә известь токымнары чыгару, табигатьне саклау чараларын үтәгәндә, чишмә суының җир асты сулары сыйфатына йогынты ясамаячак (7.2 пунктта китерелгән).

Җир ресурсларына тискәре йогынтыны бәяләү

Туфрак-халыкның яшәү шартларына йогынты ясый торган төп компонентларның берсе. Туфрак катламының торышы табигый процессларның ярашуы һәм туфракка антропоген йогынты белән билгеләнә.

Туфрак капламы вертикаль планлаштырганда, юллар төзегәндә, биналар һәм корылмалар төзегәндә, инженерлык коммуникацияләре салганда, файдалы казылмалар чыгарганда, авыл хуҗалыгы эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, терлекләр көткәндә таркала.

Җирлекнең җир фондының төп өлеше "авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге" җирләргә карый. Мәсәлән, туфракның экологик торышына, беренче чиратта, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар куллану йогынты ясый, ә бу исә җитештерелә торган авыл хуҗалыгы продукциясенең сыйфатына һәм экологик яктан чиста булуына йогынты ясый.

Татарстан Республикасы территориясендә, күрсәтмә белән расланган федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге нигезендә ТР МК 23.12.2016 № 3056-р (алга таба-Татарстан Республикасының аеруча кыйммәтле авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге), җирлек территориясендә кадастр номеры 16:35:000000:150 булган җир кишәрлегендә аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре урнашкан (стационар сугару системалары белән ясалма сугарыла торган җирләр).

Авыл хуҗалыгында механик, химик, физик-химик, су, биологик характердагы артык йөкләнеш туфракның физик деградациясенә китерергә мөмкин, ул туфрак структурасының һәм физик үзлекләрнең бөтен комплексының начараюында чагыла.

Җирлек чикләре янында биотермик чокыр урнашкан, авыл хуҗалыгы җирләренең бер өлеше шушы күмелгән урынның санитар-яклау зонасына эләгә.

Туфрак эрозиясе туфрак әзерләнгәннән соң үсемлекләр капламының Начар тоташуы һәм күпьеллык культуралар утыртылган авыш участокларда саклау корылмалары булмау нәтиҗәсе булырга мөмкин.

Туфракның химик деградацияләнүе минераль ашламаларны тиешенчә кулланмау, туфракның промышленность һәм коммуналь калдыклар, тирес һәм пестицидларның артык дозалары, авыр металлар белән пычрануы нәтиҗәсе булырга мөмкин.

Көек известьташ ятмасының эшләми торган (эшкәртелгән) карьерында территорияне рекультивацияләү эшләре башкарыла (рекультивацияләү проекты нигезендә эшләрне тәмамлау 2024 елга планлаштырылган), бу куркыныч геологик процессларның активлашуын һәм җир асты суларының пычрануын кисәтергә мөмкинлек бирәчәк.

Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү

Җитештерү һәм куллану калдыкларын барлыкка китерү чыганаклары булып торак сектор, социаль инфраструктура объектлары, авыл хуҗалыгы объектлары, известьташ чыгару эшчәнлеге тора.

Тимершык авыл җирлеге торак пунктларыннан барлыкка килгән коммуналь калдыклар ТКО полигонына чыгарыла. Байлар Сабасы.

Каты коммуналь калдыкларны (алга таба – ККК) «Саба районының Шәмәрдән МПП ТКХ»ААҖ җыя һәм чыгара. Хәзерге вакытта җирлектә ККК туплау өчен мәйданчыклар юк, һәр кеше барлыкка килгән калдыкларны капчыкларда туплый. Контейнерларны Тимершык, Көек торак пунктларында урнаштыру планлаштырыла.

Утильләштерү урыны белән *биологик калдыклар* биотермик чокырлар бар.

Буенча ТР Министрлар Кабинетының 21.04.2012 №620-р күрсәтмәсе белән расланган муниципаль районнарның һәм «Чаллы шәһәре» шәһәр округының җирле үзидарә органнарына дәүләт вәкаләтләре бирелгән себер язвасы үләт базлары һәм биотермик чокырлар исемлегенә, шулай ук "Татарстан Республикасы милке булган себер язвасы үләт базлары һәм биотермик чокырлар исемлеге" нә (ТР сәламәтлек саклау министрлыгының 07.05.2021 № 1-30/6558 хаты), җирлек территориясендә биотермик чокырлар һәм себер язвасы үләт базлары юк.

Җирлек территориясендә элек урнашкан биотермик чокырлар бетерелде, бетерү турында актлар кушымтада бирелә (1 нче кушымта).

Җирлек чикләре янында, штп.Байлар Сабасы биотермик чокыр урнашкан, аның санитар-саклау зонасы Тимершык авыл җирлеге территориясенә керә.

Җирлектәге үләт базларының һәм биотермик чокырларның урнашуы турында белешмәләр 2.4.1 нче таблицада бирелгән

2.4.1 нче таблица

Үләт базларының урнашуы турында белешмәләр

Исеме	Урнашу урыны	№ җир	Эксплуатация турында белешмәләр
Биотермик чокыр	ТР, Саба районы, Тимершык авыл җирлеге, Кызыл Мишә авылы, көньяк-көнчыгышка таба 1 км	16:35:170807:24	Юкка чыгарылган (бетерү турында акт кушымтада бирелә)
Биотермик чокыр	ТР, Саба районы, Тимершык авыл җирлеге, Көек т. п., көнчыгыш юнәлештә 2 км	16:35:170901:105	Юкка чыгарылган (бетерү турында акт кушымтада бирелә)
Биотермик чокыр	Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Тимершык авыл җирлеге, Миңгәрдән, көньяк-көнбатышка таба 1 км	16:35:170703:22	Юкка чыгарылган (бетерү турында акт кушымтада бирелә)
Биотермик чокыр	Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Тимершык авыл җирлеге, Тимершык авылы, көнбатыш юнәлештә 3 км ераклыкта	16:35:170602:49	Юкка чыгарылган (бетерү турында акт кушымтада бирелә)
Биотермик чокыр	ТР, Саба районы, Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы, 2,5 км төньяк-көнбатышка таба	16:35:140303:30	Авыл җирлеге чигендә урнашкан

Миңгәр авылында чистарту корылмалары төзү буенча проект документациясе нигезендә биологик чистарту корылмаларында барлыкка килә торган агып төшүче сулар Байлар Сабасы т.п. ККК полигонына чыгарыла.

Акустик режим. Радиация-гигиена вәзгыяте һәм электромагнит нурланышлар

Шау әйләнә-тирә мохиткә һәм халык сәламәтлегенә йогынты ясауның иң киң таралган һәм уңайсыз факторларыннан берсе булып тора.

Җирлектә шау-шу чыганаклары булып региональ әһәмияттәге IV категорияле автомобиль юллары, авыл хуҗалыгы кырларында, авыл хуҗалыгы җитештерүе предприятиеләрендә эшләүче махсус техника тора. Автомобиль юллары үтә торган торак пунктлар – Тимершык, Көек авыллары тавыш тәэсиренә аеруча бирешә.

Юл хәрәкәте шау-шуы автомобиль двигательләре, выхлоп газлары чыгару, аэродинамик чыганаклар һәм өслекле шиннарның үзара тәэсир итешүе нәтиҗәсендә барлыкка килә. Автомобильнең тизлеге 90 км/сәг тән артыграк булганда, тавыш нигездә өслек белән шиннарның үзара тәэсир итешүеннән барлыкка килә. Дорожныйның шау-шуы сизелерлек уңайсызлыклар тудырырга һәм гадәти сөйләшүгә комачауларлык дәрәҗәдә көчле булырга мөмкин, шулай ук балаларда стресс һәм кан басымы, пульс ешлыгы һәм стресс гормоннары дәрәҗәсе күтәрелергә мөмкин.

Файдалы казылмалар чыгару буенча барлык эшләр, шул исәптән карьерларда төзелеш материаллары өчен чимал һәм табигый таш чыгаруны да кертеп, шау-шу чыганагы булып тора. Шау-шу чималны эксплуатацияләүнең һәм

эшкәртүнең барлык этапларында да була. Шау – шуның төп чыганаклары исәбенә бораулау эшләре, җимерелү, ваклау һәм эшкәртү-күчерү, дөбердәү һәм транспортлау керә.

Радиация хәле радиациянең табигый (табигый) һәм ясалма чыганаклары тәэсирендә формалаша, алар радиация фоны дәрәҗәсенә үз өлешләрен кертәләр.

Җирлек территориясендә радиация-гигиена хәле тотрыклы булуы белән характерлана.

Торак йортлар һәм социаль-көнкүреш билгеләнешендәге биналар төзү өчен участоклар сайлаганда гамма-фоны 0,3 мкГр/сәгатьтән артмаган һәм туфрак өслегеннән радон агымының тыгызлыгы 80 мБк/м дан артмаган участоклар сайланырга тиеш.[2]с, нигезендә СП 2.6.1.2612-10 " радиация куркынычсызлыгын тәэмин итүнең төп санитария кагыйдәләре (ОСПОРБ-99/2010)», РФ Баш дәүләт санитария табибының 26.04.2010 №40 карары белән расланган.

Чыганак *электромагнит нурланыш* карала торган территориядә шулай ук электр тапшыру линияләре дә бар. Җирлек торак пунктларын электр белән тәэмин итү 10 кВ ВЛ электр тапшыру линиясе ярдәмендә гамәлгә ашырыла; җирлек территориясе буенча транзит аша 110 кВ Вл Саба-Шәмәрдән Тяговая; 110 кВ Вл Мичан-Шәмәрдән Тяговая; 110 кВ ВЛ Мичан ПС га керү (Мичан ПС га керү) уза.

Яшелләндерелгән территорияләргә тискәре йогынтыны бәяләү

Хәзерге вакытта җирлекне яшелләндерү системасы яклау һәм эксплуатацияләү урманнарыннан, болыннардан, яклау урман полосаларыннан, куаклыклардан һ. б. тора. Шулай ук җирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерү зоналары да аерылып тора.

Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрдә өлешчә автомобиль юллары буенда, Авыл хуҗалыгы җирләрендә һәм су агымнарының су саклау зоналары чикләрендә урнашкан җилдән саклау, су һәм туфракны саклау әһәмиятендәге утыртмалар бар.

Елның җылы вакытында елга ярлары буендагы яшелләндерелгән территорияләр зур рекреацион йөкләнеш кичерә, бу яшелләндерелгән территорияләрнең торышына тискәре йогынты ясый.

9.8 п. нигезендә СП 42.13330.2016 " СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 30.12.2016 №1034 боерыгы белән расланган шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (алга таба-СП 42.13330.2016), җирлектә гомуми файдаланудагы паркларны, бакчаларны, скверларны, бульварларны яшелләндерү 12 метр тәшкил итәргә тиеш[2]/ кеше. Урманнар чолганышында урнашкан авыл җирлекләрендә, эре елгалар һәм сулыкларның яр буе зоналарында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең мәйданын киметү рөхсәт ителә, ләкин ул 20% тан да артмаска тиеш.

Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынтыны бәяләү

Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына тискәре йогынты ясый торган төп тармаклар булып авыл хуҗалыгы, чыгару тармагы, шулай ук зур мәйданнар төзү һәм оя кору урыннарында борчылу дәрәҗәсен арттыру тора.

Хайваннар һәм үсемлекләр санына йогынты ясый торган чикләү факторларына түбәндәгеләр керә:

- табигый биотопларны бозу, урман һәм куакларны кисү, бу азык һәм саклау шартларының начараюына китерә,
- Урман һәм авыл хуҗалыкларында агулы химикатлар куллану,
- сулыкларны пычрату, сулыклардан рекреацион файдалану,
- сазлыкларның кипүе һәм юкка чыгуы,

электр линиясендә һәлак булу,

браконьерлык.

Җирлек территориясе «Саба укыту-тәҗрибә урман хуҗалыгы» аучылык хуҗалыгы чикләрендә урнашкан. https://huntmap.ru/karta-oxotnichix-ugodij-respubliki-tatarstan). Аучылык хуҗалыгы буенча аучылык ресурсларына кертелгән хайваннар саны Татарстан Республикасы Биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты сайтында бастырылган дәүләт аучылык реестрында китерелгән.

Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү.

Халык сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү I һәм II класслы куркыныч объектларга карата үткәрелә. 4.2 п. нигезендә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 » санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе", утв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары белән (алга таба-СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03) терлекчелек предприятиеләре өчен, шулай ук зиратларга карата халыкның сәламәтлеге өчен куркынычны бәяләү башкарылмый.

Территориянең санитар-эпидемиологик иминлегенең иң мөһим күрсәткече булып халыкның сәламәтлеге торышы тора. Аны формалаштыру процессына әйләнә-тирә мохитнең техноген пычрану дәрәҗәсен, территориянең архитектура-планлаштыру оешмасының рациональлеген чагылдыручы күп кенә биологик, социаль-икътисадый, антропоген, табигый-климат, медицина-санитария факторлары йогынты ясый.

Су саклау зоналары режимын үтәмәү, су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен бозу, чистартылмаган агып төшүче суларны өске су объектларына агызу сәбәпле, өске һәм җир асты суларының, шул исәптән эчәр су белән тәэмин итү чыганаклары буларак файдаланылучы суларның сыйфаты начарая.

Тимершык авыл җирлеге торак пунктлары себер түләмәсе буенча стационар имин булмаган торак пунктларның геомәгълүмат базасына кертелмәгән.

3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ

Җирлек территориясендә Саба урманчылыгы урманнары урнашкан (зоналар һәм территорияләр 16: 00-15.5).

Урманнар төрле зурлыктагы аерымланган казыклардан тора. Урман фондының зур кишәрлеге җирлек чигенең көнчыгыш ягында урнашкан.

Урман фонды эксплуатацион урманнардан, шулай ук түбәндәге категориядәге яклау урманнарыннан тора:

- Кыйммәтле урманнар;
- Су саклау зонасында урнашкан урманнар;
- Табигатьне һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урманнар.

Саклаучы урманнарга аеруча әһәмиятле табигый объектлар булган һәм аларга карата урманнардан файдалануның, саклауның, яклауның, аларны торгызуның махсус хокукый режимы билгеләнгән урманнар керә (РФ Урман кодексының 04.12.2006 № 200-ФЗ 111 маддәсе).

Яклау урманнары урманнарның мохит барлыкка китерүче, су саклау, яклау, санитария-гигиена, сәламәтләндерү һәм башка файдалы функцияләрен саклап калу максатларында, әгәр бу файдалану яклау урманнарын максатчан билгеләүгә һәм алар башкара торган файдалы функцияләргә туры килсә (РФ Урман кодексының 04.12.2006 № 200-ФЗ 12 маддәсе) үзләштерелергә тиеш.

Эксплуатацион урманнар, урманнарның файдалы функцияләрен саклап калуны тәэмин итеп, югары сыйфатлы агач һәм башка урман ресурсларын, аларны эшкәртү продукциясен тотрыклы, максималь нәтиҗәле алу максатларында үзләштерелергә тиеш (РФ Урман кодексының 04.12.2006 № 200-ФЗ 12 маддәсе).

Карала торган территориядә урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы РФ Урман кодексы һәм Саба урманчылыгының урман хуҗалыгы регламенты белән билгеләнгән. ТР Урман хуҗалыгы министрлыгының 19.02.2019 № 113 боерыгы нигезендә (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы 3.1.2 нче таблицада китерелгән.

3.1.2 нче таблица

Урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы

Зона исеме	Участоктан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Саклагыч урманнар	Яклау урманнарында аларның максатчан билгеләнеше һәм файдалы функцияләре белән туры килми торган эшчәнлек алып бару тыела. Федераль законнарда каралган очраклардан тыш, саклагыч урманнар урнашкан урман кишәрлекләренең максатчан билгеләнешен үзгәртү тыела.	РФ Урман кодексының 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы 111 маддәсе

Зона исеме	Участоктан файдаланунының хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Су саклау зонасында урнашкан урманнар	Су саклау зоналарында урнашкан урманнарда тыела: токсик химик препаратлар куллану; печән чабудан, умартачылыктан һәм товар аквакультурасыннан (товар балыкчылыгыннан)тыш, авыл хуҗалыгы алып бару; урман плантацияләрен төзү һәм алардан файдалану; әгәр мондый объектлар капиталь төзелеш объектлары, линия объектлары, гидротехник корылмалар һәм нефтьне һәм табигый газны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгару өчен кирәкле объектлар булса, велосипед, велоҗәяүле, җәяүле һәм йөгерү юлларыннан, чаңгы һәм роллер трассаларыннан тыш, Капиталь төзелеш объектларын төзү һәм эксплуатацияләү.	РФ Урман кодексының 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы 113 маддәсе Саба урманчылыгының урман хуҗалыгы регламенты
Кыйммәтле урманнар	Кыйммәтле урманнарда, әгәр мондый объектлар капиталь төзелеш объектлары, линия объектлары һәм гидротехник корылмалар булса, велосипед, велоҗәяүле, җәяүле һәм йөгерү юлларыннан, чаңгы һәм роллер трассаларыннан тыш, Капиталь төзелеш объектларын төзү һәм эксплуатацияләү тыела.	РФ Урман кодексының 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы 115 маддәсе Саба урманчылыгының урман хуҗалыгы регламенты
Табигатьне һәм башка объектларны саклау функцияләрен үтәүче урманнар, шул исәптән урманнарның яклау полосаларында урнашкан урманнар	Урман-парк зоналарында урнашкан урманнарда тыела: токсик химик препаратлар куллану; аучылык хуҗалыгы өлкәсендә эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру; авыл хуҗалыгын алып бару; файдалы казылмалар табу һәм чыгару; капиталь төзелеш объектларын төзү, әгәр мондый объектлар капиталь төзелеш объектлары булса, велосипед, велоҗәяүле, җәяүле һәм йөгерү юлларыннан, чаңгы һәм роллер трассаларыннан һәм гидротехник корылмалардан тыш.	РФ Урман кодексының 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы 114 маддәсе Саба урманчылыгының урман хуҗалыгы регламенты
Эксплуатация урманнары	Эксплуатацион урманнарда урманнардан файдалануның әлеге Кодексның 25 статьясында каралган барлык төрләрен гамәлгә ашыру рөхсәт ителә.	РФ Урман кодексының ст. 25, 117

Урман законнары үтәлмәгән очракта, хокук бозучылар РФ законнарында билгеләнгән тәртиптә административ, җинаять һәм башка җаваплылык тоталар (РФ ЛК 99 маддәсе).

4. <u>ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМАЛАР ЯТМАЛАРЫ, ҖИР АСТЫ БАЙЛЫКЛАРЫ КИШӘРЛЕКЛӘРЕ, ТАУ ТОКЫМНАРЫ</u>

«Россия федераль геология фонды» ФДБУ сайтында бастырылган файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы нигезендә [34] Тимершык авыл җирлеге территориясендә углеводород чималы ятмалары юк.

Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының геологик мәгълүмат фондындагы белешмәләр буенча, авыл җирлеге чикләрендә Татарстан Республикасының гомумтаралган файдалы казылмалар запасларының территориаль балансында исәпләнгән һәм барланган әфьюн ятмалары урнашкан.

Җирлек территориясендә урнашкан ятмалар, җир асты байлыклары кишәрлекләре, тау бүлеп бирелгән урыннар турында белешмәләр 4.1 нче таблицада китерелгән. Элегрәк авыл җирлеге территориясендә известьташны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгаруга 06.06.2017 ел №ТАТ САБ 01758 ТР лицензиясе гамәлдә булган. «Россия федераль геология фонды» ФДБУ сайтында бастырылган мәгълүматлар буенча, әлеге лицензия гамәлдән чыгарылган (гамәлдән чыгару турында беркетмә №761-п 22.06.2023 ел).

<u>«Җир асты байлыклары турында»</u> 1992 елның 21 февралендәге 2395-1-ФЗ номерлы Федераль законның 7 статьясы (алга таба «Җир асты байлыклары турында» Закон) нигезендә җир асты байлыкларыннан файдалы казылмалар чыгару, файдалы казылмалар чыгаруга, аеруча саклана торган геологик объектлар төзүгә һәм эксплуатацияләүгә бәйле булмаган җир асты корылмаларын төзү, авыр чыгарыла торган файдалы казылмаларны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгару технологияләрен эшләү өчен, шулай ук җир асты байлыкларының минераль чималын разведкалаганда һәм чыгарганда продукция бүленү турындагы килешү нигезендә кулланучыга тау бүлемтеге - геометрлаштырылган җир асты байлыклары рәвешендәге җир асты байлыклары кишәрлеге бирелә.

<u>Тау биләмәсенең</u> чикләрен билгеләгәндә файдалы казылмалар ятмаларының пространстволы контурлары, җир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү участогының торышы, тау һәм шартлату эшләрен имин алып бару чикләре, тау токымнарының зарарлы йогынтысыннан саклау зоналары, тау токымнарын хәрәкәтләндерү зоналары, табигать объектлары, биналар һәм корылмалары астында саклау тигезлекләре контурлары, карьер һәм кисемтәләр бортлары төрлелеге һәм җир асты байлыкларының, җир асты байлыкларын геологик өйрәнү һәм җир асты өслегенең торышына йогынты ясый торган башка факторлар исәпкә алына.

Тау бүлеп бирүенең башлангыч чикләре җир асты байлыкларыннан файдалануга лицензия бирелгәндә билгеләнә.

Бу нигездә <u>күрсәтелгән Законның 22 статьясы</u>, җир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау бүленеше чикләрендә файдалы казылмалар

ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы. Кулланучы җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрне куркынычсыз алып бару; җир асты байлыкларын, атмосфера һавасын, җирләрне, урманнарны, су объектларын, биналарны һәм корылмаларны җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрнең зарарлы йогынтысыннан саклау шартларын регламентлаштыра торган билгеләнгән тәртиптә расланган стандартларны үтәү; шулай ук җир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган җир кишәрлекләрен һәм башка табигать объектларын яраклы хәлгә китерү өчен җаваплы аларны киләчәктә куллану өчен.

«Җир асты байлыклары турында» Законның 25 статьясы нигезендә тег (Alt 1) урнаштыруны, торак пунктлар чикләреннән тыш урнашкан җир кишәрлекләрендә капиталь төзелеш объектларын төзүне, торак пунктлар чикләреннән тыш җир асты корылмаларын урнаштыру бары тик җир асты байлыкларының дәүләт фонды идарәсе органын яисә аның территориаль органын алда торган төзелеш участогы астында җир асты байлыкларында файдалы казылмалар булмау турында төзегәннән соң гына рөхсәт ителә.

Торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан һәм файдалы казылмалар яткан мәйданнарда урнашкан җир кишәрлекләрен төзү, шулай ук файдалы казылмалар яткан урыннарда җир асты корылмаларын торак пунктлар чикләреннән читтә урнаштыру Җир асты байлыкларының дәүләт фонды белән идарә итүнең федераль органы яисә аның территориаль органы рөхсәте нигезендә рөхсәт ителә.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән кору башкарылган чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны демонтажлау чыгымнарын капламыйча туктатыла.

4.1 нче таблица

Урнашкан ятмалар, җир асты байлыклары кишәрлекләре, тау токымнары турында белешмәләр җирлек территориясендә

Чыганак, лицензияле участок	**Лицензия номеры (тау-ташландык акты), бирү датасы, гамәлдә булу срогы**	**Җир асты байлыкларыннан файдаланучы**	**Лицензиянең максатчан билгеләнеше**	**Файдалы казылма төре**
"Көнчыгыш Көек" җир асты байлыклары кишәрлеге, Байлар Сабасы торак пунктыннан 4,7 км төньяк-көнбатыштарак һәм Көек авылыннан 1,2 км көнчыгыштарак	ТАТ 014757 ТР 2023 елның 18 маеннан 12.05.2033 елга кадәр Тау-ташландык акты №16-4316-02885, 20.03.2024 ел,	"Байлар Сабасы "ГОК" ҖЧҖ	файдалы казылмаларны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгару, шул исәптән файдалы казылмалар чыгару калдыкларыннан һәм аңа бәйле эшкәртү производстволарыннан файдалану	төзелеш известьташы

5.МАХСУС САКЛАНЫЛУЧЫ ТАБИГАТЬ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕ

Тимершык авыл җирлеге территориясендә махсус саклана торган табигый территорияләр юк.

6 ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР ҺӘМ ЧИКЛӘҮЛӘРНЕҢ БАШКА ЗОНАЛАРЫ

6.1 Җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Җирлек территориясендә барлык класслы куркыныч объектлар урнашкан. Гамәлдәге объектларның санитар-яклау зоналары турындагы мәгълүматлар һәм санитар-яклау зоналары режимын үтәү турындагы мәгълүмат 6.1.1 таблицасында китерелгән. Объектларның санитар-яклау зонасыннан файдалану регламентлары 6.1.2 нче таблицада китерелгән.

Үзенең функциональ билгеләнеше буенча санитар-яклау зонасы объектны штат режимында эксплуатацияләгәндә халыкның иминлек дәрәҗәсен тәэмин итә торган яклау барьеры булып тора.

Җирлек территориясендә үләт базлары юк. Элек Кызыл Мишә торак пункты янында урнашкан биотермик чокыр бетерелде, аны бетерү турында акт кушымтада бирелә (1 нче кушымта). Җирлек чикләре янында, штп.Байлар Сабасы биотермик чокыр урнашкан, аның санитар-саклау зонасы Тимершык авыл җирлеге территориясенә керә.

Чокырларда күмелә торган үләт базларының һәм биологик камералы үләт базларының якынча санитар-яклау зоналары СанПиН нигезендә билгеләнә 2.2.1/2.1.1.1200-03.

Табл буенча.7.1 п.12.2. 4 СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 биологик камералы үләт базлары (биотермик чокырлар) II класслы куркыныч объектларга керә һәм якынча 500 м санитар-яклау зонасына ия. Шул ук вакытта биологик камера төзелеше тышкы мохит объектларыннан (туфрак, су) күмелә торган уртача куркыныч биологик калдыкларның изоляциясен һәм аларга чит физик затларның һәм хайваннарның кертелмәвен гарантияләргә тиеш. Биологик камера конструкциясе бозылган очракта, мондый күмү урыны чокырга күмүгә тигезләнә һәм санитар-саклау зонасының күләме 1000 м га кадәр арта.

Татарстан Республикасы калдыклары белән эш итү өлкәсендәге территориаль схема мәгълүматлары буенча, рас. ТР МК 13.03.2018 №149 карары белән, крестьян-фермер хуҗалыклары балансында тирес туплана торган объектлар юк.

СанПиН нигезендә 2.2.1/2.1.1.1200-03, санитар өзеклекләр автомагистральләргә карата куела. Җирлек территориясендә автомагистральләр юк.

6.1.1 таблицасы

Карала торган территориядә урнашкан җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Объектның исеме (аның өчен зона билгеләнә) [1]	Санитар-яклау зонасы тибы	Санитария классификациясе нигезендә объектның куркынычлык классы	Нигезләү (норматив документлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
Җитештерү эшчәнлегенә бәйле объектлар				
Гамәлдәге				
«Саба» ҖЧҖенең «Тимершык " эре мөгезле терлек фермасы (Тимершык авылы, ЗУ 16:35:170601:48)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының III классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 11.3. 2 п.	Торак төзелеше территориясе эләгә
«Саба» ҖЧҖенең «Тимершык " эре мөгезле терлек фермасы (Тимершык авылы, ЗУ 16:35:170602:73)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының III классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 11.3.2 п.	Торак төзелеше территориясе эләгә
"Саба" ҖЧҖенең "Тимершык" эре мөгезле терлек фермасы (Кызыл Мишә авылы, ЗУ 16:35:170807:38,16:35:170807:36,ЗУ 16:35:170806: 4)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының III классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 11.3. 2 п.	Торак төзелеше территориясе эләгә
«Саба» ҖЧҖнең «Тимершик " ф-ласының машина-трактор паркы (Тимершык авылы, ЗУ 16:35:170601:47)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының III классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 12.3.4 п.	Торак төзелеше территориясе эләгә
Ындыр табагы, «Ганиев»КФХ МТП (с. Тимершык, ЗУга 16:35:170606:16; 16:35:170101:352)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица п. 14.4.2, 11.4.9	Торак төзелеше территориясе эләгә
Эре мөгезле терлекләр фермасы, «Көек» ҖЧҖ ындыр табагы (Көек авылы, ЗУ 16:35:000000: 1283)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының III классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица п.11. 3. 2, 14.4.2	Торак төзелеше территориясе эләгә
Ындыр табагы, «Болгар " ҖЧҖ МТП (Миңгәр авылы, ЗУ 16:35:000000:1224)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица п. 14.4.2, 11.4.9	Торак төзелеше территориясе эләгә
Вәлиев ИП фермасы (Тимершык авылы, ЗУ 16:35:170601:50)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 11.4.6 п.	Саклана
Миңгәр авылында сарыклар, атлар үрчетү өчен мини-ферма	Ориентлашу (норматив)	Объектның IV	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-	Торак төзелеше территориясе

[1] ЗУ турындагы мәгълүматлар гавами кадастр картасында ориентлашу өчен китерелгән, аларны тулысынча дип санамаска

	зонасы	куркынычлык классы	03, 7.1 нче таблица 11.4.6 п.	элэгэ
"Саба" ҖЧҖ «Тимершык " ф-ласының ындыр табагы (Тимершык авылы, ЗУ 16:35:170101:294)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7 нче таблица 14.4.2 п.	Торак төзелеше территориясе элэгэ
Тимершык авылында сөтчелек юнәлешендәге кече ферма	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 11.4.6 п.	Саклана
Инерт материалларны саклау склады	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 12.5.1 п.	Торак төзелеше территориясе элэгэ
Ягулык-майлау материаллары склады	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 11.4.7 п.	Саклана
Автомойка	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 12.5.7 п.	Саклана
Шиномонтаж	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 12.5.3 п.	Саклана
Зуда вак таш җитештерү буенча җитештерү базасы 16:35:170901: 119	Ориентлашу (норматив) зонасы	Куркынычлыкның III сыйныфы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 4.3.3 п.	Саклана
Гамәлдә булмаган карьер (рекультивация стадиясендә)	-	-	-	-
Планлаштырыла торган				
«Көнчыгыш Көек»җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объектның IV куркынычлык классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 3.4.1 п.	Саклана
Җитештерү һәм куллану калдыкларын, биологик калдыкларны утильләштерү, зарарсызландыру, урнаштыру объектлары[2], су агызу һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары				
Каты коммуналь калдыклар полигоны (ш.т. ш.Байлар Сабасы ЗУГА 16:35:140303: 2) СЗЗ Тимершык т. п. территориясенә элэгэ.	Исэп-хисап	Объект куркынычлылыгының I классы	Йомгаклау АЭЗ №16.11.11.000.Т. 002010. 10.14, 27.10.2014 ел	Тимершык т. п. территориясендә
Биотермик чокыр (Байлар Сабасы штп, төньяк-көнбатышка таба 2,5 км	Ориентлашу (норматив)	Объект куркынычл	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-	Тимершык т. п. территориясендә

[2] үлэт базларының урнашу урыны Татарстан Республикасы милке булган себер язвасы үлэт базлары һәм биотермик чокырлар исемлегенә таянып тасвирланган. Факттагы урын һәрвакытта да китерелгән тасвирламага туры килми, шуңа бәйле рәвештә ОКС кадастр номерына йөз тотарга кирәк.

ераклыкта) ОКС 16:35:140303: 30 СЗЗ Тимершык т. п. территориясенә элә́гә.	зонасы	ылыгының I классы	03 7.1 нче таблица 12.1.4 п.	
Биологик чистарту корылмалары (120 м3/тәүлек) мингер т. п. на ЗУ 16:35:170705: 269	Исәп-хисап	Кирәкми	АЭЗ № 16.11.11.000.Т.000274.02. 24 от 20.02.2024	-
КНС-1 (6,6 м3 /сәг) Миңгәр т. п. янында зуда 16:35: 170702: 405	Ориентлашу (норматив) зонасы	V куркынычлык классы СЗЗ - 15 м	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 13.5.1 п.	Саклана
КНС-2 (6,6 м3 /сәг) мингер т. п. янында зуда 16:35:000000: 1653	Ориентлашу (норматив) зонасы	V куркынычлык классы СЗЗ - 15 м	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 13.5.1 п.	Саклана
Локаль чистарту корылмалары	Ориентлашу (норматив) зонасы	V куркынычлык классы СЗЗ - 15 м	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, 7.1 нче таблица 13.5.1 п.	Саклана
Күмү урыннары				
ЗУ зираты 16:35:170301:118 (Сабай авылы)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 12.5.2 п.	Торак төзелеше территориясе элә́гә
ЗУ зираты 16:35:170705:13 (Миңгәр т. п.)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 12.5.2 п.	Саклана
ЗУ зираты 16:35:170101:273 (Тимершык авылы)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 12.5.2 п.	Торак төзелеше территориясе элә́гә
Кызыл Мишә авылы янындагы ЗУ зираты 16:35:170806:7	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 12.5.2 п.	Саклана
ЗУ зираты 16:35: 170501: 41 (Көек авылы)	Ориентлашу (норматив) зонасы	Объект куркынычлыгының V классы	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1 нче таблица 12.5.2 п.	Торак төзелеше территориясе элә́гә

6.1.2 нче таблица

Санитар-яклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Санитар-яклау зонасы	Санитар-яклау зонасы чикләрендә җир кишәрлекләреннән: а) торак төзелешен, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектларны, ачык типтагы спорт корылмаларын, балалар ялы һәм аларны савыктыру оешмаларын, рекреацион билгеләнештәге зоналарны урнаштыру һәм бакчачылык алып бару өчен; б) дарулар җитештерү һәм саклау объектларын, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималын һәм азык-төлек	Кагыйдә санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре санитар-яклау зоналары (рас. РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән)

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	продукциясен күпләп сату складларын, эчә торган су әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалары комплексларын урнаштыру, җир кишәрлекләреннән алга таба азык-төлек продукциясе сыйфатында файдалану өчен билгеләнгән авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында файдалану, әгәр химик, физик һәм (яки) санитар-яклау зонасы билгеләнгән объектның биологик йогынтысы аларга карата билгеләнгән таләпләр нигезендә мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерәчәк.	
Санитар-яклау зонасы	Урнаштыру рөхсәт ителми: – аерым торак йортларны, Ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар территорияләрен, коллектив яисә индивидуаль дача һәм бакча-яшелчә кишәрлекләре территорияләрен, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатының нормалаштырыла торган күрсәткечләре булган башка территорияләрне кертеп, торак төзелеше; – спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дәвалау-профилактика һәм сәламәтләндерү учреждениеләре; – дару матдәләре, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре җитештерү объектларын, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складларын; сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктларының күпләп сату складларын, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалары комплексларын. Авария хәлендәге кизү персонал өчен торак булмаган бүлмәләр, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр, идарә биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лаборалары урнаштыру рөхсәт ителәторияләр, поликлиникалар, спортләкин-ябык типтагы савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу бүлмәләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау мәйданчыклары һәм корылмалары, янгын деполары, Җирле һәм транзит коммуникацияләре, электр линияләре, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, суны суыткычлартехник су әзерләү өчен кораллар, канализация насос станцияләре, әйләнешле су белән тәэмин итү корылмалары, АЗС, СТО.	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
	Капиталь төзелеш объектын төзү һәм (яисә) терлекләрне үстерүгә һәм карап тотуга,	«Ветеринария турында»14.05.1993 ел, №

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	хайваннардан алынган продукция җитештерүгә, саклауга бәйле капиталь булмаган корылма, корылма төзү федераль дәүләт ветеринария контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыручы орган (аерым алганда Россельхознадзор) бәяләмәсе булганда гына рөхсәт ителә, мондый капиталь төзелеш объектларын, капиталь булмаган корылманы, корылманы планлаштырып урнаштыруның туры килүе турында үтәлеше федераль дәүләт ветеринария контроле (күзәтчелеге)предметына керә торган мәҗбүри таләпләргә	4979-1 РФ Законының 12 статьясындагы 2 өлеше нигезендә
Биотермик чокырның санитар-яклау зонасы	Үләт базы һәм аерым торучы биотермик чокыр территориясендә терлек көтүе, үлән чабу, җирне һәм гумлаштырылган калдыкны үләт базыннан һәм аерым торучы биотермик чокырдан читкә күчерү тыела.	Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең ветеринария кагыйдәләре, рас. Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 26.10.2020 № 626 боерыгы белән (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 29.10.2020 № 60657)
	РД-АПК 2.5 пункты нигезендә 3.10.07.05-17. Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан расланган һәм гамәлгә кертелгән терлекчелек биналарын проектлаганда, төзегәндә, реконструкцияләгәндә һәм эксплуатацияләгәндә ветеринария-санитария таләпләре 23.05.2017 (алга таба - РД-АПК) минималь зооветеринария ераклыгы өчен биотермик чокырлардан терлекчелек комплексларына һәм фермаларына кадәр 1000 м араны кабул итәргә кирәк. Бер үк вакытта РД-АПКда биотермик чокырлардан терлекчелек комплексларына һәм фермаларына кадәр зооветеринария арасын кыскарту һәм билгеләү мөмкинлеге күрсәтелгәннән кимрәк булмаячак. РД-АПКда югарыда күрсәтелгән зооветеринария арасын кыскарту өчен таләпләр һәм кирәкле чаралар исемлеге юк	РД-АПК 3.10.07.05-17. Терлекчелек биналарын проектлаганда, төзегәндә, реконструкцияләгәндә һәм эксплуатацияләгәндә ветеринария-санитария таләпләре, утв. Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан гамәлгә кертелгән 23.05.2017
Себер язвасы үләт базының, биотермик чокырның санитар-яклау зонасы	Себер язвасы күмелгән санитар-яклау зонасындагы территорияләрдән нинди дә булса хуҗалык эшчәнлеге (шул исәптән көтүлекләр, сөрүлекләр, яшелчә бакчалары, су эчертүләр оештыру, җирне казу һәм күчерү белән бәйле эшләр оештыру, Торак, җәмәгать, сәнәгать яисә авыл хуҗалыгы биналары һәм корылмалары төзү) үткәрү өчен файдалануга юл куймау.	СанПиН 3.3686-21 «йогышлы авыруларны профилактикалау буенча санитар-эпидемиологик таләпләр» утв. Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 28.01.2021 № 4 карары белән

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	СанПиН 3.3686-21 нигезендә, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары себер язвасы күмүләренең куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын оештыру кысаларында себер язвасы күмүенең санитар-яклау зонасындагы территорияләрдән нинди дә булса хуҗалык эшчәнлеге (шул исәптән көтүлекләр, сөрүлекләр, яшелчә бакчалары, су эчертүләр, казылмаларга бәйле эшләр һәм туфракны күчерү, торак, иҗтимагый, сәнәгать яки авыл хуҗалыгы биналары һәм корылмалары төзү).	СанПиН 3.3686-21 «йогышлы авыруларны профилактикалау буенча санитар-эпидемиологик таләпләр» утв. Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 28.01.2021 № 4 карары белән -

6.2 Автомобиль юлларының юл буе полосалары, санитария өзелүе һәм тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе, АЗСтан минималь ераклык

Юл буе полосалары. Җирлек территориясе буенча IV категорияле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары уза: «Казан-Шәмәрдән», «Казан-Шәмәрдән»-Көек; «Тимершык-Кызыл-Мишә», «Байлар Сабасы-Тимершык-Югары Симет-Алан», «Тимершык-Олы Шыңар», җирле әһәмияттәге юллар.

«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 08 декабрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба - 2007 елның 08 декабрендәге 257-ФЗ номерлы ФЗ) 26 маддәсенең 1 пунктында каралганча, автомобиль юллары өчен, торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан тыш, юл буе полосалары билгеләнә.consultantplus://offline/ref=73D48A0C0E4DD5446DEBB0C61B5CDF40F2B2B417F8FA5F26F11CF60E52C48DF923E18905B9A7728A21C2D481E35C7610E4FFF48C484117B9JE7AG

2007 елның 08 декабрендәге 257-ФЗ номерлы 3 ст. нигезендә, юл буе полосалары - автомобиль юлының ике ягына да бүленгән полосасына якын территорияләр һәм алар чикләрендә җир кишәрлекләреннән (җир кишәрлекләре өлешләреннән) файдалануның махсус режимы билгеләнә.consultantplus://offline/ref=BDD656285314B154753ED79046A6DD319D8632748792ED6B6BAC4AD185648953A0EC14B29F5D6DA6678C974E80CC5F418C0952D2ECF94362zB74G

Автомобиль юлының бүленгән полосасы кадастр исәбенә куелмаган очракта, автомобиль юлы буйлап яңа төзелешне планлаштырганда юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэмин итү максатларында, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталарында юл буе полосалары, автомобиль юлларын һәм (яисә) юл сервисы объектларын урнаштыру өчен җирләрне бүлеп бирү нормалары таләпләрен исәпкә алып, юл сервисы кадастр исәбенә куелмаган очракта, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 02 сентябрендәге 717нче карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба - автомобиль юлларын урнаштыру өчен

җирләрне бүлеп бирү нормалары) һәм СП 34.13330.2021.consultantplus://offline/ref=2AB7988168AE04B0F104A08E93F205DBFF50FE762E04C6438A1801BF7D193021514C50AED3L8B8H../%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%206.2%20%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%8B%20%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B3,%20%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0%B9%20%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%80%D1%8B%D0%B2%20%D0%B8%20%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%B6%D0%B4,%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B0%D1%8D%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F,%20%D0%BC%D1%80%20%D0%BE%D1%82%20%D0%90%D0%97%D0%A1/%D0%A1%D0%9F%2034.13330.2021.%20%D0%A1%D0%B2%D0%BE%D0%B4%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB.%20%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%B8.%20%D0%A1%D0%9D%D0%B8%D0%9F%202..rtf Кагыйдәләр җыелмасы. Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02 - 85*, Россия Төзелеш Министрлыгының 09.02.2021 № 53/пр боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)(алга таба-СП 34.13330.2021) (машина йөрү өлеше киңлеге). Мондый юл буе полосалары ориентир полосалары дип билгеләнгән.

Автомобиль юлларының юл буе полосалары күләме 2 п. нигезендә билгеләнә «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 2007 елның 08.11. №257-ФЗ Федераль законның 26 маддәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) автомобиль юлларының классына һәм (яисә) категориясенә карап һәм:

1) 75 м - беренче һәм икенче категорияле автомобиль юллары өчен;

2) 50 м - өченче һәм дүртенче категорияле автомобиль юллары өчен;

3) 25 м - бишенче категорияле автомобиль юллары өчен;

4) 100 м - Россия Федерациясе субъектларының административ үзәкләрен (башкалаларын), федераль әһәмияттәге шәһәрләрне башка торак пунктлар белән тоташтыручы керү юллары өчен, шулай ук халкы ике йөз илле мең кешегә кадәр булган шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән федераль әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары участоклары өчен;

5) 150 м - халкы ике йөз илле меңнән артык кеше яшәгән шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән автомобиль юллары участоклары өчен.

Автомобиль юлларының юл буе полосаларыннан файдалану режимы, юлның әһәмиятенә бәйсез рәвештә, нигезләмәләр белән җайга салына: ФЗ, 08.11.2007 ел, №257-ФЗ.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларыннан файдалану режимы шулай ук регламенттала Татарстан Республикасы гомуми файдаланудагы региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләре белән расланган

ТР МК 01.12.2008 № 841 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба-Татарстан Республикасы автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү Кагыйдәләре).

Санитар өзеклек һәм тимер юлларның саклау зонасы. Җирлек территориясе буенча тимер юллар үтми, санитар өзеклек һәм тимер юллардан саклау зонасы юк.

Югарыда санап үтелгән зоналардан файдалану регламентлары 6.2.1 нче таблицада китерелгән.

6.2.1 нче таблица

Юл буе полосаларыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы, нигезләмә	Зоналар режимын үтәү
Юл буе полосалары	2007 елның 08.11. №257-ФЗ ФЗның 26 статьясындагы 8 өлеше нигезендә автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капиталь төзелеш объектларын , юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру автомобиль юлы хуҗасының язма ризалыгы булганда рөхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә мондый объектлар төзүне, реконструкцияләүне, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан мәҗбүри үтәлергә тиешле техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш. Татарстан Республикасы региональ яисә муниципальара гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләре нигезендә региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре милекчеләре, хуҗалары, файдаланучылары һәм арендаторлары хокуклы: а) әлеге Кагыйдәләрдә һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, күрсәтелгән җир кишәрлекләрендә хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашырырга; б) үзләренә бирелгән җир кишәрлекләрендә әлеге кагыйдәләр һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән рөхсәт ителгән объектлар төзергә; в) региональ әһәмиятле автомобиль юлын ремонтлау яисә реконструкцияләү турында мәгълүмат алырга.	ФЗ, 08.11.2007 ел, № 257-ФЗ, ТР автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү кагыйдәләре
Юл буе полосалары	Автомобиль юлларының юл буе полосалары чикләрендә **региональ әһәмияттәге** җир кишәрлекләреннән (җир кишәрлекләренең өлешләреннән) файдалануның махсус режимы билгеләнә, ул гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының юл буе полосаларында капиталь корылмалар төзүне тыюны күздә тота, моңа: - мондый автомобиль юлларына хезмәт күрсәтү, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, ремонтлау һәм тоту өчен билгеләнгән объектларга; - Россия Федерациясе Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе объектлары; - юл сервисы объектлары, реклама конструкцияләре, мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр;	

	- инженерлык коммуникацияләре.	

Аэродром яны территориясе. Миңгәр т. п., кадастр номерлары булган җир кишәрлекләре чикләрендә 16:35:170702:413, 16:35:170702:414, 16:35:170702:411 «Миңгәр»очып китү-утыру мәйданчыгын урнаштыру планлаштырыла. ВППның урнашу урыны, зурлыклары, конфигурациясе турындагы мәгълүмат аэронавигация паспортында китерелгән.

"Җир кишәрлегендә яки акваториядә урнашкан утырту мәйданчыкларына таләпләр" Федераль авиация кагыйдәләренең 17 пункты нигезендә (утв. РФ транспорт Министрлыгының 04.03.2011 №69 боерыгы белән (алга таба – ФАП) утырту мәйданчыгында очып китү юлының очына терәлеп торган һәм аның кучәре юнәлешендә урнашкан Һава якынлашу полосасы юнәлешендә, шулай ук ян Куркынычсызлык полосасы чикләреннән читтә тоткарлыкларны чикләү өслеге урнаштырыла (алга таба-ФАП). бпб).

Һава юллары полосаларының зурлыгы, формасы һәм конфигурациясе шулай ук ФАПның 17 пунктында билгеләнә.

Әйтик, приборлар буенча утыртуга керү өчен билгеләнгән утырту мәйданчыклары өчен утырту мәйданчыгы планында каршылыкларны чикләү өслеге трапеция формасында була, аның ян яклары очында очып төшү юлы күчәреннән ике якка 120 м ераклыкта башланып, очып төшү юлы күчәренә 9° почмак ясап, ТЗБ тышкы чигеннән уза торган сызыклар белән барлыкка килә.

Һавадан якын килү полосасы юнәлешендә тоткарлыкларны чикләү өслегенең озынлыгы 3000 м тәшкил итә, ТЗБ очыннан башлана һәм ВПП күчәренә карата 3° авыш почмагына ия. Киртәләрне чикләүнең Ян өслеге БПБ кырыеннан башлана һәм аңа карата 20° авышлык почмагы 50 м биеклеккә кадәр, аннан соң горизонталь участок ВПП күчәреннән 120 м ераклыкка кадәр була. Очып китү-утырту полосасының читеннән төрле ераклыкта төзелешнең биеклеге буенча якынча чикләүләр 6.2.1 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Очып китү полосасының очыннан 500 метрдан артык ераклыкта индивидуаль торак йортлар урнаштыру планлаштырыла. Территорияне төзегәндә биеклек буенча чикләүләрне үтәү таләп ителә.

Һавадан якын килү полосалары аэродром яны территориясенең 3 ярдәмче зонасына туры килә, аның билгеләмәсе РФ Хөкүмәтенең 02.12.2017 №1460 карары белән расланган аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналарны бүлеп бирү кагыйдәләрендә бирелгән:

- 3 ярдәмче зона-Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2010 елның 11 мартындагы карары белән расланган Россия Федерациясе Һава киңлегеннән

файдаланунының Федераль кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән һава юллары полосалары чикләрендә . N 138 "Россия Федерациясе Һава киңлегеннән файдаланунының Федераль кагыйдәләрен раслау турында".

3 нче зона режимы турында белешмәләр 6.2.2 нче таблицада китерелгән.

6.2.2 нче таблица

Аэродром яны территориясенең 3 нче ярдәмче зонасы режимы

Зона исеме	Зонадан файдаланунының хокукый режимы, ярдәмче зоналарның аэродром яны территориясендә бүлеп бирү Кагыйдәләре нигезендә (рас. РФ Хөкүмәтенең 02.12.2017 №1460 карары белән)	Зоналар режимын үтәү
3 кече зона	Аэродром яны территориясен билгеләгәндә биеклеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән чикләүләрдән артып киткән объектлар урнаштыру тыела.	Чикләргә шәхси торак йортлар эләгә. Территорияне төзегәндә биеклек буенча чикләүләрне үтәү таләп ителә.

Рәсем 6.2.1 очып китү-утырту полосасының читеннән төрле ераклыкта төзелешнең биеклеге буенча чикләүләр
(0 дән 3000 м га кадәр арада)

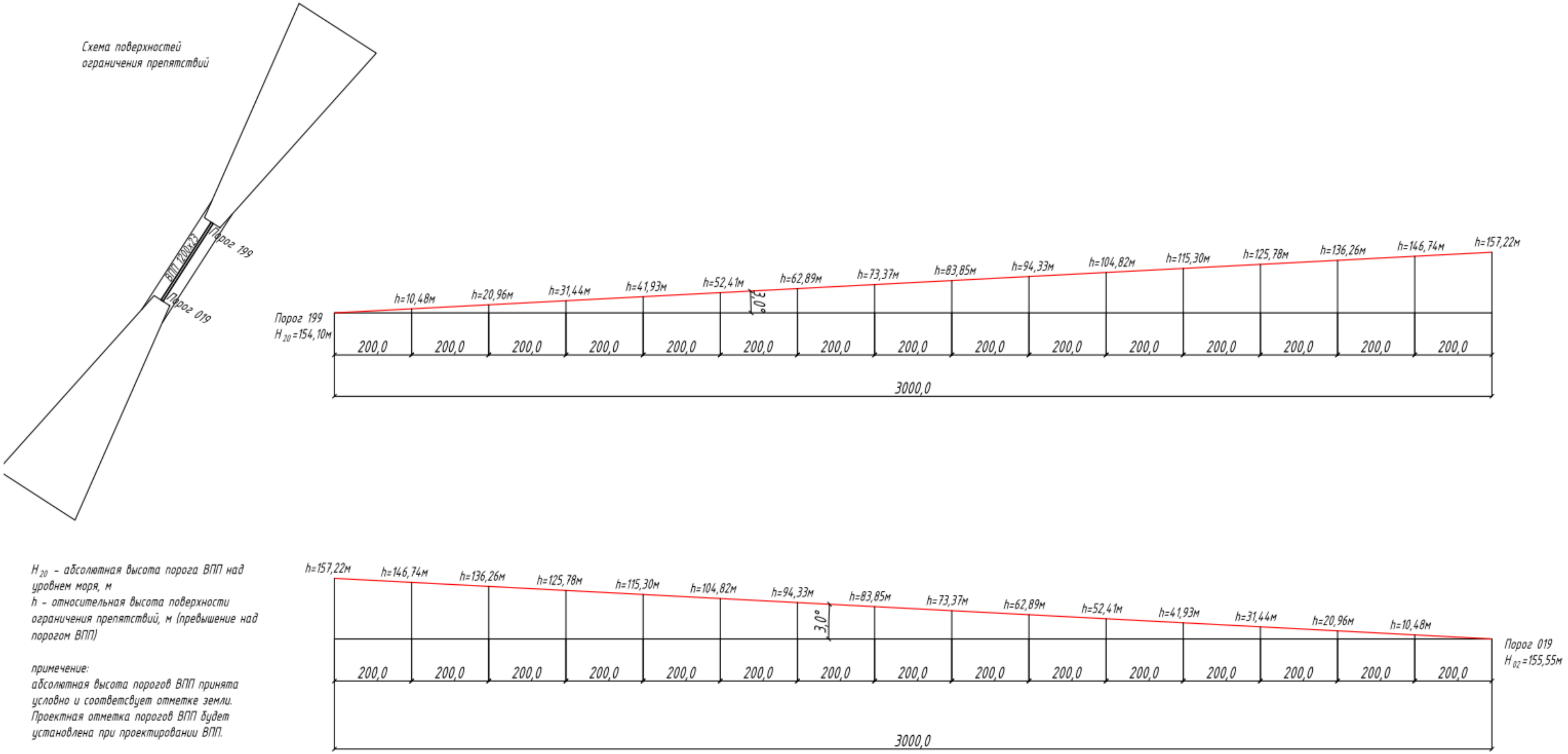

Ягулык салу станциясеннән минималь ераклык. Буенча Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 05.05.2014 № 221 «кагыйдәләр җыелмасын раслау турында «гы боерыгына автомобильләргә ягулык салу станцияләре кертелгән. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре» (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), резервуарларны (торбаүткәргечләрне) янгыннан саклау өчен АЗСтан минималь ара билгеләнә.

Җирлек территориясендә АЗСлар юк, минималь аралар билгеләнми.

6.3 Магистраль яисә сәнәгать торба үткәргечләренә (газүткәргечләргә, нефть үткәргечләргә һәм нефть продуктлары үткәргечләренә, аммиак үткәргечләргә) һәм углеводород чималын чыгару һәм әзерләү объектларына кадәр Минималь ераклык зоналары

Җирлек чикләрендә магистраль газүткәргечләр уза. Җир асты магистраль торбаүткәргечләре күчәреннән Биналарга, корылмаларга һәм башка инженерлык челтәрләренә кадәр Минималь ераклык зоналарының зурлыгы 4 нче таблица буенча билгеләнә. СП 36.13330.2012. "Кагыйдәләр җыелмасы. Магистраль торбаүткәргечләр. Дәүләт төзелеше 25.12.2012 № 108/ДС боерыгы белән расланган СНиП 2.05.06-85*» актуальләштерелгән редакциясе **(алга таба-СП 36.13330.2012)** торбаүткәргечнең, транспортлана торган продуктның классына һәм диаметрына, объектларның билгеләнешенә һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү дәрәҗәсенә карап (6.3.2 Таблица).

ГРСТАН минималь ераклык зоналарының зурлыгы 5 СП 36.13330.2012 таблицасы буенча газүткәргечнең классына һәм диаметрына карап кабул ителә.

Сыекландырылган углеводород газлары торбаүткәргечләреннән минималь ераклык зоналарының зурлыклары 20 СП 36.13330.2012 таблицасы буенча кабул ителә.

Магистраль газүткәргечләрнең минималь ераклык зоналары кадастр исәбенә куелган.

Магистраль торбаүткәргечләрдән минималь ераклык зоналарының генераль пландагы картографик материалларда күрсәтелгән чикләре эксплуатацияләүче оешмаларның белешмәләре нигезендә китерелгән. Ләкин җир кишәрлекләрен минималь аралар зонасы чиге буйлап аерган очракта магистраль торбаүткәргеч трассаларының урнашу урынын ачыклау таләп ителәчәк.

6.3.2 таблицасы

Җир асты магистраль торбаүткәргечләре, ГРС күчәреннән минималь ераклык зоналары

Объектның исеме, урнашуы	БДМРНДА саклау зонасы	МР 1 зонасының күләме торак пунктлар чикләренә кадәр, сәнәгать. һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре, карьерлар, чистарту корылмалары һәм башка объектлар, 1табл пункты нигезендә.4 (таблица.5 ГРС өчен) СП 36.13330.2012, М	Зиратларга, авыл хуҗалыгы фермаларына һәм җәйге лагерьларга һәм башка объектларга кадәр МР зонасының күләме 2 табл.4 (таблица.5 ГРС өчен) СП 36.13330.2012, М	МР 3 зонасының күләме нефть, артезиан скважиналары, IV-V кат параллель а/юллар тамагына кадәр. таблицаның 3 пункты нигезендә һ. б. объектлар.4 (таблица.5 ГРС өчен) СП 36.13330.2012, М	Нигезләү (норматив документлар)	Карала торган территория чикләрендә МР 1,2,3 зоналары режимын үтәү
Газүткәргечкә һәм Теләче т. п. АГРСЫНА кадәр Минималь ераклык зонасы	16:00-6.3746	100 ЗОУИТ 16: 00-6. 4311	75	30	СП 36.13330.2012	
Газүткәргечкә һәм Измя т. п. АГРСКА кадәр Минималь ераклык зонасы	16:35-6.656	100 ЗОУИТ 16:35-6. 1385	75	30	СП 36.13330.2012	
Газүткәргечкә һәм агрска кадәр Минималь ераклык зонасы Байлар Сабасы	16:35-6.1096	100 ЗОУИТ 16:35-6. 1388	75	30	СП 36.13330.2012	
Торбаүткәргечләрдә өрү шәмнәре		300 газ транспорты объектлары на карамаган биналарга һәм корылмаларга кадәр	300	300	СП 36.13330.2012 8.2.6 п.	

Җир асты промысел үткәргечләре күчәреннән Биналарга, корылмаларга һәм башка инженерлык челтәрләренә кадәр минималь ара зоналарының зурлыклары 7 нче таблица буенча билгеләнә "СП 284.1325800.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 № 978/пр боерыгы белән расланган эшләрне проектлау һәм җитештерү кагыйдәләре (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба - СП 284.1325800.2016)

эш басымына, диаметрына һәм көкертле водород микъдарына (газүткәргечләр өчен) һәм диаметрына (нефть үткәргечләр өчен) бәйле рәвештә.

Минималь ераклык зоналары чикләрендә урнашкан территорияләрдән файдалану регламентлары 6.3.3 таблицасында китерелгән.

6.3.3 нче таблица

Минималь аралар зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Минималь ераклыклар зоналары	**МР 1 зонасында урнаштыру рөхсәт ителми**: - торак пунктларның; - дача йортлары булган күмәк бакчалар; - аерым Сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре; - кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хуҗалыклары; - сөт заводлары; - файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары; - 20дән артык автомобильгә исәпләнгән гаражлар һәм индивидуаль хуҗалар автомобильләре өчен ачык тукталышлар; - кешеләр күпләп җыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ. б.); - тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньлары; гидро -, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары; - суүткәргечләрнең чистарту корылмаларын һәм насос станцияләрен; - саклау күләме 1000 м^3 дан артыграк булган тиз янучан һәм янучан сыеклыклар һәм газ складлары; - автозаправка станцияләре һ. б.	СП 36.13330.2012, СП 284.1325800.2016
	МР 2 зонасында урнаштыру рөхсәт ителми: - гомуми челтәр тимер юллары (аралыкларда) һәм кат автомобиль юллары. I-III, аларга параллель рәвештә торба үткәргеч салына; - аерым торучы йортлар: 1-2 катлы торак йортлар; бакча йортлары; дачалар; линия обходчиклары йортлары; - зират; - терлекләрне оешкан төстә көтү өчен авыл хуҗалыгы фермалары һәм койма белән уратып алынган кишәрлекләр; кыр станнары.	
	МР 3 зонасында урнаштыру рөхсәт ителми: - аерым торучы торак булмаган һәм ярдәмче корылмалар; - бораулана торган һәм эксплуатацияләнә торган нефть, газ һәм артезиан скважиналары Тамагы; - индивидуаль хуҗалар өчен 20 автомобильгә һәм аннан кимрәккә исәпләнгән гаражлар һәм ачык тукталышлар; - канализация корылмалары; -сәнәгать предприятиеләре тимер юллары; -автомобиль юлы. IV-V, аңа параллель рәвештә торба үткәргеч салына.	
Нефть ятмасын төзекләндерү объектларыннан минималь ераклыклар зоналары	**МР1 зонасында урнаштыру рөхсәт ителми**: - торак биналар; - тулай тораклар; вахта бистәләре. **Мр2 зонасында урнаштыру рөхсәт ителми**: - җәмәгать биналары	Ростехнадзорның 15.12.2020 №534 боерыгы

Торак пунктларга газ II категорияле югары басымлы газүткәргеч аша газ бүлү пунктларына (ГРП) җибәрелә. Аннары урта һәм түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

Бүлү газүткәргечләреннән минималь ераклык зоналары «кушымтасы нигезендә билгеләнәСП 62.13330.2011*. Кагыйдәләр җыелмасы. Газ бүлү системалары. Россия Төбәкләр министрлыгының 27.12.2010 № 780 боерыгы белән расланган СНиП 42-01-2002 актуальләштерелгән редакциясе" (алга таба - СП 62.13330.2011), ГРПГА кадәр-5 нче таблица нигезендә СП 62.13330.2011 һәм биналарның һәм корылмаларның фундаментларына кадәр төзиләр:

1. 10 м-керткәндә газ басымы 0,6 кешегә кадәр булган ГРП өчен;
2. 15 м - св. керткәндә газ басымы 0,6 дан 1,2 гә кадәр булган ГРП өчен;
3. Күчәрдән 10 м га кадәр - I категорияле югары басымлы (0,6 дан 1,2 кабызгычка кадәр басымлы) газүткәргечләр өчен.);
4. II категорияле югары басымлы (0,3 дән 0,6 кабызгычка кадәр басымлы) газүткәргечләр өчен күчәрдән 7 м.);
5. Күчәрдән 4 м га - уртача басымлы (0,005 дән алып 0,3 кә кадәр басымлы) газүткәргечләр өчен.).

100 дән артык кеше йөри торган урыннардан (стадионнар, сәүдә үзәкләре, театрлар, мәктәпләр, балалар бакчалары һәм ясләләр, хастаханәләр, шифаханәләр, ял йортлары һ.б.) газүткәргечләргә кадәр араны,басымга бәйле рәвештә, 10 м итеп билгелиләр (св. 005 дән 0,3 кә кадәр басымлы газүткәргечләр өчен).), 15 м (якты 0,3 дән алып 0,6 га кадәр басымлы газүткәргечләр өчен), 20 м (якты 0,6 га кадәр басымлы газүткәргечләр өчен).).

6.4 Торба үткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләрнең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары

Җирлек территориясе буйлап магистраль торбаүткәргечләр, бүлгеч газүткәргечләр уза.

Магистраль торбаүткәргечләрнең саклау зоналары күләме торбаүткәргечләрнең саклау зоналары турындагы Нигезләмә үз көченә кергән мизгелгә кадәр магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре, расв нигезендә кабул ителә. Россия Госгортехнадзорының 24.04.1992 №9 карары белән[3].

Промысел нефть һәм газ үткәргечләренең саклау зоналары, 284.1325800.2016 СП 7.3 пункты нигезендә, магистраль торба үткәргечләрнең саклау зоналарына тигезләнә.

Магистраль газүткәргечләрнең саклау зоналары билгеләнә РФ Хөкүмәтенең 08.09.2017 № 1083 карары белән расланган магистраль газүткәргечләрне саклау

---

[3] Буенча Ростехнадзорның 15.09.2020 ел, № 352, Россия Энергетика министрлыгының 785 номерлы боерыгына "Россия Энергетика министрлыгы тарафыннан 1992 елның 29 апрелендә расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләрен кулланылырга тиеш түгел дип тану турында"", кабул ителүе Россия Федерациясе Җир кодексының 106 статьясындагы 1 пунктында каралган торбаүткәргечләрнең (газүткәргечләрнең, нефть үткәргечләрнең һәм нефть продуктлары үткәргечләренең, аммиак үткәргечләренең) саклау зоналары турындагы нигезләмәләрне раслау хакында Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары үз көченә кергән көннән алып магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләрен кулланылырга тиеш түгел дип санарга

кагыйдәләре (алга таба - магистраль газүткәргечләрне саклау кагыйдәләре). Торбаүткәргечләрнең саклау зоналары чикләре картографик материалларда эксплуатацияләүче оешмаларның бердәм дәүләт күчемсез милек реестры белешмәләре нигезендә китерелгән. Саклау зоналарының чикләрен шулай ук эксплуатацияләүче оешмалардан проект документациясе стадиясендә ачыкларга кирәк.

Бүлү газүткәргечләренең саклау зоналары түбәндәгечә билгеләнә: Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 ноябрендәге 878 номерлы карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре (алга таба – газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре), трассаны узу шартларына карап.

Торбаүткәргечләрнең саклау зоналары турындагы мәгълүматлар һәм саклау зонасы режимын үтәү турындагы мәгълүмат 6.4.1 нче таблицада китерелгән. Саклау зоналарыннан файдалану регламентлары 6.4.2 нче таблицада китерелгән.

6.4.1 нче таблица

Торба үткәргечләрнең һәм алар составына керүче корылмаларның саклау зоналары

Объект исеме	Саклау зонасының күләме, м	Саклау зонасы турында БДМРНДА белешмәләр	Нигезләү (норматив документлар)	Саклау зонасы режимын үтәү
Магистраль торба үткәргечләр, газүткәргечләр, ГРС, торба үткәргечләр составына керүче Корылмалар	25м (нефть, табигый газ, нефть продуктлары) 100 м (СУГ) 100 м (су асты кичүләре буйлап) 50 м (конденсатны саклау һәм газсызландыру савытлары, продукцияне авария хәлендә чыгару өчен җир амбарлары тирәсендә) 100 м (продукцияне транспортка әзерләүнең технологик җайланмалары, баш һәм арадаш суырткыч һәм тутыру насос станцияләре, резервуар парклары, компрессор һәм газ бүлү станцияләре, продукцияне үлчәү узеллары, тутыру һәм агызу эстакадалары, газны җир асты саклау станцияләре, нефтьне, нефть продуктларын җылыту пунктлары	16:35-6.656 16:35-6.1096 16:00-6.3746	магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләренең 4.1 п., РФ Топэнерго министрлыгы тарафыннан расланган 29.04.1992, РФ Госгортехнадзорның 22.04.1992 № 9 карары белән РФ Хөкүмәтенең 08.09.2017 № 1083 карары белән расланган магистраль газүткәргечләрне саклау кагыйдәләре	

Объект исеме	Саклау зонасының күләме, м	Саклау зонасы турында БДМРНДА белешмәләр	Нигезләү (норматив документлар)	Саклау зонасы режимын үтәү
	тирәсендә)			
Газ бүлү челтәрләре, ГРП	А) тышкы газүткәргечләр трассалары буйлап – күчәрдән һәр якка 2 м б) газүткәргеч трассасын билгеләү өчен бакыр чыбыктан файдаланганда полиэтилен торбалардан җир асты газүткәргечләре трассалары буйлап-чыбык ягыннан газүткәргечтән 3 метр һәм каршы яктан 2 метр; в) аерым торган ГРП тирәсендә – 10 м. Биналарга төяп төзелгән ГРП өчен саклау зонасы регламентланмый; г) газүткәргечләрнең суднолар йөри торган һәм агып китә торган елгалар, күлләр, сусаклагычлар, каналлар аша су асты кичүләре буйлап - күчәрдән һәр якка 100 м; д) Урманнар һәм агач-куак үсемлекләре буйлап уза торган поселокара газүткәргечләр трассалары буйлап - һәр яктан 3әр метр урман просаннары рәвешендә. Газүткәргечләрнең җир өсте участоклары өчен агачлардан торбаүткәргечкә кадәр ара агачлар биеклегеннән ким булмаска тиеш.	16:35-6.1029 16:35-6.763 16:35-6.708 һ. б.	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.11.2000 №878 карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре	Саклана

6.4.2 нче таблица

Саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдаланунын хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Нефть һәм газ өчен магистраль торба	Саклау зоналарында тыела: а) контроль-үлчәү һәм контроль-диагностика	.РФ Хөкүмәтенең 08.09.2017 № 1083 карары

үткәргечләрнең, промысел торба үткәргечләренең саклау зоналары	пунктларын, кисәтү язмаларын, магистраль газүткәргечләр урнашкан урынны танып белү һәм сигнал билгеләрен күчерергә, күмәргә, зарарларга һәм җимерергә; б) элемтә кабельле линияләрендәге хезмәт күрсәтелми торган көчәйтү пунктларының ишекләрен һәм люкларын, линияле арматура узеллары киртәләренең капкаларын, электрохимик саклау җайланмаларының ишекләрен, линияле һәм күзәтү коеларының люкларын ачарга, краннарны, бикләрне ачарга һәм ябарга, элемтә, энергия белән тәэмин итү чараларын, магистраль газүткәргечләрнең телемеханика җайланмаларын сүндерергә һәм кабызырга; в) чүплекләр оештырырга, әче һәм коррозия-агрессив матдәләрне һәм ягулык-майлау материалларын агызырга; г) теләсә нинди материалны, шул исәптән ягулык-майлау материалларын да, җыярга яисә теләсә нинди материалларның саклагычларын урнаштырырга; д) магистраль газүткәргечне җимерелүдән саклаучы Яр саклау, су чыгару корылмаларына, җир корылмаларына һәм башка корылмаларга (җайланмаларга) зыян китерергә; е) судноларны һәм йөзүче объектларны якорьгә куюны, диңгез имезүчеләрен тотуны, су биологик ресурсларын табуда (тотуда) су төбендәге кораллар белән балык тотуны, агуланган якорь-чылбыр белән йөзүне гамәлгә ашырырга; ж) магистраль газүткәргеч объектына техник хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшләрдән тыш, су объектларының төбен һәм ярларын үзгәртүгә бәйле төбен тирәнәйтү һәм башка эшләр башкарырга; з) бәрмә-импульс җайланмаларын һәм ярдәмче механизмнарны кулланып эшләр башкарырга, йөкләрне ташларга; и) әлеге Кагыйдәләрнең 6 пунктындагы " ж " пунктчасында каралган эшчәнлектән тыш, рекреацион эшчәнлек алып барырга, учаклар кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга; к) саклау зоналарын киртәләргә һәм киртәләргә; л) әлеге Кагыйдәләрнең 2 пунктында күрсәтелгән объектларга карамаган нинди дә булса биналарны, корылмаларны, корылмаларны урнаштырырга, моңа әлеге Кагыйдәләрнең 6 пунктындагы «д»-«к» һәм «м» пунктчаларында күрсәтелгән объектлар керми; м) магистраль газүткәргечкә рөхсәтсез тоташтыру (тоташтыру) башкарырга.	
Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналары	Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналарына керүче җир кишәрлекләренә аларның зарарлануын яисә нормаль эксплуатация шартларын бозуны кисәтү максатларында чикләүләр кертелә, алар белән тыела: а) торак-граждан һәм җитештерү билгеләнешендәге объектлар төзергә; б) газ бүлү челтәрләре урнашкан күперләрне, коллекторларны, автомобиль һәм тимер юлларны, бу газүткәргечләрне эксплуатацияләү оешмалары белән килештереп, алдан чыгармыйча гына сүтәргә һәм реконструкцияләргә; в) газ бүлү челтәрләрен җимерелүдән саклый торган яр ныгыту корылмаларын, су үткәрү җайланмаларын, җир	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 ноябрендәге 878 номерлы карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре

	корылмаларын һәм башка корылмаларны җимерергә; г) газ бүлү челтәрләренең танып белү билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм башка җайланмаларын күчерергә, зарарларга, күмәргә һәм юк итәргә; д) чүплекләр һәм складлар ясарга, кислоталар, тозлар, селтеләр һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен агызырга; е) саклау зоналарын киртәләргә һәм киртәләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтәрләренә керүенә, газ бүлү челтәрләренә хезмәт күрсәтүне үткәрүгә һәм зарарлануларны бетерүгә комачауларга; ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга; з) базны казырга, авыл хуҗалыгы һәм мелиорация кораллары һәм механизмнары белән туфракны 0,3 метрдан артык тирәнлеккә казырга һәм эшкәртергә; и) газ көйләгеч пунктларның, катод һәм дренаж саклау станцияләренең капкаларын һәм ишекләрен, җир асты коеларының люкларын ачарга, элемтә, яктырту чараларын һәм телемеханика системаларын электр белән тәэмин итүне кабызырга яисә сүндерергә; к) газ бүлү челтәрләренең терәкләренә һәм җир өсте газүткәргечләренә, киртәләренә һәм биналарына чит предметларны, баскычларны ташларга, беркетергә һәм бәйләргә, аларга менәргә; л) газ бүлү челтәрләренә үз белдегең белән тоташырга. Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналарында җир кишәрлеге өслеге бозыла һәм туфрак 0,3 м тирәнлеккә эшкәртелә торган хуҗалык эшчәнлеге газ бүлү челтәрләрен эксплуатацияләү оешмасының язма рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.	

6.5 Көчәнеше 6кВ һәм аннан күбрәк булган һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

Җирлек торак пунктларын электр белән тәэмин итү 10 кВ ВЛ электр тапшыру линиясе ярдәмендә башкарыла. Җирлек территориясе буенча транзит аша 110 кВ Саба-Шемордан-Тяговая; 110 кВ Мичан-Шемордан-Тяговая; 110 кВ ВЛ Мичан ПС га керү (Мичан ПС га керү) уза.

Электр тапшыру линияләренең саклау зоналары күләме РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 № 160 карары белән расланган Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү кагыйдәләренә кушымта белән расланган (алга таба-электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү Кагыйдәләре), көчәнешнең проект номиналь классына бәйле һәм кырый чыбыклардан билгеләнә:

- 10 м үлчәмдәге 1-20 кВ ВЛ өчен (5 м - торак пунктлар чикләрендә урнаштырылган үзйөрешле яисә изоляцияләнгән чыбыклы линияләр өчен);
- 15 м үлчәмдәге 35 кВ ВЛ өчен;

- 20 м үлчәмдәге 110 кВ ВЛ өчен;
- 25 м үлчәмдәге 150, 220 кВ ВЛ өчен;
- 30 м үлчәмдәге ВЛ 300, 500, +/-400 кВ өчен;
- ВЛ 750, +/-750 өчен 40 м үлчәмдә;
- 55 м үлчәмдәге 1150 кВ ВЛ өчен;
- 1 м зурлыктагы җир асты кабель линияләре өчен,

шулай ук подстанцияләр тирәсендә, подстанцияләр көчәнешенең югары классына карата булган ераклыкта.

Саклау зоналары буенча мәгълүмат һәм саклау зоналарыннан файдалану регламентлары 6.5.1 һәм 6.5.2 нче таблицаларда бирелгән.

6.5.1 нче таблица

Һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

Объект исеме	Саклау зонасының күләме, м	БДКМРГА мәгълүматлар	Нигезләү (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
ВЛ 10 кВ Ф. 01 ГЭС	5	16:35-6.822	Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү кагыйдәләре	Саклана
ВЛ 10 кВ Ф. 15 Саба ПСНЫКЫ	10	16:35-6.64		Саклана
ВКЛ 10 кВ Ф.01 ПС Мичән	10	16:35-6.4		Саклана
ВКЛ 10 кВ Ф.04 ПС Мичән	5	16:35-6.39		Торак төзелеше территориясе әлегә
ВЛ 110 кВ Мичән ПС га керү (Мичән ПС га керү)	25	16:35-6.34		Саклана
ВЛ 110 кВ Саба-Мичән (Саба-Мичән)	25	16:35-6.62		Саклана
ВЛ 110 кВ Саба-Шәмәрдән-тарту (Саба-Шәмәрдән-тарту)	25	16:35-6.23		Саклана

6.5.2 нче таблица

Электр тапшыруларның һава линияләренең саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Саклау зоналары	Саклау зоналарында электр челтәре хуҗалыгы объектларының имин эшен бозарга, шул исәптән аларга зыян китерергә яки юк итәргә, һәм (яисә) гражданнарның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яки	РФ Хөкүмәтенең "Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе

Зона исеме	Зонадан файдаланунын хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	юридик затларның мөлкәтенә зыян китерергә, шулай ук экологик зыян китерергә һәм янгыннар, шул исәптән: а) электр тапшыруның һава линияләре чыбыкларына һәм таянычларына чит предметларны төшерергә, шулай ук электр тапшыруның һава линияләре таянычларына күтәрелергә; б) электр челтәре хуҗалыгы объектларына зыян китерү куркынычы яный торган эшләр башкарырга, хезмәт күрсәтүче персоналның һәм техниканың электр энергетикасы объектларына керүенә комачауларга мөмкин булган объектларны һәм предметларны саклап калмыйча һәм (яисә) булдырмыйча, шул исәптән объектларның җиһазларын, биналарын һәм корылмаларын эксплуатацияләүне тәэмин итү максатларында керү юлларына һәм подъездларына мондый керү өчен кирәкле норматив-техник документлар таләпләре нигезендә урнаштырырга электр энергетикасы, аварияләрне бетерү һәм аларның нәтиҗәләрен бетерү буенча эшләрне электр энергетикасы объекты чиге буйлап уздыру; в) киртәләнгән территория чикләрендә һәм бүлү җайланмалары һәм подстанцияләре биналарында булырга, бүлү җайланмаларының һәм подстанцияләренең ишекләрен һәм люкларын ачарга, электр челтәрләрендә күчерүләр һәм тоташтырулар башкарырга (күрсәтелгән таләп билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль хезмәткәрләргә кагылмый), кертү һәм бүлү җайланмаларының, подстанцияләрнең саклау зоналары чикләрендә ут кабызырга, электр тапшыруның һава линияләрендә, шулай ук электр тапшыруның кабель линияләренең саклау зоналарында; г) чүплекләр урнаштырырга; д) бәрү механизмнары белән эшләр башкарырга, авырлыгы 5 тоннадан артыграк булган авырлыкларны ташларга, әче һәм коррозия матдәләрен, ягулык-майлау материалларын (электр тапшыруның җир асты кабель линияләренең саклау зоналарында)ташларга һәм агызырга; е) кисәтү һәм мәгълүмати билгеләрне (яисә электр энергетикасы объектларына төшерелгән кисәтү һәм мәгълүмати язмаларны)Җыярга, юк итәргә, күчерергә, күмәргә һәм зарарларга; ж) электр челтәрләрендә күчерүләр һәм тоташтырулар башкарырга (күрсәтелгән таләп билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль хезмәткәрләргә кагылмый); з) җир кишәрлекләреннән коралларны яки сугыш кирәк-яракларын файдалануга, җитештерүгә, ремонтлауга яисә юкка чыгаруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган сынау полигоннары, коралларны юк итү һәм калдыкларны күмү урыннары сыйфатында файдалануны гамәлгә ашырырга. 1000 Вольттан артык көчәнешле электр хуҗалыгы объектлары өчен билгеләнгән саклау зоналарында, каралган гамәллардән тыш 8 пункт белән әлеге кагыйдәләр, тыела: а) теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау	һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның аерым шартлары турында" 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары (кертелгән үзгәрешләр Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның кайбер мәсьәләләре турында»2023 елның 18 февралендәге 270 номерлы карары белән расланды). электр челтәре хуҗалыгы объектлары зоналары")

Зона исеме	Зонадан файдаланунның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	материалларын, саклагычларны җыярга яисә урнаштырырга; б) балалар һәм спорт мәйданчыклары, стадионнар, базарлар, сәүдә нокталары, кыр станнары, терлек абзарлары, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар кую урыннары урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрнең күпләп җыелуына бәйле теләсә нинди чаралар үткәрергә (һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында); в) теләсә нинди очу аппаратларын, шул исәптән һава еланнарын, очу аппаратларының спорт модельләрен (һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында) кулланырга (җибәрергә); г) суднолардан якорь ыргытырга һәм аларны бирелгән якорьләр, чылбырлар, лотлар, волокушлар һәм траллар белән үткәрергә (электр тапшыруның су асты кабель линияләренең саклау зоналарында); д) краннарның һәм башка механизмнарның уклары күтәрелгән суднолар (электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналарында)узуын гамәлгә ашырырга; е) 330 кВ һәм аннан югарырак проект номиналь көчәнеш классы булган электр тапшыруның һава линияләре белән кисешкән урыннарда (бары тик электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналарында)автомобиль юлларында транспорт чараларын туктатуны гамәлгә ашырырга; ж) реклама конструкцияләрен урнаштырырга. Саклау зоналарында биналарны һәм корылмаларны түбәндәге параметрларны үтәгәндә урнаштыру рөхсәт ителә: - урнаша торган бина яисә корылма электр челтәре хуҗалыгы объектына керү өчен киртәләр тудырмый - горизонталь буенча бина һәм корылма элементларыннан 1 кВ дан югары көчәнешле электр тапшыруның һава линияләре үткәргечләренә кадәр ара (алар иң зур тайпылыш булганда) кимендә булырга тиеш: 2 метр - 20 кВ га кадәр проект номиналь көчәнеш классында; 4 метр - 35 - 110 кВ проект номиналь көчәнеш классында; 5 метр - 150 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 6 метр - 220 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 20 метр (электр станцияләренең һәм подстанцияләренең җитештерү булмаган һәм җитештерү биналарының һәм корылмаларының иң якын өлешләренә кадәр 8 метр) - 330 - 400 кВ проект номиналь көчәнеш классында; 30 метр (электр станцияләренең һәм подстанцияләренең җитештерү булмаган һәм җитештерү биналарының һәм корылмаларының якындагы өлешләренә кадәр 10 метр) - 500 кВ көчәнешнең проект номиналь классында;	

Зона исеме	Зонадан файдаланунын хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	40 метр (электр станцияләренең һәм подстанцияләренең җитештерү булмаган һәм җитештерү биналарының һәм корылмаларының якындагы өлешләренә кадәр 10 метр) - 750 кВ көчәнешнең проект номиналь классында - электр тапшыруының һава линияләре үткәргечләре астында түбәндәге төр биналарны һәм (яисә) корылмаларны урнаштыру һәм (яисә) аларның электр тапшыруының һава линияләре белән кисешүе рөхсәт ителә: әгәр электр тапшыруының һава линияләре көчәнешенең проект номиналь классы 220 кВ - тан артмаса, шулай ук электр тапшыруының һава линияләре көчәнешенең проект номиналь классына бәйсез рәвештә- электр станцияләре һәм подстанцияләре биналары һәм корылмалары (ярдәмче һәм ярдәмче линияләрне дә кертеп) янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент нигезендә утка чыдамлылыкның I һәм II дәрәҗә сәнәгать предприятиеләренең җитештерү биналары һәм (яисә) корылмалары хезмәт күрсәтүче объектлар), киртәләр күрсәтелгән биналарның һәм (яисә) корылмаларның иң югары ноктасыннан, киртәләрдән вертикаль буенча электр тапшыруының һава линиясе үткәргечләренә кадәр ара Асма иң зур ук булганда кимендә булырга тиеш булганда: 3 метр - 35 кВ га кадәр булган проект номиналь көчәнеш классында; 4 метр - 110 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 4 метр - 150 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 5 метр - 220 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 7,5 метр - 330 - 400 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 8 метр - 500 кВ көчәнешнең проект номиналь классында; 12 метр - 750 кВ көчәнешнең проект номиналь классында Саклау зонасы чикләрендә мондый саклау зонасын килештерү турындагы карарда каралган эшчәнлекнең тиешле төрләрен гамәлгә ашыру шартларын үтәмичә юридик һәм физик затларга тыела:: а) тау, шартлату, мелиорация эшләре, шул исәптән җирләрне вакытлыча су басу белән бәйле эшләр; б) төпне тирәнәйтү, җир суыртү һәм төяү-бушату эшләре, су төбендәге Балык тоту кораллары белән балык, башка су хайваннары һәм үсемлекләре аулау, су эчертү җайланмалары төзү, боз казу һәм әзерләү (электр тапшыруының су асты кабель линияләренең саклау зоналарында); в) сулыклар аша электр тапшыруының һава линияләре күчүләре үткәргечләренең аскы ноктасына кадәр вертикаль буенча ераклыгы рөхсәт ителә торган минималь ераклыктан кимрәк булган, шул исәптән су басу вакытында су күтәрелүнең максималь дәрәҗәсен исәпкә алып, судноларның югары кырый габаритыннан йөк белән яисә йөксез булган судноларның узуы;	

Зона исеме	Зонадан файдаланунының хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	г) юл өслегеннән йөк белән яисә йөксез гомуми биеклеге 4,5 метрдан артыграк булган машиналар һәм механизмнар (электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналарында)узып китү; д) 0,3 метрдан артык тирәнлектә җир эшләре (0,45 метрдан артык тирәнлектә сөрелә торган җирләрдә), шулай ук грунтны планлаштыру (җир асты кабельле электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында); е) су агымының биеклеге 3 метрдан артыграк булырга мөмкин булган очракта (һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналарында)авыл хуҗалыгы культураларына су сибү; ж) биеклеге 4 метрдан артыграк булган авыл хуҗалыгы машиналарын һәм җайланмаларын кулланып кыр эшләре (электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналарында) яисә җир сөрүгә бәйле кыр авыл хуҗалыгы эшләре (электр тапшыруның кабель линияләренең саклау зоналарында); з) агачлар һәм куаклар утырту һәм кисү.	

6.6 Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зонасы

Авыл җирлеге территориясе буенча элемтә линияләре уза. "ГКИНП" ның 18 п. нигезендә-14-221-88. Шәһәрләрнең һәм башка торак пунктларның "хезмәттә файдалану өчен" (СПГ-88) грифы белән ачыктан-ачык бастырып чыгару өчен билгеләнгән планнарын төзү һәм бастырып чыгару тәртибе турындагы Инструкция, су асты һәм җир асты элемтә кабельләрен күрсәтергә рөхсәт ителми.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1995 елның 09 июнендәге 578 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре (алга таба - Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре) нигезендә, радиофикация линияләре һәм корылмалары өчен түбәндәге саклау зоналары билгеләнә:../../../Z:/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%206.6%20%D0%9E%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B8%20%D1%81%D0%BE%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%B8consultantplus://offline/ref=3823629E57363CE949B7CC3F3AD9CBEDA1D4F769BAAF7BBA821321842A639D7006A7AF2FED411E42A3572167A65269CEB1FDE9E281A0f5QEM

- торак пунктлардан читтә урмансыз участокларда урнашкан җир асты кабельле һәм һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен җир асты элемтә кабеле трассасыннан яисә һава элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең кырый чыбыкларыннан һәр яктан кимендә 2 метр ераклыктагы параллель туры юллар белән билгеләнә торган әлеге линияләр буйлап җир кишәрлекләре рәвешендә.

РФ элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләренең 48, 49 п.

нигезендә, күчемсез милек объектларын саклау зоналары чикләрендә файдалануга карата түбәндәге чикләүләр билгеләнгән.consultantplus://offline/ref=3823629E57363CE949B7CC3F3AD9CBEDA1D4F769BAAF7BBA821321842A639D7006A7AF2FED411E42A3572167A65269CEB1FDE9E281A0f5QEM Саклау зонасы территориясендә элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең нормаль эшен бозарга мөмкин булган һәртөрле гамәлләр башкару, шулай ук элемтә корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр башкару тыела.

Автомобиль һәм тимер юлларның бүленгән полосасындагы кабельле һәм һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларындагы саклау зоналарыннан автомобиль һәм тимер юл транспорты предприятиеләре, элемтә линияләре корылмаларына механик һәм электр йогынтысы белән бәйле булмаса, элемтә һәм радиофикация линияләренең сакланышын мәҗбүри тәэмин итү шарты белән, әлеге элемтә линияләре карамагында булган предприятиеләр белән килештермичә генә файдаланырга мөмкин.

Элемтә һәм радиофикация корылмаларының саклау зоналарында урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану тәртибе Россия Федерациясенең җир законнары белән җайга салына.

Элемтә һәм радиофикация корылмаларының саклану зоналарында урнашкан җирләрне авыл хуҗалыгы җирләре, яшелчә һәм бакча кишәрлекләре өчен һәм башка авыл хуҗалыгы максатларында җирле үзидарә органнары биргәндә, элемтә һәм радиофикация корылмалары булган предприятиеләрнең ризалыгы булганда, җир кишәрлекләренә хокуклары турында бирелә торган документларда мәҗбүри рәвештә куллануның аерым шартлары.

Элемтә һәм радиофикация корылмалары белән башка корылмалар арасында мөмкин булган минималь ераклыклар (өзеклекләр) тиешле корылмаларны төзү кагыйдәләре белән билгеләнә һәм элемтә корылмаларына механик һәм электр йогынтысын булдырмаска тиеш.

6.7 **Капиталь төзелеш объекты булган тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зонасы**

Җирлек территориясендә кәрәзле һәм радиотелефон элемтәсенең база станциясе урнашкан. База станциясен урнаштыру дәүләт санитар-эпидемиологик кагыйдәләренә һәм нормативларына туры килә: СанПиН 2.1.8/2.2.4.1383-03 » тапшыручы радиотехник объектларны урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре", утв. РФ баш дәүләт санитария табибы 09.06.2003 (алга таба - СанПиН) 2.1.8/2.2.4.1383-03), СанПиН 2.1.8/2.2.1190-03 РФ Дәүләт баш санитария табибы тарафыннан расланган "коры җирдә хәрәкәтчән радиоэлемтә чараларын урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре" 30.01.2003 (алга таба-СанПиН 2.1.8/2.2.1190-03).

6.7.1 нче таблица.

База станцияләре һәм аларның санитар-эпидемиологик нәтиҗәләре турында мәгълүмат

т.б. №	Торак пункт, адресы	Кәрәзле радиотелефон элемтәсе база станциясе номеры	санитар-эпидемиологик нәтиҗә №
1	Татарстан Республикасы, Саба районы, Кызыл Мишә ав., М. Җәлил ур., 9 й., "МегаФон" ГАҖ терәгендә (56.071730, 50.358814). »	GSM900/LTE2100/DCS1800 UMTS2100 стандартларының "Иске_тимошкино" бс № 160826	16.11.10.000.Т.002805.12.20 от 07.12.2020

6.8 Җылылык челтәрләренең саклау зонасы

Җирлек территориясендә урам җылылык челтәрләре юк.

РФ Төзелеш Министрлыгының 17.08.1992 №197 боерыгы белән расланган Коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның типовой кагыйдәләренә (алга таба – коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның типовой кагыйдәләре) ярашлы, җылылык челтәрләренең саклау зоналары җылылык челтәрләрен салу трассалары буйлап туфракның табигый авышлыгы почмагы белән билгеләнә торган киңлектәге, әмма һәркайсына 3 метрдан да ким булмаган җир кишәрлекләре рәвешендә урнаштырыла.якка.

Җылылык челтәрләреннән Биналарга, корылмаларга, линия объектларына кадәр рөхсәт ителә торган минималь ераклык прокладканың төренә, шулай ук конкрет урынның климат шартларына бәйле рәвештә билгеләнә һәм күрсәтелгән объектларны проектлаганда, төзегәндә һәм ремонтлаганда мәҗбүри үтәлергә тиеш «СП 124.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Җылылык челтәрләре. Россия Төбәкләр министрлыгының 30.06.2012 № 280 боерыгы белән расланган СНиП 41-02-2003 актуальләштерелгән редакциясе" (алга таба-СП 124.13330.2012).

Җылылык челтәрләренең саклау зоналарыннан файдалану регламенты 6.8.1 нче таблицаларда бирелгән.

6.8.1 нче таблица

Җылылык челтәрләренең саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Саклау зонасы исеме	Саклау зонасыннан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Саклау зоналары	Җылылык челтәрләренең саклау зоналары чикләрендә җылылык челтәрләренең нормаль эшләвендә бозылуга, аларның зарарлануына, бәхетсезлек очракларына яисә ремонтка комачаулый торган гамәлләр башкару рөхсәт ителми: - автозаправка станцияләре, ягулык-майлау материаллары саклагычлары урнаштырырга, агрессив химик материаллар тупларга; - җылылык челтәрләре объектларына һәм корылмаларына керү һәм керү юлларын тутырырга, авыр һәм авыр материаллар җыярга, вакытлыча Корылмалар һәм коймалар төзергә; - спорт һәм уен мәйданчыклары, оештырылмаган базарлар, җәмәгать транспорты тукталыш пунктлары, машина һәм механизмнарның барлык төрләрен кую урыннары, гаражлар, яшелчә бакчалары һәм башкалар булдыру.; - төрле чүплекләр оештырырга, учаклар кабызырга, көнкүреш чүп-чарларын яисә сәнәгать калдыкларын яндырырга; бәрмә механизмнар ярдәмендә эшләр башкарырга, әче һәм коррозия-актив матдәләрне, ягулык-майлау материалларын агызырга һәм агызырга;	Россия Төзелеш Министрлыгының 17.08.1992 №197 боерыгы белән расланган Коммуналь җылылык челтәрләрен саклауның үрнәк кагыйдәләре

	- павильон, үзәк һәм индивидуаль җылылык пунктлары биналарына чит кешеләргә үтеп керергә; җылылык челтәрләре камераларының люкларын ачарга, төшерергә, тутырырга; камераларга чүп-чар, калдыклар, кар ташларга һ. б.; - җылылык изоляциясенең капламлы металл катламын салдырырга; җылылык изоляциясен җимерергә; җир өстенә салынган торбаүткәргечләр буйлап йөрергә (торбалар аша үтү махсус күчеш күперчекләре аша гына рөхсәт ителә); - бигрәк тә су басу куркынычы булган, җылылык челтәрләре салынган яисә остаханәләргә, складларга башка максатлар өчен җылылык кертү җайланмалары урнаштырылган биналарның подвалларын биләргә; биналарга җылылык кертү герметиклаштырылырга тиеш.	

6.9 Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары

Җирлек чикләренә эләгүче өске су объектларын саклау зоналарының күләмнәре турында белешмәләр 6.9.1 нче таблицада китерелгән., Россия Федерациясе Су кодексының 12.04.2006 №74-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба – РФ Су кодексы) нигезендә.

Су объектларын саклау зоналарының чикләре, аларга карата яр сызыгы, су саклау зонасы, яр буе яклау полосасы, яр буе полосасы билгеләнмәгән, картографик материалларга якынча төшерелгән һәм кирәк булганда проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә тиеш.

6.9.1 нче таблица

Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, карала торган территориядә урнашканнар

Объект исеме	Саклау зонасының төре	Зонаның зурлыгы, м	БДКМРГА мәгълүмат лар	Нигезләү (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
Мишә елгасы (Кече Мишә елгасы кушылдыгы)	Яр буе полосасы	20	-	6 маддә РФ Су кодексы	Тимершык т. п. торак төзелеше территориясенә эләгә
	Яр буе яклау полосасы	50	16:35-6.32	РФ Су кодексының 65 маддәсе 13 өлеше	БП, ПЗП, ВОЗ чикләрендә торак төзелеше, эре мөгезле терлек фермасы, авыл хуҗалыгы җирләре урнашкан
	Су саклау зонасы	100	16:35-6.12	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
Кече Мишә елгасы	Яр буе полосасы	20	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Саклана
	Яр буе яклау полосасы	30-50	16:00-6.661	РФ Су кодексының 65 маддәсе	Тимершык т. п. территориясендә
	Су саклау зонасы	100	16:00-6.519	РФ Су кодексының 65 маддәсе	

Озынлыгы 10 км дан кимрәк булган су агымнары	Яр буе полосасы	5	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Торак төзелеше территориясе эләгә
	Яр буе яклау полосасы	50		РФ Су кодексының 65 маддәсе	
	Су саклау зонасы	50	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе	
Акваториясе 0,5 квадрат километрдан кимрәк булган күлләр	Яр буе полосасы	20	-	РФ Су кодексының 6 маддәсе	Торак төзелеше территориясе эләгә
	Яр буе яклау полосасы	50*	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе күләме регламентланмаган	
	Су саклау зонасы	50*	-	РФ Су кодексының 65 маддәсе. Күләме регламентланмаган	
Хосусый милек җирләрендәге буа-казаннар	Яр буе полосасы	Хосусый милектә булган казыну буаларының гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы юк			-
	Яр буе яклау полосасы	50*		РФ Су кодексының 65 маддәсе күләме регламентланмаган	Торак төзелеше, зират эләгә
	Су саклау зонасы	50*		РФ Су кодексының 65 маддәсе. Күләме регламентланмаган	

*Су объектын саклау зонасы күләме турында карар әзерләүче тарафыннан, су кодексында мәгълүмат булмау сәбәпле, йә су объектын саклау максатларында кабул ителде.

6.9.2 нче таблица

Су саклау зоналарыннан, яр буе яклау полосаларыннан һәм яр буе полосаларыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдаланунын хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Яр буе полосасы	Һәр граждан гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан хәрәкәт итү һәм алар янында булу өчен, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причалга утырту өчен файдаланырга (механик транспорт чараларыннан файдаланмыйча) хокуклы.	РФ Су кодексының 6 маддәсе
	Яр буе полосасы чикләрендә җир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.	РФ Җир кодексының 27 маддәсе
Яр буе яклау полосасы	Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән: - җирләрне сөрү; - юыла торган грунт катламнарын урнаштыру; - авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен җәйге лагерьлар, ванналар оештыру	РФ Су кодексының 65 маддәсе
Су саклау зонасы	Су саклау зоналары чикләрендә тыела: – туфракның уңдырышлылыгын җайга салу максатларында агып төшүче сулардан файдалану; - зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләрне урнаштыру объектларын, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру, шулай ук территорияне балык хуҗалыгы әһәмиятендәге су объектларында рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләре билгеләнмәгән пычраткыч матдәләр белән пычрату; – зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру; – транспорт чараларының хәрәкәте һәм тукталышы (махсус транспорт чараларыннан тыш), аларның юлларда хәрәкәт итүеннән һәм юлларда һәм каты өслекле махсус җиһазландырылган урыннарда тукталуыннан тыш; – автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын төзү һәм реконструкцияләү (автозаправка станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә, шул исәптән кече суднолар тукталышы өчен базалар (корылмалар), Федераль куркынычсызлык хезмәте органнары объектларында урнашкан очраклардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру – пестицидларны һәм агрохимикатларны саклау (агрохимикатларны яр буе яклау полосалары чикләреннән читтә диңгез портлары территорияләрендәге махсуслаштырылган саклагычларда саклаудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану; – агып төшүче суларны, шул исәптән дренаж суларын агызу; – гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалауны һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы җир асты	РФ Су кодексының 65 маддәсе

	байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан аларга законнар белән Расланган техник проект нигезендә тау бүлеп бирелгән җир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлеп бирелгән җир асты байлыклары турында 19.1 маддәсе ФЗ 21.02.1992 № 2395-1-ФЗ) Су саклау зоналары чикләрендә хуҗалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, эксплуатацияләү, мондый объектларны су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән җиһазлау шарты белән рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау пычраткыч матдәләрне, башка матдәләрне һәм микроорганизмнарны агызуның әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән мөмкин нормативларын үтәү кирәклеген исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә: – үзәкләштерелгән су агызу системалары (канализация), үзәкләштерелгән су агызу системалары; – агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су агызу системаларына (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрация, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) җибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар мондый суларны кабул итү өчен каралган булса; – әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып, агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр, кар, үтеп кергән җир асты суларын, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны тәэмин итә торган локаль чистарту корылмалары; – җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрация, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан эшләнгән су җыю җайланмаларына җибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары; су объектларын һәм аларга якын территорияләрне нефть һәм нефть продуктлары түгүдән һәм әйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан яклауны тәэмин итә торган корылмалар. Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән җиһазландырылмаган гражданнар үз ихтыяҗлары өчен бакчачылыкны яисә яшелчәчелекне алып бара торган территорияләргә карата аларны мондый корылмалар белән җиһазландырган һәм (яисә) системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр су үткәрми торган материаллардан ясалган, пычраткыч матдәләр, башка матдәләр керүне булдырмый торган һәм әйләнә-тирә мохиткә микроорганизмнар.	

6.10 Су басу һәм су басу зоналары

Җирлекнең торак пунктлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 №1625-р күрсәтмәсе белән расланган» язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы булган зоналарга эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге" (алга таба-ТР МК 29.08.2013 №1625-р

күрсәтмәсе)

Буенча РФ Хөкүмәтенең 18.04.2014 № 360 карары белән расланган су басу, су басу зоналары турында нигезләмәгә (алга таба - Су басу, су басу зоналары турында нигезләмә), су басу һәм су басу зоналарының чикләрен билгеләү Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органының җирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән тәкъдимнәре һәм мондый зона чикләре турындагы белешмәләр нигезендә Федераль су ресурслары агентлыгы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тиеш. Су басу һәм су басу зоналарының чикләре дәүләт күчемсез милек кадастрына һәм дәүләт су реестрына кертелергә тиеш.

Хәзерге вакытта җирлектә су басу һәм су басу зоналарының чикләре күрсәтелгән тәртиптә билгеләнмәгән Су басу, су басу зоналары турында нигезләмә.

6.11 Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Су җыю скважиналарының урнашу урыны турында мәгълүмат җирле үзидарә органнары тарафыннан бирелде. Бораулау скважиналарының суга исәп карточкаларының электрон каталогы Россия федераль геология фонды сайтында бастырылган .rfgf.ru) Бораулау скважиналарының исәп карточкаларының электрон каталогы - суга Россия федераль геология фонды (rfgf.ru).

Халыкның хуҗалык-эчү максатларында кулланыла торган скважиналар өчен санитар саклау зоналары проектлары эшләнде, зоналарның чикләре кадастр исәбенә куелды.

Беренче, икенче һәм өченче пояслар буенча су чыганакларын санитар саклау зоналары, алардан файдалану регламентлары һәм факттагы торышы турында мәгълүмат 6.11.1 һәм 6.11.2 таблицаларында бирелгән.

Яңа объектларны Роспотребнадзор белән ЗСОНЫҢ 2, 3 пояслары чикләрендә урнаштыруны килештерү таләп ителми (Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсенең 08.06.2023 № 11/10729 хаты).

6.11.1 нче таблица

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары җирлек территориясендә

Зона билгеләнә торган объект исеме	Санитар сак зоналары,м			Белешмәләр чыганагы	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
	1 пояс	2 пояс	3 пояс		
Кызыл Мишә т. п. "Саба" ҖЧҖнең су алу скважинасы	ЗОУИТ 16:35-6. 1420	ЗОУИТ 16:35-6. 1421	ЗОУИТ 16:35-6. 1418	ТР Экология министрлыгының 15.11.2022 №1049-п боерыгы; АЭЗ №16.11.11.000.Т.002002.07. 17 от 19.07.2017; Татарстан Республикасы Саба м. р. Кызыл Мишә т. п. "Саба" ҖЧҖ терлекчелек комплексының җир асты кишәрлегендә су алуны санитар саклау зоналарын (ЗСО) оештыру проекты	Өченче пояс чикләренә ферма керә
Кызыл Мишә авылы "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 9 нчы җир асты байлыклары кишәрлегендә 17 нче су алу скважинасы	30	ЗОУИТ 16:35-6. 172	ЗОУИТ 16: 35-6. 333	ТР Экология министрлыгының 18.03.2017 №306-п боерыгы; АЭЗ №16.18.27.000.Т.000007.04. 16 от 11.04.2016; Кызыл Мишә авылы "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 9 нчы җир асты байлыклары кишәрлегендә су алуны санитар саклау зонасын оештыру проекты	Саклана
Көек торак пункты янындагы чишмәдән су алу	50	ЗОУИТ 16:35-6. 1071	ЗОУИТ 16: 35-6. 710	ТР Экология министрлыгының 21.12.2017 №1542-п боерыгы; АЭЗ №16.18.27.000.Т.000004.04. 17 от 18.04.2017; Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Көек торак пункты янындагы "Көек" ҖЧҖнең эчәр һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганагын (чишмәсен) санитар саклау зонасы проекты	3 пояс чикләренә планлаштырыла торган карьер территориясе эләгә.
Тимершык т. п., "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 13 нче Җир асты байлыклары кишәрлегендә 18 нче су алу скважинасы	50	16:35-6.200	16:35-6.568	ТР Экология министрлыгының 4.10.2017 №1180-п боерыгы; АЭЗ №16.18.27.000.Т. 000007.07. 17 от 26.07.2017; "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 13 нче Җир асты байлыклары кишәрлегендә су җыюларны санитар саклау зоналарын оештыру проекты Тимершык авылы	Саклана
"Саба районының Шәмәрдән МПП ТКХ" ААҖнең Тимершык т. п.	50	16:35-6.279	16:35-6.290	ТР Экология министрлыгының 29.11.2016 №1372-п боерыгы; АЭЗ №16.18.38.000.Т.000009.06. 13 от 19.06.2013; Татарстан Республикасы Саба районы Тимершык т. п. эчәр су белән тәэмин итү чыганагын (чишмәсен)	Саклана

				санитар саклау зонасы проекты	
"Саба районының Шәмәрдән МПП ТКХ" ААҖ Тимершык т. п.	50	ЗОУИТ 16: 35-6. 332	ЗОУИТ 16: 35-6. 327	ТР Экология министрлыгының 29.11.2016 №1377-п боерыгы; АЭЗ №16.18.38.000.Т.000011.06. 13 от 19.06.2013; Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык т. п. эчәр су белән тәэмин итү чыганагын ("Тау Баш" чишмәсе) санитар саклау зонасы проекты	Беренче пояс чикләренә торак төзелеше керә
Сабай т. п., "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 23 нче Җир асты байлыклары кишәрлегендә 21 нче су алу скважинасы	30 м	ЗОУИТ 16: 35-6. 412	ЗОУИТ 16:35-6.229	ТР Экология министрлыгының 17.02.2017 №214-п боерыгы; АЭЗ №16.18.27.000.Т.000006.04. 16 от 11.04.2016; Сабай авылы "Шәмәрдән ТКХ МПП" ААҖнең 23 нче Җир асты байлыклары кишәрлегендә су алуны санитар саклау зонасын оештыру проекты	Саклана
Миңгәр торак пунктында "Салкын Чишмә" чишмә су алуы	50 м	ЗОУИТ 16:35-6. 189	ЗОУИТ 16: 35-6. 271	ТР Экология министрлыгының 01.12.2016 №1388-п боерыгы; АЭЗ №16.18.38.000.Т.000010.06. 13 от 19.06.2013; ТР Саба м. р. Миңгәр т. п. эчәр су белән тәэмин итү чыганагын ("Салкын Чишмә" чишмәсе) санитар саклау зонасы проекты	Поясның 3 нче чикләренә планлаштырылган торган индивидуаль төзелеш территориясе керә
Кызыл Мишә т. п. дагы чишмә	50	-	-	СанПиН 2.1.4.1110-02	Саклана
Иске Мичән т. п. чишмәсе (авыл җирлеге чигендә урнашкан)	Җирлек территориясенә эләкми	Җирлек территориясенә эләкми	16:35-6.226	Экология министрлыгының 07.12.2016 елгы 1401-п номерлы боерыгы; АЭЗ №16.18.38.000.Т.000014.06. 13 от 19.06.2013; ТР Саба м. р. Иске Мичән т. п. эчәр су белән тәэмин итү чыганагы (Чишмә) ЗСО проекты	Тимершык т. п. территориясендә
Түбән Отар т. п. чишмәдән су алу (авыл җирлеге чигендә урнашкан)			ЗОУИТ 16: 35-6. 135	ТР Экология министрлыгының 18.11.2016 №1307-п боерыгы; АЭЗ № 16.18.38.000.Т.000021.08. 13; Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Түбән Отар торак пункты янындагы эчәр су белән тәэмин итү чыганагы (Чишмә) ЗСО проекты	Тимершык т. п. территориясендә
Байлар Сабасы т. п. ның көнбатыш өлешендә урнашкан 12, 13 нче су алу скважиналары (авыл җирлеге чигеннән читтә урнашкан)			ЗОУИТ 16: 35-6. 567	ТР Экология министрлыгының 02.09.2015 №697-п боерыгы; АЭЗ №16.18.27.000.Т.000015.08. 14 от 14.08.2014; ТР Саба м. р. Байлар Сабасы торак пунктында эчәр хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганагын санитар саклау зонасы проекты (3 нче су алу урыны)	Тимершык т. п. территориясендә

Грунт сулары булмаганда, кырый сызыкларның ике ягында да сууткәргечнең санитар - яклау полосасының киңлеге 10 м дан да ким түгел, ә сууткәргечләрнең диаметры 1000 мм га кадәр җитә.

6.11.2 нче таблица

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларының санитария саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдаланунын хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Санитар сак зонасы	I пояс чикләрендә биек кәүсәле агачлар утырту, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр салу, торак һәм хуҗалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәү, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми. Биналар, Икенче пояс территориясендә санитария режимын исәпкә алып, ЗСОНЫҢ 1 нче поясыннан читтә урнашкан җирле чистарту корылмалары станцияләренә агып төшүче суларны якындагы көнкүреш яки җитештерү канализациясе системасына җибәреп, канализация белән җиһазландырылырга тиеш. Санитар саклау зонасының 2 нче һәм 3 нче пояслары чикләрендә туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш тыела (Роспотребнадзор Идарәсе белән мәҗбүри килештереп башкарыла).[4]); эшкәртелгән суларны җир асты горизонтларына кертү һәм каты калдыкларны җир астына җыю, җир асты байлыкларын эшкәртү; ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, сәнәгать суларын туплаучыларны, шлам саклагычларны һәм җир асты суларын химик пычрату куркынычы тудыра торган башка объектларны урнаштыру. Санитария саклау зонасының 3 нче поясы чикләрендә мондый объектларны саклау җир асты суларыннан файдаланганда гына, Роспотребнадзор органнарының геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән санитар-эпидемиологик нәтиҗәсе булганда, сулы горизонтны пычранудан саклау буенча махсус чаралар башкарылган очракта гына урнаштырырга рөхсәт ителә.	СанПиН 2.1.4.1110-02
	II пояс чикләрендә шулай ук зиратлар, үләт базлары, ассенизация кырлары, фильтрация кырлары, тирес саклагычлар, силос траншеялары, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм җир асты суларын микроблар белән пычрату куркынычы тудыра торган башка объектлар урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урман кисү тыела.	
Суүткәргечләрнең санитар-яклау полосасы	Суүткәргечләрнең санитар-яклау полосасы чикләрендә туфракны һәм грунт суларын пычрату чыганаклары булмаска тиеш. Чүплекләр, ассенизация кырлары, фильтрация кырлары, сугару кырлары, зиратлар, үләт базлары территорияләре буенча суүткәргечләр салу, шулай ук сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре территорияләре буенча магистраль суүткәргечләр салу рөхсәт ителми.	

[4] ТР буенча Роспотребнадзор идарәсенең 08.06.2023 ел, №11/10729 хаты нигезендә 3.2.2.2. СанПиН 2.1.4.1110 - 02 дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге белән мәҗбүри килештерү турында кулланылырга тиеш түгел.

6.12 Дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитар) саклау округы

Җирлек территориясендә мондый объектлар юк.

6.13 Сакланыла торган объектлар зоналары, сакланыла торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклану зоналары

Ачык чыганаклардан күренгәнчә, җирлек территориясендә саклана торган хәрби объектлар юк.

6.14 Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтү стационар пунктларының саклау зоналары, саклау зоналары дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктлары

Җирлек территориясендә дәүләт геодезия челтәре пунктлары урнашкан:
Тимершык пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.136);
Көек сигналы (ЗОУИТ 16: 35-6. 252)
Байлар Сабасы пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.714)
Кызыл Мишә пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.727)
Мишә пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.761)
Эзмә пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.948)
Сабай пирамидасы (ЗОУИТ 16: 35-6.970)

Бу нигездә РФ Хөкүмәтенең 21.08.2019 №1080 карары белән расланган дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктларының саклау зоналары турында нигезләмә белән (алга таба-дәүләт геодезия челтәре пунктларының саклау зоналары турындагы Нигезләмә), урындагы һәр пунктның саклау зонасы чикләре квадрат буларак билгеләнә. Квадратның яклары 4 метрга тигез, яктылык якларына карап ориентлашкан булырга һәм Үзәк ноктасы (диагональләр кисешү ноктасы) - пункт үзәге булырга тиеш. Дәүләт геодезия челтәре пунктларының саклау зонасыннан файдалану регламенты 6.14.1 таблицасында китерелгән.

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
Дәүләт геодезия челтәре пунктларының саклау зонасы	Пунктларның саклау зоналары чикләре чикләрендә җир кишәрлекләреннән пунктларның тышкы таныклык билгеләренә зыян килүгә яисә юкка чыгуга, аларның үзәкләре урнашу урынының үзгәрешсезлеген бозуга, пунктларның состав өлешләрен юкка чыгаруга, күчерүгә, күмүгә яисә зарарлануга китерә торган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен файдалану тыела. Шулай ук пунктларның саклау зоналары чикләрендәге җир кишәрлекләрендә пунктларга керүгә комачауларга мөмкин булган эшләр башкару, объектлар һәм предметлар урнаштыру тыела. Саклау зонасы чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалануга	Дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктларының саклау зоналары турындагы нигезләмә РФ

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү (норматив документлар)
	төрле чикләүләр билгеләнә торган территория пунктлары бүленми. Пунктларның характеристикаларына яисә аларның территориаль урнашуына бәйле рәвештә пунктларның саклау зоналарын билгеләгәндә җир кишәрлекләреннән файдаланугa аерым чикләүләр билгеләнми. Нигезләмәнең 20 пунктында күрсәтелгән эшчәнлек һәм эшләр төрләрен гамәлгә ашыру кирәк булган очракта, «Геодезия, картография һәм пространство мәгълүматлары турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» Федераль законның 8 статьясындагы 4 - 6 өлешләре нигезендә әлеге Нигезләмәнең 5 пункты нигезендә дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте яки аның территориаль органнары карары нигезендә күрсәтелгән эшләрне башкаручы зат тарафыннан бер үк вакытта яңа пунктлар төзи, саклау зоналарын билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында карар кабул итә.https://login.consultant.ru/link/?req=doc&demo=1&base=LAW&n=405836&date=15.04.2022&dst=100058&field=134https://login.consultant.ru/link/?req=doc&demo=1&base=LAW&n=405836&date=15.04.2022&dst=100060&field=134../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%A2%D0%9F/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%9F%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%82%D1%8B%20%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B9%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9%20%D1%81%D0%B5%D1%82%D0%B8/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%D0%A0%D0%A4%20%D0%BE%D1%82%2021.08.2019%20N%201080%20%20%D0%9E%D0%B1%20%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%BF%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%B2%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9%20%D1%81%D0%B5%D1%82%D0%B8.rtf - Par40	Хөкүмәтенең 21.08.2019 №1080 карары белән расланган

6.14.1 нче таблица

Әйләнә-тирә мохитнең торышын күзәтү пунктларының саклау зоналарыннан, дәүләт геодезия челтәре пунктларыннан файдалану регламентлары

6.15 **Махсус саклапылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгының, милли паркның, табигать паркының, табигать ядкаренең)саклау зоналары**

../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%206.15%20%D0%9E%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D1%8B%20%D0%9E%D0%9E%D0%9F%D0%A2%20(%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%

%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B0,%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B0,%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%8B)

Тимершык авыл җирлеге территориясендә махсус сакланылучы табигать территорияләренең саклау зоналары юк.

4 пункт нигезендә РФ Җир Кодексының 95 маддәсе ТП.10, 11 ФЗның 14.03.1995 №33-ФЗ 2 маддәсе табигать һәйкәлләренә тискәре антропоген йогынтыларны булдырмау өчен аларга якын җир кишәрлекләрендә һәм су объектларында саклау зоналары билгеләнә.

Табигать һәйкәлләре урнашкан территорияләрдә һәм аларны саклау зоналары чикләрендә табигать һәйкәлләренең сакланышын бозуга китерә торган һәртөрле эшчәнлек тыела (РФ Җир Кодексының 95 маддәсе 3 п., 1 п. ФЗның 14.03.1995 №33-ФЗның 27 маддәсе. Табигать ядкарьләре территорияләрендә йә аларның саклау зоналарында табигать ресурсларын саклау һәм алардан файдалану кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык регламенттала административ хокук бозулар турында РФ кодексының 2001 елның 30 декабрендәге 195-ФЗ номерлы 8.39 маддәсе.

Табигать ядкарьләре урнашкан җир кишәрлекләре милекчеләре, хуҗалары һәм алардан файдаланучылар табигать ядкарьләрен махсус саклау режимын тәэмин итү буенча йөкләмәләр кабул итәләр (2 п. ФЗның 14.03.1995 №33-ФЗның 27 маддәсе).

Махсус сакланылучы табигать территорияләренең аерым категорияләрен саклау зоналары булдыру, аларның чикләрен билгеләү, мондый зоналар чикләрендә җир кишәрлекләрен һәм су объектларын саклау һәм алардан файдалану режимын билгеләү кагыйдәләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 19 февралендәге 138 номерлы карары белән расланды.

Региональ әһәмияттәге табигать ядкарьләренең саклау зоналары региональ әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнаша алмый.

Саклау зонасының киңлеген һәм конфигурациясен билгеләгәндә, шул исәптән саклау зонасын төзү планлаштырыла торган территориядә урнашкан су җыю бассейннары һәм су объектларының яр буе линиясе конфигурациясе дә исәпкә алына.

Региональ әһәмияттәге табигать паркларының һәм табигать ядкарьләренең саклау зоналарын булдыру һәм аларның чикләрен билгеләү турындагы карар Россия Федерациясе субъектының иң югары вазыйфаи заты тарафыннан кабул ителә. Саклау зонасы режимы конкрет табигать һәйкәленең саклау зонасы турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре турындагы белешмәләр дәүләт күчемсез мөлкәт кадастрына кертелергә тиеш (3 п. 2 ч. «күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу

турында " 13.07.2015 ел, № 218-ФЗ Федераль законның 7 маддәсе).

6.16 Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, яклау зоналары

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитеты мәгълүматлары буенча (30.10.2023 ел, 01-11/5096 номерлы хат, кушымта) Тимершык авыл җирлеге территориясендә түбәндәге мәдәни мирас объектлары урнашкан::

- территориясе чикләре билгеләнмәгән, Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Тимершык авылыннан көньяк-көнчыгышка таба 0,3 км ераклыкта урнашкан «Тимершык урнашкан урын» ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле);
- территориясе чикләре билгеләнмәгән Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Миңгәр авылыннан 0,3 км төньяк-көнбатышта урнашкан ачыкланган «Миңгәр авыл җирлеге» мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле);
- территориясе чикләре билгеләнмәгән Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Мингер авылыннан 0,9 км төньяк-көнбатышта урнашкан «Мингәр кабер ташы» ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле).

Мәдәни мирас объектларын яклау зоналары - реестрга кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр янәшәсендәге һәм чикләрендә мәдәни мирас объектларының һәм композицион-төр элемтәләренең (панорамаларның) сакланышын тәэмин итү максатларында капиталь төзелеш объектларын төзү һәм аларны параметрларын (биеклекләрен, катлар санын, мәйданнарын) үзгәртүгә бәйле рәвештә реконструкцияләү тыела торган территорияләр, моңа линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү керми.

6.16.1 нче таблица

Мәдәни мирас объектларының яклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалану режимы	Норматив документлар
Мәдәни мирас объектын яклау зонасы	Мәдәни мирас объектын саклау зонасы чикләре билгеләнә: 1) һәйкәл территориясенең тышкы чикләреннән 100 метр ераклыкта торак пункт чикләрендә урнашкан һәйкәл өчен, торак пункт чикләреннән читтә урнашкан һәйкәл өчен, һәйкәл территориясенең тышкы чикләреннән 200 метр ераклыкта; 2) ансамбль территориясенең тышкы чикләреннән 150 метр ераклыкта торак пункт чикләрендә урнашкан ансамбль өчен, торак пункт чикләреннән читтә урнашкан ансамбль өчен, ансамбль территориясенең тышкы чикләреннән 250 метр ераклыкта. Торак пункт чикләрендә урнашкан мәдәни мирас объекты территориясенең расланган чикләре булмаган очракта, мондый объектның саклау зонасы чикләре һәйкәлнең тышкы дивары сызыгыннан йә ансамбльнең иң ерак элементларының тышкы нокталарын, парк территориясен дә кертеп, тоташтырудан барлыкка килә торган ансамбльнең гомуми контуры сызыгыннан 200 метр ераклыкта билгеләнә. Торак пункт чикләреннән читтә урнашкан мәдәни мирас объекты территориясенең расланган чикләре булмаган очракта, мондый объектның саклау зонасы	"Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында"25.06.2002 ел, 73-ФЗ номерлы Федераль закон

	чикләре һәйкәлнең тышкы дивары сызыгыннан йә ансамбльнең иң ерак элементларының тышкы нокталарын, парк территориясен дә кертеп, тоташтырудан барлыкка килә торган ансамбльнең гомуми контуры сызыгыннан 300 метр ераклыкта билгеләнә.	

7. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ ГАМӘЛЛӘРЕ

Җирлектә килеп туган вәзгыятьне анализлау йомгаклары буенча югарыда телгә алынган җирлек проблемаларын хәл итүгә, шулай ук территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналардан файдалану режимын тәртипкә китерүгә юнәлдерелгән, гомумән һәм тулаем алганда экологик хәлне савыктыруга, халыкның экологик иминлеген тәэмин итүгә, табигатьтән рациональ файдалануны һәм экологик тотрыклы үсешне тәэмин итүгә юнәлдерелгән түбәндәге объектларга юнәлдерелгән чаралар эшләнде: территорияләр.

2027 елның 1 мартына кадәр яшәү тирәлеге факторларының сыйфатын тәэмин итүгә санитар-эпидемиологик таләпләр СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» (алга таба - СанПиН 2.1.3684-21)

7.1 Атмосфера һавасын саклау гамәлләре

Атмосфера һавасы пычраткыч матдәләрнең рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләре (аларның максималь яки минималь күрсәткечләре) (алга таба- ПДК), йогынтының якынча куркынычсыз дәрәҗәләре (алга таба - аяк киеме), физик йогынтының рөхсәт ителә торган иң чик дәрәҗәләре (алга таба - ПДУ) буенча гигиена нормативларына (СанПиН 1.2.3685 - 21), шулай ук кеше сәламәтлеге өчен аларның иминлеген тәэмин итә торган биологик факторлар буенча.

Атмосфера һавасын саклау гамәлләре, фонны исәпкә алып, хуҗалык итүче субъектлар тарафыннан атмосфера һавасында пычраткыч матдәләр булуның гигиена нормативларыннан артмавын тәэмин итүгә кайтып кала:

торак зонада - 1,0 ПДК (ОБУВ);

шәһәр төзелеше зоналары документларында, җирле үзидарә органнары карарларында курорт зоналарын оештыру, шифаханәләр, ял йортлары, пансионатлар, туристлык базалары, халыкның оешкан ялын, шул исәптән ачык һавада пляжлар, парклар, спорт базалары һәм аларның корылмаларын урнаштыру өчен, шулай ук авырулар озак вакыт була торган дәвалау-профилактика учреждениеләре һәм үзәкләр урнаштыру территорияләрендә билгеләнгән территорияләрдә тернәкләндерүгә - 0,8 ПДК (аяк киеме).

Санитар-яклау зонасы, торак төзелеше һәм башка нормалаштырыла торган территорияләр чигендә гигиена нормативларын арттырган очракта, объектларны алга таба эксплуатацияләү ПДК (аяк киеме), ПДУГА кадәр йогынты дәрәҗәсен киметүгә юнәлдерелгән санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру шарты белән гамәлгә ашырыла.

Атмосфера һавасын саклау чараларына санитар-яклау зоналары чикләрен билгеләү һәм БДКМРГА кертү керә.

Санитар-яклау зоналарыннан файдалану режимын гамәлдә булган бозуларны бетерү өчен (6.1.1 таблицасы), нормалаштырыла торган территорияләргә атмосфера һавасына керә торган пычраткыч матдәләр күрсәтелмәсен өчен, 7.1.1 таблицасы нигезендә чаралар исемлеген үтәү таләп ителә.

РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрендә (алга таба – санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре) билгеләнгән тәртиптә беренче чиратта гамәлдәге объектлар өчен санитар-яклау зоналары билгеләү таләп ителә. Санитар-яклау зоналарын билгеләү барлыкка килә торган пычрану дәрәҗәләрен билгеләргә мөмкинлек бирәчәк һәм, бәлки, СанПин буенча билгеләнгән зоналарның якынча зурлыкларын киметүгә китерәчәк. 2.2.1/2.1.1.1200-03.

8.2 п.нигезендә. СП 42.13330.2016, санитар-яклау зоналары территориясен түбәндәге функциональ зоналарга (участокларга)бүлергә тәкъдим ителә:

- агач-куаклыклар, газон катламнары белән яшелләндерү;

- линия корылмалары участоклары (автомобиль юллары, тротуарлар, велосипед юллары, инженер-техник тәэмин итү челтәрләре);

- санитар-яклау зоналарында төзелергә рөхсәт ителгән объектлар төзү (30% тан артык түгел).

Шулай ук торак пунктлар белән чик буенда махсус билгеләнештәге яшелләндерү эшләрен башкару таләп ителә. Агач-куак утырту атмосфера һавасының пычрану дәрәҗәсен 10-15% ка һәм тавыш дәрәҗәсен 5 дбага кадәр киметергә мөмкинлек бирәчәк. Атмосфера һавасын пычрату чыганакларын нормалаштырыла торган территорияләрдән мөмкин кадәр ераграк урнаштыру һәм терлекчелек калдыкларын туплау урыннарын оештыру максатларында фермалар территорияләрен яңадан зоналаштыру таләп ителә.

Халыкта ярсыткыч тәэсир исләре барлыкка килүне һәм рефлектор реакцияләр барлыкка килүне, шулай ук йогынты чыганакларыннан организмга озак вакыт пычраткыч матдәләр кергәндә атмосфера пычрануларының халык сәламәтлегенә кискен йогынтысын булдырмау өчен, ТӘҮЛЕКЛЕКЛЕК уртача чикләүләр үтәлергә тиеш. Моның өчен әлеге объектларның йогынты ясау зонасында атмосфера һавасының пычрануын лаборатор тикшерүләр үткәрү таләп ителә. Контроль һәм күзәтү системасы «торак пунктларның һава сыйфатын контрольдә тоту кагыйдәләре»ГОСТ 17.2.3.01-86 таләпләренә туры килергә тиеш. Шулай ук һава бассейнын пычратуның стационар һәм күчмә чыганакларын тулысынча инвентаризацияләү зарур.

Автомобиль юлларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә атмосфера һавасына пычраткыч матдәләр чыгару чыганакларын гидротехнологиядән, аз тузанлы юл өслекләреннән файдаланырга тәкъдим ителде.

7.1.1 таблицасы

Атмосфера һавасын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Атмосфера һавасын саклау чарасының төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	«Саба» ҖЧҖенең «Тимершик» эре мөгезле терлекләр фермасы, «Саба» ҖЧҖенең «Тимершик» ф-ласы машина-трактор паркы, «Ганиев» КФХның МДЫР табагы һәм МТП, «Көек» ҖЧҖенең эре мөгезле терлекләр һәм здыр табагы фермасы, «Болгар» ҖЧҖенең МДЫР табагы һәм МТП, Миңгәр авылындагы мини-ферма, зират Сабай, Тимершык т. п. зираты, Көек т. п. зираты	БДКМРНДА СЗЗ урнаштыру һәм алып бару, пычраткыч матдәләр чыгаруны чистартуны оештыру мәсьәләләрендә иң яхшы технологияләрне кертеп, инженерлык челтәрләре белән тәэмин итү, объект периметры буенча махсус билгеләнештәге яшелләндерү. СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешенә җитештерү контроле.	+	-	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	«Көнчыгыш Көек " җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры, вак таш җитештерү буенча җитештерү базасы	СЗЗ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү, ташландыкларны чистарту өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кертү, СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешен производство контроле	+		
3	Мингер авылында очып китү-утырту мәйданчыгы	СЗЗНЫ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү	+		
4	Төбәк юллары	Пычранулар таралуны киметүне тәэмин итә торган юллар яисә җир өслегенең махсус конструкцияләре буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерү җайланмасы		+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре

Су объектларындагы су сыйфатының максатчан күрсәткечләре елга бассейнының табигый үзенчәлекләрен исәпкә алып, шулай ук су объектларыннан максатчан файдалану шартларын исәпкә алып, һәр елга бассейны яисә аның өлеше өчен эшләнә.

Халыктан файдалану өчен файдаланыла торган җир өсте һәм җир асты су объектларының суының сыйфаты су объектларыннан яисә аларның участокларыннан файдалану тәрәнә бәйле рәвештә гигиена нормативларына туры килергә тиеш.consultantplus://offline/ref=7023D0695330E57C6103113212F27683CFBB284CEBC5E6E7F17914F850691990747931F8AD957428954E130D6D30507E4D0AE63754195516t2Z9P Су объекты эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш суларыннан файдалану чыганагы буларак, шулай ук азык - төлек сәнәгате предприятиеләрен су белән тәэмин итү өчен (судан файдалануның беренче категориясе) яисә рекреацион судан файдалану өчен, шулай ук торак урыннар чикләрендәге су объектлары кишәрлекләреннән файдалану өчен (алга таба-судан файдалануның икенче категориясе) файдаланылырга мөмкин.

Су объектларын һәм су алу скважиналарын саклау режимын боза торган теләсә нинди эшчәнлек суның сыйфатына тискәре йогынты ясый.

Җир өсте су объектларын саклау гамәлләре

Халыкны файдалану өчен файдаланыла торган җир өсте һәм җир асты су объектларының су сыйфаты туры килергә тиеш гигиена нормативларына су объектларыннан яисә аларның участокларыннан файдалану тәрәнә карап.

Җир өсте суларын саклау гамәлләре яр буе полосалары, яр буе яклау полосалары, су саклау зоналары чикләрендә эшчәнлекнең регламентланган режимын үтәүгә кайтып кала. 6 маддә һәм 65 РФ Су кодексы, һәм су саклау зоналары чикләрен һәм яр буе яклау полосаларын билгеләүне һәм БДКМРНГА кертүне таләп итәләр.

Гомуми файдаланудагы су объектлары (һәркем өчен мөмкин булган су объектлары) Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге өске су объектларыннан гыйбарәт.

Россия Федерациясе Су кодексының 03.06.2006 № 74-ФЗ нигезләмәләре (6 маддә) нигезендә, Яр буе полосасы **гомуми файдаланудагы су объекты** гомуми файдалану өчен билгеләнә һәм нинди дә булса төзелешкә дучар ителми. Россия Федерациясе Җир кодексының 25.10.2001 №136-ФЗ маддәсе таләпләре нигезендә РФ Су кодексы нигезендә билгеләнгән яр буе полосасы чикләрендә җир кишәрлеген хосусыйлаштыру тыела. Шулай ук, югарыда күрсәтелгән норматив хокукый актның 39.8 маддәсенең 4 пункты нигезендә дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм гомуми файдаланудагы су объектының яр буе полосасы чикләрендә урнашкан җир кишәрлеген арендалау шартнамәсе

гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектына һәм аның яр буе полосасына ирекле керүен тәэмин иткән очракта гына төзелә.

Проектлау территориясеннән читтә урнашкан өске су объектларын, җир асты суларын пычратмас өчен, территориянең сазлануын булдырмас өчен, табигатьне саклау законнары таләпләре нигезендә су агызу системасын төзергә кирәк.

Россия Федерациясендә гамәлдә булган табигатьне саклау законнары агып төшүче суларны урын рельефына агызу мөмкинлеген күздә тотмый. Таләпләре нигезендә Федераль законның 10.01.2002 № 7-ФЗ «әйләнә-тирәлекне саклау Турындагы» (алга таба-ФЗ 10.01.2002 № 7-ФЗ номерлы федераль закон), РФ Су кодексының 03.06.2006 №74-ФЗ (алга таба-РФ Су кодексы), агып төшүче суларны бары тик су объектларына яисә ташландык суларны агызу системаларына гына агызырга мөмкин.

Су объектларына агып төшүче суларны агызу тәртибе статьялар белән җайга салынды 11, 21, 22, 35, 44 РФ Су кодексы. Агып төшүче суларны агызу өске су объектыннан файдалану хокукын алганда су объектын файдалануга бирү турындагы карар нигезендә гамәлгә ашырыла.

РФ Су кодексының 44 статьясы нигезендә, агым суларны, шул исәптән дренаж суларын су объектларына агызу тыела:

1) табигый дәвалау ресурслары булган;

2) махсус сакланылучы су объектларына кертелгәннәр.

Агып төшүче суларны, шул исәптән дренаж суларын, чикләрдә урнашкан су объектларына агызу тыела:

1) эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының беренче поясы;

2) табигать дәвалау ресурсларын санитар (тау-санитария) саклау округларының беренче зонасы;

3) Байкал күленең балык хуҗалыгы тыюлык зонасы, балык хуҗалыгы тыюлык зоналары.

Агынты суларны агызу системасына агызу «СП 32.13330.2018. Кагыйдәләр җыелмасы. Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.03-85 "(утв. һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 25.12.2018 № 860/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән).

Су объектларын саклау зоналарыннан файдалану режимын гамәлдә бозуларны бетерү өчен (6.9.1 нче таблица), су объектлары пычранмасын, чүпләнмәсен, ләм утырмасын, ярлыланмасын өчен, 7.2.1 нче таблица нигезендә чаралар исемлеген үтәү таләп ителә.

Төзелә торган, урнаштырыла торган барлык объектларны, шул исәптән яңа торак төзелеше объектларын, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны гарантияли торган корылмалар белән тәэмин итү таләп ителә.

Җирлек торак пунктларын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм канализация белән тәэмин итү (өске су объектларының су саклау зоналарында

урнашкан торак төзелешен беренче чиратта канализацияләүне дә кертеп), агып төшүче суларны билгеләнгән нормативларга кадәр чистарту мәсьәләсен хәл итү зарур.

Россия Федерациясе Су кодексының 65 маддәсенең 16 нчы маддәсе нигезендә, су саклау зоналары чикләрендә хуҗалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кертү, эксплуатациягә кертү, эксплуатацияләү рөхсәт итедә, мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән җиһазландыру шарты белән, су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә.

Шәхси торак төзелеше төзелгән очракта, кунакханәләр һәм су объектлары янында башка эшчәнлек булганда, Россия Федерациясе Су кодексы таләпләрен үтәү тәэмин ителергә тиеш (6нчы маддә, 65 нче маддә). Хосусый милектәге казылган буаларның гомуми файдалану өчен каралган яр буе полосасы юк, шуңа күрә казылган буаларга таләпләр кагылмый РФ Су кодексының 6 маддәсенең 8 өлеше һәр гражданны гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан хәрәкәт итү һәм алар янында булу, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причалга утырту өчен файдалану хокукы белән тәэмин итү турында.

Кунакханәләрне өлешчә су саклау зоналары һәм су объектларының яр буе яклау полосалары чикләрендә урнаштыру гадәттән тыш хәл нигезендә Су саклау зоналарыннан һәм яр буе яклау полосаларыннан файдалануның махсус режимын үтәүне таләп итә.65 ст.15, 16, 17, шул исәптән өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан (яисә проектлана торган) объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм саегудан саклаучы корылмалар белән җиһазлау өлешендә; агып төшүче суларны, шул исәптән дренаж суларын агызуны тыю өлешендә; транспорт чараларының хәрәкәтен һәм тукталышын тыю өлешендә, аларның юлларда хәрәкәт итүләрен һәм юлларда һәм каты өслекле махсус җиһазландырылган урыннарда тукталуларын исәпкә алмаганда.

Планлаштырылган торак төзелешен, кунакханәләрне гамәлдәге биологик чистарту корылмаларына тоташтыру планлаштырыла.

Чистартылганнан соң агып төшүче сулар Мишә елгасына (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) агып чыгу юлы белән килү сәбәпле, су объектыннан файдалануга рөхсәт алырга, шулай ук агып төшүче сулар су объектына агып төшкән урыннан 500 м ераклыкта производство контролен башкарырга кирәк. Мишә елгасына ташлана торган чистартылган агып төшүче суларның сыйфаты балык хуҗалыгы әһәмиятендәге су объектларының су сыйфаты нормативларына туры килергә тиеш.

Индивидуаль торак төзелеше һәм кунакханәләр төзелә башлаганчы, 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияләрне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк. РФ Су кодексы, шулай ук әлеге кишәрлекләрне инженерлык инфраструктурасы челтәрләре, шул исәптән су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу челтәрләре белән комплекслы тәэмин итү, анда түбәндәгеләр билгеләнә: халыкны тулы ихтыяҗны тәэмин итә торган су белән тәэмин итү чыганаклары, аларның санитария саклау зоналарын оештыру, чистарту корылмаларының урнашу һәм куәт урыннары (билгеләнгән нормативларга кадәр агынтыларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган агынтыларны агызу урыннары). Планлаштырыла торган индивидуаль торак төзелеше шулай ук агып төшүче суларны чистарту корылмаларына җибәрүне күздә тоткан үзәкләштерелгән канализация системасына тоташтырылырга мөмкин.

Автомобиль һәм тимер юлларны төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә җир өсте һәм грунт суларын тузан, ягулык-майлау материаллары, тузан сиптерүче, бозлавыкка каршы һәм башка химик матдәләр белән пычранудан сакларга кирәк.

Төзелеш технологик җиһазларына ягулык салганда ком яки вак таш салынган поддоннар кулланырга кирәк. Коелучан төзелеш материалларын урнаштыру урыннары җимерелергә тиеш.

Югарыда санап үтелгән проблемаларны һәм аларны хәл итү юлларын хуҗалык итүче субъектларга җиткерергә, халыкны экологик агарту өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашырырга кирәк.

7.2.1 нче таблица

Җир өсте су объектларын саклау гамәлләре исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Җир өсте су объектларын саклау чарасының төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Су саклау зоналары чикләрендәге территорияләр (шул исәптән торак төзелеше)	Агып төшүче суларны рельефка, чистартылмаган агып төшүче суларны су объектларына агызмаска. ВОЗ, ПЗП чикләрендәге торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. ВОЗ чикләрендә транспорт чараларын юуны тыярга. Җитештерү һәм куллану калдыкларын су саклау зоналары чикләрендә урнаштыруга юл куймаска. Җирле үзидарә органнары, җирле халык һәм хуҗалык субъектлары көче белән елгаларның су саклау зоналарын куллану калдыкларыннан даими чистартырга. Су саклау зоналары чикләре буенча, зоналарның режимын күрсәтеп, мәгълүмати табличкалар урнаштырырга.	+		РФ Су кодексы, СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»
3	Авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары, сәнәгать объектлары, су агызу	Мөмкин булган ташлаулар нормативларын Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы идарәсе белән килештерергә. Су объектыннан файдалануга рөхсәт алырга. Агып төшүче суларны су объектына агызу	+		РФ Су кодексы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

	челтәрләре, биологик чистарту корылмалары	урыныннан 500 м ераклыкта җитештерү контроле.			
7	ВОЗ чикләрендәге юллар һәм стоянкалар	Юлларны каты түшәүне оештырырга		+	Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
8	Яр буе яклау полосасы чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләре полосалары	Яр буе яклау полосасы чикләрендә авыл хуҗалыгы җирләрен сөрүгә юл куймаска	+		
9	Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган территорияләр	Төзелеш башланганчы 67.1 маддәсе таләпләренең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияләрне планлаштыру һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк. РФ Су кодексы, шулай ук әлеге кишәрлекләрне инженерлык инфраструктурасы челтәрләре, шул исәптән су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу челтәрләре белән комплекслы тәэмин итү, анда түбәндәгеләр билгеләнә: халыкны тулы ихтыяҗны тәэмин итә торган су белән тәэмин итү чыганаклары, аларның санитария саклау зоналарын оештыру, чистарту корылмаларының урнашу һәм куәт урыннары (билгеләнгән нормативларга кадәр агынтыларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган агынтыларны агызу урыннары).	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
10	Гамәлдәге һәм планлаштырыла торган торак төзелеше	Җирле үзидарә органнарына яңа торак төзелеше кишәрлекләрен үзләштерә башлаганчы җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын			4 бүлек Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 №

		комплексслы үстерү программасын эшләргә			1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының і бүлеге; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплексслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында»14.06.2013 ел, № 502 карары
11	Кунакханәләр, кунак йортлары	Мишә елгасының (Кече Мишә елгасы кушылдыгы) һәм аның кушылдыкларының су саклау зонасында төзелә торган барлык корылмаларны су объектын суларның пычрануыннан, чүпләнүеннән һәм саегуыннан саклауны гарантияли торган корылмалар белән тәэмин итү. РФ Су кодексының 6 маддәсенең 8 өлеше таләпләренең үтәлешен тәэмин итү, ул һәр гражданга гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан хәрәкәт итү һәм алар янында булу, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причалга утырту өчен файдалану хокукын (механик транспорт чараларын кулланмыйча) гарантияли.	+		РФ Су кодексы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
12	Биологик чистарту	Су объектыннан (Мишә елгасы) файдалануга	+		Саба м.р.Тимершык авыл

	корылмалары (120 м)^3/ тәүлек) Миңгәр т. п.	рөхсәт алырга. Агып төшүче суларны су объектына агызу урыныннан 500 м ераклыкта җитештерү контроле			җирлегенең генераль планы

Эчәр сулар белән тәэмин итү чыганакларын саклау гамәлләре

Эчә торган сулар, техник су, өске су объектлары сыйфатының гигиена нормативлары СанПиН 1.2.3685-21 кә китерелгән.

Эчәр су белән тәэмин итү чыганакларын саклау буенча чаралар санитария саклау зоналары чикләрендә СанПиН 2.1.4.1110-02 билгели торган эшчәнлек режимын үтәүгә кайтып кала һәм санитария саклау зоналары чикләрен билгеләүне һәм БДКМРГА кертүне таләп итә.

Санитария саклау зоналарыннан файдалану режимын бозуларны бетерү өчен (6.11.1 таблицасы) 7.2.2 таблицасы нигезендә чаралар исемлеген үтәү таләп ителә.

Санитария чаралары үтәлергә тиеш:

а) ЗСО - коммуналь хуҗалык органнары яисә сүүткәргечләрнең башка хуҗалары тарафыннан беренче пояс чикләрендә;

б) ЗСОның икенче һәм өченче пояслары чикләрендә - су белән тәэмин итү чыганакларының су сыйфатына тискәре йогынты ясый торган (яисә ясарга мөмкин) объектлар хуҗалары.

7.2.2 нче таблица

Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Су алу скважиналары, каптировкаланган чишмәләр	ЗСО поясларының II, III чикләренә эләгүче торак төзелештәге чокырларның герметиклыгын тикшерергә. Агынты суларның рельефка агып төшүенә юл куймаска	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы СанПиН 2.1.4.1110-02 "Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сүүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", рас. РФ баш дәүләт санитария табибы 26.02.2002"
		Беренче поясның тоташ киртәсен төзергә, сак сигнализациясе һәм сак яктырту белән тәэмин итәргә, скважина тамагыннан өске суларны читкә алып китү өчен территорияне планлаштырырга.	+		
		Эчә торган суның сыйфатына производство контролен тәэмин итәргә. Су җыючылар тарафыннан файдаланыла торган җир асты байлыклары кишәрлекләренә җир асты суларын чыгару өчен җир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләр рәсмиләштерергә	+		

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
2	Көек торак пункты янындагы чишмәдән су алу	Файдалы казылмалар чыгару карьерыннан файдалану чорында тулы химик анализга су пробалары алуны күздә тотарга	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы СанПиН 2.1.4.1110-02 су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектлары Көек авылы янындагы чишмә су алуының саклану дәрәҗәсе турында гидрогеологик нәтиҗә

7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану гамәлләре

Төрле тирәнлектәге туфракта кеше өчен потенциаль куркыныч химик һәм биологик матдәләр, биологик һәм микробиологик организмнар булуы, шулай ук радиация фоны дәрәҗәсе гигиена нормативларыннан артмаска тиеш.

Нигезләмәләр нигезендә Җир кодексының 12 статьялары Җирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, җиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм Бетерү Россия Федерациясенең җирләрне саклау максатлары булып тора.

Җирләр һәм туфраклар пычранмасын һәм бозылмасын өчен, рельефка агып төшүче сулар, шул исәптән гамәлдәге һәм планлаштырылган чистарту корылмаларыннан чыкканнан соң чистартылган сулар да чыгарылырга тиеш түгел.

Агып төшүче суларны урын рельефына (туфракка) агызу фактларын ачыклау табигатьне саклау законнарын бозучыларга карата 2 өлеш нигезендә административ җавап бирү чараларын куллану өчен нигез булып тора административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 2001 елның 30 декабрендәге 195-ФЗ номерлы 8.6 маддәләре.

Туфракны файдалану төре аның химик, бактериологик, паразитологик һәм энтомологик пычрану дәрәҗәсенә бәйле.

Җирлек территориясенең төп өлешен авыл хуҗалыгы җирләре били, җирлекнең көньяк-көнчыгышындагы территориянең бер өлешен каты файдалы казылмалар чыгару объектлары алып тора.

Авыл хуҗалыгы җирләре авыл хуҗалыгы объектларының санитар-яклау зоналары, җирлек читендә урнашкан биотермик чокыр чикләренә эләгә.

Санитар-яклау зоналарын билгеләү Кагыйдәләре нигезендә, санитар-яклау зоналары чикләрендә, әгәр санитар-яклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы сыйфатны һәм куркынычсызлыкны бозуга китерсә, азык-төлек продукциясе сыйфатында алга таба файдалану өчен билгеләнгән авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында җир кишәрлекләреннән файдалану тыела.мондый чараларны, чималны, суны һәм продукцияне аларга билгеләнгән таләпләр нигезендә.

Моңа бәйле рәвештә санитар-яклау зоналары территориясендә туфракның һәм җитештерелә торган продукциянең сыйфатын тикшереп торуны тәэмин итәргә кирәк.

Авыл хуҗалыгы продукциясен үстерү өчен җир кишәрлекләреннән файдалануны күздә тоткан азкатлы төзелешне проектлаганда туфрак катламында агулы матдәләр һәм кушылмалар булу-булмавын, шулай ук радиоактивлыкны тикшерү, аннары дезактивацияләү, реабилитацияләү һ. б. чаралар үткәрергә кирәк. Аеруча пычранган участокларны, Яшел фонд объектларын булдырып, консервациягә чыгарырга кирәк. Туфрак катламының теркәлгән яки потенциаль пычрануы теркәлгән зоналарда торак төзелеше һәм мәктәпкәчә һәм мәктәп учреждениеләре төзү өчен кишәрлекләрне бүлеп бирүне туфракның экологик

иминлеге турында бәяләмә булганда яисә аны рекультивацияләү программасы булганда гына гамәлгә ашырырга.

РФ Хөкүмәтенең "Җирләрне рекультивацияләү һәм консервацияләү турында" 2018 елның 10 июлендәге 800 номерлы карары таләпләре нигезендә файдалы казылмалар чыгару буенча планлаштырылган карьера территориясендә аны эксплуатацияләү тәмамланганнан соң рекультивацияләү буенча чаралар уздырырга, шулай ук рекультивация проекты нигезендә эшләнгән карьерны рекультивацияләү буенча чараларны төгәлләргә кирәк.consultantplus://offline/ref=2CF3C5CD11C02CDEF4135F0BB73595AB9A657E14DEFE0C86DCDA04E32BC301F4AA5B464154B6AA0E63DF94979E1E2B11DAC5C82264AB574B8718C4uAl

Юлларны төзеп бетергәннән һәм реконструкцияләгәннән соң, төзелештә кулланыла торган җайланмаларны, Материалларны, керү юлларын урнаштыру өчен вакытлыча файдаланыла торган җирләрне рекультивацияләүне тәэмин итәргә кирәк.

Чокыр-үзәннәр челтәренең үсүен булдырмас өчен, чокырларны, бигрәк тә файдаланыла торган авыл хуҗалыгы җирләренең һәм торак пунктлар чикләрендә урнашкан җирләрнең мәйданын киметергә мөмкин булганнарын яшелләндерергә кирәк.

Бу нигездә Җир кодексының 13 маддәсе "Җир кишәрлекләре милекчеләре, җирдән файдаланучылар, җир биләүчеләр һәм җир кишәрлекләрен арендага алучылар җирләрне саклау максатларында авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрнең уңдырышлылыгын торгызу; җирләрне су һәм җил эрозиясеннән, авыллардан, су басудан, сазланудан, икенчел тозланудан, киптерүдән, тыгызлаудан, химик матдәләр, шул исәптән радиоактив, башка матдәләр һәм микроорганизмнар, җитештерү һәм куллану калдыклары белән пычрану һәм башка тискәре йогынтылар; авыл хуҗалыгы җирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән капланудан саклау, мелиоратив саклагыч урман утыртмаларын саклау, ирешелгән мелиорация дәрәҗәсен саклау».

7.3.1 нче таблица

Җир ресурсларын саклау чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Җирлек чигендәге биотермик чокыр	Үләт базы һәм аның СЗЗ территориясен микробиологик мониторинглау. СЗЗ билгеләү йә файдаланмаган очракта ликвидацияләү.	+		Санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре, рас. РФнең 03.03.2018 №222 карары белән Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
	"Көнчыгыш Көек"җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	Техник проектлар, тау эшләрен үстерү планнары яисә схемалары таләпләрен үтәргә, нормативтан артык югалтуларга, файдалы казылмаларны аерып алуга һәм сайлап эшкәртүгә юл куймаска. Җир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган җир кишәрлекләрен һәм башка табигать объектларын киләчәктә алардан файдалану өчен яраклы хәлгә китерергә. Файдалы казылмалар чыгару буенча лицензия тәмамланганнан соң бозылган җирләрне рекультивацияләү һәм торгызу үткәрергә	-	+	22 маддә "җир асты байлыклары турында"21.02.1992 N 2395-1 РФ Законы Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

Т/ б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
3	Көек известьташ ятмасының эшләми торган (эшкәртелгән) карьеры	Проект нигезендә рекультивацияләү чараларын тәмамларга	+		Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
4	Үләт базларының һәм зиратларның санитар-яклау зоналары чикләрендәге торак пунктларның башка зоналары	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү (табигый үсемлекләр)		+	Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү гамәлләре

Бу нигездә «Җитештерү һәм куллану калдыклары турында " 24.06.1998 №89-ФЗ Федераль законның 11 маддәсе, юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр калдыклар белән эш итүгә бәйле биналарны, корылмаларны һәм башка объектларны эксплуатацияләгәндә иң яңа фәнни-техник казанышлар нигезендә аз калдыклы технологияләр кертергә, шулай ук мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кертергә, калдыклар белән эш итүгә бәйле аварияләрне кисәтү таләпләрен үтәргә һәм аларны бетерү буенча кичектергесез чаралар күрергә бурычлы.

Куллану калдыклары

Җирлектә контейнер мәйданчыкларын төзү һәм карап тоту тәртибе СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килергә тиеш.consultantplus://offline/ref=63995F8332B730E30CE0F884BE374B8DDB1E6D252D7C31A18CC4D3CE02ADFE34429A529C85A0w7I

Контейнер мәйданчыкларыннан балалар һәм яшьләрне тәрбияләү һәм укыту, ял итү һәм савыктыру оешмалары биналарына һәм уен, ял итү һәм спорт мәйданчыкларына кадәр ара кимендә 20 метр, әмма 100 метрдан артмаска тиеш; авыл торак пунктларындагы медицина оешмалары территорияләренә кадәр ара кимендә 15 метр булырга тиеш.

СанПин 2.1.3684-21 номерлы Кушымтада бәян ителгән санитар-эпидемиологик таләпләргә туры килү өчен ККК туплану урыны (мәйданчыгы) булдыруга заявканы бәяләү нәтиҗәләре нигезендә югарыда күрсәтелгән араларны 25% тан да артыкка киметү рөхсәт ителә. Контейнер мәйданчыкларыннан ераклыкның кимүе турыдан-туры санитар-эпидемиягә каршы чаралар уздыруның артуы белән бәйле.

Җирлектә калдыкларны селектив җыюны оештырырга кирәк. Шулай ук халыктан терекөмешле калдыклар (шул исәптән энергия саклаучы лампалар) җыюны оештырырга кирәк. Халык тарафыннан калдыкларны туплау кагыйдәләрен үтәү таләп ителә.

Территорияләрне, бигрәк тә су саклау зоналарын һәм яр буе калдыкларыннан саклау полосаларын даими чистартырга, соңыннан аларны чүп-чардан арындырмаска; массакүләм өмәләр оештырырга, халыкка экологик агарту өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашырырга кирәк.

Җитештерү һәм төзелеш калдыклары

Җитештерү калдыклары белән эш итү СанПиН 2.1.3684-21 нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Калдыкларны җыю махсус җиһазландырылган калдыклар туплау урыннарында, каты өслекле мәйданчыкларда, яңгыр канализациясе булганда гына рөхсәт ителә.

Автомобиль юлларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә чикләрдә төзелеш материалларын, төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау урыннарының махсус җиһазландырылган полосаларын оештырырга, көнкүреш чүп-чарларын җыештырырга кирәк. Эш урыннарына якын территорияләрне пычратмас өчен коелучан төзелеш материалларын саклау урыннарын җимерергә кирәк.

Терлекчелек (тирес) һәм кошчылык (тизәк)калдыклары

Терлекчелек яисә кошчылык комплексында терлекчелек яисә кошчылык комплексын эксплуатацияләүче хуҗалык субъекты тирестә (тизәктә) йогышлы һәм паразитар авырулар кузгатучы матдәләрнең булмавын тәэмин итә торган тиресне (тизәкне) зарарсызландырырга тиеш.

Тирес яки тизәкнең каты фракциясен су җыю мәйданнары чикләрендә урнаштырганда су үткәрми торган каты өслекле, су чыгаручы канауларга авыш мәйданчыклар булырга тиеш.

Биологик калдыклар

Биологик калдыклар белән эш итү буенча таләпләр Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 26.10.2020 № 626 боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында 29.10.2020 N 60657) (алга таба - Ветеринария кагыйдәләре) белән расланган биологик калдыкларны йөртү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләрен билгели.

Уртача куркынычлы биологик калдыкларны утильләштерү янмый торган калдык хасил булганчы мичләрдә яндыру яки үләт базларына яисә аерым биотермик чокырларга күмү юлы белән гамәлгә ашырылырга тиеш. Биотермик чокырлар конструкциясе тышкы мохит объектларыннан (туфрак, су) күмелә торган уртача куркынычлы биологик калдыкларны изоляцияләүне һәм аларга чит физик затларны һәм хайваннарны кертмәүне тәэмин итәргә тиеш.

Аеруча куркыныч биологик калдыкларны утильләштерү ветеринария өлкәсендә белгеч күзәтүе астында янмый торган калдык барлыкка килгәнче мичләрдә яисә ачык һавада траншеяларда яндыру юлы белән башкарылырга тиеш.

Биологик калдыкларны җиргә күмү, чүплекләргә чыгару, көнкүреш чүп контейнерларына, кырларга, урманнарга, чокырларга, су объектларына ташлау тыела.

Биотермик чокырга карата ул кулланылмаган очракта (соңгы күмү срогы кимендә ике ел тәшкил итә) аны бетерү буенча чаралар уздырырга кирәк, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 06 маендагы 263 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә биотермик чокырларны бетерү Тәртибе нигезендә.

Чаралар үткәрү нәтиҗәләре буенча ветеринария идарәсе тарафыннан үләт базын бетерү акты рәсмиләштерелә, Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт

мөнәсәбәтләре министрлыгы үләт базын кадастр исәбеннән алу процедурасын үткәрүне тәэмин итә. Юкка чыгарылган үләт базлары (биотермик чокырлар) территориясеннән алга таба файдалану Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бу нигездә Татарстан Республикасы законы белән 13.01.2012 № 9-ТРЗ «Муниципаль районнарның һәм шәһәр округларының җирле үзидарә органнарына хайваннар чирләрен кисәтү һәм бетерү, аларны дәвалау, кеше һәм хайваннар өчен уртак авырулардан халыкны яклау чараларын үткәрүне оештыру өлкәсендә, шулай ук хайваннар белән эш итү өлкәсендә Татарстан Республикасының аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү турында». Муниципаль районнарның җирле үзидарә органнарының биотермик чокырларны карап тоту буенча дәүләт вәкаләтләренә:

1) биотермик чокыр территориясен һәм конструкциясен дезинфекцияләү;

2) биотермик чокырга хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм консервацияләү, биотермик чокырның конструкциясен агымдагы ремонтлауны һәм территориясен җыештыруны да кертеп.

Үләт базы һәм аерым торучы биотермик чокыр территориясендә терлек көтүе, үлән чабу, җирне һәм гумлаштырылган калдыкны үләт базыннан һәм аерым торучы биотермик чокырдан читкә күчерү тыела.

7.4.1 нче таблица

Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	Җирлек территориясе	Экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә калдыклардан даими чистарту үткәрү	+		«Җитештерү һәм куллану калдыклары турында»24.06.1998 №89-ФЗның 13 маддәсе
2	Авыл хуҗалыгы җитештерү объектлары	Тиреснең (тизәкнең) каты фракциясен туплау өчен каты өслекле су үткәрми торган мәйданчыклар төзү.	+		СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»
3	Биотермик чокырлар	Үләт базы һәм аның СЗЗ территориясен микробиологик мониторинглау. СЗЗ билгеләү.		+	Санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре, рас. РФнең 03.03.2018 №222 карары белән Саба м.р.Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
4	Автомобиль юлын төзү һәм	Төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау урыннарының чикләрендә махсус		+	ОДМ 218.3.031-2013 " тармак юл методик документы. Автомобиль

Т/ б №	Объект исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
	реконструкцияләү	җиһазландырылган полосаларын оештырырга, көнкүреш чүп-чарларын җыештыруны тәэмин итәргә.			юлларын төзегәндә, ремонтлаганда һәм карап тотканда әйләнә-тирә мохитне саклау буенча Методик тәкъдимнәр» Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
5	"Көнчыгыш Көек"җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	Чыгару калдыкларын вакытлыча саклау өчен махсус җиһазландырылган урыннар оештырырга көнкүреш чүп-чарын җыюны тәэмин итәргә. Җир асты байлыкларыннан файдалану өчен бирелгән җир асты байлыклары кишәрлегендә җир асты байлыкларыннан файдалануны гамәлгә ашырганда барлыкка килгән ярылган һәм сыйдырышлы тау токымнары җир асты байлыкларыннан файдаланучы тарафыннан файдаланылырга мөмкин: 1) файдалы казылмалар һәм файдалы компонентлар чыгару өчен; 2) үз җитештерү һәм технологик ихтыяҗлары өчен; 3) тау чыганакларын һәм җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларны бетерү өчен; 4) Җирләрне рекультивацияләү өчен; 5) тау эшләрен алып бару өчен.	+		23.5 маддә. «Җир асты байлыклары турында»21.02.1992 N 2395-1 РФ Законы

7.5 Халыкны физик йогынты ясау факторларыннан яклау гамәлләре

Халыкны электромагнит кырлар йогынтысыннан саклау максатларында һава линияләренең саклау зоналары режимын, база станцияләреннән төзелешне чикләү режимын үтәргә кирәк. Шулай ук гамәлдәге торак төзелеше янында урнашкан электромагнит нурланыш чыганакларын инвентаризацияләү һәм комплекслы тикшерү үткәрергә кирәк.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юллары буенда тавыш характеристикалары югары булганда, тавыштан саклаучы яшел үсентеләр утыртуны оештырырга, йә чокырлар, өемнәр, грунт валлары рәвешендәге акустик экраннар ясарга, тавышны изоляцияләү тәрәзәләре куярга кирәк. Әйләнә-тирә мохитне саклау чараларының бер өлеше булган тавыштан саклау чаралары проектлауның алдагы стадияләрендә акустик исәпләүләр нигезендә билгеләнә, алар «СП 276.1325800.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Биналар һәм территорияләр. Транспорт агымнары шау-шуыннан саклануны проектлау кагыйдәләре» һәм " ОДМ 218.2.013-2011. Тармак юл методик документы. Автомобиль юллары янындагы территорияләрне транспорт шау-шуыннан яклау буенча Методик тәкъдимнәр».

Инженер-экологик эзләнүләр кысаларында әйләнә-тирә мохит сыйфатының нормалаштырыла торган күрсәткечләре булган торак йортлар һәм башка объектлар төзү өчен участоклар сайлаганда күздә тотылган төзелеш территориясендә гамма-фонны бәяләү үткәрергә кирәк.

Проектта 80 мБк/м^{2}с радон агымы тыгызлыгы булган участок төзелеше өчен бүленгән очракта радоннан саклану системасы каралырга тиеш. Грунт өстеннән радон агымы тыгызлыгы кимендә 80 мБк/м^{2}с булганда радон саклау чараларының кирәклеге Роспотребнадзор органнары белән килештереп һәр аерым очракта ачыклана.

Җитештерүнең радиация контроле гамәлдәге нормативларга туры килү-килмәвен тикшерү максатында торак йортларны һәм социаль-көнкүреш билгеләнешендәге биналарны төзүнең, реконструкцияләүнең, капиталь ремонтлауның һәм эксплуатацияләүнең барлык стадияләрендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Норматив күрсәткечләрнең артып китүе ачыкланган очракта мөмкин булган сәбәпләргә анализ ясалырга тиеш.

7.6 Җитештерүне һәм объектларны урнаштыруны оптимальләштерү гамәлләре

Объектларны урнаштыру, төзелеш өчен җир кишәрлекләрен сайлау һәм объектларны киңәйтү мәсьәләләрен хәл иткәндә санитария кагыйдәләре үтәлергә тиеш, аларны үтәү шәхси эшмәкәрләрнең һәм юридик затларның алар башкара торган эшчәнлек нигезендә бурычы булып тора (11 маддә 2 п. 12 маддә «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» гы 52-ФЗ номерлы Федераль закон, 30.03.1999 ел).

Әгәр капиталь төзелеш объектларын төзегәндә һәм реконструкциялəгәндә Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган булса, капиталь төзелеш объектларын төзегәндә һәм реконструкциялəгәндә санитар-эпидемиологик таләпләрнең үтәлешен тәэмин итү шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә проект документациясенә һәм Дәүләт төзелеш күзәтчелегенә экспертиза үткәрү юлы белән тәэмин ителә («санитария-төзелеш турында» Федераль законның 44 маддәсенең 8 п.халыкның эпидемиологик иминлеге турында " №52-ФЗ 30.03.1999).

Җитештерү объектларын урнаштыруны һәм төзекләндерүне оптимальләштерү

Заманча сәнәгый проектлауның мәҗбүри шарты булып ресурсларны саклый торган, калдыксыз һәм аз калдыклы алдынгы технологик чишелешләр кертү тора, алар атмосфера һавасына, туфракка һәм сулыкларга зарарлы химик яки биологик компонентлар чыгаруны мөмкин кадәр киметергә яки булдырмаска, физик факторларның йогынтысын гигиена нормативларына кадәр һәм аннан түбәнрәк киметергә мөмкинлек бирә (СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03).

Җирлек территориясендә фермаларның, җитештерү объектларының эше барышында агып төшүче суларны (җитештерү, хуҗалык-көнкүреш һәм яңгыр суларын) чистарту, җитештерү һәм куллану калдыкларын урнаштыру, товарларны (йөкләрне) саклаганда һәм туплаганда пычраткыч матдәләр чыгаруны, пычраткыч матдәләр чыгаруны киметү өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләр кулланылырга мөмкин. Мөмкин булган иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренең тулы исемлеге расланды РФ Хөкүмәтенең 24.12.2014 №2674-р күрсәтмәсе белән. Мөмкин булган иң яхшы технологияләрнең мәгълүмати-техник белешмәлекләрен сылтама буенча алырга мөмкин http://burondt.ru/.

Капиталь төзелеш объектларын проектлаганда әйләнә-тирә мохитне пычратуны кисәтү һәм бетерү чаралары каралырга, әйләнә-тирә мохитне пычратуны кисәтүгә һәм бетерүгә, әйләнә-тирә мохитне саклауга ярдәм итә торган ресурсларны сак тота торган, аз калдыклы, калдыксыз һәм башка технологияләр кулланылырга тиеш. Тиешле тармак мәгълүмати-техник белешмәләре булганда мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кулланырга киңәш ителә.

Буенча 36 маддә 7-ФЗ, объектларны архитектура-төзелеш проектлаштыру, төзү һәм реконструкцияләү әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган объектлар булып торучы һәм мөмкин булган иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренә керүче капиталь төзелеш халык сәламәтлеге өчен кулай куркыныч тәэмин иткәндә мөмкин булган иң яхшы технологияләрнең технологик күрсәткечләрен исәпкә алып, шулай ук пычраткыч матдәләр чыгаруларны һәм (яисә) пычраткыч матдәләр чыгаруларны автомат рәвештә тикшереп тору системасын булдыру кирәклеген исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш.

Карата белән 38 нче маддә № 7-ФЗ, түгел әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган объект булган капиталь төзелеш объектын файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү рөхсәт ителә һәм, әгәр күрсәтелгән объектта технологик күрсәткечләре мөмкин булган иң яхшы технологияләрнең технологик күрсәткечләреннән артып киткән технологик процесслар кулланылса, мөмкин булган иң яхшы технологияләрне куллану өлкәләренә керә.

Җирлек территориясендә известьташ чыгару буенча карьер урнаштыру планлаштырыла. 7.6.1 нче таблицада әлеге җитештерү объектын урнаштырганда ООС буенча чаралар исемлеге китерелгән.

Яңа торак төзелеше объектларын, кунакханәләрне урнаштыруны оптимальләштерү

Тимершык авыл җирлегендә Генераль планда яңа индивидуаль торак төзелеше, шулай ук кунакханәләр урнаштыру каралган (ЗУ Исемлеге 7.7.1 нче таблицада китерелгән).

Җилнең өстенлек итүче юнәлешен, гамәлдәге һәм планлаштырыла торган санитар-яклау зоналарын исәпкә алып, яңа төзелеш объектларын дөрес урнаштырырга киңәш ителә.

Кунакханә объектларын урнаштыру буенча чаралар исемлеге 7.7.1 нче таблицада китерелгән.

Тимершык авыл җирлеге территориясендә экологик хәлне яхшырту максатларында түбәндәге чараларны үткәрергә кирәк:

- гамәлдәге һәм төзелә торган барлык объектларны инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән комплекслы тәэмин итүне эшләү. Әлеге чаралар яңа торак төзелеше участокларын үзләштерә башлаганчы башкарылырга тиеш. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 № 1071 карары белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның Республика нормативларының I бүлегенең 4 бүлеге таләпләренә ярашлы, торак районнарны комплекслы төзү микрорайоннар территорияләрен инженерлык җиһазлары белән тәэмин итү һәм торак йортларны һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләрен комплекслы файдалануга тапшыру эшләрен алдан башкаруны күздә тота. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 14.06.2013 № 502 карары нигезендә күрсәтелгән программалар генераль планнар нигезендә җирле үзидарә органнары тарафыннан эшләнә. Шулай ук «су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» 07.12.2011 № 416-ФЗ Федераль законның 38 статьясы нигезендә су белән тәэмин итүнең һәм (яисә) ташландык суларны агызуның үзәкләштерелгән системаларын үстерү җирлекләрне һәм шәһәр округларын су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары нигезендә гамәлгә ашырыла. Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемаларын эшләү һәм раслау кагыйдәләре һәм су

белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемаларының эчтәлегенә таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «ташландык суларны агызу схемалары турында»05.09.2013 № 782 карары белән расланды. Җирлекләрне һәм шәһәр округларын су белән тәэмин итү һәм су түгү схемалары җирле үзидарә органнары тарафыннан раслана;

– кучемсез милек объектларын, торак төзелеше объектларын проектлаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә, территорияне төзекләндерүне оештырганда, шул исәптән ресурсларны саклау, калдыкларны аерым җыюны тәэмин итү мәсьәләләрендә «яшел» стандартлар принципларын кертергә һәм кулланырга

Барлык гамәлдәге һәм төзелә торган объектларны, шул исәптән ИЖСНЫҢ яңа участокларын инженерлык инфраструктурасы челтәрләре белән тәэмин итүнең комплекслы схемасын эшләү таләп ителә. Әлеге схема, шулай ук аны гамәлгә ашыру чаралары яңа ИЖС кишәрлекләрен үзләштерә башлаганчы үтәлергә тиеш.

Торак төзелешен үстерү өчен планлаштырыла торган барлык территорияләргә карата, аларны үзләштерә башлаганчы, таләпләрнең үтәлешен тәэмин итә торган мәсьәләләрне җентекләп тикшереп, территорияне планлаштыру проектларын һәм манлау проектларын әзерләүне тәэмин итәргә кирәк 67.1 маддә. РФ Су кодексы, шулай ук әлеге кишәрлекләрне инженерлык инфраструктурасы челтәрләре, шул исәптән су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу челтәрләре белән комплекслы тәэмин итүне: халыкны тулы ихтыяҗны тәэмин итә торган су белән тәэмин итү чыганаклары, аларның санитария саклау зоналарын оештыру, чистарту корылмаларының урнашу һәм куәт урыннары (билгеләнгән нормативларга кадәр юынтыкларны чистартуны тәэмин итеп), чистартылган юынтыкларны агызу урыннары, аларны картографик материалларда күрсәтеп, аларны социаль һәм көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, яшелләндерү һәм гомуми файдалану территорияләре.

7.6.1 нче таблица

Җитештерү объектларын урнаштырганда ООС буенча чаралар исемлеге

	Атмосфера һавасын саклау гамәлләре	Эчәр сулар белән тәэмин итү чыганакларын саклау гамәлләре	Җир ресурсларын саклау гамәлләре	Калдыклар белән эш итү системасын оптимальләштерү гамәлләре	Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары
«Көнчыгыш-Көек»известьташ чыгару карьеры	СЗЗ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү, ташландыкларны чистарту өлкәсендә мөмкин булган иң яхшы технологияләрне кертү, СЗЗ чигендә гигиена нормативлары үтәлешен производство контроле	Файдалы казылмалар чыгару карьерыннан файдалану чорында тулы химик анализга су пробалары алуны күздә тотарга	Техник проектлар, тау эшләрен үстерү планнары яисә схемалары таләпләрен үтәргә, нормативтан артык югалтуларга, файдалы казылмаларны аерып алуга һәм сайлап эшкәртүгә юл куймаска. Җир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган җир кишәрлекләрен һәм башка табигать объектларын	Чыгару калдыкларын вакытлыча саклау өчен махсус җиһазландырылган урыннар оештырырга көнкүреш чүп-чарын җыюны тәэмин итәргә. Җир асты байлыкларыннан файдалану өчен бирелгән җир асты байлыклары кишәрлегендә җир асты байлыкларыннан файдалануны гамәлгә ашырганда	Хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау һәм аларның яшәү тирәлеген начарайту чараларын күздә тотарга, ТР МК 15.09.2000 № 669 карары «Татарстан Республикасы территориясендә җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен,	СЗЗНЫ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү

			киләчәктә алардан файдалану өчен яраклы хәлгә китерергә. Файдалы казылмалар чыгару буенча лицензия тәмамланганнан соң бозылган җирләрне рекультивацияләү һәм торгызу үткәрергә	барлыкка килгән ярылган һәм сыйдырышлы тау токымнары җир асты байлыкларыннан файдаланучы тарафыннан файдаланылырга мөмкин: 1) файдалы казылмалар һәм файдалы компонентлар чыгару өчен; 2) үз җитештерү һәм технологик ихтыяҗлары өчен; 3) тау чыганакларын һәм җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларны бетерү өчен; 4) Җирләрне рекультивацияләү өчен; 5) тау эшләрен алып бару өчен.	торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында».	

7.7.1 нче таблица

Кунакханәләрне урнаштыру чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Урнашу урыны	Территориядән гамәлдә файдалану/ЗУ категориясе	Таләп ителә торган чаралар
2	Кунакханәләр территорияләре	кадастр номерлары булган җир кишәрлекләрендә 16:35:170706:224; 16:35:000000:1682 16:35:000000:1683 ЗУ өлеше 16:35: 170705: 327 16:35:170705:328 16:35:170702:400 16:35:170702:401 16:35:170602:292	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Кунакханәләргә су агызуны оештырганда су объектларын пычранудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар каралырга тиеш. Санитария саклау зонасы режимын үтәүне исәпкә алып, җир асты чыганакларыннан су белән тәэмин итәргә. Транспорт чараларын кую урыннарын җиһазларга (паркинг), юлларны каты өслек белән тәэмин итәргә. Калдыкларны туплау өчен контейнер мәйданчыгы оештырырга

7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары

Санитар-яклау зоналарын билгеләү

Җитештерү объектларыннан санитар-саклау зоналары урнаштыру таләп ителә.

Санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм БДКМРГА белешмәләр кертү процедурасы санитар-яклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре белән регламенттала.

Санитар-яклау зонасын билгеләү өчен объектны төзүче яки хокук иясе СЗЗ проекты һәм эксперт бәяләмәсе белән бергә санитар-яклау зонасын билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару турында гаризаны Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә җибәрә. БДКМРГА белешмәләр кертелгән көннән санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануны чикләүләр билгеләнгән дип санала.

Гамәлдәге капиталь төзелеш объектларының санитар-яклау зоналары билгеләнергә тиешле хокук ияләре (6.1.1 Таблица).), атмосфера һавасын, атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен объект контуры артында тикшерүләр (үлчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) санитар-яклау зонасы булдыру турында гариза, аңа санитар-яклау зонасы проекты һәм үткәрү турында эксперт бәяләмәсе кушымтасы белән тапшырырга бурычлы санитар-саклау зонасы проектына карата санитар-эпидемиологик экспертиза. Санитар-яклау зоналарын билгеләү әйләнә-тирә мохиткә йогынтының гамәлдәге дәрәҗәсен бәяләргә һәм, кайбер очракларда, якынча санитар-яклау зонасының күләмен киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Юл буе полосаларын билгеләү

Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларына бүлеп бирелгән полосаларның чикләрен һәм юл буе полосаларын билгеләргә, 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы ФЗ таләпләрендә билгеләнгән бүлеп бирелгән полосаларның һәм юл буе полосаларының режимын үтәргә кирәк, Татарстан Республикасы автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү кагыйдәләре.

Муниципаль районның җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының категориясен, бүленгән полосаларның чикләрен һәм юл буе полосаларын билгеләү зарур. Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турындагы карар җирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Су саклау зоналарын, яр буе яклау полосаларын билгеләү

Урында су саклау зоналары чикләрен һәм елгаларның яр буе яклау полосалары чикләрен мәгълүмати билгеләр белән билгеләргә кирәк. Әлеге зоналар чикләрендә территорияләрдән файдалану режимы РФ Су кодексы белән билгеләнгән.

7.7.1 нче таблица

Территориядән файдаланунын махсус шартлары булган зоналарны оештыру чаралары исемлеге

Т/б №	Объект исеме	Зоуит оештыру буенча чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
1	«Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» эре мөгезле терлекләр фермасы, «Саба» ҖЧҖенең «Тимершык» ф-лы машина-трактор паркы, «Ганиев» КФХның ындыр табагы һәм МТП, «Көек» ҖЧҖенең эре мөгезле терлекләр һәм здыр табагы фермасы, «Болгар» ҖЧҖенең ындыр табагы һәм МТП, Миңгәр авылындагы мини-ферма, зират Сабай, Тимершык торак пунктындагы зират, Көек торак пунктындагы зират. «Көнчыгыш Көек»җир асты байлыклары кишәрлегендә известьташ чыгару карьеры	СЗЗНЫ билгеләү һәм БДКМРНГА кертү	+		Тимершык авыл җирлегенең генераль планы РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән расланган санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре
2	Кушылдыклары белән Мишә елгасы (Кече Мишә елгасы кушылдыгы)	Урында Яр буе яклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрен мәгълүмат билгеләре белән билгеләргә	+		РФ Су кодексы

Т/б №	Объект исеме	Зоуит оештыру буенча чараның төре	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
			Беренче чиратта	Хисап чоры	
3	Автомобиль юллары	Юл буе полосаларын билгеләргә		+	«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон

7.8 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау гамәлләре

Җирлек территориясе чикләрендә махсус сакланылучы табигать территорияләре юк.

7.9 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру гамәлләре

Су агымнарының яр буе яклау полосалары буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештырырга кирәк, бу авыл хуҗалыгы кырларыннан үлчәнгән кисәкчекләр агымын киметергә ярдәм итәчәк.

Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары буендагы урман полосаларын кар, газ һәм тузаннан саклау максатларында яклау полосаларын оештыру тәкъдим ителә.

Шулай ук санитар-яклау зоналары территориясе яшелләндерелергә тиеш. 42.13330.2016 уртак предприятиесе нигезендә, санитар-яклау зоналарын яшелләндерүнең минималь мәйданын, экологик нормаларны һәм архитектура-планлаштыру шартларын исәпкә алып, зона киңлегенә карап кабул итәргә кирәк. , %:

300 м га кадәр 60;
св. 300 " 1000 м 50;
"1000" 3000 м 40;
"3000 м .... 20.

Яшелләндерү эшләрен башкарганда утыртмаларның әлеге туфрак-климат шартларына җайлашкан җирле токымнарыннан файдаланырга киңәш ителә. Киң һәм төрле декоратив мөмкинлекләргә ия һәм шул ук вакытта әйләнә-тирә мохитне пычратуга чыдамрак булган смыслы һәм яфраклы токымнардан катнаш утыртмалар утырту тәкъдим ителә.

7.10 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре

«Хайваннар дөньясы турында» 1995 елның 24 апрелендәге 52-ФЗ номерлы Федераль законның 22 статьясы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), хайваннар дөньясы объектларының яшәү тирәлеген үзгәртүгә һәм аларның үрчү, ялангач, ял итү һәм миграция юллары шартларын начарайтуга китерә торган теләсә нинди эшчәнлек хайваннар дөньясын саклауны тәэмин итә торган таләпләрне үтәп башкарылырга тиеш.

Үсемлекләрнең һәм хайваннарның урман төрләренең яшәү урыны шартларының күптөрлелеген саклау өчен урман кисүчеләрне эшкәрткәндә төп биотоплар – кисүгә кагылмый торган һәм биотөрлелекне саклау өчен мөһим әһәмияткә ия булган кечкенә мәйданлы кишәрлекләр саклана. Аларның булуы киселгән урыннарда урман мохитен торгызуга ярдәм итә. Бу объектлар тере организмнарның сирәк һәм зәгыйфь төрләренең потенциаль яшәү урыннары булып тора. Төп биотоплар Исемлеге урман хуҗалыгы регламентларында билгеләнгән.

Авыл, балыкчылык, урман хуҗалыгында һәм урман сәнәгатендә, ачык урнаштырылган җиһазлар, чимал һәм ярдәмче материаллар булган җитештерү

һәм төзелеш мәйданчыкларында, гидротехник корылмаларда һәм сусаклагычларда, су транспорт юлларында һәм автомобиль, тимер юл транспорты магистральләрендә һәм аэродромнарда, шулай ук торба үткәргечләрдән, электр тапшыру линияләреннән һәм үткәргеч элемтә линияләренең проект документациясендә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау һәм аларның яшәү тирәлеген начарайту буенча чараларны күздә тотарга кирәк. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2000 елның 15 сентябрендәге 669 номерлы карарына «Татарстан Республикасы территориясендә җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торба үткәргечләрен, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында».

Хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау һәм аларның яшәү тирәлеген начарайту буенча планлаштырыла торган чаралар Татарстан Республикасы Биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты белән килештерелергә тиеш.

7.11 Территориянең һәм халык сәламәтлегенең санитар-эпидемиологик тискәре йогынтысын оптимальләштерү чаралары

Санитар-яклау зоналары чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану режимын үтәү, гамәлдәге һәм планлаштырыла торган җитештерү предприятиеләре өчен санитар-яклау зоналары билгеләү; эчәр су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары режимын үтәү һәм эчәр суларның сыйфатын лаборатор контрольдә тоту; региональ әһәмияттәге юллар буенда махсус билгеләнештәге яшелләндерүне оештыру; Су саклау чараларын үткәрү, шул исәптән локаль чистарту корылмалары; калдыклар һәм агып төшүче сулар белән дөрес эш итү; атмосфера һавасының, җир өсте һәм җир асты суларының, туфракның сыйфатын җитештерү контроле, себер язвасы күмелгән туфракның микробиологик мониторингы; файдаланылмый торган биотермик чокырларны бетерү территориянең санитар-эпидемиологик торышын яхшыртырга һәм уңайлы халык сәламәтлегенә йогынты ясау.

8. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ИНЖЕНЕРЛЫК ӘЗЕРЛЕГЕ ЧАРАЛАРЫ

Торак урыннар территориясен инженерлык әзерләүнең максаты территориянең физик характеристикаларын яхшырту һәм нәтиҗәле гражданлык һәм сәнәгать төзелеше өчен шартлар тудырудан гыйбарәт.

Инженерлык әзерлегенең төп бурычы-район территориясен уңайсыз физик-геологик процесслар йогынтысыннан саклау. Моның өчен инженерлык әзерлеге буенча чаралар кирәк, аларның составын үзләштерелә торган территориянең табигый шартларына (рельефына, грунт шартларына, су басу дәрәҗәсе, сазлыклылыгына, үзләштерелә торган территориядә куркыныч табигый процессларның булуына), территориядән файдалану характерына карап билгеләргә кирәк.

Әлеге бүлектә территорияләрне инженерлык әзерлеге чаралары буенча гомуми тәкъдимнәр бирелде. Практикада билгеле бер участокка хас конкрет проблемалардан чыгып эш итәргә кирәк. Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын, грунтларның токым составын һәм физик үзлекләрен бәяләү, грунтларның эрозиягә чыдамлыгын, грунт суларының яту дәрәҗәсен билгеләү максатында инженер-геологик эзләнүләр үткәрү мәҗбүри. Шулай ук булган төзелеш тәҗрибәсен шундый ук инженер-геологик шартларда файдаланырга кирәк. Территория рельефын оештыруның соңгы варианты җир кишәрлеген эксплуатацияләүне катлауландыра торган кирәкмәгән табигать процессларының интенсивлыгына, күздә тотылган йөкләнешләргә һәм йогынтыларга, инженерлык чараларына эксплуатация чыгымнарына һәм аларның максатка ярашлылыгына бәйле рәвештә сайлана.

Табигый процессларның куркынычлык исемлеге һәм категориясе

Җирлек территориясендә эрозия процесслары үсеш алды.../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.9%20%D0%9E%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B8%D0%BD%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE-%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81%D1%8B%20%D0%B8%20%D1%8F%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/%D0%AD%D0%BA%D0%B7%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81%D1%8B%20%D0%BE%D1%82%20%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D1%8D%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%8F%20%D1%8D%D0%BA%D0%B7%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%BE%D0%B2%20%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%A2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD.png Территориядәге чокырлар ешрак уйсулык, уйсулык һәм үзәнлек төбендә очрый, елга ярларына туры килә.

Җирлек территориясендә карст күренешләре, сөзәклек процесслары ачыкланмаган.

Җирлекнең төзелгән территорияләре Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының экзоген геологик процесслары йогынтысына дучар булган төзелеш участоклары исемлеге исемлегенә кертелмәгән.../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%201.9%20%D0%9E%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%B8%D0%BD%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE-%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81%D1%8B%20%D0%B8%20%D1%8F%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/%D0%AD%D0%BA%D0%B7%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81%D1%8B%20%D0%BE%D1%82%20%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D1%8D%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D1%85%20%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D1%85%20%D0%B2%D0%BB%D0%B8%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D1%8E%20%D0%AD%D0%93%D0%9F%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8%20%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%A2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD.docx

Җирлекнең торак пунктлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы карары белән расланган «Су басу (су басу) ихтималы зоналарына эләккән Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә» кертелмәгән. consultantplus://offline/ref=91817B71FF12624F85AF035126D1026970BA4BD9B4317645C9A6AE783BAB9A8A6853B55C2A00274A107186E3577C1A781FC546BD7AC1EB3912B1CD08V4A5G

Территорияне яңа төзелеш өчен үзләштерүнең максатка ярашлылыгы алдан Татарстан Республикасы муниципаль районы җирлегенең табигый йогынтылар куркынычы категориясен билгеләү юлы белән 5.1 таблицасы «СП 115.13330.2016 кагыйдәләр җыентыгы. Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 № 956/пр боерыгы белән расланган СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе (алга таба-СП 115.13330.2016).

Табигать йогынтыларының куркынычлык категорияләре

Табигый процессның куркыныч категориясен бәяләгәндә кулланыла торган күрсәткечләр (ОПП)	Процессларның куркынычлык категорияләре*			
	гадәттән тыш куркыныч (катастрофик)	бик куркыныч	куркыныч	уртача куркынычлы
Зилзилә	-	-	-	+
Шуышулар	-	-	-	-
Зилзилә	-	-	-	-
Абразия	-	-	-	+
Сусаклагычлар, күлләр ярларын эшкәртү	-	-	-	-
Карст	-	-	-	-
Суффозия	-	-	-	-

Территорияне су басу	-	-	-	-
Яссы һәм чокыр эрозиясе	-	-	-	+
Юл деформацияләре	-	-	-	-
Солифлюкция	-	-	-	-
Су басу (язгы ташу, тоткарлык, корылык, коточкыч яңгыр аркасында)	-	-	-	-
Давыллар, өермә	-	-	-	-

* процессларның куркыныч категориясе мәйдан зарарлануыннан, кабатлануыннан, үсеш тизлегеннән һәм башка характеристикалардан чыгып билгеләнә. Бу эштә куркыныч категориясе зарарлану мәйданының җирлек мәйданына мөнәсәбәтеннән чыгып билгеләнгән.

Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын бәяләү һәм уңайсыз кишәрлекләрне ачыклау максатында инженер-геологик эзләнүләр үткәрү мәҗбүри.

Сейсмик куркыныч

Биналар һәм корылмалар төзегәндә сейсмик куркыныч дәрәҗәсен, корылмаларның һәм биналарның нигезләрен исәпләүне исәпкә алырга кирәк, 2018 елның 14 гыйнварында "СП 20.13330.2016" таләпләре нигезендә башкарылырга тиеш. Кагыйдәләр җыелмасы. Йөкләнеш һәм йогынты. Россия Төзелеш Министрлыгының 03.12.2016 №891/пр боерыгы белән расланган " СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба СП 20.13330.2016). 7 баллдан кимрәк булган сейсмик районнарда нигезне сейсмик йогынтыларны исәпкә алмыйча проектларга кирәк.

Эрозиягә каршы, шуышуга каршы чаралар

Сөзәк эрозиягә һәм чокырлар үсешенә каршы көрәшү өчен елга үзәннәренең һәм чокыр битләренең Терраса битләрен агроурманмелиорация ярдәмендә ныгыту зарур. «СП 116.13330.2012 буенча. Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы. Төп нигезләмәләр. РФ төбәкләр үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнендәге 274 номерлы боерыгы белән расланган СНиП 22-02-2003 актуальләштерелгән редакциясе (алга таба СП 116.13330.2012), күпьеллык үләннәрне башка ярдәмче саклану чараларыннан башка 35° ка кадәр текәлектәге битләүләрдә (катламнарда) чәчү рөхсәт ителә, ә зуррак текәлектә (45° га кадәр) - сеңдереп грунтны бәйләүче материаллар белән яисә яшел габионнар һәм биоматлар кулланып.

Икътисадый максатка ярашлылыкта грунт хәрәкәте процессларын кисәтү һәм тотрыкландыру өчен, кирәкле текәлекне бирү юлы белән битләүнең рациональ профилен ясау, аннары террасаларда су агызу (тау канаулары) урнаштырып, битләүне террасалаштыру, тотрыксыз грунтларны бетерү яки алыштыру чараларына мөрәҗәгать итәргә мөмкин.

Сөзәклекнең рельефын үзгәртү мөмкин булмаса, тотып торучы корылмаларны карарга кирәк.

Тулаем алганда, җирлек өчен туфракны туфрак эрозиясеннән саклау актуаль, ул эрозиягә каршы чараларның түбәндәге төркемнәрен үз эченә ала:

- оештыру-хуҗалык;
- агротехник;
- урман мелиорациясе;
- гидротехник.

Эрозиягә каршы чараларның конкрет составы иң беренче чиратта территориянең дымлану үзенчәлекләре, вегетация чорының озынлыгы, рельеф шартлары, эрозиянең өстенлек итүче төрләре һәм туфракны файдалану юнәлешләре белән билгеләнә.

Яр буе яклау полосасы территориясен яшелләндерү җирләрне сөрүгә юл куймаска һәм шулай ук туфрак катламын ныгытырга ярдәм итәчәк.

Органик һәм минераль ашламалар куллану туфракның эрозиягә каршы торучанлыгын арттыруның куәтле агротехник чарасы булып тора. Ашламалы туфракта үскән культуралы үсемлекләрнең куәтлерәк тамыр системасын, куерак җир өсте катламын үстерүләрен исәпкә алып, туфракның физик үзлекләрен яхшырталар, бу исә туфракны эрозиядән яхшырак сакларга ярдәм итә.

Елга нурлары үсеш зонасында төзелеш алып барырга ярамый.

Эрозиягә каршы чараларны гамәлгә ашыру грунтны саклап калырга, шулай ук су объектларын су басу процессының интенсивлыгын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Өске агымны оештыру гамәлләре

Торак төзелешләр, гамәлдәге сәнәгать объектлары территориясеннән өстән агып төшүне оештыру өчен, локаль чистарту корылмаларына аерым яисә көнкүреш һәм производство агып төшүче сулары белән бергәләп яңгыр канализациясе системасын төзергә кирәк. ЛОСТАН чыкканнан соң ташлау ноктасын билгеләгәндә 2 вариант булырга мөмкин: техник шартлар алынганнан соң норматив күрсәткечләргә кадәр чистартылган агып төшүче суларны үзәкләштерелгән канализация системасына җибәрү йә су объектын файдалануга бирү турында карар алынганнан соң су объектына җибәрү. Проектлау участогы территориясендә һәм аннан читтә җирләрне пычратмас, бозмас һәм сазландырмас өчен рельефка ташлау тыела.

Җир өсте суларын агызу һәм чистарту таләпләре «СП 32.13330.2018» таләпләре белән билгеләнгән.../../../%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA/%D0%9E%D0%A2%D0%94%D0%95%D0%9B%20%D0%9F%D0%9F!/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%209.%20%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%A7%D0%95%D0%9D%D0%AC%20%D0%9C%D0%95%D0%A0%D0%9E%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%AF%D0%A2%D0%98%D0%99%20%D0%9F%D0%9E%20%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%96%D0%94%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%9A%D0%9E%D0%99%20%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%9D%D0%95,%20%D0%9C%D0%95%D0%A0%D0%9E%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%AF%D0%A2%D0%98%D0%99%20%D0%9F%D0%9E%20%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%A3%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%96%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%AE%20%D0%A7%D0%A1%20%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%98%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%A5%D0%90%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%90/%D0%93%D0%9E%D0%A7%D0%A1 Кагыйдәләр җыелмасы. Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.03-85", Россия Төзелеш Министрлыгының 25.12.2018 № 860/пр боерыгы белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Сәнәгать зоналары, төзелеш мәйданчыклары, склад һәм логистика терминаллары, транспорт автомагистральләре һәм автохуҗалыклар территорияләреннән, шулай ук җирлекләр һәм шәһәр округлары территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән (бензин салу станцияләре, автомобиль кую урыннары, автобус станцияләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре), шулай ук су саклау зоналары чикләрендә урнашкан объектлар территориясеннән җирлекләрнең, шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларына агызып, локаль чистарту корылмаларын чистартырга тиешләр.

Предприятиеләр территориясеннән, шул исәптән җирлекләрнең һәм шәһәр округларының үзәкләштерелгән су агызу системаларыннан оешкан рәвештә агызыла торган, билгеләнгән нормативларга кадәр чистартылмаган җир өстендәге агып төшүче суларны су объектларына (җир асты суларын да кертеп) агызуны күз алдында тоту тыела.

Җирлекләрнең үзәкләштерелгән су агызу системаларын чистарту корылмаларына карата шулай ук җирлекләрнең, шәһәр округларының

үзәкләштерелгән су агызу системаларының агып төшүче суларын чистарту өлкәсендә НДТ буенча Росстандартның 2019 елның 12 декабрендәге 2981 номерлы боерыгы белән расланган мәгълүмати-техник белешмәлек нигезләмәләрен дә исәпкә алырга кирәк.

Су басудан, су басудан яклау чаралары

Җирлекнең торак пунктлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.08.2013 №1625-р күрсәтмәсе белән расланган» язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы булган зоналарга эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге" (алга таба-ТР МК 29.08.2013 №1625-р күрсәтмәсе)

РФ Хөкүмәтенең 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары (алга таба - Су басу, су басу зоналары турындагы нигезләмә) белән расланган су басу, су басу зоналары турындагы нигезләмә, су басу һәм су басу зоналары чикләрен билгеләү Россия Федерациясе субъектының җирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән башкарма хакимияте органы тәкъдимнәре һәм мондый зона чикләре турындагы белешмәләр нигезендә су ресурсларының федераль агентлыгы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тиеш.consultantplus://offline/ref=C48810308DCA01F9378C43C866E8F2FC1F50A96ACE21B5500556A0B0927F8B913CED44BA6A7D2B556EECE23E383F27DEC10A28h776Mconsultantplus://offline/ref=2953C15E5D8BDEBD2D52CE7E5136F7BC540F5D69823598791DA6EB7F633BAA92523070DFD67FD1DBB79D24714376BEBC8BD227E0G4I Су басу һәм су басу зоналарының чикләре дәүләт күчемсез милек кадастрына һәм дәүләт су реестрына кертелергә тиеш.

Хәзерге вакытта җирлектә су басу һәм су басу зоналарының чикләре су басу, су басу зоналары турында күрсәтелгән нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә билгеләнмәгән.

Территория буенча су басу процессы, аның үсешенең характерына карап, объектлы (локаль) - аерым биналар, корылмалар һәм участоклар һәм мәйдан характерында булырга мөмкин.

Инженерлык саклауның локаль системасына дренажлар (боҗралы, нурлы, стенага терәлеп торган, катламлы, вентиляцияле, янәшәдәге), фильтрлауга каршы пәрдәләр һәм экраннар, шулай ук өске агымны оештыру белән территорияне вертикаль планлаштыру һәм биналарның һәм корылмаларның җир асты өлешләрен гидроизоляцияләү керә.

Территориаль система эләктереп ала торган дренажларны (баш, яр буе, кисеп алу, системалы һәм янәшәдәгеләрне), фильтрлауга каршы пәрдәләрне, өстән агып төшүне оештырып, территорияне вертикаль планлаштыруны, ачык су агымнарын һәм табигый дренажлауның башка элементларын чистартуны, яңгыр канализациясен һәм су объектларының тигез режимын җайга салуны үз эченә ала.

Авыл җирлеге территориясендә яр буе территорияләрен су басудан саклау өчен бер гидротехник корылма (дамба) төзелгән.

8.2 нче таблица

Территорияне инженерлык яклавы чаралары исемлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы
					1 чират	Хисап срогы	
1	Тимершык авыл җирлеге территориясе (елга ярлары буйлап)	Мониторинг	Хәвефле табигый процесслар чагылышларын мониторинглау, хәвефле процессларга каршы көрәш буенча чаралар комплексын эшләү	Оештыру	+		Тимершык авыл җирлегенең генераль планы
2	Тимершык авыл җирлеге территориясе (елга ярлары буйлап)	Инженерлык корылмалары	Район территориясен куркыныч табигый процесслардан саклау буенча инженерлык корылмалары урнаштыру (сөзәклек, ерым эрозиясе)	Яңа төзелеш		+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

9. ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ, ТАБИГЫЙҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘРНЕ КИСӘТҮ ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

«Гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча чаралар исемлеге» пункты «гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык " ГОСТ Р 22.2.10-2016 нигезендә эшләнгән. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә Гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе», расв. Росстандартның 29.06.2016 № 727-ст Боерыгы (алга таба - ГОСТ Р 22.2.10-2016), «СП 165.1325800.2014 кагыйдәләр җыентыгы. Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар. СНиП 2.01.51-90 актуальләштерелгән редакциясе", рас. Россия Төзелеш Министрлыгының 12.11.2014 №705/пр боерыгы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба СП 165.1325800.2014), Гражданнар оборонасы һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив документлар, шулай ук Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан бирелгән башлангыч мәгълүматлар һәм таләпләр нигезендә (алга таба – ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы) 01.11.2023 № 7110/Т3-3-5, Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге башкарма комитетының 02.11.2023 №265 хаты белән.

Әлеге бүлекнең максаты-планлаштырылган объектларны мөмкин булган, шул исәптән көчле җимерелү, радиоактив пычрану, химик зарарлану, су басу мөмкинлегеннән тыш урнаштыру.

ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ

Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чараларны мөмкин булган җимерелү һәм мөмкин булган көчле җимерелү зонасына, мөмкин булган радиоактив пычрану зонасына, мөмкин булган катастрофик су басу зонасына, мөмкин булган химик зарарлану зонасына, төрле катлы (биеклектәге) биналардан (корылмалардан) өемнәр барлыкка килү мөмкинлеге зонасына, объектларны һәм территорияләрне маскировкалау зонасына карата, шулай ук территорияләрне Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә һәм оешмаларны, шулай ук аларның составына керүче аерым объектларны Гражданнар оборонасы буенча категорияләргә кертү.

Территорияне һәм оешмаларны Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кертү

ТР Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматы буенча, проектлана торган территория Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә керми. Гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар юк.

Әлеге территория мөмкин булган җимерелү, химик пычрану, радиоактив пычрану һәм коточкыч су басу зоналарына эләкми. Гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

Урнашу

Халыкны тарату һәм эвакуацияләү районнарының халыкны урнаштыру системаларын, торак урыннарның төркем системаларын формалаштыруга таләпләр «СП 165.1325800.2014 «СНиП 2.01.51-90 Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар»актуальләштерелгән редакциясе белән регламенттала. Имин район территориясенә карата әлеге таләпләр кулланылмый.

Хәвефсез районда таралучы, эвакуацияләнүче халык саны, җыю-эвакуация (кабул итү-эвакуация) пунктларын урнаштыру Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы (алга таба – ГО планы) белән регламентташтырыла. Җирлектә Кабул итү-эвакуация пунктларының урнашуы һәм таралучы, эвакуацияләнүче халык саны турында белешмәләр бирелмәгән (Саба муниципаль районы Тимершык авыл җирлеге башкарма комитетының 02.11.2023 №265 хаты).

Эвакуацияләнүче халыкны җирлек территориясендә кыска вакытлы урнаштыру өчен хезмәт-көнкүреш биналары, клублар файдаланыла. Мәгариф объектлары (мәктәпләр, югары уку йортлары һ.б.) һәм мәдәни-массакүләм объектлар (мәдәният йортлары һ. б.) базасында җәелдерелә торган вакытлыча урнаштыру пунктлары яшәү өчен каралмаган, ә гадәттән тыш хәлләр булган очракта халыкны кабул итү өчен җәелдерелә.

Халыкны инженерлык яклавы

Җирлек имин район булып тора (»имин район " термины 165.1325800.2014 уртак предприятиесендә китерелгән).

ТР Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматларына караганда, җирлек территориясендә гражданнар оборонасы саклау корылмалары төзү таләп ителми.

Авыл җирлеге территориясендә потенциаль куркыныч объектлар, атом энергиясен файдалану объектлары һәм аларга бәйле җимерелү, химик пычрану, радиоактив пычрану мөмкинлеге булган зоналар булмау сәбәпле, сыену урыннары һәм радиациягә каршы Ышык урыннар каралмаган.

Әмма, яклау өчен кешеләрне хәрби вакытта нче поражающих факторлар-төш, химик корал һәм гап-гади акча җиңелү бактериальных (биологик) чараларын, шулай ук саклау өчен халыкны эш белән тәэмин югары температур һәм азык-төлек горения каршындагы янгыннары җайланма убежищ калдырырга кирәклеген.

Яңа торак төзелешенең подвалларын аларны яшеренү/сыену урыннарына үзгәртеп кору мөмкинлеген исәпкә алып планлаштырырга кирәк.

Гражданнар оборонасы буенча хәбәр итү системасы

Авыл җирлегенең халкы урман янгыннарын су басуга яисә урман янгыннарына һәм башка ландшафт (табигый) янгыннарына янауга дучар булган экстрен хәбәр итү зоналары чикләренә, «Татарстан Республикасы территориясендә халыкны ашыгыч рәвештә хәбәр итү зоналары чикләрен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 07.10.2022 номерлы карары нигезендә эләкми.consultantplus://offline/ref=C9468BBC950562A8747F86508B54087D69E8FE88A0FAB04D64A87A3075F4F9CF12040B21DEA3B912B18E671B5A27845A2A7E2968D4AC4187F23B6F64B70BhDYAF

Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлеге башкарма комитетының 02.11.2023 №265 хаты нигезендә хәзерге вакытта халыкка хәбәр итү системасы Тимершык авылы, Кызыл Мишә, Көек авылы, Миңгәр авылы, Сабай авылы мәчетләренең манараларын яңгыраткычларын үз эченә ала.

Торак пунктларны таләпләр нигезендә халыкка хәбәр итү системалары белән җиһазландырырга кирәк 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон "Халыкны һәм территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында " (алга таба – № 68-ФЗ). Хәбәр итү системаларының гамәлдәге һәм тәкъдим ителгән урнашуы график материалда күрсәтелгән. Кече торак пунктларда с-40 электр сиренасының эш радиусы 700 м, автомобиль юллары янында – 500 м, РСУ-300 хәбәр итү радиусы 500 м тәшкил итә.

Сөйләм сиренасы җайланмалары, С-40 электр сиреналары Интернет-тоташу яки стационар телефон элемтәсе ярдәмендә районның ЕДДС установ тоташтырылырга тиеш.

Халыкка хәбәр итү объектларын урнаштыру картографик материалларда күрсәтелгән.

Инженерлык инфраструктурасы, халыкның тормышын тәэмин итү объектлары

Су белән тәэмин итү, су чыгару

Җирлек торак пунктларын хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү җир асты чыганакларыннан скважиналар һәм чишмәләр ярдәмендә башкарыла.

Су белән тәэмин итү системасына таләпләр СП 165.1325800.2014 билгеләнә.

Су куллану хисаплары нигезендә чыганаклардан мөмкин булган су алу күләмнәренә төзәтмәләр кертергә кирәк. Таләп ителгән күләмнәргә ирешү насосларны куәтлерәк насосларга алмаштыру яки су белән тәэмин итү чыганакларының санын арттыру юлы белән тормышка ашырылырга мөмкин. Кирәк булганда торак пунктларны су белән тәэмин итү схемасына яисә яңа проектка үзгәрешләр кертүне күздә тотарга кирәк.

Шулай ук 165.1325800.2014 уртак предприятиесе таләпләре нигезендә, су алу корылмаларының бер төркеме сафтан чыккан очракта, калган корылмаларның куәте, тыныч вакытта халык саныннан чыгып, объектларның житештерү-техник

ихтыяҗларына, шулай ук хуҗалык-эчү ихтыяҗларына авария режимы буенча су бирүне тәэмин итәргә тиеш.

Имин зонадагы радиоактив пычранудан һәм (яисә) химик зарарланудан сакланучы, электр энергиясе белән үзәкләштерелгән тәэмин итүне туктату шартларында су белән тәэмин итә торган су белән тәэмин итү объектларының суммар проект җитештерүчәнлеге халыкның, шул исәптән эвакуацияләнгәннәрнең, шулай ук барлык милек рәвешләрендәге предприятиеләрдә тотыла торган авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм кошларының, крестьяннарның ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен җитәрлек булырга тиеш. (фермер) һәм шәхси ярдәмче хуҗалыклар өчен эчәр суда түбәндәгеләрне билгеләргә: халык өчен - тәүлегенә бер кешегә кимендә 25 литр исәбеннән; авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлар өчен - Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы билгеләгән нормалар буенча (П. 5.23 СП 165.1325800.2014).

Газ белән тәэмин итү

Торак пунктларга газ II категорияле югары басымлы газүткәргеч аша газ бүлү пунктларына (ГРП) җибәрелә. Аннары түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

Газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре, 62.13330.2011 уртак предприятиесенә кушымта нигезендә Саклау зоналары һәм биналарга һәм корылмаларга кадәр минималь ара зоналары режимын үтәргә кирәк.

Җирлек территориясе Гражданнар оборонасы төркемнәренә кермәгәнлектән, газ белән тәэмин итү буенча махсус чаралар таләп ителми.

Электр белән тәэмин итү

Җирлек торак пунктларын электр белән тәэмин итү 10 кВ ВЛ электр тапшыру линиясе ярдәмендә башкарыла. Җирлек территориясе буенча транзит аша 110 кВ Саба-Шемордан-Тяговая; 110 кВ Мичан-Шемордан-Тяговая; 110 кВ ВЛ Мичан ПС га керү (Мичан ПС га керү) уза.

Тотрыклы электр белән тәэмин итүгә таләпләр СП 165.1325800.2014 билгеләнә.

Проектлана торган территория Гражданнар оборонасы төркемнәренә кермәгәнлектән, электр белән тәэмин итү системасын төзүгә аерым таләпләр юк.

ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР

68-ФЗ номерлы мәгълүматларга караганда, гадәттән тыш хәл-ул билгеле бер территориядә авария, куркыныч табигый күренеш, катастрофа, таралу нәтиҗәсендә барлыкка килгән вәзгыять. авыру кеше корбаннары китерергә яки китерергә мөмкин булган әйләнә-тирәдәгеләр өчен куркыныч, стихияле яки башка бәла-казалар, кешеләрнең сәламәтлегенә яки әйләнә-тирә мохиткә зыян, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең тереклек эшчәнлеге шартларын бозу.

РФ Хөкүмәтенең «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне классификацияләү турында» 21.05.2007 ел, № 304 карары нигезендә

гадәттән тыш хәлләр локаль, муниципаль, муниципальара, төбәк, төбәкара, федераль характердагы гадәттән тыш хәлләргә бүленә.

Җирлек территориясендә локаль характердагы һәм, аз ихтималлык белән, муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләр булырга мөмкин.

Локаль характердагы гадәттән тыш хәлләр вакытында гадәттән тыш хәлләр зонасы объекттан читкә чыкмый, һәлак булучылар һәм (яисә) сәламәтлеккә зыян күрүчеләр саны – 10 дан артмый, әйләнә – тирә табигать мохитенә зыян һәм матди югалтулар күләме-240 мең сумнан артмый.

Муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләр вакытында - гадәттән тыш хәлләр зонасы бер муниципаль берәмлек территориясеннән читкә чыкмый, һәлак булучылар һәм (яисә) сәламәтлеккә зыян килүчеләр саны – 50дән артмый, әйләнә – тирә табигать мохитенә зыян һәм матди югалтулар күләме-12 млн. сумнан артмый.

ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР

Россия Төбәкләр министрлыгының 26.05.2011 ел, №244 боерыгы белән расланган «җирлекләрнең һәм шәһәр округларының генераль планнары проектларын эшләү буенча Методик тәкъдимнәр» нең 11.4 п.нигезендә техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары булып **потенциаль куркыныч объектларда һәм куркыныч йөкләр ташыганда транспортта һәлакәтләр**.

9.1 нче таблица

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары

Техноген гадәттән тыш хәлләр чыганагы	Авария төре	Гадәттән тыш хәл зоналары чикләрендә урнашкан территорияләр	Тимершык т. п. территориясендә объектлар/зонал ар булу
Потенциаль куркыныч объектларда аварияләр			
Химик куркыныч объектлар	Авария-химик куркыныч матдәләр (АХОВ)чыгару куркынычы булган аварияләр	Химик куркыныч объекттагы һәлакәт вакытында АХОВларның химик зарарлану ихтималы зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр (б кушымтасы, СП 165.132800.2014). АХОВларның химик зарарлану масштабларын беренчел һәм икенчел болыт буенча исәплиләр.	-
Янгын куркынычы булган объектлар	Янгыннар һәм шартлаулар	Шартлагыч, янучан һәм янучан матдәләр әйләнештә булган объектлардагы аварияләр нәтиҗәсендә	+

		тыныч вакытта була торган шартлаулардан җимерелү зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр. А. 1 СП 165.132800.2014 таблицасы нигезендә, мөмкин булган көчле җимерелүләр зонасы чиге "тротил эквивалентына" нигезләнгән методиканы һәм (яки) ТВС янганда шартлаткыч әверелеш тибын (детонация/дефлаграция) исәпкә алган методиканы кулланып билгеләнә. Янгыннар таралу зоналары чикләрендә урнашкан территорияләр (хәвефлелекнең 5 классы объектларында зарарлы факторлар гамәлдә булу ихтималы булган зона объект территориясеннән читкә кагылмаячак)	
Радиация куркынычы булган объектлар	Радиоактив матдәләр чыгару куркынычы булган аварияләр	Радиоактив пычрану зоналары чикләрендә урнашкан территорияләр	-
Гидродинамик куркыныч объектлар	Гидротехник корылмаларның (плотиналар, дамбалар һ. б.) басым фронты корылмалары җимерелүгә, шартлау дулкыны һәм һәлакәтле су басу зонасы барлыкка килүгә бәйле аварияләр	Дамбаларга карата агым буенча түбәнрәк урнашкан, мөмкин булган өзеклек дулкыны тәэсиренә дучар булган яр буе территорияләре	+
Куркыныч йөкләрне ташу вакытында транспортта куркыныч хәлләр			
Автомобиль транспорты	Куркыныч йөкләр ташыганда автомобиль транспортында аварияләр	Автомобиль транспортындагы һәлакәт вакытында ахмакларның химик зарарлану ихтималы зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр	+

Тимер юл транспорты	Куркыныч йөкләр ташыганда тимер юл транспортында аварияләр	Тимер юл транспортында һәлакәт вакытында ахмакларның химик зарарлану ихтималы зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр	-
Елга транспорты	Куркыныч йөкләр ташыганда су (елга һәм диңгез) транспортында аварияләр	Су транспортында һәлакәт вакытында АХОВларныңхимик зарарлану ихтималы зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр	-
Торба үткәргеч транспорты	Куркыныч матдәләрне транспортировкалаганда торба үткәргеч транспортында аварияләр	Торбаүткәргеч транспортында (газүткәргечләр, аммиакүткәргечләр) һәлакәт вакытында АХОВларның химик зарарлану ихтималы зонасы чикләрендә урнашкан территорияләр (б кушымталары, уртак предприятиедә 165.132800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар кагыйдәләре җыентыгы СНиП 2.01.51-90 актуальләштерелгән редакциясе» (утв. Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2014 елның 12 ноябрендәге боерыгы белән N 705/пр) Газ һәм продуктүткәргечләрдәге аварияләр вакытында ахлар чыгаруның кыйммәтен автомат ябу җайланмалары арасындагы торбаүткәргечтәге АХОВларның максималь күләменә тигез итеп кабул итәргә тиешләр.	+

Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы министрлыгы генерал-лейтенант А.В. Куренков тарафыннан расланган Потенциаль куркыныч объектлар, транспорт

коммуникацияләре, аварияләр гадәттән тыш хәлләр зоналары барлыкка килүгә китерергә мөмкин. Әлеге объектлар исемлеге яшерен мәгълүмат булып тора.

Потенциаль куркыныч объектларда аварияләр

1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, потенциаль куркыныч объект - югары җаваплылык дәрәҗәсендәге биналар һәм корылмалар урнашкан объект яки бер үк вакытта биш меңнән артык кеше була ала торган объект.

Бу нигездә 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон белән "Биналар һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында Техник регламент " (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба 30.12.2009 № 384-ФЗ), югары дәрәҗәдәге җаваплылык булган биналарга һәм корылмаларга Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яки уникаль объектларга кертелгән биналар һәм корылмалар керә.

Аеруча куркыныч объектларга шул исәптән дәүләт реестрында теркәлергә тиешле куркыныч җитештерү объектлары керә (48.1 маддә. Шәһәр төзелеше кодексының).

Куркыныч җитештерү объектлары, шәхеснең һәм җәмгыятьнең тормыш өчен мөһим мәнфәгатьләре өчен аларда аварияләрнең потенциаль куркынычлыгы дәрәҗәсенә бәйле рәвештә, куркынычлыкның дүрт классына бүленәләр:

I куркынычлылык классы - гадәттән тыш югары куркынычлы җитештерү объектлары;

II куркынычлык классы-югары куркынычлы куркыныч җитештерү объектлары;

III куркынычлык классы - уртача куркынычлы җитештерү объектлары;

IV куркынычлык классы-Түбән куркынычлы куркыныч җитештерү объектлары.

Җирлек территориясендә потенциаль-куркыныч объектларның булуы/булмавы турында җирле үзидарә органнары тарафыннан мәгълүмат бирелмәгән (02.11.2023 вх.№265).

Потенциаль куркыныч һәм куркыныч җитештерү объектлары төрләре 9.2, 9.3 нче таблицаларда күрсәтелгән.

9.2 нче таблица

Аеруча куркыныч һәм техник яктан катлаулы объектлар (тулы булмаган исемлек), Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлыconsultantplus://offline/ref=0824DCDF50D893A5CF763F87C549C802C10F466908FC410764E14ACCA5AE9DCD29FAA5B221C34F971CEADCFD6FA42C908FAE029A78g6Q7O

Т/б №	Аеруча куркыныч һәм техник яктан катлаулы объектлар	Җирлектә булу
1	Көчәнеше 330 киловольт һәм аннан күбрәк булган электр тапшыру линияләре һәм электр челтәре хуҗалыгының башка объектлары	-
2	Һава кодексының 7.1 статьясы нигезендә Россия Федерациясе Һава законнары нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы объектлар булган һава транспорты инфраструктурасы объектлары (очып китү-утыру полосасының озынлыгы 1300 метр һәм аннан артыграк)	+
3	«Россия Федерациясендә тимер юл транспорты турында» Федераль законның 2 статьясы нигезендә Россия Федерациясенең тимер юл транспорты турындагы законнары нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы объектлар булган гомуми файдаланудагы тимер юл транспорты инфраструктурасының капиталь төзелеше объектлары (озынлыгы 500 метрдан артык булган тоннельләр, Биеклеге 50 метрдан 100 метрга кадәр булган терәкле күпер кичүләре, 900 пассажир сыйдырышлы тимер юл вокзаллары, сортларга аеру тәүлегенә 3500 вагоннан артык эшкәртү күләме булган таулар, шулай ук составына әлеге пункт нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы объектлар керә торган инфраструктура объектлары)	-
4	Урамнан тыш транспорт инфраструктурасы объектлары (метрополитен, асылмалы канат юлы)	-
5	Куркыныч матдәләр барлыкка килә, кулланыла, эшкәртелә, барлыкка килә, саклана, транспортлана, юкка чыгарыла торган I һәм II класслы куркыныч җитештерү объектлары	9.2 нче таблицаны карагыз (I һәм II куркынычлык класслары)

9.3 нче таблица

«Хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать куркынычсызлыгы турында»21.07.1997 № 116-ФЗ ФЗ нигезендә куркыныч җитештерү объектлары

	Куркынычлык классы*	Җитештерү объектларының төрләре		Җирлектә булу
Аеруча куркыныч	I	Химик коралны саклау объектлары, химик коралны юк итү объектлары һәм махсус химиянең куркыныч җитештерү объектлары		-
	II	Нефть, газ һәм газ конденсаты бораулау һәм чыгаруның куркыныч җитештерү объектлары	Мондый продукция күләменең 6 проценттан артыграгы күкертле водородлы продукцияне чыгарып ташлау өлешендә куркыныч	-

		Газ бүлү станцияләре, газ бүлү челтәрләре һәм газ куллану челтәрләре	1,2 мегапаскальдән югары басымлы табигый газны яисә 1,6 мегапаскальдән югары басымлы сыекландырылган углеводород газын транспортлау өчен каралган;	-
	I-II ("хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында «21.07.1997 ел, № 116-ФЗ ФЗның 2 нче кушымтасындагы таблицалар нигезендә)	Куркыныч җитештерү объектында бер үк вакытта булган яисә булырга мөмкин булган куркыныч матдәләр яисә куркыныч матдәләр микъдарыннан чыгып, куркыныч җитештерү объектлары	Куркыныч матдәнең исеме: • Аммиак; • Аммоний нитраты; • Ашламалар рәвешендәге Аммоний нитраты; • Акрилонитрил; • Хлор; • Этилен оксиды; • Цианисты водород; • Фторлы водород; • Күкертле водород; • Күкерт триоксиды; • Кургаш алкиллары; • Фосген; • Метилизоцианат. Куркыныч матдәнең төре: • Янучан һәм янучан газлар; • Технологик процесста кулланыла торган яисә магистраль торба үткәргеч буенча ташыла торган янучан сыеклыклар; • Токсик матдәләр; • Югары токсик матдәләр; • Оксидлаштыручы матдәләр; • Шартлагыч матдәләр; • Әйләнә-тирә мохит өчен куркыныч тудыручы матдәләр.	-
Куркыныч объектлар	III-IV («хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында»21.07.1997 ел, № 116-ФЗ ФЗның 2 нче кушымтасындагы таблицалар нигезендә)			+
	III	Үсемлек чималын саклау яисә эшкәртү гамәлгә ашырыла торган, үзеннән-үзе янырга, яндыру чыганагыннан янып китәргә һәм аны бетергәннән соң мөстәкыйль янырга сәләтле шартлау куркынычы булган тузан-һава катнашмалары барлыкка килә торган	Элеваторлар, он тарту, ярма һәм катнаш азык җитештерүнең куркыныч җитештерү объектлары	-

		объектлар, шулай ук үз-үзен җылытуга һәм үз-үзен яндыруга сәләтле ашлык, аны эшкәртү продуктлары һәм катнаш азык чималы саклана торган объектлар		
	III	Нефть, газ һәм газ конденсаты бораулау һәм чыгаруның куркыныч җитештерү объектлары	Мондый продукция күләменең 1 проценттан алып 6 процентка кадәр күкертле водородлы продукцияне чыгарып ташлау өлешендә куркыныч	-
		Газ бүлү станцияләре, газ бүлү челтәрләре һәм газ куллану челтәрләре	0,005 мегапаскальдән 1,2 мегапаскальгә кадәр басым астында табигый газны яки 0,005 мегапаскальдән 1,6 мегапаскальгә кадәр басымда сыекландырылган углеводород газын транспортлау өчен каралган.	+
	IV	Нефть, газ һәм газ конденсаты бораулау һәм чыгаруның куркыныч җитештерү объектлары	Мондый продукция күләменең 1 процентына кадәр күкертле водородлы продукция чыгарып ташлау өлешендә куркыныч	-
	IV	Үсемлек чималын саклау яисә эшкәртү гамәлгә ашырыла торган, үзеннән-үзе яныргa, яндыру чыганагыннан янып китәргә һәм аны бетергәннән соң мөстәкыйль яныргa сәләтле шартлау куркынычы булган тузан-һава катнашмалары барлыкка килә торган объектлар, шулай ук үз-үзен җылытуга һәм үз-үзен яндыруга сәләтле ашлык, аны эшкәртү продуктлары һәм катнаш азык чималы саклана торган объектлар	Башка куркыныч җитештерү объектлары (үсемлек чималын саклау объектлары)	+

*Искәрмә:

1) таблицада күрсәтелгән хәвефле җитештерү объекты өчен критерийлар нигезендә төрле куркыныч класслары билгеләнергә мөмкин булган очракта, аеруча югары куркыныч классы билгеләнә.

2) таблицада күрсәтелгән хәвефле җитештерү объекты махсус сакланылучы табигать территорияләре җирләрендә, федераль милектәге су объектында төзелгән ясалма җир кишәрлегендә урнашкан очракта, мондый хәвефле җитештерү объекты өчен хәвефлелекнең югарырак классы билгеләнә.

Янгын куркынычы булган объектларда аварияләр

Гадәттән тыш хәл зонасы барлыкка китереп, муниципаль берәмлек территориясендә шартлаулар булырга мөмкин аварияләр, янгыннар булырга мөмкин:

- энергетика объектлары (куллану технологияләре газогенераторов һәм казаннар, горение табигый газ астында югары басымы; куллану ЛВЖ (җиңел воспламеняемых жидкостей) һәм ГЖ (кебек янучан жидкостей) кебек ягулык аерым котельный, СУГ һ. б.);
- үсемлек чималы (бөртек, орлык) һәм аны эшкәртү продуктлары (он, көрпә, солод, катнаш азык, сыгынтылар, шрот, шикәр, үлән һәм агач му һ. б.) күчерелә, эшкәртелә һәм саклана торган объектларда алар чыганактан шартлау куркынычы булган тузан-һава катнашмалары хасил итәргә, шартларга, үз-үзен яндырырга яки янырга сәләтле кабызу һәм аны бетергәннән соң мөстәкыйль яну;
- янучан матдәләрне саклау һәм бүлү объектларында, ягулык салу станцияләрендә, АГЗСТА һ. б..

Авариянең ихтимал нәтиҗәләре планында иң зур куркынычны 1, 2 класслы куркынычлы объектлар тәшкил итә, аларда тиешенчә регионара характердагы һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәл зоналары барлыкка килә.

Ягулык-майлау материаллары складлары. Объектларны янучан сыеклыклар складлары янында урнаштырганда, "янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент"22.07.2008 № 123-ФЗ Федераль закон нигезендә, складларга кадәр янгынга каршы араларны сакларга кирәк.

9.4 нче таблица

Биналардан һәм корылмалардан янгынга каршы ераклык
янучан сыеклыклар складларына кадәр

Складның сыйдырышлылыгы, куб метрлар	Биналарның һәм корылмаларның утка чыдамлыгы дәрәҗәсендә янгынга каршы ераклыклар, метрлар		
	I, II	III	IV, V
100 дән артык түгел	20	25	30*
100 дән артык, ләкин 800 дән артык түгел	30	35	40
800 дән артык, ләкин 2000 дән артык түгел	40	45	50

* Искәрмә: картографик материалларда складлардан 30 м ераклык кабул ителгән.

Шартлаулар һәм янгыннар белән бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмау өчен аларның килеп чыгу ихтималын киметүгә, уттан саклауга, кешеләрне имин

эвакуацияләүгә, янгын расчетларын һәм янгын техникасын тоткарлыксыз кертүгә юнәлдерелгән техник һәм оештыру чараларын күздә тотарга кирәк.

Янгын куркынычы булган матдәләрдән файдаланучы предприятиеләрдә түбәндәге чараларны күз алдында тотарга кирәк:

▪ Шартлау куркынычы булган матдәләр запасын җитештерү өчен кирәкле минималь күләмгә кадәр киметү;

▪ Шартлау-янгын куркынычы булган матдәләрне ауган тирәнәйтелгән типтагы резервуарларда саклау;

▪ Куркынычсызлык техникасы һәм янгын куркынычсызлыгы чараларын катгый үтәү;

▪ Предприятиедә персоналның тәүлек буе кизү торуын оештыру;

▪ Хәбәр итү системасын булдыру;

▪ Авария килеп чыкканда персоналның эшчәнлегенә вакытында өйрәтүне оештыру;

▪ Планлы өйрәнүләр үткәрү;

▪ Предприятиедә индивидуаль яклау чаралары фондын булдыру.

Торба үткәргеч транспортында аварияләр

Магистраль торбаүткәргечләр. Техноген гадәттән тыш хәлләр чыганагы булып магистраль торбаүткәргечләр торырга мөмкин. Магистраль торбаүткәргечләр транспорт магистральләре белән кисешкән урыннарда һәм участокларда халык өчен аеруча куркыныч, ә торбаүткәргечләр су киртәләре аша үткән урыннарда табигать өчен аеруча куркыныч.

Магистраль торбаүткәргечләрдә аварияләрнең сәбәпләре булырга мөмкин:

– завод никахы;
– төзелеш-монтаж эшләрен башкарганда никахлашу;
– җиһазны эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу;
– герметизацияләнү, механик, коррозиядән зарарлану һәм җиһазларның тузуы, куркыныч табигать күренешләре нәтиҗәсендә зарарлану;
– саклау зоналары һәм минималь ара зоналары режимын үтәмәү.

Торбаүткәргечләрнең куркыныч җитештерү факторлары булып:

– торба үткәргечнең яисә аның элементларының җимерелүе, металл һәм грунт кыйпылчыкларының таралуы;
– торба үткәргеч җимерелгәндә продуктның янып китүе, ачык ут һәм янгынның термик йогынтысы;
– газ-һава катнашмасының шартлавы;
– янгын;
– биналар, корылмалар, җайланмалар җимерелү һәм зыян күрү;
– кислородның Түбән концентрациясе;
– төтен;
– продукциянең агулылыгы.

Аварияләрне булдырмау өчен сәнәгать куркынычсызлыгы таләпләренең үтәлешенә даими тышкы һәм эчке контроль үткәрү таләп ителә. Тышкы контроль дәүләт дәрәҗәсендә күзәтчелек органнары (Ростехнадзор, Госэнергонадзор) тарафыннан сәнәгать куркынычсызлыгы өлкәсендә гамәлдәге законнар таләпләренең үтәлеше буенча тикшерүләр үткәрү юлы белән төзелә: җиһазларны эшләү һәм эксплуатацияләгәндә куркынычсызлык, ОПО документациясен алып бару. Эчке җитештерү контроленең төп максаты-куркыныч җитештерү объектларында аварияләрне кисәтү һәм оешманың һәлакәтләрне локальләштерүгә һәм алардан килгән зыянны бетерүгә әзерлеген тәэмин итү.

Магистраль торбаүткәргечләрне проектлаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә саклау зоналары һәм минималь ара зоналары режимын үтәргә кирәк.

"СП 36.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Магистраль торбаүткәргечләр. СНиП 2.05.06-85 актуальләштерелгән редакциясе " нефть үткәргечләрдән һәм нефть продуктлары үткәргечләрдән түбәнрәк урнашкан торак пунктлар һәм сәнәгать предприятиеләре янында торбаүткәргечнең аскы ягында авария вакытында агып чыккан продуктны читкә чыгаруны тәэмин итүче саклагыч вал яки канау урнаштыру күздә тотылырга тиеш.

Автомобиль транспорты объектлары, юл-транспорт һәлакәтләре һәм транспорт магистральләрендәге аварияләр

Җирлекнең тышкы һәм эчке транспорт элемтәләре автомобиль, торба үткәргеч транспорты белән гамәлгә ашырыла. Җирлек территориясе буенча IV категорияле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары уза: «Казан-Шәмәрдән», «Казан-Шәмәрдән»-Көек; «Тимершык-Кызыл-Мишә», «Байлар Сабасы-Тимершык-Югары Симет-Алан», «Тимершык-Олы Шыңар», җирле әһәмияттәге юллар.

Юл-транспорт һәлакәте-транспорт чарасының юлда хәрәкәт итү процессында һәм аның катнашында барлыкка килгән, кешеләр һәлак булган яки яраланган, транспорт чаралары, Корылмалар, йөкләр зыян күргән яки башка матди зыян китерелгән вакыйга ("Юл хәрәкәте иминлеге турында"10.12.1995 № 196-ФЗ Федераль закон).

Автомобиль транспорты өчен түбәндәге хәлләр хас: бәрелешүләр, бәрелүләр, ауган авышулар, янгыннар, текә битләрдән егылулар, сулыкларга төшүләр һ. б.

Юл хәрәкәте иминлеге, тулаем алганда, күп факторларга бәйле һәм юлларны карап тотуга куркынычсызлык таләпләрен тәэмин итүгә, транспорт чараларының конструкциясенә һәм техник торышына таләпләрне тәэмин итүгә, пассажирлар һәм йөкләр ташуга, транспорт чараларын эксплуатацияләүгә таләпләрне тәэмин итүгә, юл хәрәкәте иминлеген оештыруга таләпләрне тәэмин итүгә бәйле.

Тимер юл транспортында һәлакәтләр төрле сәбәпләр аркасында килеп чыга: тимер юлның төзек булмавы, поездның төзек булмавы, сигнализация чараларының төзек булмавы, диспетчерларның хаталары, машинистларның игътибарсызлыгы. Поездның рельслардан төшүе, бәрелешүләре, кичүләрдә

киртәләргә бәрелүләре, турыдан-туры вагоннарда янгыннар һәм шартлаулар еш була.

Транспорт пассажирлар өчен генә түгел, ә транспорт магистральләре зоналарында яшәүче халык өчен дә куркыныч тудыра, шулай итеп, транспортта тиз янучан, шартлагыч һәм башка куркыныч матдәләр ташыйлар, алар әйләнә-тирә мохиткә эләгү аның пычрануына һәм янгын чыгуына китерергә мөмкин.

Куркыныч йөкләрне тимер юл һәм автомобиль транспортында (шул исәптән транзит транспортында) ташыганда куркыныч хәлләр булу мөмкинлеген кире кагарга ярамый.

АХОВ һәм ЛВЖ ташу региональ әһәмияттәге автомобиль юллары, шулай ук җирлекнең магистраль урамнары буенча башкарыла ала, тимер юл юк.

Транспорт магистральләрендә зарарлы факторлар барлыкка килүгә китерергә мөмкин булган иң ихтимал авария хәлләре сыйфатында бүлекчәдә каралды:

- ягулык-майлау материаллары цистернасыннан агып чыгу (агып чыгу), СУГ;
- ягулык-майлау материаллары, СУГ (алдагы янгын зонасы)агызу зонасы барлыкка килү;
- шартлау куркынычы булган концентрацияләр зонасы барлыкка килү, аннан соң ТВС шартлау (янгыннан мизгелдә зарарлану зонасы);
- һава дулкынынннан артык басым зонасы барлыкка килү;
- белем зона куркыныч җылылык нагрузок каршындагы горении ягулык-майлау материаллары мәйданда разлива.

Зарарлы факторлар сыйфатында каралды:

- һава бәрмә дулкыны;
- ут шарларының (Ялкын ялкынының) һәм янучы ташкыннарның җылылык нурланышы.

Төп зарарлаучы факторларның (янган ташкыннарның җылылык нурланышы һәм һава удар дулкыны) тәэсир итү зоналарын билгеләү өчен «янгын - шартлау куркынычы булган объектлардагы аварияләрнең нәтиҗәләрен бәяләү методикасы» («гадәттән тыш хәлләрдә мөмкин булган аварияләрне, һәлакәтләрне, табигый бәла-казаларны фаразлау буенча методикалар җыентыгы», 2 китап, Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгы, 1994) кулланыла.

Биналарның җимерелү дәрәҗәсен һәм һава удар дулкынынннан зыян күргән кешеләрнең санын бәяләү өчен таблицада китерелгән күрсәткечләр кабул ителә.

9.5 нче таблица

Бәрмә дулкын тәэсире характеристикасы

Бәрмә дулкын тәэсире характеристикасы	I, Па *с	P, Па	k, Па2*с
Биналарны җимерү			
Биналарның тулысынча җимерелүе	770	70100	886100

Көчле җимерелүләр өлкәсе чиге-диварларның 50-75% җимерелгән яки җимерелү чигендә тора	520	34500	541000
Сизелерлек зарарланулар өлкәсе чиге-йөкләнешне күтәрә торган кайбер конструктив элементларның зарарлануы	300	14600	119200
Минималь зарарланулар өлкәсенең чиге-кайбер кушылмаларның өзелүе, конструкцияләрнең кисәкләнүе	100	3600	8950
Пыяланың тулысынча җимерелүе	0	7000	0
Пыяланың 50% җимерелүе	0	2500	0
Пыяланың 10% һәм аннан да күбрәк җимерелүе	0	2000	0
Якланмаган кешеләрнең сулыш органнары зарарлануы			
50% исән калу	440	243000	144000000
Исән калу чиге (азрак мәгънәләрдә кешеләрнең үлемгә китерүче җәрәхәтләнү ихтималы аз)	100	65900	16200000

9.6 нче таблица

Ягулык-майлау материаллары һәм СУГ белән аварияләр вакытында зарарлану зоналарына характеристика

Параметрлар	тимер юл цистернасы		а/д цистерна	
	Ягулык-майлау материаллары	СУГ	Ягулык-майлау материаллары	СУГ
Резервуарның күләме, м3	72	73	8	14.5
Тутыру дәрәҗәсе белән савытның җимерелүе, %	95	85	95	85
Агызуда ягулык массасы, т	52.67	48.55	5.85	9.64
Агып төшүнең эквивалент радиусы, м	20.9	21.0	7	9.4
Ташу мәйданы, м2	1368	1387	152	275.5
ГВС барлыкка килүдә катнаша торган ягулык өлеше	0.02	0.7	0.02	0.7
ГВСТА ягулык массасы, т	1.05	33.98	0.12	6.75
Бәрмә дулкынының сәнәгать объектларына һәм кешеләргә йогынтысы зоналары				
Тулысынча җимерелү зонасы, м	28	92	14	53
Көчле җимерелү зонасы, м	57	184	27	107
Уртача җимерелү зонасы, м	132	426	63	247
Зәгыйфь җимерелү зонасы, м	326	1049	155	609

Пыяла зонасы (50%), м	387	1246	185	723
99% кешенең җиңелү чиге, м	28	92	14	53
Кешеләрнең җиңелү чиге (контузия), м	45	144	21	84
Ут шары (Ялкын ялкыны)параметрлары				
Ут шарының (Ялкын ялкынының) радиусы ОШ(ПВ), м	26	80.5	12.7	47.6
ОШ(ПВ) яшәү вакыты, с	5	11	2,6	7
Ялкынның таралу тизлеге, м/с	43	77	30	59
ОШ(ПВ) кырыендагы биналарга һәм корылмаларга җылылык агымының йогынтысы зурлыгы, кВт/м2	130	220	130	220
ОШ(ПВ)кырыенда җылылык нурланышы индексы	2994	11995	1691	7879
ОШ(ПВ)читендә зарарланучы кешеләрнең өлеше, %	0	3	0	0
Параметрлары горения разлития				
Януның якынча вакыты, Мин: сек	16:44	30:21	16:44	30:21
Биналарга, корылмаларга һәм кешеләргә җылылык агымының ташу читендәге йогынтысы зурлыгы, кВт/м2	104	200	104	200
Янып торган коелу кырыенда җылылык нурланышы индексы	29345	47650	29345	47650
Аерымлык кырында таң калган кешеләрнең өлеше, %	79	100	79	100

Тормышны тәэмин итү объектларында аварияләр

Тормышны тәэмин итү объектларына түбәндәгеләр керә::

- электр һәм трансформатор электр подстанцияләре;
- газ бүлү станцияләре һәм пунктлары;
- инженерлык челтәрләре (газ, җылылык, электр, канализация һәм сүүткәргеч);
- су алу корылмалары;
- чистарту корылмалары.

Инженерлык челтәрләрендә аварияләрне кисәтү чаралары аларның сакланышын тәэмин итүгә кайтып кала.

Нормаль эксплуатация шартларына зыян килүне яисә аларны бозуны кисәтү максатларында чикләрендә хуҗалык эшчәнлеге чикләнә яисә тыела торган инженерлык коммуникацияләренең саклау зоналары билгеләнә.

Газ бүлү челтәрләренең һәм объектларының саклау зоналарында торак-граждан һәм җитештерү билгеләнешендәге объектлар төзү тыела.

Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналарында җир кишәрлеге өслеге бозыла һәм туфрак 0,3 м тирәнлеккә эшкәртелә торган хуҗалык эшчәнлеге газ бүлү челтәрләрен эксплуатацияләү оешмасының язма рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

Газүткәргечләрнең зарарлануы аларның герметиксызлануына, гадәттән тыш хәл, янгын, шартлауга китерергә мөмкин.

ГРП һәм груда аварияләр вакытында бинага газ агып чыгу шартлау һәм янгын куркынычы булган катнашма хасил булуга китерә, аның януы янгын яки шартлау китереп чыгара. Технологик процесс бозылу аркасында грпда түбән басымлы газүткәргечтә басым арта, бу куллану чыганакларында, шул исәптән торак йортларда яки котельныйларда газ җиһазларының герметизациясен бетерүгә, биналарның пычрануына, ә яндыру чыганаклары булганда-газ катнашмасының януына яки шартлауга китерә.

Электр линияләренең саклау зоналарында язма рөхсәттән башка биналар һәм корылмаларны төзү, ремонтлау, реконструкцияләү, җимерү, балалар һәм спорт мәйданчыклары, машиналар кую урыннары урнаштыру, күп кеше җыелуга бәйле чаралар үткәрү, чүплекләр урнаштыру тыела.

Җылылык челтәрләренең саклау зоналарында ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары саклагычлары, спорт мәйданчыклары урнаштыру, чүплекләр оештыру тыела.

Тормышны тәэмин итү объектларында аварияләрне кисәтү буенча төп чаралар булып:

- тузган челтәрләрнең торышын тикшереп тору һәм вакытында алыштыру;

- адашып йөрүче токлардан саклау (бу җир асты челтәрләрендә коррозия процессларының тизлеген киметә),

- газ белән тәэмин итү системаларының узел нокталарында (терәк ГРП алдында) удар дулкыны басымыннан (импульсыннан) эшли торган сүндергеч җайланмалар урнаштыру, шулай ук тупик газүткәргечләр арасында тоташтыргычлар урнаштыру һ. б. әлеге объектлар өчен эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан гамәлдәге нормативлар нигезендә эшләнә торган махсус чаралар;

- трансформатор электр подстанцияләрен, газ бүлү станцияләрен һәм пунктларын, тормышны тәэмин итү системасының башка объектларын физик яклау;

- икътисад объектларының тотрыклы эшләвен һәм кешеләрнең тормышын тәэмин итү эшен оештыру;

инженерлык челтәрләрен һәм корылмаларын камилләштерү;

- су белән тәэмин итү чыганакларын резервлау, беренче пояс режимын мәҗбүри үтәү һ.б. махсус чаралар.

Җирлекнең яшәешен тәэмин итү системаларына караган инженерлык инфраструктурасы системаларын үстерү тулаем барлык системаларның һәм аларның аерым элементларының өзеклексезлеген тәэмин итү һәм ышанычлы эшләвен арттыру, тыныч һәм хәрби характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм аларны гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәләрен бетерү өчен куллану мөмкинлекләрен исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш.

Гидротехник корылмаларда аварияләр

Авыл җирлеге территориясендә территорияне су басудан саклау өчен бер гидротехник корылма (дамба) төзелгән.

Гидротехник корылмаларда (дамбаларда) һәлакәт ихтималы бар, алар сафтан чыккан очракта һәм яр буе территорияләрен җимерә һәм су баса торган су массаларының идарә ителми торган хәрәкәт итүе.

Гидротехник корылмаларны төзек хәлдә тоту таләп ителә.

ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР

Куркыныч табигый күренеш табигый характердагы гадәттән тыш хәл чыганагы булырга мөмкин.

Россия Төбәкләр министрлыгының 26.05.2011 №244 боерыгы белән расланган «җирлекләрнең һәм шәһәр округларының генераль планнары проектларын эшләү буенча Методик тәкъдимнәр» нең 11.3 п.нигезендә табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары булып:

– куркыныч геологик процесслар;
– куркыныч гидрологик күренешләр һәм процесслар;
– куркыныч метеорологик күренешләр һәм процесслар;
– табигый янгыннар.

9.7 нче таблица

Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары

<table>
<tr><th>Табигый гадәттән тыш хәл чыганагы</th><th>Чара</th><th>Хәвефле табигый процесс барлыкка килүгә дучар булган территорияләр, гадәттән тыш хәл зоналары</th><th>Тимершык т. п. территориясендә объектлар/зоналар булу һәм урнашу</th></tr>
<tr><td rowspan="7">Куркыныч геологик процесслар</td><td>Эрозия процесслары</td><td>Чокырлар челтәре</td><td>+</td></tr>
<tr><td>Карст-суффозион процесслар</td><td>Карст, суффозион чокырлар һәм упкыннар</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Ишелү һәм ишелү процесслары</td><td>Сөзәклек, Яр</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Ярларны эшкәртү</td><td>яр</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Су басу</td><td>Су басуга дучар булган территорияләр</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Сейсмиклык</td><td>Муниципаль берәмлек территориясе</td><td>Карала торган территориянең сейсмик баллы 6-7 балл тәшкил итә</td></tr>
<tr><td>Үзенчәлекле грунтлар</td><td>-</td><td>+</td></tr>
<tr><td>Гидрогеологик процесслар</td><td>Су басу</td><td>Су басуга дучар булган территорияләр</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Метеорологик күренешләр</td><td>Кар көртләре, көчле җил, шул исәптән җил; көчле яңгыр, шул исәптән көчле яңгыр; яшен разрядлары; эре боз; бик көчле кар, көчле буран; кар көртләре; бозлавык-салкын катламнары, көчле салкын; экстремаль югары, түбән температура һ. б.</td><td>Муниципаль берәмлек территориясе</td><td>+</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Табигый янгыннар</td><td>Урман янгыннары</td><td>Урманнар</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Ландшафт янгыннары</td><td>Урман булмаган территорияләр</td><td>-</td></tr>
</table>

Куркыныч табигать күренешләренә алдан бәя топографик карталар, иярченнән төшерелгән сурәтләр, фонд материаллары буенча бирелде.

Куркыныч геологик, гидрогеологик процесслар һәм территорияләрне алардан саклау чаралары исемлеге шулай ук 8 бүлектә китерелгән.

СП 115.13330.2016 нигезендә, бина һәм корылмаларның иминлегенә, кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә йогынты ясый торган тискәре нәтиҗәләрне булдырмау өчен исәпкә алырга кирәк булган тискәре гидро - һәм метеорологик процесслар: катастрофик язгы ташу, катастрофик яңгыр, ташу, өермә, давыл, шквал.

Җирлек территориясендә күренергә мөмкин булган куркыныч метеорологик күренешләр исемлеге 9.8 нче таблицада китерелгән.

9.8 нче таблица.

Куркыныч метеорологик күренешләр Исемлеге

ОЯ исеме	Характеристикалар һәм критерийлар яки ОЯ билгеләмәсе
Бик көчле җил	Җил тизлеге кимендә 25 м/с, яисә уртача тизлеге кимендә 20 м/с булганда
Давыллы җил (давыл)	Җил тизлеге 33 м / с һәм аннан артып киткәндә
Шквал	Кыска вакытлы кискен (берничә минут эчендә, ләкин 1 мин тан да ким булмаган) җилнең 25 м/с һәм аннан да күбрәккә кадәр көчәюе
Өермә	Болыттан түшәм өслегенә юнәлтелгән багана яки бүрәнкә рәвешендәге көчле аз масштаблы өермә
Көчле яңгыр	1 сәг тән артмаган чорда явым-төшем саны 30 мм дан ким булмаган көчле коеп яуган яңгыр
Бик көчле яңгыр (кар белән бик көчле яңгыр, бик көчле юеш кар, яңгыр белән бик көчле кар)	Сизелерлек сыек яисә катнаш явым-төшемнәр (яңгыр, коеп яуган яңгыр, карлы яңгыр, юеш кар), явым-төшем күләме 12 сәг тән артмаган вакыт аралыгында кимендә 50 мм булган
Бик көчле кар	12 сәг тән дә артмаган вакыт аралыгында явым-төшемнәр саны кимендә 20 мм булган сизелерлек каты явым-төшемнәр (кар, коеп яуган кар)
Озакка сузылган көчле яңгыр	Кыска тәнәфесләр белән яңгыр (1 сәг тән артмаска тиеш), явым-төшем 12 сәг тән артыграк, ләкин 48 сәг тән кимрәк, яисә 2 тәүлектән артыграк вакыт эчендә 120 мм.
Эре боз	Диаметры 20 мм һәм аннан артыграк булган боз
Көчле буран	Көчле (уртача тизлеге 15 м/с тан да ким булмаган) җил белән һәм метеорологик ераклыгы 500 м дан да артмаган, дәвамлылыгы 12 сәг тән дә ким булмаган карны түшәмә өслегеннән күчерү (еш кына болытлардан кар төшү белән бергә)
Көчле тузан (ком) давылы	Көчле (уртача тизлеге 15 м/с тан да ким булмаган) җил һәм метеорологик ераклыгы 500 м дан да артмаган, дәвамлылыгы 12 сәг тән дә ким булмаган тузан (ком) күчерелеше
Көчле томан (көчле томан)	Көчле помутнение һава хисабына күп мельчайших частиц су (тузан, азык-төлек горения), шул анда әһәмияте метеорологической дальности видимости түгел, 50 м озынлыгын кимендә 12 сәг
Көчле бозлавык-суык катламы	Бозлавык станогы чыбыкларындагы катламның диаметры: диаметры 20 мм дан ким булмаган бозлавык; диаметры 35 мм дан ким булмаган катлаулы катламлы яисә юеш (туңа торган) кар; туңу – катламның диаметры кимендә 50 мм

ОЯ исеме	Характеристикалар һәм критерийлар яки ОЯ билгеләмәсе
Көчле салкын	Декабрьдән февральгә кадәрге чорда һаваның минималь температурасы 40 граммга җитә. салкын яки аннан да түбәнрәк, ноябрьдә - 32 гр. салкын яки аннан да түбәнрәк, мартта - 34 гр. салкын яки түбәнрәк
Аномаль-салкын һава торышы	5 көн рәттән һәм аннан да күбрәк вакыт эчендә уртача тәүлеклек температураның күрсәткече климат нормасыннан 9 граммга кимрәк. һаваның минималь температурасы 30 граммга җитә. салкын яки түбәнрәк
Көчле эсселек	Июньнән августка кадәрге чорда һаваның максималь температурасы 37 граммга җитә. җылы яки югарырак, майда - 34 гр. җылы яки югарырак
Аномаль-эссе һава торышы	Апрельдән сентябрьгә кадәрге чорда 5 көн һәм аннан да күбрәк вакыт дәвамында һаваның уртача тәүлеклек температурасы климатик нормадан 9 °С һәм аннан да күбрәккә югарырак
Гадәттән тыш янгын куркынычы	Янгын куркынычы күрсәткече 5 класска карый (Нестеров формуласы буенча 10000 °С)

Территорияне һәм халыкны куркыныч табигый процесслардан саклау

Проектлаганда табигый һәм техноген факторлар тәэсирендә барлыкка килә торган һәм төзелеш объектларына һәм кешеләрнең тереклек эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый торган куркыныч геологик һәм инженер-геологик процессларны һәм күренешләрне бәяләүгә аеруча игътибар белән карарга кирәк.

115.13330.2016 СП 115.13330.2016 СП 4.6 п. нигезендә хуҗалык үзләштерүе өчен планлаштырыла торган территориядә хәвефле табигый йогынтылар барлыкка килү мөмкинлеген алдан бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыклаганда хәвефле табигый процесслар, күренешләр үсеше чикләрен төгәлләштерү һәм аларның параметрларын билгеләү максатларында инженерлык тикшеренүләрен башкарырга кирәк.

Уңайсыз метео күренешләр булганда кешеләр өчен куркыныч юл һәм күпер өслекләренең җимерелүендә, юл-транспорт һәлакәтләренең саны артуында, корылмаларның, тереклек тәэмин итү системаларының, трансформаторларның, электр һәм элемтә һава линияләренең, җир өсте торбаүткәргечләренең җимерелүендә, шулай ук җимерелгән корылма ватыклары, зур тизлек белән очучы пыяла кыйпылчыклары белән кешеләрнең зарарлануында. Куркыныч метеорологик күренешләр аркасында килеп чыккан аварияләр нәтиҗәсендә җитештерү һәм социаль өлкә объектларының тотрыклы эшләве бозылырга, авыл хуҗалыгына зыян китерелергә мөмкин.

Метеорологик характердагы куркыныч күренешләрнең нәтиҗәләрен йомшарту өчен тәкъдим ителә:

– күренеш барлыкка килү куркынычы турында халыкка хәбәр итү;

– электр челтәрләре ялганмасын өчен электр линиясен сүндерү, кулланучыларның электрсыз калуы;

– газ агып чыкмасын өчен газ белән тәэмин итүне сүндерү һәм, нәтиҗә буларак, янгын яки шартлау ихтималын булдырмас өчен;

– биналарны һәм корылмаларны ныгыту, халыкны капиталь корылмаларга, подвалларга һәм сыену урыннарына яшерү, витриналарны, тәрәзәләрне җилле яктан саклау;

– язгы ташуга каршы чаралар үткәрү,

– территориядә төзелеш ел саен ташу вакытында су күтәрелүнең максималь дәрәҗәсеннән югарырак.

Кышкы чорда автотранспорт хәрәкәте өчен нормаль шартлар тәэмин итү максатларында даими (кардан саклаучы урман полосалары, даими коймалар) яки вакытлыча кардан саклау (кар тоткарлаучы щитлар, кар траншеялары һ.б.) төзү таләп ителә.

ЯНГЫН КУРКЫНЫЧСЫЗЛЫГЫ

Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү системасы

Мингәр торак пунктында, Тимершык авылында янгын сүндерү частьләре, янгын сүндерү машинасы бар. Янгын сүндерү машинасының торак яки иҗтимагый төзелеш белән җирлекнең иң ерак ноктасына килеп җитү вакыты 8 минут чамасы. Шулай итеп, перспективалы торак төзелеше территорияләренә карата янгын чыгу ихтималы булган урынга беренче янгын расчетының килү нормативы үтәлә.

Тышкы янгынга каршы су белән тәэмин итү чыганакларына -31 шт күләмендә янгын гидрантлары һәм янгынга каршы савытлар кирә, алар 10 минутлык янгынга каршы су запасын саклый:

Тимершык авылы, Пионер ур., 13 – зуда 16:35:000000: 980

Миңгәр авылы, Г. Тукай ур., 29 – зуда 16:35:170201: 175.

Техник яктан катлаулы булмаган объектларның эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча П70.0010.09-90 пособиесе нигезендә тышкы янгын сүндерүгә су чыгымы нормасы һәр торак пункт өчен 5 л/с тәшкил итә (бер үк вакытта 1000 кешедән азрак булган торак пунктта 1 янгын). Эчке янгынны сүндерүгә исәпләнгән су чыгымы 2,5 л / с.янгынны сүндерү дәвамлылыгы – 3 сәгать.

Җирле үзидарә органнары вәкаләтләре

Янгыннарны профилактикалау, аларның таралуын чикләү өчен җирле үзидарә органнары тарафыннан беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын гамәлгә ашырырга, халык тарафыннан янгын куркынычсызлыгы чараларын үтәргә кирәк.

«Янгын куркынычсызлыгы турында» 21.12.1994 елгы 69-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба 21.12.1994 елгы 69-ФЗ номерлы Федераль закон) нигезендә, авыл торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү буенча җирлекләр җирле үзидарә органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә::

–янгыннан ирекле саклауны оештыру өчен, шулай ук янгын куркынычсызлыгының башка рәвешләрдәге беренчел чараларын тәэмин итүдә гражданнарның катнашуы өчен шартлар тудыру;

–янгын сүндерү максатларында елның теләсә кайсы вакытында авыл торак пунктларында һәм аларга якын территорияләрдә урнашкан тышкы су белән тәэмин итү чыганакларыннан су алу өчен шартлар тудыру;

–гомуми файдалану территорияләрен янгыннарны сүндерүнең беренчел чаралары һәм янгынга каршы инвентарь белән җиһазлау;

–янгын турында халыкка һәм дәүләт янгынга каршы хезмәте бүлекчәләренә хәбәр итү чараларын оештыру һәм күрү;

–Дәүләт янгынга каршы хезмәте бүлекчәләре килгәнче янгынны локальләштерү һәм кешеләрне һәм мөлкәтне коткару буенча чаралар күрү;

–янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын Җирлекләр һәм шәһәр округлары территорияләрен үстерү планнарына, схемаларына һәм программаларына кертү;

–Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнарына халыкка янгын куркынычсызлыгы чаралары турында мәгълүмат бирүдә, шул исәптән Халык җыеннарын оештыру һәм уздыру юлы белән ярдәм күрсәтү;

–янгын куркынычы арткан очракта янгынга каршы махсус режим урнаштыру.

Коры үсемлекләр януын профилактикалау буенча халык белән эш алып барылырга тиеш, чөнки Ландшафт (табигый) янгыннарының 90% ы кешенең эшчәнлеге яки гамьсезлеге аркасында килеп чыга.

Янгынга каршы ераклыклар

Бина һәм корылмалардан урманчылыкларга, торбаүткәргечләргә кадәр янгынга каршы араларны сакларга кирәк.

4.14 пункты нигезендә СП 4.13130 "Янгынга каршы Яклау системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 24.04.2013 №288 боерыгы белән расланган күләм-планлаштыру һәм конструктив карарларга таләпләр» (алга таба-4.13130 ҖЧҖ), шәхси азкатлы торак төзелеше булган шәһәр торак пунктлары биналарыннан, корылмаларыннан, авыл торак пунктлары биналарыннан һәм корылмаларыннан, шулай ук йорт яны, бакча җирләре 30 метрдан да ким булмаска тиеш. Бакча йортларыннан һәм бакча җирләрендәге хуҗалык корылмаларыннан урманга кадәр ара 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

ФЗның 74 маддәсе нигезендә 22.07.2008 №123-ФЗ, җир асты һәм җир өсте (өемдә) магистраль, промысел эчендәге һәм җирле бүлү газүткәргечләре, нефть үткәргечләре күчәреннән торак пунктларга, аерым Сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы оешмаларына, биналарга һәм корылмаларга кадәр янгынга каршы ераклыклар «техник җайга салу турында», бу объектлар өчен, эш басымы дәрәҗәсенә, диаметрына, объектларның җаваплылык дәрәҗәсенә карап. Урман массивлары һәм яшеллекләр аша уза торган кабельле һәм һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен урман просаннары элемтә һәм радиофикация линияләре карамагындагы предприятиеләр көче белән янгынга каршы куркынычсыз хәлдә тотылырга тиеш.

Янгын сүндерү

Торак пунктларда һәр йортка янгын сүндерү техникасы керү тәэмин ителергә тиеш.

Таләпләр нигезендә «СП 31.13330.2021. Кагыйдәләр җыелмасы. Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.02-84*», Россия Төзелеш Министрлыгының 27.12.2021 № 1016/пр боерыгы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) белән расланган (алга таба СП 31.13330.2021), шулай ук техник яктан катлаулы булмаган объектларның эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча пособие п70.0010.09-90, су чыгымы нормасы тышкы янгын сүндерү һәр торак пункт өчен 5 л/с тәшкил итә (халык саны 1000 кешедән кимрәк булган торак пунктта бер үк вакытта 1 янгын). Эчке янгынны сүндерүгә исәпләнгән су чыгымы 2,5 л / с.янгынны сүндерү дәвамлылыгы – 3 сәгать.

Янгын сүндерү гидрантларын урнаштыруны СП 8.13130 "Янгынга каршы Яклау системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре "(рас. Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 30.03.2020 №225 боерыгы белән). Суүткәргеч челтәрендә янгын сүндерү гидрантларын урнаштыру әлеге челтәр хезмәт күрсәтә торган бинаның теләсә кайсы ноктасына янгын сүндерүгә исәпләнгән чыгымлы суны, тышкы янгын сүндерүгә су чыгымы 15 л/с һәм аннан артыграк булганда, кимендә ике гидранттан яки бер гидранттан нуль билгесе дәрәҗәсендә бирүне тәэмин итәргә тиеш - су чыгымы 15 л/с тан кимрәк булганда, җиңсәле линияләр салуны исәпкә алып каты өслекле юллар буйлап 200 м.

Урманнарны янгыннан саклау

Җирле үзидарә органнары, Урман кодексы нигезендә билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә урманнарда янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү максатларында Гражданнарның урманнарда булуларын һәм аларга транспорт чараларының керүен, урманнарда билгеле бер эш төрләрен башкаруны чиклиләр.

Урман фонды урманнары чикләрендә янгынга каршы түбәндәге чаралар тәэмин ителергә тиеш:

- кисәтү чаралары сыйфатында: стендлар, кисәтү аншлаглары, шлагбаумнар урнаштыру, гражданнарның ял итү зоналарын төзекләндерү;
- янгыннарның таралуын чикләү чаралары сыйфатында: минераллаштырылган полосалар төзү, аларны ел саен чистарту һәм яңарту;
- янгынга каршы юлларны реконструкцияләү, су белән тәэмин итү чыганакларына керү юлларын төзү, янгынга каршы сулыкларны урнаштыру;
- янгынга каршы җайланмалар сатып алу.

Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәүне тәэмин итүгә юнәлдерелгән түбәндәге чаралар гамәлгә ашырылырга тиеш:

-авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә кипкән үләнне, камылларны һәм урып-җыю калдыкларын, шулай ук агач-куак үсемлекләрен яндыруга юл куймау;

- Урман һәм торф массивларына якын авыл хуҗалыгы производстволары территорияләрен чиста тоту, аларны чүп-чардан һәм коры-сарыдан чистарту.

Торак пунктларны урман янгыннарыннан яклау таләпләре регламентлаштырылган Янгынга каршы режим кагыйдәләре Россия Федерациясендә (рас. РФ Хөкүмәтенең 16.09.2020 №1479 карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) (алга таба РФ ППР).

РФ ППР нигезендә кар капламы төшкән көннән алып тотрыклы яңгырлы көзге һава торышы урнашканчыга кадәр яисә кар капламы барлыкка килгәнчегә кадәр дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, учреждениеләр, оешмалар, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге һәм милек рәвешләрендәге юридик затлар, крестьян (фермер) хуҗалыклары, иҗтимагый берләшмәләр, шәхси эшмәкәрләр, вазыйфаи затлар, Россия Федерациясе гражданнары урман янәшәсендәге территорияне биләүче, аннан файдаланучы һәм (яисә) аның белән эш итүче чит ил гражданнары, гражданлыгы булмаган затлар урманнан кимендә 10 метр киңлектәге полосада аны коры үлән үсемлекләреннән, камыл калдыкларыннан, ауган агачлардан, кисү калдыкларыннан, чүп-чардан һәм башка янучан материаллардан чистартуны тәэмин итәләр йә урманны янгынга каршы минераллаштырылган полоса белән аерып алалар киңлеге 1,4 метрдан да ким булмаган яисә янгынга каршы башка барьер.

Урман янгыннары һәм башка Ландшафт (табигый) янгыннары куркынычы янаган торак пунктлар территорияләрендә табигый янгыннарның янгын куркынычы чоры башланганчы күчү ихтималын булдырмау максатларында, шулай ук тиешле территориядә янгынга каршы махсус режим урнаштырылганда торак пунктлар территориясе тирәсендә киңлеге 10 метрдан да ким булмаган янгынга каршы минераллаштырылган полосалар яисә башка янгынга каршы барьерлар төзелә (яңартыла).

Янгынга каршы минераллаштырылган полосалардан һәм янгынга каршы ераклыклардан төрле корылмалар һәм ярдәмче корылмалар төзү, авыл хуҗалыгы эшләрен алып бару, янучан материаллар, чүп-чар, көнкүреш калдыклары, шулай ук агач, төзелеш һәм башка янучан материаллар калдыкларын туплау өчен файдалану тыела.

Террорчылык актлары барлыкка килү куркынычы янаганда гамәлләр

Транспорт чаралары, транспорт объектлары, потенциаль куркыныч сәнәгать объектлары, гидротехник корылмалар, су белән тәэмин итү системалары; кешеләр күпләп җыела торган урыннар - җәмәгать, сәүдә һәм торак биналары, спорт корылмалары, концерт һәм күргәзмә заллары; азык-төлек һәм ит-сөт продуктлары җитештерү предприятиеләре, элемтә, идарә системалары һ. б. террорчылык актлары объектлары булырга мөмкин.

Террорчылык актлары вакытында халыкны яклау буенча ГОЧС идарәсе органнарының төп бурычлары булып:

– террорчылыкка бәйле куркынычларны даими анализлау һәм фаразлау, террорчылык эшчәнлеге китереп чыгара торган гадәттән тыш хәлләрне кисәтү

буенча нәтиҗәле чаралар күрү;

– потенциаль куркыныч объектларны һәм халыкны террорчылыктан яклау буенча оештыру һәм инженер-техник чаралар комплексын гамәлгә ашыру;

– террорчылык актларының нәтиҗәләрен локальләштерүгә һәм бетерүгә көчләрне һәм чараларны әзерлектә тоту.

Хәзерге шартларда кризис ситуацияләре барлыкка килүнең төп факторларының берсе буларак террорчылык каралырга мөмкин.

Террорчылык акты шартларында һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләрнең төп төрләре булып:

– гадәттән тыш хәл зонасын разведкалау (биналарның, территорияләрнең, көчләр һәм чаралар күрсәтү маршрутларының торышы, гадәттән тыш хәл зонасы чикләрен билгеләү).

– авария-коткару хезмәтләренең, авария-коткару формированиеләренең көчләрен һәм чараларын гадәттән тыш хәл зонасына кертү;

– һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару;

– зыян күрүчеләрне һәм матди кыйммәтләрне эвакуацияләү;

– хәбәр итүне, идарәне һәм элемтәне оештыру;

– җәмәгать тәртибен тәэмин итү;

– зыян күрүчеләрнең туганнары белән эшләү;

– өемнәрне сүтү, урынны чистарту, территорияне рекультивацияләү (кирәк булганда).

9.5 нче таблица

Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

Т/б №	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
							1 чират	Хисап срогы	
1	Тимершык т. п. территориясе (гамәлдәге һәм планлаштырыла торган ИЖС мәйданчыклары)	Сөйләм сирень җайланмасы (РСУ)	Хәбәр итү системасын булдыру	Оештыру, яңа төзелеш	шт.	8	+	+	Тимершык авыл җирлегенең генераль планы

10. КУЛЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

1. Татарстан Республикасы Ландшафты. Региональ Ландшафт-экологик анализ/ / профессор Ермолаев редакциясендә / Ермолаев О.П., Игонин м. е., Бубнов а. ю., Павлова с. в. – Казан: «Слово». – 2007. - 411 б.
2. Татарстан Республикасының Кызыл китабы: хайваннар, үсемлекләр, гөмбәләр/ баш ред. А. И. Щеповских. - Казан: Природа: Стар, 1995. – 454 б.
3. «Татарстан Республикасының биологик төрлелеге һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре» белешмә пособиесе, Казан, 2018 ел.
4. К.М. Мирзоев, Н. С. Гатиятуллин, Е. А. Тарасов, В. П. Степанов, Р. Н. Гатиятуллин, М. Х. Рәхмәтуллин, В. А. Кожевников. Татарстан территориясенең сейсмик куркынычлыгы//Георесурслар. 1(15)2004. 45-48 битләр.
5. Степанов В. П., Мирзоев К. М., Тарасов Е. А., Гатиятуллин Р. Н., Степанов А. В., Степанов И. В. Татарстан территориясенең мөһим ярыклары һәм сейсмиклыгы/ / Геология. Известия отделения наук о Земле и экологии. Уфа, 1998. №3. 126-135 битләр.
6. «Татарстан Республикасының мәдәни мирас объектлары» китабы т.1.Административ районнар.

Башлангыч мәгълүматлар

7. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Тимершык авыл җирлеге тарафыннан бирелгән башлангыч күрсәткечләр.
8. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, №134 карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы.
9. Саба муниципаль районы Советының 19.12.2012 ел,№165 карары белән расланган Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
10. ТР Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының "ТР Геология һәм җир асты байлыкларыннан файдалану буенча фәнни-җитештерү берләшмәсе" ДБУ адресына бирелгән белешмәләр
11. "Газпром трансгаз Казан»ҖЧҖ «ТР пространство мәгълүматлары фонды" ДБУ адресына бирелгән мәгълүматлар
12. "Транснефть-Прикамье»АҖнең" ТР пространство мәгълүматлары фонды " ДБУ адресына бирелгән мәгълүматлар

Норматив документлар исемлеге

13. "РФ Шәһәр төзелеше кодексы " 29.12.2004 №190-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
14. "РФ Җир кодексы " 25.10.2001 №136-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

15. "РФ Су кодексы " 03.06.2006 №74-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
16. "РФ Урман кодексы " 04.12.2006 №200-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
17. "РФ Һава кодексы " 19.03.1997 № 60-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
18. «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында " 10.01.2002 №7-ФЗ Федераль канун (соңгы үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
19. «Җир асты байлыклары турында " 21.02.1992 № 2395-1-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
20. «Хайваннар дөньясы турында " 24.04.1995 №52-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
21. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында " 30.03.1999 № 52-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
22. «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 08.11.2007 ел, №257-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
23. «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында " 14.03.1995 № 33-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
24. «Җитештерү һәм куллану калдыклары турында " 24.06.1998 № 89-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
25. «Халыкны һәм территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында " 21.12.1994 № 68-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
26. «Биналар һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында Техник регламент " 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
27. «Хәвефле җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында " 21.07.1997 № 116-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
28. «Янгын куркынычсызлыгы турында " 21.12.1994 №69-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
29. «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында Техник регламент " 22.07.2008 №123-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
30. «Янгыннан ирекле саклау турында " 06.05.2011 № 100-ФЗ Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Табигый характеристика

31. СП 131.13330.2020 " СНиП 23-01-99*. Төзелеш климатологиясе», Россия Төзелеш Министрлыгының 24.12.2020 № 859/пр боерыгы белән расланган һәм гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
32. СП 14.1330.2018 " кагыйдәләр җыелмасы. Сейсмик районнарда төзелеш. Актуальләштерелгән редакциясе СНиП II-7-8», расв. РФ Төзелеш Министрлыгының 24.05.2018 №309/пр боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
33. Федераль законнарда, расланган очраклардан тыш, Татарстан

Республикасы территориясендә башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге. ТР МК 23.12.2016 № 3056-р күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Гамәлдәге һәм планлаштырыла торган объектларның әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын бәяләү

34. СанПиН 1.2.3685-21 «Гигиена нормативлары һәм яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яисә) зарарсызлыгын тәэмин итүгә таләпләр», утв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 № 2 карары белән
35. СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерүгә, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»
36. СП 2.6.1.2612-10 " радиация куркынычсызлыгын тәэмин итүнең төп санитария кагыйдәләре (ОСПОРБ-99/2010) «("СП 2.6.1.2612-10. ОСПОРБ-99/2010. Санитария кагыйдәләре һәм нормативлары...) (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 11.08.2010 N 18115), расв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 26.04.2010 №40 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
37. Федераль законнарда, расланган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы территориясендә башка максатларда файдалану рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге. ТР МК 23.12.2016 № 3056-р күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Урман фонды җирләре

38. Алабуга урманчылыгының урман хуҗалыгы регламенты, утв. ТР Урман хуҗалыгы министрлыгының 17.01.2022 №27-осн боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Җир асты

39. Татарстан Республикасы буенча җирле әһәмияттәге җир асты байлыклары кишәрлекләре исемлеге, утв. ТР Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының 01.09.2021 № 949-п боерыгы белән (ТР Юстиция министрлыгында теркәлгән 07.09.2021 № 7893) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Махсус сакланылучы табигать территорияләре

40. Татарстан Республикасында Махсус сакланылучы табигать территорияләренең дәүләт реестры һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Махсус сакланылучы табигать территорияләре

мәсьәләләре буенча аерым карарларына үзгәрешләр кертү, расв. ТР МК 24.07.2009 № 520 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

41. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан АССР Министрлар Советының, Татарстан ССР Министрлар Кабинетының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының аерым норматив хокукый актларына махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча үзгәрешләр кертү турында" 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Санитар-яклау зоналары

42. Санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре, утв. РФ Хөкүмәтенең 03.03.2018 №222 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
43. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 » санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе", утв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
44. Татарстан Республикасы калдыклары белән эш итү өлкәсендә территориаль схема, рас. ТР МК 13.03.2018 №149 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Үләт базлары

45. ТР Министрлар Кабинетының 21.04.2012 №620-р күрсәтмәсе белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)муниципаль районнарның һәм «Чаллы шәһәре» шәһәр округының җирле үзидарә органнарына дәүләт вәкаләтләре бирелгән себер язвасы үләт базлары һәм биотермик чокырлар Исемлеге (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
46. Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең ветеринария кагыйдәләре, рас. Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 26.10.2020 № 626 боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 29.10.2020 № 60657) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
47. РД-АПК 3.10.07.05-17. Терлекчелек биналарын проектлаганда, төзегәндә, реконструкцияләгәндә һәм эксплуатацияләгәндә ветеринария-санитария таләпләре, утв. һәм Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан гамәлгә кертелде 23.05.2017 (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
48. СанПиН 3.3686 - 21» йогышлы авыруларны профилактикалау буенча санитар-эпидемиологик таләпләр", утв. РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 № 4 карары (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.02.2021 № 62500) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
49. СП 42.13330.2016 " СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының

30.12.2016 №1034 боерыгы белән расланган шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Юл буе полосалары

50. Татарстан Республикасының региональ яисә муниципальара әһәмиятле гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге, рас. ТР МК 13.10.2022 № 1099 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
51. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында " 2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
52. РФ Хөкүмәтенең «Автомобиль юлларын һәм (яисә) юл сервисы объектларын урнаштыру өчен җирләрне бүлеп бирү нормалары турында " 2009 елның 2 сентябрендәге 717 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
53. СП 34.13330.2021. Кагыйдәләр җыелмасы. Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02-85*, утв. һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 09.02.2021 № 53/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
54. Кагыйдәләр җыелмасы " автомобильләргә ягулык салу станцияләре. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре", утв. Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 05.05.2014 № 221 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
55. «Җир кишәрлегендә яки акваториядә урнашкан утырту мәйданчыкларына таләпләр» Федераль авиация кагыйдәләре (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән 05.04.2011 № 20420), расв. РФ Транспорт министрлыгының 04.03.2011 № 69 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Тимер юлларның саклау зонасы һәм санитария өзелүе

56. РФ Хөкүмәтенең «тимер юлларның бүлеп бирелгән полосаларын һәм саклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану тәртибе турында " 2006 елның 12 октябрендәге 611 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
57. ОСН 3.02.01-97 тармак төзелеш нормалары. Тимер юллар өчен җирләр бүлеп бирүне проектлау нормалары һәм кагыйдәләре, рас. Россия МПС 24.11.1997 № с-1360у күрсәтмәсе белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
58. СП 119.13330.2017. Кагыйдәләр җыелмасы. Тимер юллар колеялары 1520 мм. СНиП 32-01-95 актуальләштерелгән редакциясе, расв. һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 12.12.2017 №1648/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
59. Торак фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары, расв. РФ Дәүләт төзелеше 27.09.2003 №170 карары (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.10.2003 №5176) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Аэродром яны территориясе

60. » Россия Федерациясенең Һава киңлегеннән файдалануның Федераль кагыйдәләре", утв. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2010 елның 11 мартындагы 138 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
61. Аэродром яны территориясе турындагы нигезләмә һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органнары, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән федераль башкарма хакимият органнары һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт арасында аэродром яны территориясен билгеләү турындагы акт проектын килештергәндә һәм аэродром яны территориясенең җиденче ярдәмче зонасы чикләрен билгеләгәндә килеп чыга торган каршылыкларны хәл итү кагыйдәләре», рас. РФ Хөкүмәтенең 02.12.2017 № 1460 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
62. Аэродром яны территориясенең җиденче ярдәмче зонасын билгеләү, кеше сәламәтлеге өчен куркынычларны исәпләү һәм бәяләү методикасы, утв. Роспотребнадзорның 07.12.2022 № 664 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Минималь ераклыклар зоналары

63. Нефть һәм газ сәнәгатендә куркынычсызлык кагыйдәләре, утв. Ростехнадзорның 15.12.2020 № 534 боерыгы белән (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 29.12.2020 № 61888) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
64. СП 36.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Магистраль торбаүткәргечләр. СНиП 2.05.06-85* актуальләштерелгән редакциясе, расв. Дәүләт төзелеше 25.12.2012 № 108/ДС боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
65. СП 284.1325800.2016. Кагыйдәләр җыелмасы. Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм җитештерү кагыйдәләре, утв. һәм Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 № 978/пр боерыгы белән гамәлгә кертелгән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
66. СП 62.13330.2011*. Кагыйдәләр җыелмасы. Газ бүлү системалары. Актуальләштерелгән редакциясе СНиП 42-01-2002, расв. Россия Төбәкләр министрлыгы 27.12.2010 № 780 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
67. "ГКИНП-14-221-88. Шәһәрләрнең һәм башка торак пунктларның ачык бастырып чыгару өчен һәм "хезмәттә файдалану өчен" (СПГ-88) грифы белән билгеләнгән планнарын төзү һәм бастырып чыгару тәртибе турында Инструкция

Үткәргечләрнең саклау зоналары

68. Ростехнадзорның № 352, Россия Энергетика министрлыгының № 785 боерыгы, 15.09.2020 «Россия Энергетика министрлыгы тарафыннан 1992 елның 29 апрелендә һәм Россия Госгортехнадзорының 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган магистраль торба

үткәргечләрне саклау кагыйдәләрен кулланылырга тиеш түгел дип тану турында " (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

69. Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре, Россия Госгортехнадзорының 24.04.1992 №9 карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
70. Магистраль газүткәргечләрне саклау кагыйдәләре һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан дәүләт кадастр исәбен гамәлгә ашыруга, хокукларны дәүләт теркәвенә алуга, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып баруга һәм Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләрне бирүгә вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органына (аның территориаль органнарына) тапшыру турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары тарафыннан һәм җирле үзидарә органнары тарафыннан гавами кадастр карталарында кабатлана торган өстәмә белешмәләр, утв. РФ Хөкүмәтенең 08.09.2017 № 1083 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
71. Газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре, расв. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.11.2000 №878 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Һава электр тапшыру линияләренең саклау зоналары

72. Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе, утв. РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 №160 карары белән («электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның кайбер мәсьәләләре турында " Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2023 елның 18 февралендәге 270 номерлы карары белән расланган үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклау зоналары

73. Россия Федерациясендә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре, рас. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 09.06.1995 №578 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Тапшыручы радиотехник объектның чикләүләр зоналары

74. СанПиН 2.1.8/2.2.4.1383-03 » тапшыручы радиотехник объектларны урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре", рас. РФ баш дәүләт санитария табибы 09.06.2003 (РФ Юстиция министрлыгында теркәлгән 18.06.2003 № 4710) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
75. СанПиН 2.1.8/2.2.1190-03 » коры җирдә хәрәкәтчән радиоэлемтә чараларын урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә гигиена таләпләре", рас. РФ Дәүләт баш санитария табибы тарафыннан 30.01.2003 (РФ Юстиция

министрлыгында теркәлгән 26.03.2003 №4329) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Җылылык челтәрләренең саклау зоналары

76. СП 124.13330.2012. Кагыйдәләр җыелмасы. Җылылык челтәрләре. Актуальләштерелгән редакциясе СНиП 41-02-2003, расв. Россия Төбәкләр министрлыгы 30.06.2012 № 280 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Әйләнә-тирә мохит торышын күзәтүнең стационар пунктларының саклау зоналары, дәүләт геодезия челтәре пунктларының саклау зоналары

77. Әйләнә-тирә мохитнең торышын, аның пычрануын күзәтүнең стационар пунктларының саклау зонасы турында, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 елның 27 августындагы 972 номерлы карарының үз көчен югалтуын тану һәм СССР Министрлар Советының 1983 елның 6 гыйнварындагы 19 номерлы карарының Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булмавын тану хакында нигезләмә. РФ Хөкүмәтенең 17.03.2021 №392 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
78. Дәүләт геодезия челтәре, дәүләт нивелир челтәре һәм дәүләт гравиметрия челтәре пунктларының саклау зоналары турында нигезләмә, утв. РФ Хөкүмәтенең 21.08.2019 №1080 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Су объектларын саклау зоналары

79. «Куйбышев һәм Түбән Кама сусаклагычларының 50 метрлы яр буе полосасы чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләренә карата бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрындагы мәгълүматны игътибарга алу турында " Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы күрсәтмәсе (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Су басу зоналары

80. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу чорында ихтимал су басу (су басу) зоналарына эләгә торган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге 29.08.2013 №1625-Р (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
81. РФ Хөкүмәтенең «су басу, су басу зоналары турында " 18.04.2014 № 360 карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
82. Су саклау зоналары чикләрен һәм су объектларының яр буе яклау полосалары чикләрен билгеләү кагыйдәләре, расв. РФ Хөкүмәтенең 10.01.2009 № 17 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

83. СанПиН 2.1.4.1110-02. 2.1.4. Эчәр су һәм торак урыннарны су белән тәэмин итү. Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары. Санитария кагыйдәләре һәм нормалары", рас. РФ баш дәүләт санитария табибы 26.02.2002 (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Гражданнар оборонасы гамәлләре, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү гамәлләре

84. СП 115.13330.2016 кагыйдәләр җыелмасы. Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы. СНиП 22-01-95 актуальләштерелгән редакциясе», рас. Россия Төзелеш Министрлыгының 16.12.2016 № 956/пр боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
85. СП 116.13330.2012. Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы. Төп нигезләмәләр. СНиП 22-02-2003 актуальләштерелгән редакциясе», расв. РФ төбәкләр үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнендәге 274 номерлы боерыгы белән (белән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
86. СП 32.13330.2018. Кагыйдәләр җыелмасы. Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.03-85", рас. Россия Төзелеш Министрлыгының 25.12.2018 № 860/пр боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
87. ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә Гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе», расв. Росстандартның 29.06.2016 № 727-ст Боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
88. СП 165.1325800.2014 кагыйдәләр җыелмасы. Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар. СНиП 2.01.51-90 актуальләштерелгән редакциясе", рас. Россия Төзелеш Министрлыгының 12.11.2014 №705/пр боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
89. СП 20.13330.2016 Кагыйдәләр җыелмасы. Йөкләнеш һәм йогынты. СНиП 2.01.07-85 актуальләштерелгән редакциясе", расв. Россия Төзелеш Министрлыгының 03.12.2016 №891/пр боерыгы белән " (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
90. "Юл хәрәкәте иминлеге турында"10.12.1995 № 196-ФЗ Федераль закон
91. СП 4.13130 " янгыннан саклану системалары. Саклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләм-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр", рас. РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 24.04.2013 №288 боерыгы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

92. СП 8.13130 " янгыннан саклану системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре "(рас. Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 30.03.2020 №225 боерыгы белән)
93. Россия Федерациясендә Янгынга каршы режим кагыйдәләре, рас. РФ Хөкүмәтенең 16.09.2020 №1479 карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)
94. "Дәүләт серенә кертелгән мәгълүматлар исемлеген раслау турында", рас. РФ Президентының 30.11.1995 N 1203 Указы белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

Интернет-ресурслар

95. Сайтта бастырылган ачык кадастр картасы: https://pkk.rosreestr.ru
96. «Россия федераль геология фонды»ФДБУ файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы https://rfgf.ru/info-resursy/karta-otsifrovannyh-granits
97. Сайтта бастырылган Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының Татарстан Республикасының Экологик картасы https://ecokarta.tatar.ru
98. Дәүләт су реестры https://textual.ru/gvr
99. Су объектларын файдалануга бирү турында мәгълүмат https://voda.gov.ru/activities/informatsiya-o-predostavlenii-vodnykh-obektov-v-polzovanie
100. Сайтта бастырылган топографик карта: https://geobridge.ru/maps
101. Сайтта бастырылган гидрологик күзәтүләр челтәре: http://www.tatarmeteo.ru
102. Сайтта бастырылган проект документациясенә санитар-эпидемиологик нәтиҗәләр реестры: http://fp.crc.ru/doc
103. Кулланучылар һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе рәсми сайты http://16.rospotrebnadzor.ru

Приложение 1

Акт ликвидации неиспользуемого скотомогильника (биотермической ямы)

Приложение № 2
к Порядку ликвидации неиспользуемой биотермической ямы на территории Сабинского муниципального района

Акт № __23__
ликвидации неиспользуемого скотомогильника (биотермической ямы)

от «_16_» __декабря____ 20_19_ г.

Мы, нижеподписавшиеся:

1. _Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
района- Ишниязов Марат Рашатович,
2. начальник ГБУ «Сабинское РГВО»- Шайхуллин А.Н.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
3. начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Гарипов И.Г.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
4. заместитель начальника отдела бухгалтерского учета и отчетности, экономического планирования и государственного заказа ГУВ КМ РТ – Тухватуллина Г.Г.
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
5. председатель Палаты имущественных и земельных отношений Сабинского муниципального района – Галиуллин А.М.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
6. руководитель Сабинского подразделения АО «БТИ РТ» – Сунгатуллин Р.Р.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
7. глава Тимершикского сельского поселения - Хазиев А.Х. ,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

в соответствии с Порядком ликвидации неиспользуемых скотомогильников (биотермических ям) на территории Республики , утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 06.05.2017 года №263, осуществили контроль за мероприятиями по ликвидации неиспользуемой биотермической ямы, расположенного на расстоянии _1_ км, на __юго-восточном_ направлении
(северном, западном, др.)
от _____села Кзыл-Меша Тимершикского сельского поселения _________ Сабинского муниципального района Республики Татарстан_____,
(населенный пункт, район)
на земельном участке с кадастровым номером _______16:35:170807:24__________,
(если имеется)
географическими координатами __________56.061150, 50.373427______________,
(если имеются)
номер ветеринарно-санитарной карточки _________28_______________________.

Ликвидация скотомогильника а (биотермической ямы) осуществлена посредством:

№ п/п	Наименование работ	Единица измерения	Количество
1	2	3	4

1

1.	*Приобретение хлорной извести для засыпки биотермических ям № 28 и № 5*	*кг*	*143*
2.	*Предоставление техники:* *-экскаватор – 1 ед.* *-кран – 1 ед.* *- самосвал – 2 ед.*	*ед*	*4*
3.	*Для переноса б/я № 28 в конце работ предоставить технику для ее дезинфекции*	*ед*	*1*
4.	*Рытье котлованов для размещения емкостей*	$м^3$	*100*
5.	*Разборка ограждении*	$м^2$	*218*
6.	*Перенос емкостей биотермической ямы № 28 в котлованы б/я № 5*	*чел/час*	*8*
7.	*Рекультивация б/я № 28* *1. Дезинфекция освобожденных котлованов;* *2. Засыпка грунтом с пересыпкой хлорной известью*	*чел/час* $м^3$	*6* *100*
8.	*Дезинфекция автотехники (экскаватор, кран, самосвалы) участвующие в переносе б/я*	*чел/час*	*8*

Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района (должность)	(подпись)	*Ишниязов М.Р.* (Ф.И.О.)
начальник ГБУ «Сабинское РГВО» (должность)	(подпись)	*Шайхуллин А.Н.* (Ф.И.О.)
начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ (должность)	(подпись)	*Гарипов И.Г.* (Ф.И.О.)
заместитель начальника отдела бухгалтерского учета и отчетности, экономического планирования и государственного заказа ГУВ КМ РТ (должность)	(подпись)	*Тухватуллина Г.Г.* (Ф.И.О.)
председатель Палаты имущественных и земельных отношений Сабинского муниципального района (должность)	(подпись)	*Галиуллин А.М.* (Ф.И.О.)
руководитель Сабинского подразделения АО «БТИ РТ» (должность)	(подпись)	*Сунгатуллин Р.Р.* (Ф.И.О.)
глава Тимершикского сельского поселения (должность)	(подпись)	*Хазиев А.Х.* (Ф.И.О.)

Приложение № 2
к Порядку ликвидации неиспользуемой
биотермической ямы на территории
Сабинского муниципального района

Акт № 1
ликвидации неиспользуемого скотомогильника (биотермической ямы)

от « 31 » июля 20 17 г.

Мы, нижеподписавшиеся:

6. Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района- Гасимов Р.М.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
7. начальник ГБУ «Сабинское РГВО»- Шайхуллин А.Н.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
8. начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Гарипов И.Г.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
9. госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Шарафутдинов Р.Р. .,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
10. заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО»- Хисматов М.М.,
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

в соответствии с Порядком ликвидации неиспользуемых скотомогильников (биотермических ям) на территории Республики , утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 06.05.2017 года №263, осуществили контроль за мероприятиями по ликвидации неиспользуемой биотермической ямы, расположенного на расстоянии 2 км, в восточном (северном, западном, др.) направлении от д. Куюк Сабинского района Республики Татарстан (район, населенный пункт)
на земельном участке с кадастровым номером 16:35:170901:105 (если имеется),
географическими координатами 56.077965, 50.396495 (если имеются),
номер ветеринарно-санитарной карточки 22.

Ликвидация скотомогильника а (биотермической ямы) осуществлена посредством:

№ п/п	Наименование работ	Единица измерения	Количество
1	2	3	4
1.	Проведение мероприятий по вакцинации специалистов, задействованных в переносе биотермической ямы	чел	11

1

2.	*Приобретение хлорной извести для засыпки биотермических ям №22 и №18*	*кг*	*850*
3.	*Предоставление техники:* *-экскаватор – 1 ед.* *-кран – 1 ед.* *- самосвал – 3 ед.*	*ед*	*5*
4.	*Для переноса б/я №22 в конце работ предоставить технику для ее дезинфекции*	*ед*	*1*
5.	*Рытье котлованов для размещения емкостей*	*$м^3$*	*580*
6.	*Разборка ограждении*	*$м^2$*	*200*
7.	*Перенос емкостей биотермической ямы №22 в котлованы б/я №18*	*чел/час*	*8*
8.	*Рекультивация б/я №22* *7. Дезинфекция освобожденных котлованов;* *8. Засыпка грунтом с пересыпкой хлорной известью*	*чел/час* *$м^3$*	*6* *580*
9.	*Дезинфекция автотехники (экскаватор, кран, самосвалы) участвующие в переносе б/я*	*чел/час*	*8*

Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района (должность) — (подпись) — *Гасимов Р.М.* (Ф.И.О.)

начальник ГБУ «Сабинское РГВО» (должность) — (подпись) — *Шайхуллин А.Н.* (Ф.И.О.)

начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ (должность) — (подпись) — *Гарипов И.Г.* (Ф.И.О.)

госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ (должность) — (подпись) — *ШарафутдиновР.Р.* (Ф.И.О.)

заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО» (должность) — (подпись) — *Хисматов М.М.,* (Ф.И.О.)

Приложение № 2
к Порядку ликвидации неиспользуемой биотермической ямы на территории Сабинского муниципального района

Акт № __2__
ликвидации неиспользуемого скотомогильника (биотермической ямы)

от «_01_» __августа____ 20_17_ г.

Мы, нижеподписавшиеся:

11._Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района- Гасимов Р.М.,_
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

12._начальник ГБУ «Сабинское РГВО»- Шайхуллин А.Н.,_
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

13._начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Гарипов И.Г.,_
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

14._госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Шарафутдинов Р.Р. .,_
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

15._заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО»- Хисматов М.М.,_
(указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

в соответствии с Порядком ликвидации неиспользуемых скотомогильников (биотермических ям) на территории Республики , утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 06.05.2017 года №263, осуществили контроль за мероприятиями по ликвидации неиспользуемой биотермической ямы, расположенного на расстоянии ____1____ км, в ____юго-западном____
(северном, западном, др.)
направлении от _с. Мингер Сабинского района Республики Татарстан_____
(район, населенный пункт)
на земельном участке с кадастровым номером ____16:35:170703:22____,
(если имеется)
географическими координатами ____56.014631, 50.330600____,
(если имеются)
номер ветеринарно-санитарной карточки ____18а____.

Ликвидация скотомогильника а (биотермической ямы) осуществлена посредством:

№ п/п	Наименование работ	Единица измерения	Количество
1	2	3	4
1.	*Проведение мероприятий по вакцинации специалистов, задействованных в переносе биотермической ямы*	*чел*	*11*

2.	*Приобретение хлорной извести для засыпки биотермических ям №18а и №18*	*кг*	*850*
3.	*Предоставление техники:* *-экскаватор – 1 ед.* *-кран – 1 ед.* *- самосвал – 3 ед.*	*ед*	*5*
4.	*Для переноса б/я №18а в конце работ предоставить технику для ее дезинфекции*	*ед*	*1*
5.	*Рытье котлованов для размещения емкостей*	*$м^3$*	*580*
6.	*Разборка ограждении*	*$м^2$*	*200*
7.	*Перенос емкостей биотермической ямы №18а в котлованы б/я №18*	*чел/час*	*8*
8.	*Рекультивация б/я №18а* *9. Дезинфекция освобожденных котлованов;* *10.Засыпка грунтом с пересыпкой хлорной известью*	*чел/час* *$м^3$*	*6* *580*
9.	*Благоустройство скотомогильника №18:* *1.Установка сплошного забора* *2. Установка аншлага и вывески*	*$м^2$*	*600*
10.	*Дезинфекция автотехники (экскаватор, кран, самосвалы) участвующие в переносе б/я*	*чел/час*	*8*

Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района ________ *Гасимов Р.М.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

начальник ГБУ «Сабинское РГВО» ________ *Шайхуллин А.Н.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ ________ *Гарипов И.Г.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ ________ *ШарафутдиновР.Р.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО» ________ *Хисматов М.М.,*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

Приложение № 2
к Порядку ликвидации неиспользуемой биотермической ямы на территории Сабинского муниципального района

Акт № *13*
ликвидации неиспользуемого скотомогильника (биотермической ямы)

от «*30*» *ноября* 20*17* г.

Мы, нижеподписавшиеся:

1. *Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
   района- Гасимов Р.М.,
2. *начальник ГБУ «Сабинское РГВО»- Шайхуллин А.Н.,*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
3. *начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Гарипов И.Г.,*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
4. *заместитель начальника отдела бухгалтерского учета и отчетности, экономического планирования и государственного заказа ГУВ КМ РТ – Тухватуллина Г.Г.*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
5. *госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ- Шарафутдинов Р.Р. .,*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)
6. *заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО»- Хисматов М.М.,*
   (указать должность, Ф.И.О. членов комиссии)

в соответствии с Порядком ликвидации неиспользуемых скотомогильников (биотермических ям) на территории Республики , утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 06.05.2017 года №263, осуществили контроль за мероприятиями по ликвидации неиспользуемой биотермической ямы, расположенного на расстоянии *3* км, в *западном*
(северном, западном, др.)
направлении от *с. Тимершик Сабинского района Республики Татарстан*
(район, населенный пункт)
на земельном участке с кадастровым номером *16:35:170602:49*,
(если имеется)
географическими координатами *56.046010287250006, 50.31781596561662*,
(если имеются)
номер ветеринарно-санитарной карточки *18*.

Ликвидация скотомогильника а (биотермической ямы) осуществлена посредством:

№ п/п	Наименование работ	Единица измерения	Количество
1	2	3	4
1.	*Приобретение хлорной извести для засыпки биотермических ям № 18 и № 5*	*кг*	*850*

2.	*Предоставление техники:* *-экскаватор – 1 ед.* *-кран – 1 ед.* *- самосвал – 3 ед.*	*ед*	*5*
3.	*Для переноса б/я № 18 в конце работ предоставить технику для ее дезинфекции*	*ед*	*1*
4.	*Рытье котлованов для размещения емкостей*	$м^3$	*445*
5.	*Разборка ограждении*	$м^2$	*193*
6.	*Перенос емкостей биотермической ямы № 18 в котлованы б/я № 5*	*чел/час*	*8*
7.	*Рекультивация б/я № 18* 1. *Дезинфекция освобожденных котлованов;* 2. *Засыпка грунтом с пересыпкой хлорной известью*	 *чел/час* $м^3$	 *6* *445*
8.	*Благоустройство скотомогильника № 5:* *1. Установка сплошного забора* *2. Установка аншлага и вывески*	$м^2$	*600*
9.	*Дезинфекция автотехники (экскаватор, кран, самосвалы) участвующие в переносе б/я*	*чел/час*	*8*

Руководитель Исполнительного комитета Сабинского муниципального района ______ *Гасимов Р.М.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

начальник ГБУ «Сабинское РГВО» ______ *Шайхуллин А.Н.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

начальник Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ ______ *Гарипов И.Г.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

заместитель начальника отдела бухгалтерского учета и отчетности, экономического планирования и государственного заказа ГУВ КМ РТ ______ *Тухватуллина Г.Г..*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

госветинспектор Сабинского ТОГВИ ГУВ КМ РТ ______ *ШарафутдиновР.Р.*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

заместитель начальника ГБУ «Сабинское РГВО» ______ *Хисматов М.М.,*
(должность) (подпись) (Ф.И.О.)

Приложение 2
Письмо Управления Роспотребнадзора по РТ №11/10729 от 08.06.2023 г

ФЕДЕРАЛЬНАЯ СЛУЖБА ПО НАДЗОРУ В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И БЛАГОПОЛУЧИЯ ЧЕЛОВЕКА
УПРАВЛЕНИЕ ФЕДЕРАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ ПО НАДЗОРУ В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И БЛАГОПОЛУЧИЯ ЧЕЛОВЕКА ПО РЕСПУБЛИКЕ ТАТАРСТАН (ТАТАРСТАН)

КУЛЛАНУЧЫЛАР ХОКУКЛАРЫН ЯКЛАУ һӘМ КЕШЕ ИМИНЛЕГЕН САКЛАУ ӨЛКӘСЕНДӘ КҮЗӘТЧЕЛЕК БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ ХЕЗМӘТ
КУЛЛАНУЧЫЛАР ХОКУКЛАРЫН ЯКЛАУ һӘМ КЕШЕ ИМИНЛЕГЕН САКЛАУ ӨЛКӘСЕНДӘ КҮЗӘТЧЕЛЕК ИТҮ ФЕДЕРАЛЬ ХЕЗМӘТЕНЕҢ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ (ТАТАРСТАН) БУЕНЧА ИДАРӘСЕ

(Управление Роспотребнадзора по Республике Татарстан (Татарстан))

Большая Красная ул., д. 30, Казань, 420111
Тел.: (843) 238-98-54, факс: (843) 238-79-19
E-mail: org@16.rospotrebnadzor.ru
http://www.16.rospotrebnadzor.ru

Зур Кызыл ур., 30 йорт, Казан, 420111
ОКПО 76294441
ОГРН 1051622021978
ИНН/КПП 1655065057/165501001

08.06.2023 № 11/10729

На № ____________ от ________

Заместителю директора
Государственного бюджетного
учреждения «Фонд пространственных
данных Республики Татарстан»
Г.Э.Миндубаевой
ул. Декабристов д.81А,
г. Казань, РТ, 420034, а/я 216
fpd.rt@tatar.ru

О направлении информации

Уважаемая Гузель Эдуардовна!

На Ваш запрос (исх. №04А-08/1339 от 01.06.2023г.) по вопросу необходимости согласования с Управлением Федеральной службы по защите прав потребителей и благополучия человека по Республике Татарстан (далее Управление) нового жилищного строительства, размещения очистных сооружений сточных вод, а также бурение новых артезианских скважин в третьем поясе зоны санитарной охраны источников питьевого, хозяйственно-бытового водоснабжения, Управление сообщает.

Объекты, разрешенные или запрещенные для размещения в границах зон санитарной охраны источников водоснабжения, регламентированы в СанПиН 2.1.4.1110-02 «Зоны санитарной охраны источников водоснабжения и водопроводов питьевого назначения».

С принятием Федерального закона от 19.07.2011г № 248-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации по вопросам осуществления государственного контроля (надзора) и муниципального контроля» с 21.10.2011г. санитарно-эпидемиологические заключения о соответствии предполагаемого использования земельных участков санитарным правилам не выдаются.

В случае, если при строительстве и реконструкции объектов капитального строительства предусмотрено осуществление государственного строительного надзора, обеспечение соблюдения санитарно-эпидемиологических требований при строительстве и реконструкции объектов капитального строительства обеспечивается посредством осуществления экспертизы проектной документации и государственного строительного надзора в соответствии с законодательством о

градостроительной деятельности (п.8 ст.44 Федерального Закона «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» №52-ФЗ от 30.03.1999).

При решении вопросов о размещении объектов, выборе земельных участков под строительство и расширении объектов должны соблюдаться санитарные правила, выполнение которых является обязанностью индивидуальных предпринимателей и юридических лиц в соответствии с осуществляемой ими деятельностью (ст.11, п.2 ст.12 Федерального Закона «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» №52-ФЗ от 30.03.1999г.).

В рамках Российской правовой системы федеральные законы имеют преимущественную силу над подзаконными актами.

Таким образом, при наличии противоречий между положениями федерального закона и подзаконного акта применению подлежат нормы федерального закона, как вышестоящего нормативного правового документа.

В связи с этим пункт 3.2.2.2. СанПиН 2.1.4.1110-02 «Зоны санитарной охраны источников водоснабжения и водопроводов питьевого назначения» применению не подлежит.

Экспертиза проектной документации строительства объекта проводится организациями, имеющими аккредитацию на проведение данных видов работ, в установленном порядке.

Заместитель руководителя
Управления Роспотребнадзора
по Республике Татарстан **М.В.Прокофьева**

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат: 00A9D328D9870B1E74DE141621C12665F1
Владелец: Прокофьева Марина Викторовна
Действителен с 14.06.2022 до 07.09.2023

С-И.Г.Миннуллин
(843)273 16 99

Приложение 3

Исходные данные и требования для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

422057, Республика Татарстан, Сабинский район, с.Тимершик, ул. Пионерская, 19 а
тел. (84362) 2-23-23

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ТИМЕРШЫК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

422057, Татарстан Республикасы, Саба районы, Тимершык авылы, Пионер урамы, 19 а йорт
тел. (84362) 2-23-23

e-mail: Timer.Sab@tatar.ru

02.11.2023 №265

Заместителю директора
ГБУ “Фонд пространственных данных РТ”
Г.Э. Миндубаевой

Уважаемая Гузель Эдуардовна!

В ответ на Ваше письмо от 08.09.2023 года №04А-08/2276 «О предоставлении информации для разработки генерального плана Тимершикского сельского поселения» направляем информацию об объектах и мероприятиях по обеспечению пожарной безопасности, чрезвычайных ситуаций и опасных природных процессах (Приложение №1).

Глава Тимершикского СП А.Х. Хазиев

Приложение №1

Информация об объектах и мероприятиях по обеспечению пожарной безопасности, чрезвычайных ситуаций и опасных природных процессах в Тимершикском сельском поселении Сабинского муниципального района РТ:

Сведения о состоянии системы обеспечения пожарной безопасности на территории поселения муниципального района Республики Татарстан с указанием места расположения ближайшей пожарной части – **добровольно-пожарная часть в с.Мингер, с. Тимершик;**
сведения о подразделениях пожарной охраны, расположенных на территории поселения муниципального района Республики Татарстан, включая объектовые, с указанием места дислокации, зоны прикрытия, типа и количества пожарной техники (в расчете/в резерве) - **пожарная машина ЗИЛ-131 в количестве 1 шт., пожарная бочка – 1 шт.**;
сведения о пожарных пирсах, расположенных на территории поселения муниципального района Республики Татарстан (существующие/ предусматриваемые) - **нет**;
сведения о наличии пожарных гидрантов на водопроводной сети с указанием их месторасположения:
с.Тимершик, ул. Комсомольская,2;
с.Тимершик, ул. Комсомольская,8;
с.Тимершик, ул. Комсомольская,11;
с.Тимершик, ул. Габбаса,4;
с.Тимершик, ул. Ленина,4;
с.Тимершик, ул. Ленина,41;
с.Тимершик, ул. Комарова, 32;
с.Тимершик, ул. Березовая, 29;
с.Тимершик, ул. Березовая, 13;
д. Куюк, ул.Татарстан, 13;
д. Куюк, ул.Татарстан, 35;
с.Кзыл-Меша, ул. Ленина,1;
с.Кзыл-Меша, ул. Ленина,9;
с.Кзыл-Меша, ул. Ленина,25;
с.Кзыл-Меша, ул. Ленина,3;
с.Кзыл-Меша, ул. М.Джалиля,4;
с.Кзыл-Меша, ул. М.Джалиля,9;
с.Кзыл-Меша, ул. М.Джалиля,17;
с.Кзыл-Меша, ул. Пионерская,7;
с.Кзыл-Меша, ул. Пионерская,14;
с.Кзыл-Меша, ул. Пионерская,23;
с.Кзыл-Меша, ул. Г.Тукая,2;
с.Кзыл-Меша, ул. Г.Тукая,12;
с.Кзыл-Меша, ул. Татарстан,9;
с.Кзыл-Меша, ул. Татарстан,37;
с.Мингер, ул. Татарстан,6;
с.Мингер, ул. Татарстан,22;

с.Мингер, ул. Татарстан,30;
с.Мингер, ул. Татарстан,52А;
с.Мингер, ул. Татарстан,22;
д.Сабай, ул. Г.Тукая,13.

сведения о наличии, объеме, местоположении (кадастровый номер земельного участка или координаты местоположения) противопожарного запаса воды, расположенного на территории поселения муниципального района Республики Татарстан:

с.Тимершик, ул.Пионерская,13 - 16:35:000000:980 (объем 700 куб.м)
с.Мингер, ул.Г.Тукая,29 – 16:35:170201:175 (объем 500 куб.м.)

сведения о наличии программы по обеспечению пожарной безопасности и защите населения и территории поселения муниципального района Республики Татарстан – **Постановление ИК Тимершикского СП №43п от 19.08.2016г. «Положение об обеспечении первичных мер пожарной безопасности в границах Тимершикского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан»; Постановление ИК Тимершикского СП №37п от 15.09.2022г. «О внесении изменений в Положение об обеспечении первичных мер пожарной безопасности в границах Тимершикского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан, утвержденное постановлением Исполнительного комитета Тимершикского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан от 19.08.2016 года №43п»; Постановление ИК Тимершикского СП №16п от 04.04.2023г. «О мерах по подготовке объектов различных форм экономики и населенных пунктов Тимершикского сельского поселения Сабинского муниципального района к весенне-летнему пожароопасному периоду 2023 года»;**

сведения о системе оповещения территории поселения муниципального района Республики Татарстан (наличие сирен, речевых сиренных установок с указанием их местоположения и радиуса озвученности, описание функционирования системы оповещения):

система оповещения в с. Тимершик, с. Кзыл-Меша, д. Куюк, с. Мингер, д. Сабай через громкоговорители минаретов мечетей. Радиус озвученности 1,2 км.

- сотовых сетей связи;
- сетей радио- и телевещания.

информация о чрезвычайных ситуациях, произошедших на территории поселения муниципального района Республики Татарстан, с указанием дат и характера чрезвычайных ситуаций - **нет**.

МИНИСТЕРСТВО ПО ДЕЛАМ
ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ
И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Ак. Губкина, 50, г. Казань, 420088

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ
ЭШЛӘРЕ ҺӘМ ГАДӘТТӘН ТЫШ
ХӘЛЛӘР МИНИСТРЛЫГЫ
Ак. Губкин ур., 50, Казан шәһ., 420088

Тел. (843) 221-61-04, факс 221-61-54, E-mail: mchs@tatar.ru, сайт: mchs.tatarstan.ru

№
На № 01А-08/2583 от 11.10.2023

Директору
ГБУ «Фонд пространственных данных
Республики Татарстан»

А.Н. Усманову

ул. Декабристов, д. 81А,
г. Казань, РТ, 420034

ИСХОДНЫЕ ДАННЫЕ ДЛЯ ОБОСНОВАНИЯ И УЧЕТА МЕРОПРИЯТИЙ ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ, МЕРОПРИЯТИЙ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ ПРИРОДНОГО И ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРА В СОСТАВЕ ДОКУМЕНТОВ ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ

г. Казань уч. № 335 от 12 октября 2023

В соответствии с запросом ГБУ «Фонд пространственных данных Республики Татарстан» от 11.10.2023 № 01А-08/2583 сообщаем исходные данные, подлежащие учету при разработке мероприятий ГОЧС в составе документов территориального планирования проекта «Генеральный план Тимершикского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан».

1. Для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне:

Основные положения плана гражданской обороны поселения:

проектируемая территория к группам по гражданской обороне не относится;

на территории организаций, отнесенных к категории по гражданской обороне, не имеется;

данная территория не попадает в зоны возможного химического заражения, возможных разрушений, возможного радиоактивного заражения и возможного катастрофического затопления;

строительство защитных сооружений гражданской обороны не требуется.

Основные положения планов гражданской обороны отраслей промышленности, размещенных и размещаемых на территории поселения:

размещение новых промышленных предприятий планировать в соответствии с требованиями «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне».

Расселение:

требования к формированию систем расселения, групповых систем населенных мест районов рассредоточения и эвакуации населения предусмотреть в соответствии с «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

численность рассредоточиваемого, эвакуируемого населения, расселяемого в безопасном районе, согласно Плану гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района Республики Татарстан;

размещение сборно-эвакуационных (приемно-эвакуационных) пунктов – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района Республики Татарстан.

Инженерные коммуникации:

требования по системе водоснабжения – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

требования к устойчивому электроснабжению – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне»;

населенные пункты необходимо оборудовать системами оповещения населения в соответствии с требованиями Федерального закона от 21 декабря 1994 года № 68-ФЗ «О защите населения и территории от чрезвычайны ситуаций природного и техногенного характера».

2. Для разработки перечня мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера необходимо учесть следующее:

опасные природные процессы и явления определить по фондовым материалам соответствующих министерств и ведомств, при отсутствии сведений – по СП 115.13330.2016 «Геофизика опасных природных воздействий», СП 131.13330.2020 «Строительная климатология», СП 20.13330.2016 «Нагрузки и воздействия»;

сведения о существующих и намечаемых к строительству потенциально опасных объектах, транспортных коммуникациях, аварии на которых могут привести к образованию зон чрезвычайных ситуаций в Сабинском муниципальном районе – в соответствии с Перечнем потенциально опасных объектов, утвержденным Министром МЧС России генерал-лейтенантом А.В.Куренковым от 30.11.2022 № 11/1650сс;

сведения о возможных зонах поражения при чрезвычайных ситуациях на потенциально-опасных объектах отражены в плане действий по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций на территории Сабинского муниципального района.

3. Основные нормативные и методические документы, рекомендуемые для использования при разработке перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций:

перечень основных нормативных и методических документов, рекомендуемых для использования при проектировании перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, приведен в ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования».

Дополнительные требования:

перечень мероприятий проекта строительства должен быть разработан в строгом соответствии с требованиями ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования» с обязательным представлением текстового и графического материала;

в соответствии с требованием п. 6.3 ГОСТ Р 22.2.10-2016 графические материалы по мероприятиям ГОЧС в составе проектов планировок территории разрабатываются и оформляются с учетом требований ГОСТ Р 42.0.03-2016;

настоящие исходные данные действительны в течение 3-х лет с момента выдачи.

Заместитель министра Н.В. Суржко

Р.А. Павлова
8(843)221-61-32

Документ создан в электронной форме. № 7110/ТЗ-3-5 от 01.11.2023. Исполнитель: Павлова Р. А.
Страница 3 из 4. Страница создана: 01.11.2023 09:55
ЭЛЕКТРОННЫЙ ТАТАРСТАН

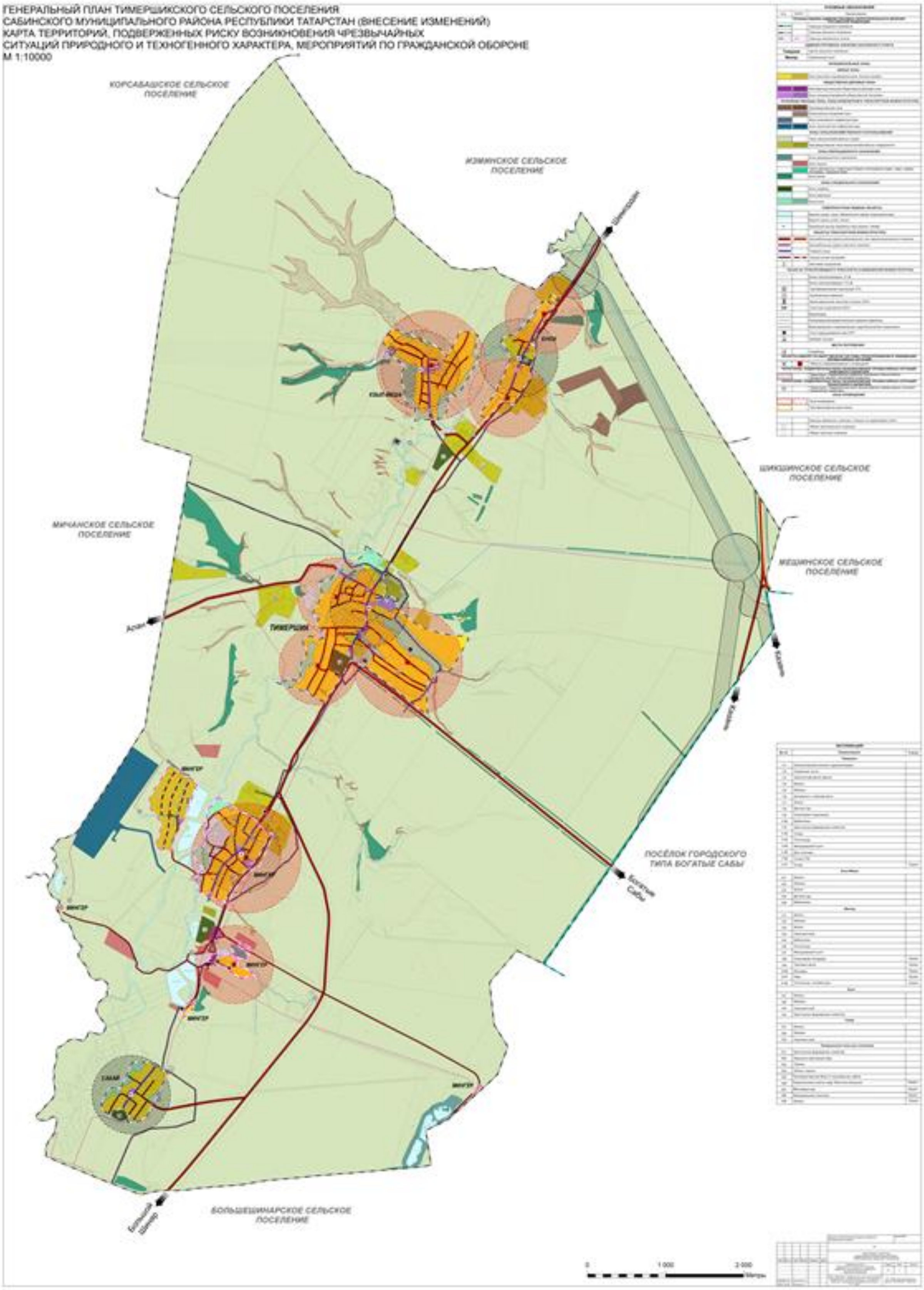
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН (ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ТЕРРИТОРИЙ, ПОДВЕРЖЕННЫХ РИСКУ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ
СИТУАЦИЙ ПРИРОДНОГО И ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРА, МЕРОПРИЯТИЙ ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
Казань
Богатые Сабы
0
1 000
2 000
Метры

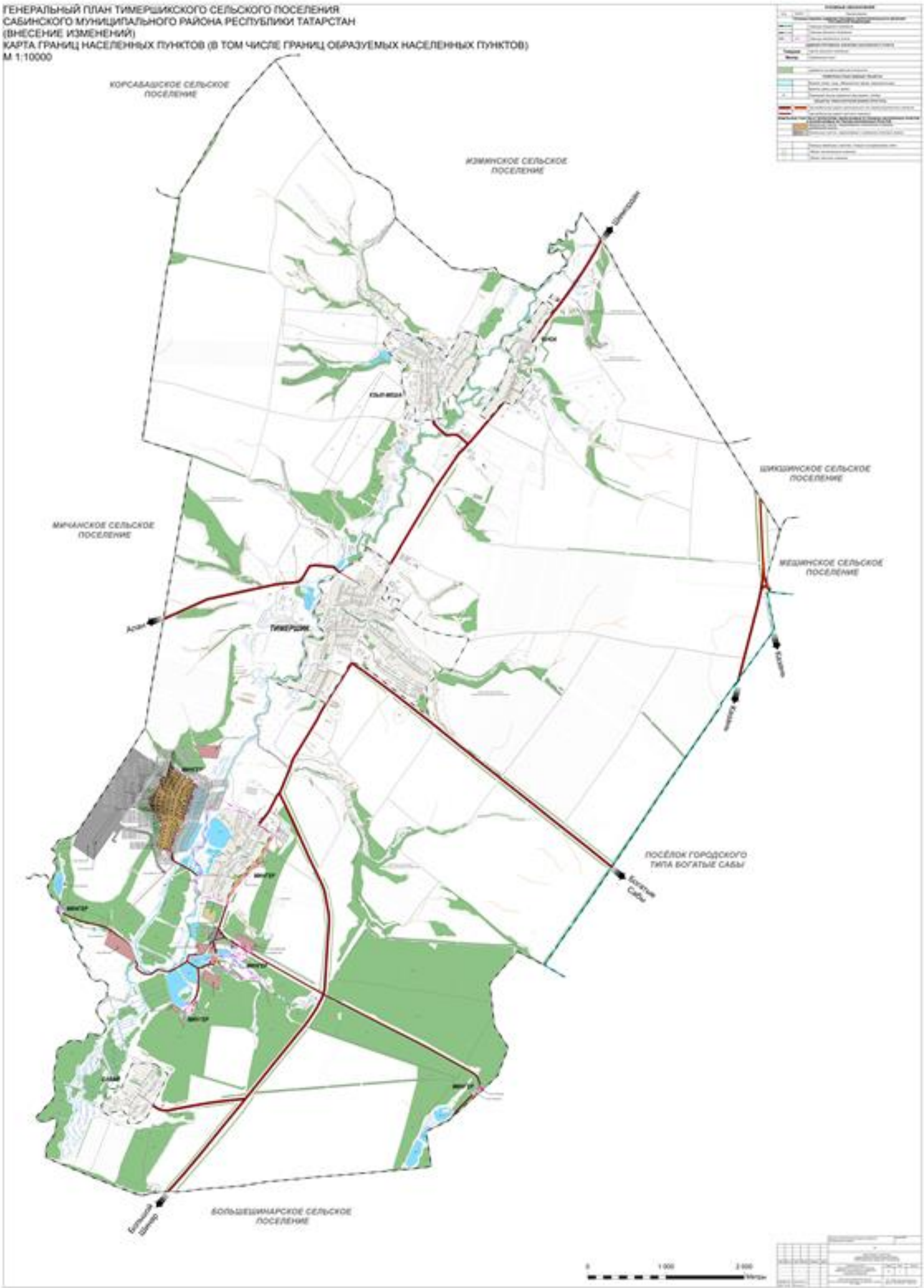

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ГРАНИЦ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ (В ТОМ ЧИСЛЕ ГРАНИЦ ОБРАЗУЕМЫХ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ)
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
Арча
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
Больший Шинар
0
1 000
2 000
Метры

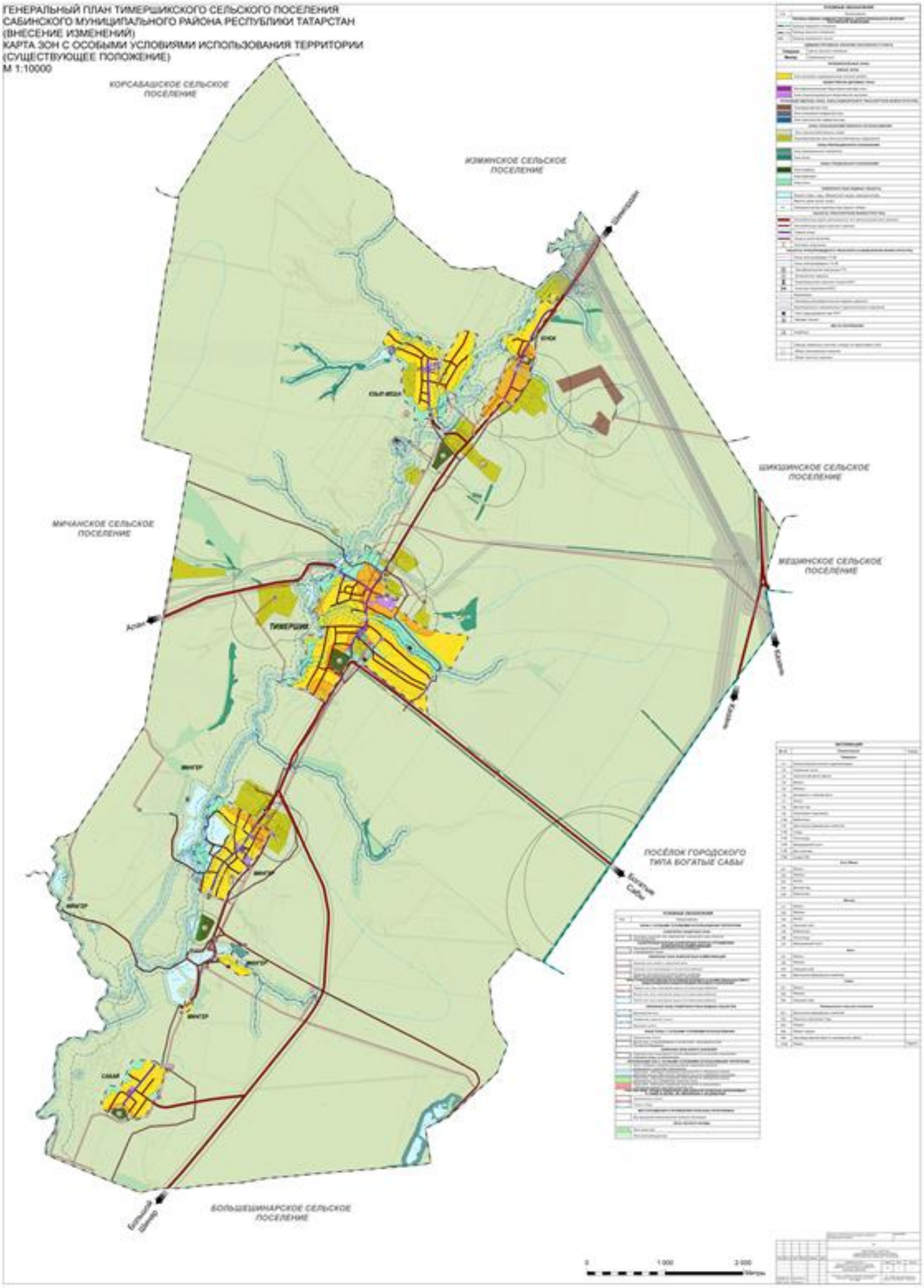
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ЗОН С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ
(СУЩЕСТВУЮЩЕЕ ПОЛОЖЕНИЕ)
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
0
1 000
2 000
Метры

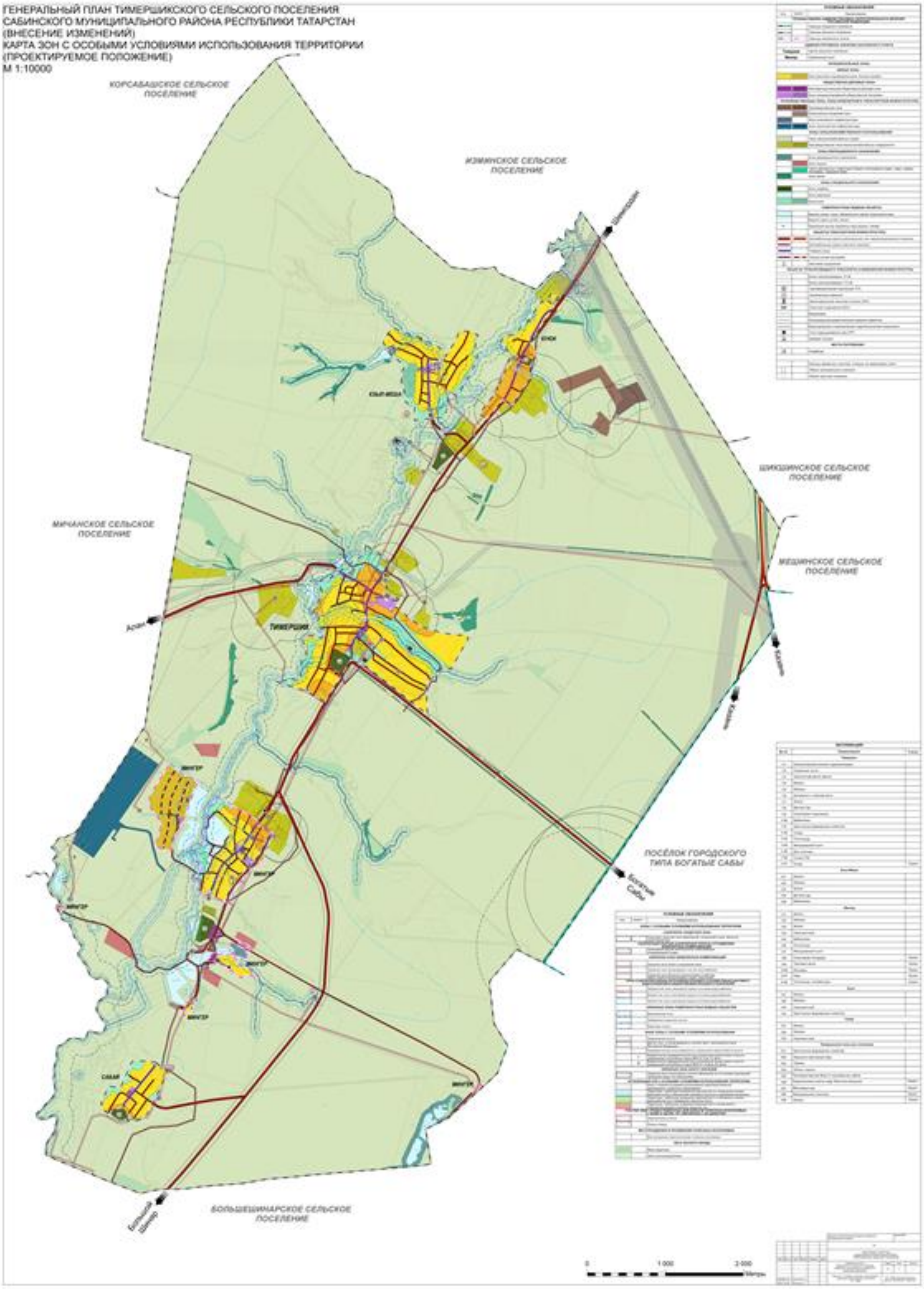
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ЗОН С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ
(ПРОЕКТИРУЕМОЕ ПОЛОЖЕНИЕ)
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
Большой Шинар
Арча
0
1 000
2 000
Метры

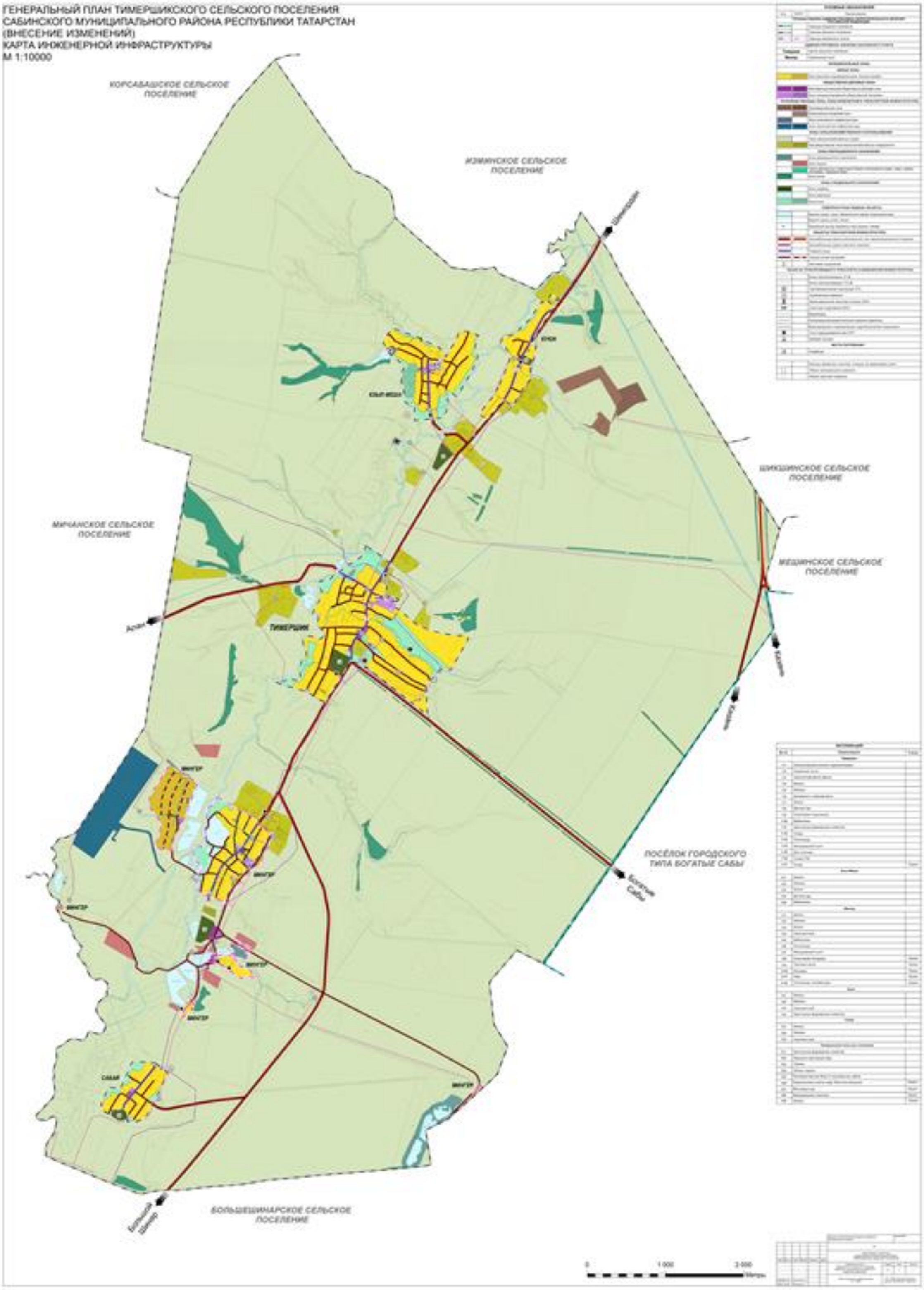
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ИНЖЕНЕРНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
Арча
Казань
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
Большой Шинар
0
1 000
2 000
Метры

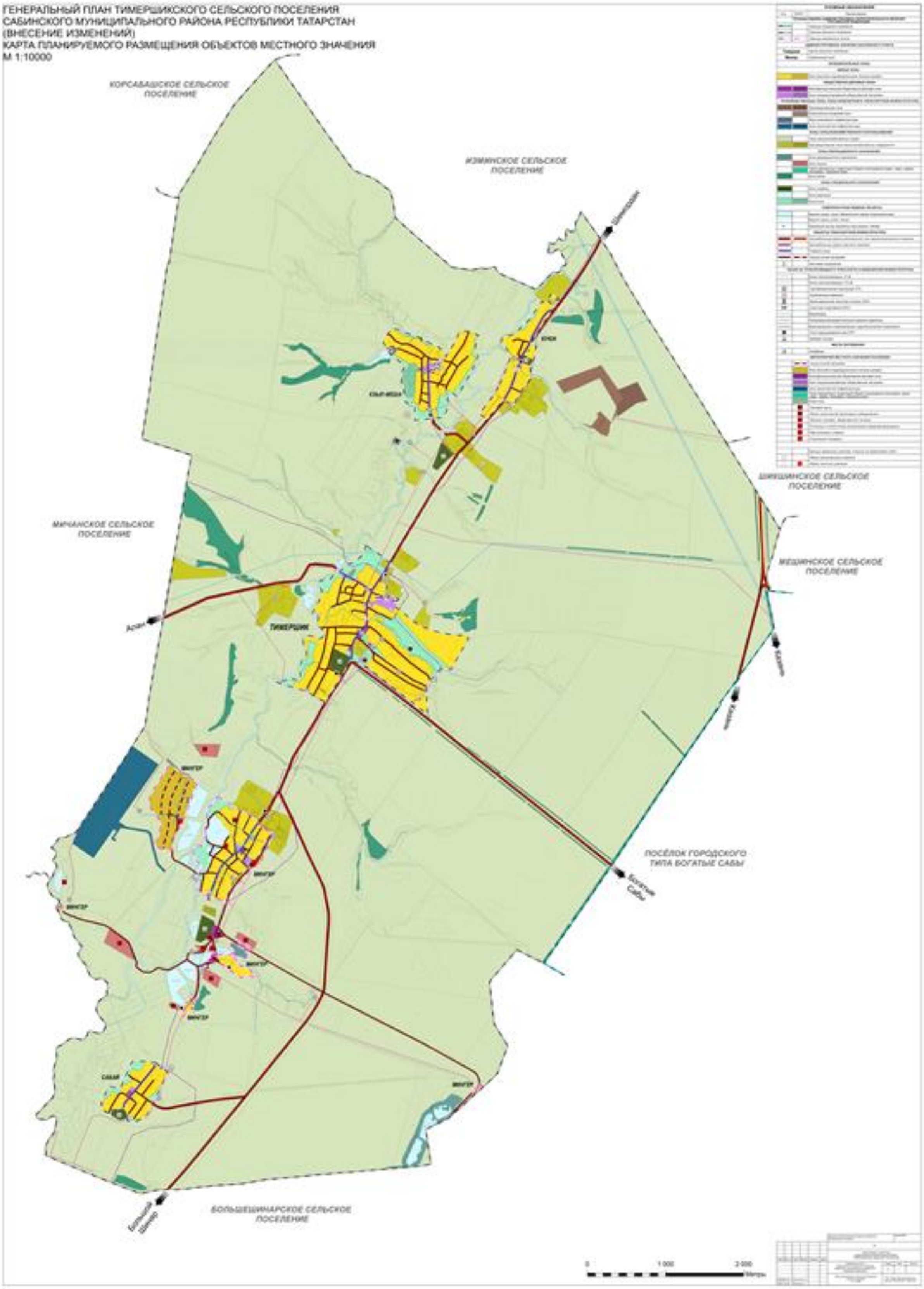

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ПЛАНИРУЕМОГО РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТОВ МЕСТНОГО ЗНАЧЕНИЯ
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
0
1 000
2 000
Метры

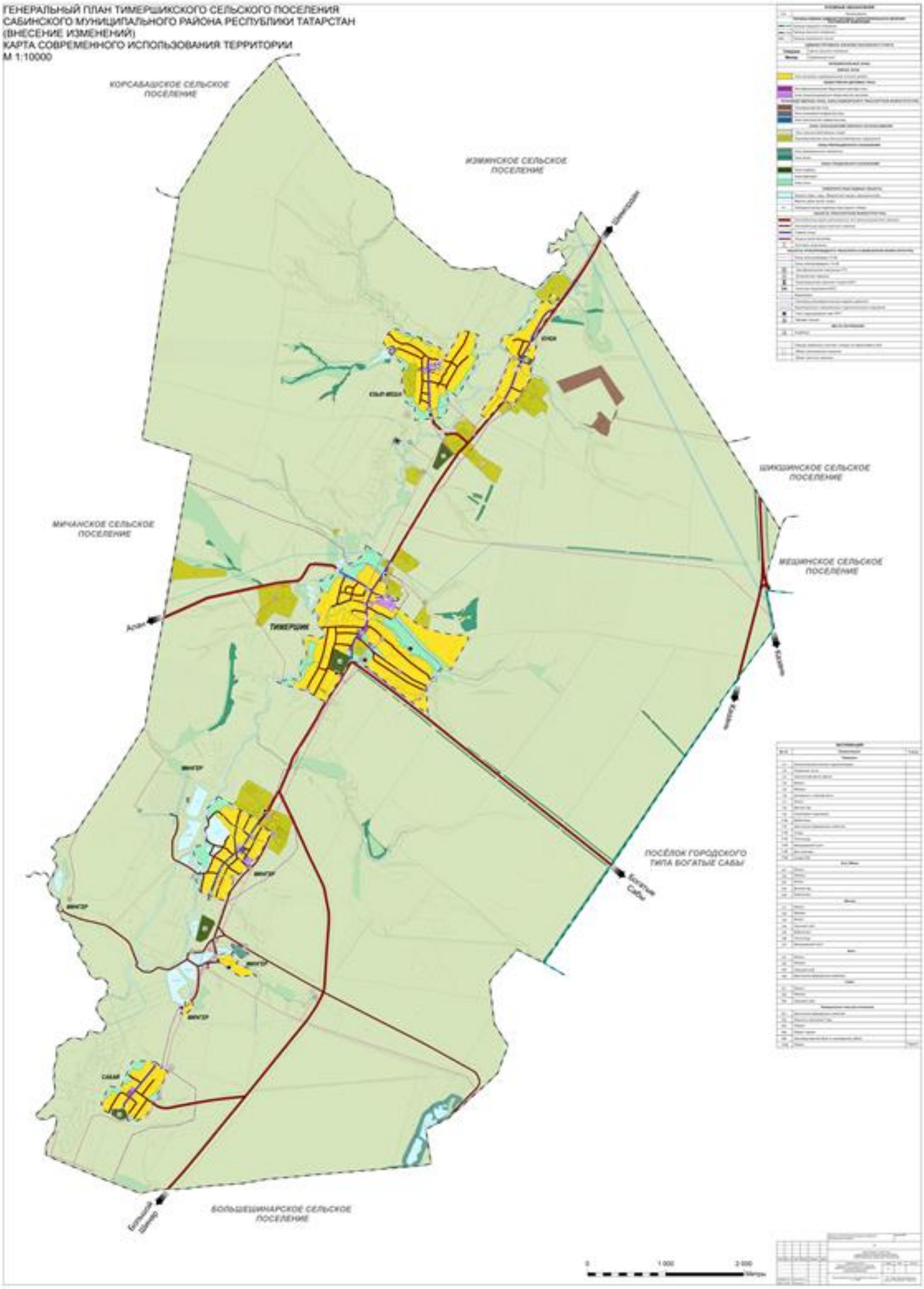
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА СОВРЕМЕННОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
Арча
Казань
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
Богатые Сабы
Большой Шинар
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
0
1 000
2 000
Метры

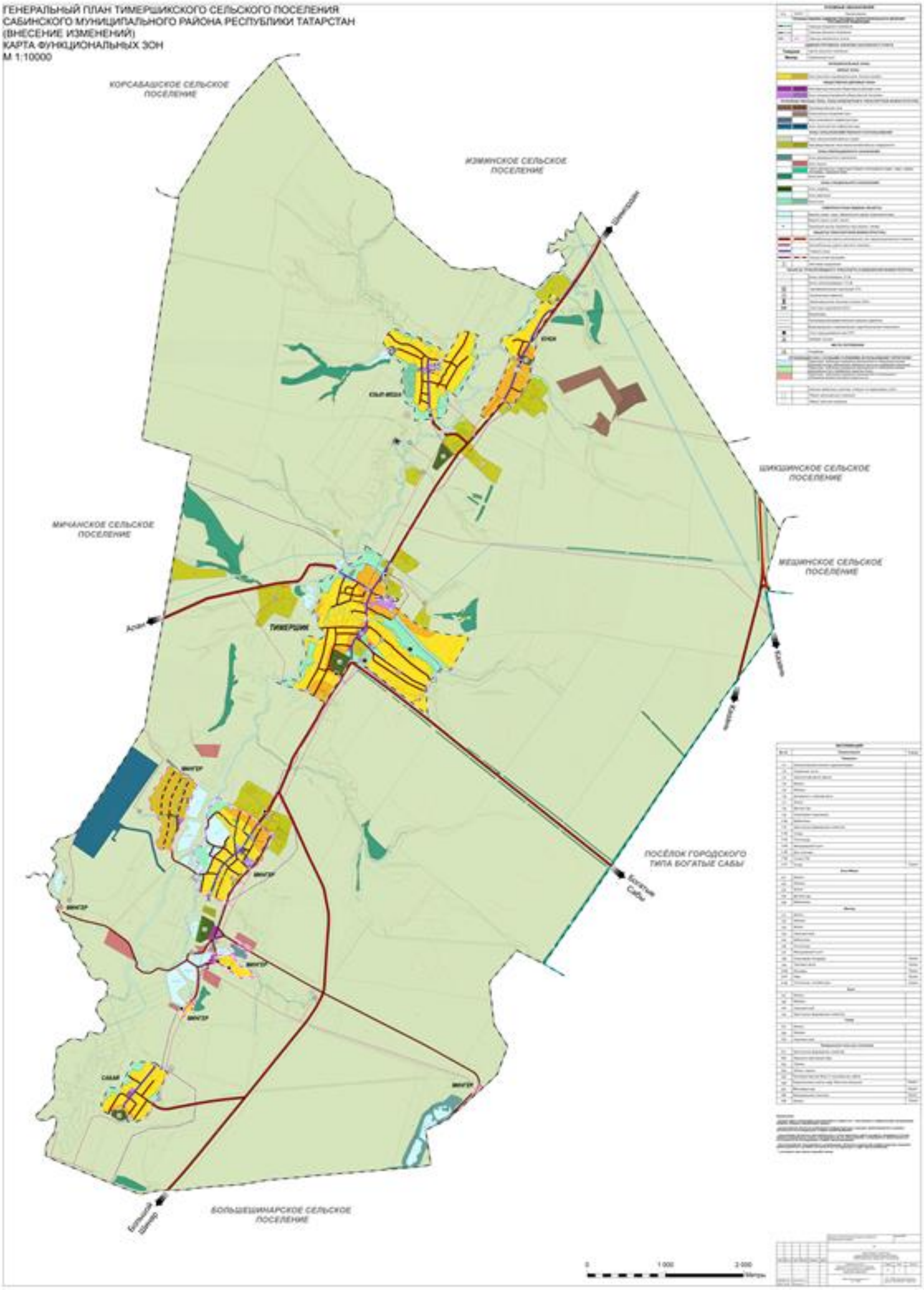
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ТИМЕРШИКСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
(ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ)
КАРТА ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ ЗОН
М 1:10000
КОРСАБАШСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ИЗМИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ШИКШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МЕШИНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
МИЧАНСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ПОСЁЛОК ГОРОДСКОГО ТИПА БОГАТЫЕ САБЫ
БОЛЬШЕШИНАРСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ
ТИМЕРШИК
Арча
Казань
Богатые Сабы
Большой Шинар
0
1 000
2 000
Метры